

တရားရေးဂျာနယ်

JUDICIAL JOURNAL

အတွဲ (၁) အမှတ် (၆)၊ ဇန်နဝါရီလ ၂၀၀၀

ပြည်ထောင်စုတရားလွှတ်တော်ချုပ်ရုံး
တကြည့်တိုက်

တရားရုံးချုပ်လက်ခွဲ အပိုင်ချွေ့အရ တစ်ကြိမ်တရားရမ်းလျှင်
ရက်သတ္တပတ်(၃)ပတ်အတွင်းပိုင်ရမည်

ဒို့.တာဝန် အရေးသုံးပါး

ပြည်ထောင်စု မပြိုကွဲရေး	ဒို့.အရေး
တိုင်းရင်းသား စည်းလုံးညီညွတ်မှု မပြိုကွဲရေး	ဒို့.အရေး
အချုပ်အခြာအာဏာ တည်တံ့ခိုင်မြဲရေး	ဒို့.အရေး

တပ်မတော် ဖြိုခွဲသူ	တိုင်းရင်းသားအချင်းချင်း လေးစားပါ။
ဒို့.ရန်သူ	ချစ်ခင်ပါ။ တန်းတူရည်တူ ဆက်ဆံပါ။
တပ်မတော် ဖြိုခွဲမည့်အကြံ	တိကျမှန်ကန် စိတ်အားသန်
ဒို့.လက်မခံ	မြန်ဆန်ဆောင်ရွက် ပြည်သူ့တွက်
ဘယ်သူခွဲခွဲ ဒို့.မကွဲ	ပြည်ထောင်စု ဖြိုခွဲသူ
အမြဲစည်းလုံးမည်	ပြည်သူ့ရန်သူ

နိုင်ငံတော်ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ ပေါ်ပေါက်ရေးသည်
ပြည်ထောင်စုသားအားလုံး၏ ပဓာနကျသော တာဝန်ဖြစ်သည်။

ပြည်သူ့သဘောထား

- * ပြည်ပအားကိုး ပုဆိန်ရိုး၊ အဆိုးမြင်ဝါဒီများအား ဆန့်ကျင်ကြ။
- * နိုင်ငံတော်တည်ငြိမ်အေးချမ်းရေးနှင့် နိုင်ငံတော်တိုးတက်ရေးကို နှောင့်ယှက်ဖျက်ဆီးသူများအား ဆန့်ကျင်ကြ။
- * နိုင်ငံတော်၏ ပြည်တွင်းရေးကို ဝင်ရောက်စွက်ဖက် နှောင့်ယှက်သော ပြည်ပနိုင်ငံများအား ဆန့်ကျင်ကြ။
- * ပြည်တွင်းပြည်ပ အဖျက်သမားများအား ဘုံရန်သူအဖြစ် သတ်မှတ်ချေမှုန်းကြ။

၁။	ဥပဒေဘောင်အတွင်း	နေထိုင်ခြင်း။
	တေးကင်းရန်ကွာ	ပြည်သာယာ။
၂။	မကောင်းမှုဟူသည်	ဆိတ်ကွယ်ရာမရှိ။
၃။	ရာဇဝတ်တေး	ငြေးမလွှတ်။
၄။	ရဲနှင့်ပြည်သူ	လက်တွဲကျ။
	ဒုရိုက်ဟူသမျှ	ဖော်ထုတ်ကြ။

တရားစီရင်ရေးဆိုင်ရာ ဗုဒ္ဓဗျာစု

- (၁) ဥပဒေနှင့်အညီ လွတ်လပ်စွာ တရားစီရင်ခြင်း။
- (၂) ပြည်သူတို့၏ အကျိုးစီးပွားကို ကာကွယ် စောင့်ရှောက်၍ တရားဥပဒေ စိုးမိုးရေး၊ နယ်မြေအေးချမ်းသာယာရေး တည်ဆောက်ရာတွင် အထောက်အကူ ဖြစ်စေခြင်း။
- (၃) ဥပဒေကို ပြည်သူများက နားလည်လိုက်နာ ကျင့်သုံးလာစေရန် ပညာပေးခြင်းနှင့် ပြည်သူများက ဥပဒေကို လိုက်နာသော အလေ့အကျင့် ပျိုးထောင်ပေးခြင်း။
- (၄) အမှုကိစ္စများကို ဥပဒေခွင့်ပြုချက် ဘောင်အတွင်း၌ ဥပဒေနှင့်အညီ ကျေအေးပြီးပြတ်စေရန် ဆောင်ရွက်ခြင်း။
- (၅) ဥပဒေအရ တားမြစ်ချက်မှအပ ပြည်သူ့ရှေ့မှောက်တွင် တရားစီရင်ခြင်း။
- (၆) အမှုတွင် ခုခံချေပခွင့်နှင့် ဥပဒေအရ အယူခံပိုင်ခွင့်ပေးခြင်း။
- (၇) ပြစ်မှုကျူးလွန်သူကို အရေးယူ အပြစ်ပေးရာတွင် အကျင့်စာရိတ္တ ပြုပြင်မှုကို ဦးတည်ခြင်း။

တရားစီရင်ရေးဆောင်ပွဲ

ဥပဒေနှင့်အညီ ဆုံးဖြတ်ပါ။

မှန်မှန်နှင့် မြန်မြန် စီရင်ပါ။

လုပ်ထုံးညီညီ ဆောင်ရွက်ပါ။

လာဘ်ပေးလာဘ်ယူ ကင်းရှင်းပါ။

ဖြောင့်မတ် တည်ကြည်မှုဖြင့်
တရားရုံး၏ ဂုဏ်သိက္ခာကို ထိန်းသိမ်းပါ။

တရားရေးဗျူဟာနယ်

၂၀၀၀-ပြည့်နှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ၊ အတွဲ (၁)၊ အမှတ် (၆)

မာတိကာ

ဥပဒေချဉ်

- ❖ တရားသူကြီးချုပ်၏ ဥပဒေချဉ်

တရားရုံး သတင်းလွှာ

- ❖ ကထိန်သင်္ကန်း အလှူမင်္ဂလာ
- ❖ ဆွမ်းဆက်ကပ် လှူဒါန်းခြင်းနှင့် ဆွမ်းအလှူတော်ငွေ ပေးအပ်ခြင်း
- ❖ တရားစီရင်ရေးဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းညှိနှိုင်း အစည်းအဝေး ကျင်းပခြင်း
- ❖ တရားသူကြီးချုပ်ဦးအောင်တိုးအား ဗိယက်နမ်နိုင်ငံ သံအမတ်ကြီး ဂါဝရပြု တွေ့ဆုံခြင်း
- ❖ တရားရုံးချုပ်နှင့် ပြည်နယ်တိုင်း တရားသူကြီးများ (၁၅)ကြိမ်မြောက် လုပ်ငန်းညှိနှိုင်းအစည်းအဝေး တရားရုံးချုပ် အမှာစာ

တရားစီရင်ရေးရာ

- ❖ တရားရုံးချုပ် စုံညီခုံရုံး ဆုံးဖြတ်ချက်များ
- ❖ တရားမမှုစင်များဆိုင်ရာ ရုံးခေါ်သက်သေ၊ ပြန်ခေါ်သက်သေများ စစ်ဆေးခြင်း ဦးအုန်းခိုင်
- ❖ နောက်တိုး တရားခံ သစ္စာ (တရားရေး)
- ❖ ဒီကရီ ဆွဲကြရုံ ရွှေချိန်ခွင်
- ❖ တရားခံပြေးနှင့် သက်သေခံပစ္စည်း ဦးခင်ဇော် (မရမ်းကုန်း)
- ❖ ခိုးမှုအကြောင်း တရားစာစောင် ဦးမြင့်ဦး (မြို့တော်စည်ပင်)

- ❖ ကမ္ဘာ့ပျက်ချင်ပျက်၊ တရားမျှတမှုကိုတော့ မပျက်စေနှင့် မောင်ညွှတ်စိန် ၉၂
- ❖ သဘောရိုး ၉၉

ကလေးသူငယ်ရေးရာ

- ❖ ကလေးသူငယ် တရားစီရင်ရေး ဦးလှစိုး (တရားရေး) ၁၀၇

ဥပဒေသုတ

- ❖ ဆိုလွှာ၊ ချေလွှာ၊ ပြန်ကြားလွှာကိစ္စ မောင်အေးမောင် ၆၁
- ❖ ပြစ်မှုဖြစ်ပွားသူအချင်းချင်း ကျေနပ်ရုံမျှဖြင့် အမှုရုပ်သိမ်းနိုင်ပါသလား မောင်ကြည်ဖြူ (တရားရေး) ၆၃
- ❖ မြေပဲဆံ ဟတ်(ဖ)ရိုက် မောင်မောင်ထွေး(မုံရွာ) ၉၀

ဖြစ်ရပ်မှန် မှုစင်းရေးရာ

- ❖ အမေးပုစ္ဆာတစ်ပုဒ် အဖြေထုတ်ရန် ကြိုးစားခြင်း စန်းမြိုင် ၅၆
- ❖ ရှေ့နေရှေ့ရပ်များ၏ ကျင့်ဝတ်သိက္ခာ ဒေါ်စုငယ် ၁၁၁

ဥပဒေရေးရာ

- ❖ ကာလစည်းကမ်းသတ်အက်ဥပဒေနောက်ဆက်တွဲ ဇယား(၁)၊ အပိုဒ်(၁၂၀)၏ အခြေခံသဘောများ ဦးခင်မောင် (တရားရေး-ငြိမ်း) ၈၆

- ❖ စီရင်ထုံးသုံးခု ပြဿနာ စင်းနေလ (အသုတ်) ၇၆
- ❖ မိုဟာမက်ဒင် ဥပဒေမှ သိမှတ်ဖွယ်ရာများ
(ရွှေမန်း) ဦးချစ်မောင် ၁၀၃
- ❖ ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ကျင့်ထုံးဥပဒေမှ သိမှတ်ဖွယ်ရာ
ဥပဒေပြဿနာများ မောင်မောင်သောင်းမြင့်
(တရားရေး) ၆၉
- ❖ တရားရုံးများအား မထိမဲ့မြင်ပြုမှု
ဦးလှမြင့်ဦး (ပုသိမ်) ၇၈

သုတပဒေသာ

- ❖ ဈေးကွက်စီးပွားရေးစနစ်နှင့် တရားရုံးများ၏
အခန်းကဏ္ဍ ဦးစိုးညွန့် (တရားရုံးချုပ်) ၃၃
- ❖ တရားရေးဝန်ထမ်းအရာရှိများ
အထူးမွမ်းမံသင်တန်း အမှတ်စဉ် (၁)
(၁၅-၂-၉၉) မှ (၂၆-၃-၉၉)
နေအောင်မြင် (တရားရေး) ၉၄

ကဗျာ

- ❖ အမှား မြစိုးလွင် ၂၆
- ❖ ခိုးမှု မောင်စိမ်းသွယ်
- ❖ မဟော်သမာနှင့် သားတရား ကိုမျိုး(စလပ်မြေ)
- ❖ အချိန်လွန်မှ ပူပန်ခြင်း ထက်ဝေး (အိမ်မဲ)
- ❖ စံပြုထိုက်သော ဝန်ထမ်းကောင်း
လပြည့်ဝန်းအောင်ကျော်

ကာတွန်း

- ❖ မိုးဆွေ၊ မိုးဝေ (တာချီလိတ်) ၃၁

ENGLISH SECTION

- ❖ DEFINITION OF A GOOD JUDGE.
UNAY MYO 2
- ❖ MYANMAR PARTICIPATION IN
SOUTHEAST ASIAN JUSTICES'
SYMPOSTUM: THE LAW ON
SUSTAINABLE DEVELOPMENT.
S. LWIN (AGO) 3

- ❖ ADVANTAGEOUS FACTS ON THE
NARCOTIC DRUGS AND
PSYCHOTROPIC SUBSTANCES
LAW 1993 U TIN SHEIN 6
- ❖ THE MARKET-ORIENTED ECONOMIC
SYSTEM AND THE ROLE OF THE
COURT U SOE NYUNT 11
- ❖ OVERVIEW OF LAWS RELATING
TO INTELLECTUAL PROPERTY
RIGHTS AND ITS ENFORCEMENT
IN MYANMAR. MR. KYAW LIN 21
(MYANMAR DELEGATION)

စီစဉ်သူ	ဦးသိန်းလွန်း
	B.E (Mechanical), D.C.Sc.
ဒီဇိုင်းပြင်ဆင်	ဝေဝေဦး
ကွန်ပျူတာ	စောနွဲ့အောင်
ဖလင်	ဇော်မြင့်
ပုံနှိပ်	ဦးဆန်းထူးစိုး (၀၄၆၉၈)
	ဆန်းသစ် ပုံနှိပ်တိုက်
အုပ်ရေ	(၄၀၀၀)
မျက်နှာပုံးခွင့်ပြုချက်အမှတ်	၅/၂၀၀၀ (၁)

ဆက်သွယ်ရန်

စာတည်းအဖွဲ့
တရားရေးဂျာနယ်
နိုင်ငံတော်တရားရုံးချုပ်၊ ရန်ကုန်မြို့။
ဖုန်း-၂၈၃၆၈၁

ထုတ်ဝေသူ

ဦးစိုးညွန့်
ညွန့်ကြားရေးမှူး၊ တရားရုံးချုပ်
(ထုတ်ဝေခွင့် ယာယီ-၄၀၉)

ပြည်ထောင်စုပြန်မာနိုင်ငံတော်
တရားရုံးချုပ်၏ ခွင့်ပြုချက်အရ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသည်။

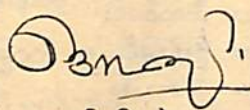
ဥပယောဇဉ်

ဥပဒေနှင့် ညီညွတ်စွာ မှန်မှန်နှင့်မြန်မြန် တရားစီရင်ရေးသည် တရားစီရင်ရေးမဏ္ဍိုင် တည်မတ် ခိုင်မာရေးအတွက် အခြေခံဖြစ်သည့်အပြင် ပြည်သူများ၏ ယုံကြည်ကိုးစားမှုကို တရားရုံးများက ရရှိနိုင်ရေးအတွက် အဓိက လိုအပ်ချက်လည်း ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့သော တရားစီရင်ရေး ဖြစ်ထွန်းရန်အတွက် တရားသူကြီး တစ်ဦးတည်း ကြိုးပမ်း၍ မရနိုင်ပေ။ တရားစွဲ အဖွဲ့အစည်းများနှင့် သက်ဆိုင်ရာ ဌာနအသီးသီးမှ ဝန်ထမ်းများအပြင် ရှေ့နေရှေ့ရပ်များ

အပါအဝင် ပြည်သူများ၏ ထောက်ပံ့မှုများကို လိုအပ်ပါသည်။ ယင်းသို့ ကူညီနိုင်ရန်အတွက် ပြည်သူများအနေနှင့် ဥပဒေကို သိရှိနားလည်ရန် လိုအပ်သကဲ့သို့ တရားရုံး အကြောင်းကိုပါ တစေ့တစောင်း သိထားရန် လိုအပ်ပေမည်။ သိရှိနားလည်ပြီးသူကလည်း မသိသေးသူ၊ နားမလည်သေးသူကို ပညာပေးရန် လိုအပ်မည် ဖြစ်ပါသည်။ ဤရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် "တရားရေး ဂျာနယ်"ကို ထုတ်ဝေခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

တရားရေးဂျာနယ်၏ ခရီးစဉ်သည် ၁၉၉၈ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လတွင် အတွဲ (၁)၊ အမှတ် (၁) ကို စတင် ထုတ်ဝေချိန်မှစ၍ ယခုအခါ အတွဲ (၁)၊ အမှတ် (၅) ကို ထုတ်ဝေပြီးသည့် အချိန်သို့တိုင် ရောက်ရှိခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။ ထုတ်ဝေပြီးသမျှ ဂျာနယ်များတွင် တရားစီရင်ရေး ဗဟုသုတ ပေးလိုသည့် ကလောင်ရှင်များ၊ ဥပဒေပညာပေးလိုသည့် ဥပဒေပညာရှင်များ၊ သုတေသီများအပြင် တရားဥပဒေနှင့် တရားရုံးအကြောင်းကို ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျ လက်တွေ့ဆောင်ရွက်ခဲ့သူများက မိမိတို့၏ အတွေ့အကြုံ အခက်အခဲ ပြဿနာများကို လက်တွေ့ကျကျ ဝေဝေဆာဆာ ရေးသားတင်ပြ ဆွေးနွေးခဲ့ကြကြောင်း မြင်တွေ့ရသည်။ ဂျာနယ်၏ အဓိက ရည်ရွယ်ချက် အပြည့်အဝ မဟုတ်သည့်တိုင် ရာခိုင်နှုန်း အတော်များများ အောင်မြင်မှု ရရှိသည်ဟု သုံးသပ်ရပေမည်။ ယခုထက် ပိုမို၍ အောင်မြင်မှုရရှိစေရန် နောင်တွင်လည်း အလားတူပိုင်းဝန်းကူညီပေးကြရန် တိုက်တွန်းလိုက်ရပေသည်။

တရားရေးဂျာနယ် အတွဲ (၁)၊ အမှတ် (၆) ကို ၂၀ ရာစု နှစ်ဟောင်း ကုန်ဆုံး၍ ၂၁ ရာစု နှစ်ဦး မင်္ဂလာ သက္ကရာဇ် ၂၀၀၀ ပြည့်နှစ်၊ ဇန်နဝါရီလတွင် ထုတ်ဝေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ တရားရေးဂျာနယ်၏ လျှောက်လှမ်းရမည့် ရှေ့ခရီးစဉ်တစ်လျှောက် ထွန်းပြောင်စွာဖြင့် မူလ ရည်မှန်းချက်များ ရာနှုန်းပြည့် အောင်မြင်မှု ရရှိပါစေကြောင်း ဆုမွန်ကောင်း တောင်းလိုက်ရပေသည်။

(အောင်တိုး)
တရားသူကြီးချုပ်

၂၀၀၀ ပြည့်နှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၃ ရက်။

တရားရုံးများဆိုင်ရာ ဗုဒ္ဓဘာသာအသင်း၏
အကြိမ် (၅၀) မြောက် ကထိန်သင်္ကန်း အလှူမင်္ဂလာ
ကျင်းပခြင်း

တရားသူကြီးချုပ် ဦးအောင်တိုးနှင့်ဇနီး တရားရုံးများဆိုင်ရာ ဗုဒ္ဓဘာသာအသင်း၏
အကြိမ် (၅၀) မြောက် ကထိန်သင်္ကန်း ဆက်ကပ်အလှူမင်္ဂလာပွဲတွင် ဆရာတော်
သံဃာတော်များအား ကထိန်လျာသင်္ကန်း ဆက်ကပ် လှူဒါန်းစဉ်

တရားရုံးများဆိုင်ရာ ဗုဒ္ဓဘာသာအသင်း၏ အကြိမ် (၅၀) မြောက် ကထိန်သင်္ကန်း
ဆက်ကပ် အလှူမင်္ဂလာပွဲ အခမ်းအနားကို နိုဝင်ဘာလ (၂၀) ရက် နံနက် (၁၀)
နာရီတွင် တရားရုံးများဆိုင်ရာ ဗုဒ္ဓဘာသာအသင်း ဓမ္မာရုံတွင်
ကျင်းပ ပြုလုပ်ပါသည်။

အလှူတော်မင်္ဂလာ အခမ်းအနားကို ဗဟန်းမြို့နယ်၊ ဆူးခါးပရိယတ္တိစာသင်တိုက်မှ ဆရာတော် ဘဒ္ဒန္တဇနိတ အမှူးပြုသော ပင့်သံဃာတော်(၁၅)ပါး ကြွရောက်တော်မူပြီး နိုင်ငံတော်တရားသူကြီးချုပ် ဦးအောင်တိုးနှင့် ဇနီး ဒေါ်အေးကြည်၊ ဒုတိယတရားသူကြီးချုပ်ဦးသန်းဦးနှင့် ဇနီးဒေါ်မြင့်သန်း၊ တရားရုံးချုပ်တရားသူကြီးများနှင့် ဇနီးများ၊ တရားရုံးချုပ် ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်နှင့် ဇနီး၊ တရားရုံးချုပ် ညွှန်ကြားရေးမှူးများ၊ ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူးများနှင့် ဝန်ထမ်းများ၊ တရားသူကြီးချုပ်ရုံး ရုံးအဖွဲ့မှူးနှင့် ဝန်ထမ်းများ၊ ရန်ကုန်တိုင်းအတွင်းရှိ တိုင်း၊ ခရိုင်၊ မြို့နယ်တရားရုံးများမှ တရားသူကြီးများနှင့် ဝန်ထမ်းများ၊ ဖိတ်ကြားထားသော ဧည့်သည်တော်များ စုံညီစွာ တက်ရောက်ကြပါသည်။

ရှေးဦးစွာ နမောတဿ သုံးကြိမ်ရွတ်ဆို ဘုရားကန်တော့ ဖွင့်လှစ်ပြီး ဗဟန်းမြို့နယ်၊ ဆူးခါးပရိယတ္တိစာသင်တိုက် ဆရာတော် ဘဒ္ဒန္တဇနိတထံမှ ငါးပါးသီလ ခံယူ ဆောက်တည်၍ ပရိတ်တရားတော်များ နာယူကြသည်။ ဆက်လက်၍ တရားသူကြီးချုပ် ဦးအောင်တိုး၊ ဒုတိယတရားသူကြီးချုပ်၊ တရားရုံးချုပ် တရားသူကြီးများ၊ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်နှင့် တရားရုံးအသီးသီးမှ ဝန်ထမ်းမိသားစုများက ကထိန်လျာသင်္ကန်း၊ လှူဖွယ်ပစ္စည်းများနှင့် နေ့ဆွမ်းများကို ပင့်သံဃာတော် များအား ဆက်ကပ် လှူဒါန်းကြသည်။ ယင်းလှူဒါန်းမှု အစုစုမှာ ပဒေသာပင် (၄၀) ပင် အပါအဝင် လှူဒါန်းမှု အစုစု၏ တန်ဖိုးမှာ ငွေကျပ် ၁၂၆၃၀၀ ကျပ် ဖြစ်သည်။

နိုင်ငံတော် ပရိယတ္တိသာသနာ့တက္ကသိုလ် ရန်ကုန်တွင် သီတင်းသုံး
နေထိုင်ကြသော နာယကချုပ်ဆရာတော်၊ သင်ကြား(စီမံ)
ဆရာတော်များ နှင့် တပည့်သံဃာတော် အပါး (၁၀၀) ခန့်အား
ထွမ်းထက်ကပ် လှူဒါန်းခြင်းနှင့် ထွမ်းတလှူတော်ဝင် ပေးတပ်ခြင်း

နိုင်ငံတော် တရားသူကြီးချုပ် ဦးအောင်တိုး၊ နိုင်ငံတော် ပရိယတ္တိ သာသနာ့တက္ကသိုလ် (ရန်ကုန်)တွင် သီတင်းသုံး နေထိုင်သော နာယကချုပ်ဆရာတော်၊ သင်ကြား (စီမံ) ဆရာတော်များနှင့် စာသင်သံဃာတော်များသို့ တရားရုံးချုပ်၊ ပြည်နယ်/တိုင်း၊ ခရိုင်၊ မြို့နယ် တရားရုံးများက ဆွမ်းဆက်ကပ် လှူဒါန်းခြင်းနှင့် ဆွမ်းအလှူတော်ငွေ လှူဒါန်းပွဲတွင် ဆွမ်းအလှူတော်ငွေ ၉၀၀၀၀/- ပေးအပ် လှူဒါန်းစဉ်

နိုင်ငံတော် တရားသူကြီးချုပ်၊ ဒုတိယတရားသူကြီးချုပ်များနှင့် တရားရုံးချုပ် တရားသူကြီးများအား အမှူးထား၍ တရားရုံးချုပ်၊ ပြည်နယ်/တိုင်း၊ ခရိုင်၊ မြို့နယ်တရားရုံးများမှ တရားရေး မိသားစုများက နိုင်ငံတော် ပရိယတ္တိသာသနာ့ တက္ကသိုလ် (ရန်ကုန်)တွင် သီတင်းသုံး နေထိုင်သော နာယကချုပ် ဆရာတော်၊ သင်ကြား (စီမံ) ဆရာတော်များနှင့် စာသင်သံဃာတော် အပါး (၁၀၀)တို့အား ဆွမ်းဆက်ကပ် လှူဒါန်းခြင်းနှင့် ဆွမ်းအလှူတော်ငွေ ပေးအပ်ပွဲ အခမ်းအနားကို ဒီဇင်ဘာလ (၂) ရက်နေ့၊ နံနက် ၀၉:၀၀ နာရီ အချိန်တွင် ကမ္ဘာအေးကုန်းမြေရှိ နိုင်ငံတော် ပရိယတ္တိ သာသနာ့ တက္ကသိုလ်၊ မိုးကုတ်ဆွမ်းစားဆောင်၌ ကျင်းပ ပြုလုပ်ပါသည်။

တရားစီရင်ရေးဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းညှိနှိုင်းအစည်းအဝေး ကျင်းပခြင်း

နိုင်ငံတော် တရားသူကြီးချုပ် ဦးအောင်တိုးသည် ၁၉၉၉ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၂၈ ရက်နေ့၊ နံနက်ပိုင်းတွင် မန္တလေးမြို့သို့ ရောက်ရှိ၍ နေ့လယ် (၁) နာရီတွင် တရားရုံးချုပ် (မန္တလေး)၌ တရားရုံးချုပ် (မန္တလေး)မှ ဒုတိယ တရားသူကြီးချုပ် ဦးခင်မောင်လတ်၊ တရားသူကြီးများ ဖြစ်ကြသော ဦးစန်းတင့်ရှိ၊ ဦးမြင့်အောင်၊ ဦးစိန်လှိုင်နှင့် ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် ဦးသက်ထွန်း၊ ညွှန်ကြားရေးမှူးများ၊ ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူးများ၊ လက်ထောက်ညွှန်ကြားရေးမှူးများ၊ ဦးစီးအရာရှိများ၊ ရုံးဝန်ထမ်းများနှင့် တွေ့ဆုံ၍ တရားရုံးချုပ် (မန္တလေး)၏ လုပ်ငန်းများ အခြေအနေကို ညှိနှိုင်း ဆွေးနွေးရာ တရားရုံးချုပ် (မန္တလေး)၏ တရားစီရင်ရေးလုပ်ငန်းများ အခြေအနေကို ဒုတိယတရားသူကြီးချုပ်က ရှင်းလင်း တင်ပြပြီး တရားသူကြီးချုပ် ဦးအောင်တိုးမှ လိုအပ်သည်များကို မှာကြားခဲ့ပါသည်။

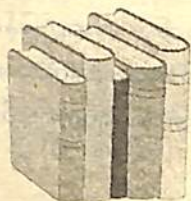
တရားသူကြီးချုပ်သည် နိုဝင်ဘာလ ၂၉ ရက်နေ့၊ နံနက် (၈) နာရီတွင် တရားရုံးချုပ် (မန္တလေး) ရုံးခန်းအမှတ်(၁)၌ ဒုတိယတရားသူကြီးချုပ်နှင့် တရားရုံးချုပ် တရားသူကြီးများ၊ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်နှင့် ညွှန်ကြားရေးမှူးများ၊ ဒုတိယ ညွှန်ကြားရေးမှူးများ၊ လက်ထောက်ညွှန်ကြားရေးမှူးများ၊ အထက်မြန်မာနိုင်ငံ ပြည်နယ် / တိုင်း (၈) ခုတို့မှ ပြည်နယ် / တိုင်း တရားသူကြီးများ၊ မန္တလေးတိုင်းနှင့် စစ်ကိုင်းတိုင်းများမှ ခရိုင်တရားသူကြီးများ၊ မြို့နယ်တရားသူကြီးများနှင့် တရားစီရင်ရေးဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းညှိနှိုင်းအစည်းအဝေးကို ပြုလုပ်ပါသည်။ ပြည်နယ် / တိုင်း ခရိုင်တရားသူကြီးများမှ မိမိတို့ဒေသအလိုက် တရားစီရင်ရေးဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းများ၊ တရားရုံး စီမံခန့်ခွဲရေးဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းများနှင့် ပတ်သက်၍ လည်းကောင်း၊ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်မှ တရားရုံးချုပ် (မန္တလေး)၏ ဝန်ထမ်းအင်အားအခြေအနေနှင့် ဖြည့်တင်း ပံ့ပိုး ပေးရန် လိုအပ်ချက်များ၊ ဝန်ထမ်းသက်သာချောင်ချိရေးကိစ္စများကိုလည်းကောင်း ရှင်းလင်း တင်ပြပါသည်။

ဒုတိယ တရားသူကြီးချုပ် ဦးခင်မောင်လတ်မှ အထက်မြန်မာနိုင်ငံရှိ တရားရုံးအဆင့်ဆင့်အလိုက် အမှုများ အမြန်ပြီးပြတ်ရေးအတွက် ညွှန်ကြားဆောင်ရွက်ထားမှု အခြေအနေများကိုလည်းကောင်း၊ တရားရုံးလုပ်ငန်း ကြီးကြပ် ကွပ်ကဲမှု အခြေအနေအရပ်ရပ်ကိုလည်းကောင်း စာရင်းဇယား ကားချပ်များနှင့် ဆွေးနွေး တင်ပြပါသည်။

၎င်းနောက် တရားသူကြီးချုပ်မှ လမ်းညွှန် ဆွေးနွေးရာတွင် တရားရုံးအဆင့်ဆင့် ဖွဲ့စည်းပုံသစ်နှင့်အညီ တရားရုံး အဆင့်ဆင့်အလိုက် တရားသူကြီးများကို ခန့်ထားခဲ့ပြီးဖြစ်ရာ အမှုပြီးပြတ်မှု အခြေအနေ တိုးတက် ကောင်းမွန်လာရေး၊ တရားသူကြီးများသည် အမှုများကို ဥပဒေလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့်အညီ အမြန်ဆုံး ပြီးပြတ်အောင် စစ်ဆေး စီရင် ဆုံးဖြတ်ရေးတို့ကို အားသွန်ခွန်စိုက် လုပ်ဆောင်ကြရန် လိုကြောင်း၊ အမှုသည် လုပ်သားပြည်သူများအတွက် အကျိုး ဖြစ်ထွန်းစေရန် မိမိတို့၏ တရားစီရင်ရေး ဆောင်ရွက်မှု အခြေအနေကို အမြဲတမ်း လေ့လာ ဆန်းစစ်နေဖို့လိုကြောင်း၊ တရားစီရင်ရေးနှင့် ပတ်သက်၍ ညွှန်ကြားချက်များ အထပ်ထပ် ထုတ်ပြန်ခဲ့ပြီးဖြစ်ရာ ထိုညွှန်ကြားချက်များကို လိုက်နာခြင်း မရှိသူ၊ ဝန်ထမ်းစဉ်းစဉ်းစည်းကမ်းများ မလိုက်နာသူ၊ တရားစီရင်ရေး တိမ်းစောင်းအောင် ပြုမှု လုပ်ဆောင်သူများအား ထိထိရောက်ရောက် အရေးယူ အပြစ်ပေးလျက်ရှိကြောင်း၊ တရားရေးမဏ္ဍိုင် တည်မတ် ခိုင်မာနေအောင် ယခုလို ဆောင်ရွက်ခြင်းအားဖြင့် လုပ်သားပြည်သူများမှ တရားရုံးများအပေါ် ယုံကြည် အားကိုးမှု များပြားလာမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ အဂတိ ကင်းရှင်းစွာ အမှုများကို စစ်ဆေးကြရန် လိုအပ်ကြောင်း၊ အမှုသည်များအပေါ် စာနာမှုထားရန် လိုအပ် ကြောင်း၊ အမှုများ စီရင်ဆုံးဖြတ်ရာတွင် မြန်ဆန်နိုင်သော်လည်း မှန်ကန်မှု မရှိလျှင်၊ ဥပဒေနှင့် ညီညွတ်မှု မရှိလျှင် အမှုသည်များအတွက် နှစ်နာမည် ဖြစ်ပါကြောင်း၊ တရားသူကြီးများသည် လုပ်ငန်းအပေါ် စေတနာထား လုပ်ဆောင်ပြီး မိမိအလုပ်ကို တန်ဖိုးထားရန် လိုကြောင်း၊ တရားစီရင်ရေးလုပ်ငန်းများ အလျင်အမြန် တိုးတက် အောင်မြင်လာစေရန် သက်ဆိုင်ရာ ဌာနများနှင့် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ရမည့်ကိစ္စများကို မဆိုင်းမတွ ညှိနှိုင်း ဆောင်ရွက်သွားကြရန်လိုကြောင်း လမ်းညွှန် မှာကြားပါသည်။

တရားသူကြီးချုပ်သည် ၁၉၉၉ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၂၈ ရက်နေ့နှင့် ၂၉ ရက်နေ့တို့တွင် မန္တလေးမြို့၊ ချမ်းမြသာစည် မြို့နယ် တရားရုံး အဆောက်အအုံ တိုးချဲ့ရန် မြေနေရာကိုလည်းကောင်း၊ ဆောက်လုပ်ဆဲ ချမ်းမြသာစံ မြို့နယ်တရားရုံးနှင့် အခြားအဆင့် ဝန်ထမ်းအိမ်ရာကိုလည်းကောင်း၊ တရားရုံးချုပ် (မန္တလေး)ကို လည်းကောင်း ဒုတိယတရားသူကြီးချုပ်နှင့် တရားသူကြီးများ၊ တာဝန်ရှိသူများ လိုက်ပါလျက် စစ်ဆေး ကြည့်ရှုပြီး လိုအပ်သည်များကို မှာကြားခဲ့ပါသည်။

တရားသူကြီးချုပ်နှင့်အဖွဲ့သည် ၁၉၉၉ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၂၉ ရက်နေ့၊ ညနေပိုင်းတွင် မန္တလေးမြို့မှ မီးရထားဖြင့် ပြန်လည်ထွက်ခွာလာရာ ရန်ကုန်မြို့သို့ ယနေ့နံနက်ပိုင်းတွင် ပြန်လည်ရောက်ရှိကြောင်း သတင်းရရှိပါသည်။

နိုင်ငံတော် တရားသူကြီးချုပ် ဦးအောင်တိုးအား မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ
ဗီယက်နမ်နိုင်ငံ သံအမတ်ကြီး ဂါရဝဗြူ တွေ့ဆုံခြင်း

နိုင်ငံတော် တရားသူကြီးချုပ် ဦးအောင်တိုးအား မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ
ဗီယက်နမ် နိုင်ငံ သံအမတ်ကြီး H.E. Mr. Nguyeu Dang Khoa က
တရားရုံးချုပ် တရားသူကြီးချုပ်၏ ဧည့်ခန်းမသို့ လာရောက် ဂါရဝဗြူ
တွေ့ဆုံ နှုတ်ဆက်စဉ်

နိုင်ငံတော် တရားသူကြီးချုပ် ဦးအောင်တိုးအား မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ ဗီယက်နမ် သံအမတ်ကြီး
H.E. Mr. Nguyen Dang Khoa သည် ၁၉၉၉-ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၂၄-ရက်နေ့၊ နံနက် ၁၀-နာရီတွင်
တရားရုံးချုပ် တရားသူကြီးချုပ်၏ ဧည့်ခန်းမသို့ လာရောက် ဂါရဝဗြူ တွေ့ဆုံပါသည်။ ထိုသို့
တွေ့ဆုံရာတွင် ပါတီစုံ ဒီမိုကရေစီ ရွေးကောက်ပွဲ ကျင်းပရေး ကော်မရှင်အဖွဲ့ဝင် ဦးအေးမောင်၊
အမျိုးသားညီလာခံကျင်းပရေး လုပ်ငန်းကော်မတီ တွဲဖက် အတွင်းရေးမှူး ဦးသောင်းညွန့်နှင့် တရားရုံးချုပ်
ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် ဦးတင်အေးလည်း တက်ရောက်ပါသည်။

တရားရုံးချုပ်နှင့် ပြည်နယ်/တိုင်း တရားသူကြီးများ..

(၁၅) ကြိမ်မြောက် လုပ်ငန်းညှိနှိုင်းအစည်းအဝေး

ကျင်းပ ပြုလုပ်ခြင်း

တရားသူကြီးချုပ် ဦးအောင်တိုး ပြည်နယ်/တိုင်း တရားသူကြီးများနှင့် (၁၅)ကြိမ်မြောက် လုပ်ငန်းညှိနှိုင်းအစည်းအဝေးတွင် အဖွင့်အမှာစကား ပြောကြားစဉ်

တရားရုံးချုပ်နှင့် ပြည်နယ်/တိုင်းတရားသူကြီးများ၏ (၁၅) ကြိမ်မြောက် လုပ်ငန်းညှိနှိုင်း အစည်းအဝေးကို ရန်ကုန်မြို့၊ တရားရုံးချုပ် တရားသူကြီးများ အစည်းအဝေးခန်းမ၌ ၁၉၉၉-ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၂၀-ရက်နှင့် ၂၁-ရက်နေ့များတွင် ကျင်းပ ပြုလုပ်ခဲ့သည်။

အစည်းအဝေးသို့ တရားသူကြီးချုပ် ဦးအောင်တိုး၊ ဒုတိယတရားသူကြီးချုပ်များ ဖြစ်ကြသော ဦးသန်းဦးနှင့် ဦးခင်မောင်လတ်၊ တရားရုံးချုပ် တရားသူကြီးများ ဖြစ်ကြသော ဦးခင်မြင့်၊ ဒေါက်တာတင်အောင်အေး၊ ဦးမြင့်သိန်း၊ ဦးချစ်လွင်နှင့် ဦးထွန်းရှင်၊ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်များနှင့် ညွှန်ကြားရေးမှူးများ၊ အကြံပေးအရာရှိများ၊ ဒုတိယ ညွှန်ကြားရေးမှူးများနှင့် ပြည်နယ်/တိုင်း တရားသူကြီးများ တက်ရောက်ကြသည်။

အစည်းအဝေး ပထမနေ့တွင် အစီအစဉ်အရ တရားသူကြီးချုပ် ဦးအောင်တိုးက အဖွင့်အမှာစကား ပြောကြားရာတွင် ယနေ့အခြေအနေကို ပြန်ပြီး သုံးသပ်ကြည့်လျှင် တရားရုံးချုပ်တွင် အမှုစစ်ဆေး ပြီးပြတ်မှုနှုန်း တိုးတက် ကောင်းမွန်လာသည်ကို တွေ့ရသော်လည်း ပြည်နယ်၊ တိုင်း၊ ခရိုင်၊ မြို့နယ်အဆင့် တရားရုံးများတွင် အမှုလက်ကျန် အခြေအနေသည် သိသိသာသာ လျော့နည်းကျဆင်းသွားခြင်း မရှိသည့်အပြင် အချို့တရားရုံးများတွင်

တရားရုံးချုပ်နှင့် ပြည်နယ်/တိုင်းတရားသူကြီးများ
(၁၅) ကြိမ်မြောက် လုပ်ငန်းညှိနှိုင်းအစည်းအဝေး
ရန်ကုန်မြို့

တရားသူကြီးချုပ် ဦးအောင်တိုး ပြည်နယ်/တိုင်း တရားသူကြီးများနှင့်
(၁၅)ကြိမ်မြောက် လုပ်ငန်းညှိနှိုင်းအစည်းအဝေးတွင် အမှာစကား ပြောကြားစဉ်

အမှုလက်ကျန် တိုးလာသည်ကို တွေ့ရကြောင်း။ ဤအချက်ကို ကြည့်ခြင်းအားဖြင့် အောက်ခြေအဆင့် တရားရုံးများတွင် ဖွဲ့စည်းပုံသစ်နှင့်အညီ လုပ်ငန်းများ တိုးတက်အောင် ဆောင်ရွက်နိုင်မှု အားနည်းနေသေးသည်ကို တွေ့ရကြောင်း။ ထို့ကြောင့် တာဝန်ရှိသည့် ပြည်နယ်၊ တိုင်း တရားသူကြီးများသည် ယခုအစည်းအဝေးတွင် မိမိတို့ ပြည်နယ်၊ တိုင်းအတွင်း မူလမှုများ၊ အယူခံမှုများ၊ ပြင်ဆင်မှုများကို ပြည်နယ်၊ တိုင်း၊ ခရိုင်နှင့် မြို့နယ်အဆင့် တရားရုံး အသီးသီးက မည်မျှစီရင် ဆုံးဖြတ်နိုင်ကြောင်း၊ အထူးအားဖြင့် တရားတပေါင် ဖြစ်လာခဲ့လျှင် အမှုရင်ဆိုင်ကြသည့် လူများသာမက ယင်းတို့၏ သားသမီးများ၊ မိဘဆွေမျိုးများပါမကျန် အမှုမပြီးမချင်း ပူပင်သောက စိတ်ဒုက္ခရောက် ကြရပြီး ငွေကုန်လူပန်း ဖြစ်ကြရမှုကြောင့် ပြည်သူများ၏ ကြီးမားသည့် စိုးရိမ်မှုဖြစ်သည့် အမှုများ မပြီးမပြတ်ဘဲ ကြန့်ကြာနေရသည်ကို ပပျောက်အောင် မည်သို့ ဆောင်ရွက်နေရကြောင်း၊ အချိန်တိုတိုနှင့် ပြီးပြတ်နိုင်သည့် အမှုများကို ပြီးပြတ်အောင် မည်သို့ ဆောင်ရွက်ကြရမည်ဆိုသည့် အကြောင်းများအပြင် တရားစီရင်ရာတွင် မမှန်မကန် ဆုံးဖြတ်သည်မျိုး မဖြစ်အောင် မည်သို့ကာကွယ် တားဆီးမည်၊ အနီးကပ် ကြီးကြပ်မည်၊ အမြဲမပြတ် သွားရောက် စစ်ဆေးကြည့်ရှုပြီး လမ်းညွှန်ခြင်း၊ လိုအပ်သလို အရေးယူခြင်း ပြုလုပ်ကြမည်ဆိုသည့်အကြောင်းများကို ကြေကြေ ညက်ညက် ဆွေးနွေး တင်ပြကြရန် ပြောကြားလိုကြောင်း။

တရားသူကြီးတိုင်း အဂတိတရားလေးပါး ကင်းရှင်းစွာ ဆောင်ရွက်ကြရန် အမှုများကို စီရင် ဆုံးဖြတ်ရာမှာ မှန်ကန်ခြင်း၊ တရားမျှတခြင်း၊ စိတ်ကောင်းစေတနာထားခြင်း စသည့် လောကပါလတရားနှင့်အညီ ဆောင်ရွက် ကြရန်ဖြစ်ကြောင်း၊ အဂတိတရား မကင်းရှင်းသည့်အတွက် တိုင်ကြားလာသည့် ကိစ္စများအပေါ်တွင် စုံစမ်း စစ်ဆေးမှု ပြုလုပ်ခဲ့ရတာ ရှိကြောင်း။

ဒုတိယတရားသူကြီးချုပ် ဦးသန်းဦး အမှာစကား ပြောကြားစဉ်

အဂတိတရား မကင်းရှင်းသူများနှင့် အကျင့်စာရိတ္တ ကောင်းမွန်ခြင်း မရှိသူများကို အရေးယူပြီး ထိုက်သင့်သည့် ပြစ်ဒဏ်များ ပေးခဲ့ရကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် လာဘ်ပေးလာဘ်ယူ ကင်းရှင်းရေးအတွက် ချမှတ်ထားသည့် စီမံချက်များကို အကောင်အထည်ဖော်သည့်နေရာတွင် ထိရောက်စွာ ဆောင်ရွက်နိုင်သည်ကို တင်ပြကြရန် လိုကြောင်း၊ ဥပဒေနှင့် ညီညွတ်စွာ မှန်မှန်နှင့်မြန်မြန် တရားစီရင်ခြင်းသည် တရားစီရင်ရေးမဏ္ဍိုင် တည်မတ် ခိုင်မာရေးအတွက် အခြေခံ ဖြစ်သည့်အပြင် ပြည်သူများ၏ ယုံကြည်ကိုးစားမှုကို တရားရုံးများက ရရှိနိုင်ရန် အဓိကလိုအပ်ချက်ဖြစ်ကြောင်း၊ တရားစီရင်ရေး ဖြစ်ထွန်းရန်အတွက် တရားသူကြီး တစ်ဦးတည်း ကြိုးပမ်း၍ ရနိုင်မည်မဟုတ်ကြောင်း၊ ကျယ်ပြန့်သည့် တရားစီရင်ရေးလုပ်ငန်းများမှာ တွေ့ကြုံရသည့် အခက်အခဲများ၊ ပြဿနာများကို ကျော်လွှားနိုင်အောင် တရားစွဲအဖွဲ့အစည်း များနှင့် သက်ဆိုင်ရာ ဌာနအသီးသီးမှ ဝန်ထမ်းများ၊ ရှေ့နေရှေ့ရပ်များ၊ ပြည်သူများ၏ ထောက်ပံ့ပံ့ပိုးမှု များစွာ လိုအပ်ကြောင်း၊ ထိုသို့ ထောက်ပံ့ ပံ့ပိုးမှုများ ရရှိမည်ဆိုလျှင် တရားစီရင်ရေးသည် ပိုမို ချောမွေ့ ပြေပြစ်လာမည် ဖြစ်ကြောင်း။

တရားရုံးအဆင့်ဆင့်က ဖွဲ့စည်းပုံကို ပြင်ဆင်ဖွဲ့စည်းခြင်း၏ အဓိကရည်ရွယ်ချက်နှင့် တရားစီရင်ရေး အောင်မြင်ရေးအတွက် တရားရုံးအဆင့်ဆင့်တွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်ကြသူများ အားလုံးသည် ကာယအား၊ ဉာဏအားကို အစွမ်းကုန် အသုံးပြု လုပ်ဆောင်ကြရန် လိုအပ်သည်ကို တရားရေးအရာရှိများ၊ အရာရှိ မဟုတ်သည့် ဝန်ထမ်းများအားလုံး သိရှိ ထားကြရမည်ဖြစ်ကြောင်း။

မိမိတို့ မျှော်မှန်းထားသည့် ပြည်သူများက တရားရုံးများ၊ တရားသူကြီးများအပေါ် ယုံကြည်မှု၊ အားကိုးမှု အပြည့် ရှိလာအောင် ဆောင်ရွက်သည့်နေရာတွင် တရားရေးဝန်ထမ်းအားလုံး၏ စွမ်းဆောင်မှုအပေါ်တွင် အဓိက တည်ကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် ရည်မှန်းချက် ပန်းတိုင်ကို ဆောလျင်စွာ ရောက်ရှိအောင် ယခုလို လုပ်ငန်းဆိုင်ရာ

ဒုတိယတရားသူကြီးချုပ် ဦးခင်မောင်လတ် အမှာစကား ပြောကြားစဉ်

ညှိနှိုင်းအစည်းအဝေးတွင် လက်တွေ့ဆောင်ရွက်နိုင်မည့် အကြံပြုချက်များနှင့်အတူ မိမိတို့ ပြည်နယ်၊ တိုင်းများ၏ အခြေအနေကို မှန်မှန်ကန်ကန် ပြည့်ပြည့်စုံစုံ တင်ပြကြပါဟု တိုက်တွန်း ပြောကြားသွားသည်။

ဆက်လက်၍ ဒုတိယတရားသူကြီးချုပ်များ ဖြစ်ကြသော ဦးသန်းဦးနှင့် ဦးခင်မောင်လတ်တို့က အမှာစကား ပြောကြားပြီးနောက် ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် (ရန်ကုန်)က ယခင်လုပ်ငန်းညှိနှိုင်းအစည်းအဝေးမှ ဆွေးနွေး တင်ပြချက်များ အပေါ် တရားရုံးချုပ်မှ ဆောင်ရွက်ထားမှု အခြေအနေများကို ဆွေးနွေး တင်ပြသည်။ ၎င်းနောက် ပြည်နယ်၊ တိုင်း တရားသူကြီး အသီးသီးက တရားစီရင်ရေး အခြေအနေနှင့် တရားရုံးလုပ်ငန်း အခြေအနေများကို ရှင်းလင်း တင်ပြ ဆွေးနွေး တင်ပြကြရာ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် (ရန်ကုန်)နှင့် ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် (မန္တလေး)တို့က ပြည်နယ်၊ တိုင်း တရားသူကြီးများ၏ တင်ပြချက်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ပြန်လည်ဆွေးနွေး မှာကြားပြီး ပထမနေ့ အစည်းအဝေး အစီအစဉ်ကို ညနေ (၄) နာရီတွင် ရပ်နားလိုက်သည်။

လုပ်ငန်းညှိနှိုင်း ဆွေးနွေးပွဲ ဒုတိယနေ့ အစီအစဉ်ကို ဒီဇင်ဘာလ ၂၁-ရက်နေ့တွင် ဆက်လက်ကျင်းပရာ တရားရုံးချုပ် တရားသူကြီးများ ဖြစ်ကြသော ဦးခင်မြင့်၊ ဒေါက်တာတင်အောင်အေး၊ ဦးမြင့်သိန်း၊ ဦးချစ်လွင်နှင့် ဦးထွန်းရှင်၊ ဒုတိယတရားသူကြီးချုပ်များဖြစ်ကြသော ဦးသန်းဦးနှင့် ဦးခင်မောင်လတ်တို့က အမှာစကား ပြောကြား ကြပြီး တရားသူကြီးချုပ် ဦးအောင်တိုးက နိဂုံးချုပ်အမှာစကား ပြောကြားသည်။

မွန်းလွဲပိုင်းတွင် တရားသူကြီးချုပ်နှင့် ရှေ့နေချုပ်တို့ထံမှ ပြည်နယ် / တိုင်း တရားသူကြီးများနှင့် ပြည်နယ်၊ တိုင်း ဥပဒေအရာရှိများက မှာကြားမှု ခံယူသည့် အခမ်းအနားကို တရားရုံးချုပ် တရားသူကြီးများ အစည်းအဝေးခန်းမ၌ ဆက်လက်ကျင်းပရာ တရားသူကြီးချုပ် ဦးအောင်တိုးနှင့် ရှေ့နေချုပ် ဦးသာထွန်းတို့က အမှာစကား ပြောကြား ကြပြီး အခမ်းအနားကို ညနေပိုင်းတွင် ရပ်သိမ်းလိုက်သည်။

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်

တရားရုံးချုပ်

စာအမှတ်၊ ၈၈၈/၄-ရန် (၉၉)

ရက်စွဲ၊ ၁၉၉၉ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ ၁၅ ရက်

အမှာစာ

အကြောင်းအရာ။ နိုကြိပဗ္ဗလစ်နှင့် ရှေ့နေများက လက်ထပ်ထိမ်းမြားခြင်း ကတိသစ္စာပြုလွှာများတွင် လက်မှတ်ရေးထိုး၍ လက်ထပ်ထိမ်းမြားပေးခြင်းကိစ္စ။

၁။ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် မြန်မာအမျိုးသားနှင့် အမျိုးသမီးတို့သည် မြန်မာ့ဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေအရ ထိမ်းမြားလက်ထပ်ကြသည့်အခါ ထိမ်းမြားလက်ထပ်မင်္ဂလာ အခမ်းအနားများ ပြုလုပ်၍ ဆွေမျိုးမိတ်သင်္ဂဟများနှင့် ရပ်ရွာလူကြီးများ၏ အသိအမှတ်ပြုခြင်းကို ခံယူလေ့ ရှိကြသကဲ့သို့ တရားရုံးသို့ သွားရောက်ကြပြီး အကြင်လင်မယားအဖြစ် နှစ်ဦးသဘောတူပေါင်းသင်းရန် ရည်ရွယ်၍ ထိမ်းမြားလက်ထပ်ကြပါမည်ဟု ဆိုကာ ကတိသစ္စာ ပြုလုပ်ခြင်းမျိုးလည်း ရှိပါသည်။

၂။ တရားရုံးတွင် ကတိသစ္စာ ပြုလုပ်ခြင်းမှာ တရားသူကြီး၏ ရှေ့မှောက်တွင် မိမိတို့၏ လွတ်လပ်သည့် ဆန္ဒအရ နှစ်ဦးသဘောတူ အကြင်လင်မယားအဖြစ် ပေါင်းသင်း နေထိုင်ကြပါမည်ဟု ကျမ်းကျိန်လွှာ ပြုလုပ်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ကျမ်းကျိန်လွှာကို တရားမကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၁၃၉ နှင့် THE OATHS ACT အရ ကျမ်းကျိန်လွှာ ပြုလုပ်ပေးရန် အခွင့်အာဏာ အပ်နှင်းခြင်း ခံရသူများကသာ ပြုလုပ်ပေးပိုင်ခွင့် ရှိပါသည်။ ယင်းဥပဒေအရ ကျမ်းကျိန်လွှာ ပြုလုပ်ပေးပိုင်ခွင့် ရှိသူများမှာ တရားသူကြီးများနှင့် တရားရုံးများသာ ဖြစ်ကြပါသည်။

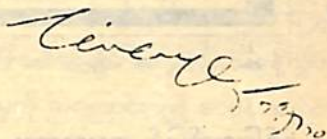
၃။ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် မြန်မာအမျိုးသမီးတစ်ဦးသည် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် မဟုတ်သည့် မြန်မာနိုင်ငံသား၊ သို့မဟုတ် နိုင်ငံခြားသားဖြစ်သူ အမျိုးသားနှင့် ထိမ်းမြားလက်ထပ်မည် ဆိုပါက ၁၉၅၄ ခုနှစ် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် မိန်းမများ အထူးထိမ်းမြားမှုနှင့် အမွေဆက်ခံမှု အက်ဥပဒေနှင့်အညီသာ တရားဝင် ထိမ်းမြားလက်ထပ်နိုင်ပါသည်။ ယင်းသို့ ထိမ်းမြားလက်ထပ်ရာတွင်လည်း ယင်းအက်ဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့်အညီ ယင်းအက်ဥပဒေအရ ခန့်ထားသည့် ထိမ်းမြားမှု မှတ်ပုံတင်အရာရှိများကသာ ထိမ်းမြား လက်ထပ်ပေးပိုင်ခွင့် ရှိပါသည်။

၄။ နိုကြိပဗ္ဗလစ်များနှင့် ရှေ့နေများသည် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် မြန်မာအမျိုးသမီးနှင့် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် မဟုတ်သည့် မြန်မာနိုင်ငံသား၊ သို့မဟုတ် နိုင်ငံခြားသားတို့ကို လက်ထပ်ပေးခြင်း၊ လက်ထပ်ထိမ်းမြားခြင်း၊ ကတိသစ္စာပြုလွှာများတွင် လက်မှတ်ရေးထိုးပေးခြင်း စသည့် လုပ်ပိုင်ခွင့်များ မရှိကြသကဲ့သို့ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် မြန်မာအမျိုးသားနှင့် အမျိုးသမီး

တို့ကိုလည်း လက်ထပ်ထိမ်းမြားခြင်း၊ ကတိသစ္စာပြုလွှာများတွင် လက်မှတ်ရေးထိုး၍ လက်ထပ်ပေးပိုင်ခွင့် မရှိကြပါ။ သို့ရာတွင် အချို့သော တရားရုံးချုပ်ရှေ့နေနှင့် နိတြိပဗ္ဗလစ်များသည် နိုင်ငံသားများနှင့် နိုင်ငံခြားသားတို့၏ လက်ထပ် ထိမ်းမြားခြင်း၊ ကတိသစ္စာပြုလွှာများတွင် လက်မှတ်ရေးထိုး၍ ထိမ်းမြားလက်ထပ်ပေးခဲ့ကြ၍ ၎င်းတို့အား လိုအပ်သလို အရေးယူပေးရန် တရားရုံးချုပ်ရှေ့နေများကောင်စီက အကြောင်းကြားခဲ့သဖြင့် တရားရုံးချုပ်က သက်ဆိုင်သူများအား အသိပေး အကြောင်းကြားပြီး ဖြစ်ပါသည်။

၅။ သို့ဖြစ်၍ နိတြိပဗ္ဗလစ်များ၊ တရားရုံးချုပ်ရှေ့နေများနှင့် အထက်တန်းရှေ့နေများသည် နိုင်ငံသားနှင့် နိုင်ငံခြားသား တို့ကိုလည်းကောင်း၊ နိုင်ငံသားအချင်းချင်းတို့ကိုလည်းကောင်း လက်ထပ်ထိမ်းမြားခြင်း စသည့် ကတိသစ္စာပြုလွှာများတွင် လက်မှတ်ရေးထိုးပေးပိုင်ခွင့် မရှိကြောင်း၊ လုပ်ပိုင်ခွင့် မရှိသည့် ကိစ္စကို လုပ်ကိုင် ဆောင်ရွက်ပါက တည်ဆဲဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရ အရေးယူမည်ဖြစ်ကြောင်း အသိပေး အကြောင်းကြားပါသည်။

အမိန့်အရ

(တင်အေး)

ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်

ဖြန့်ဝေခြင်း

နိတြိပဗ္ဗလစ်အားလုံး

ဥက္ကဋ္ဌ၊ တရားရုံးချုပ်ရှေ့နေများကောင်စီ (တရားရုံးချုပ်ရှေ့နေအားလုံး သိရှိ လိုက်နာနိုင်ရန်အတွက် လိုအပ်သလို ဆောင်ရွက်ပေးပါရန်) ပြည်နယ်၊ တိုင်းတရားသူကြီးအားလုံး (ပြည်နယ်၊ တိုင်းအတွင်းရှိ တရားရုံးချုပ်ရှေ့နေ များနှင့် အထက်တန်းရှေ့နေများအားလုံး သိရှိ လိုက်နာနိုင်ရန်အတွက် လိုအပ်သလို ဆောင်ရွက်ပေးပါရန်)

မိတ္တူကို

တရားသူကြီးချုပ်ရုံး

ရှေ့နေချုပ်ရုံး

နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးဌာန

ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်၊ တရားရုံးချုပ် (ရန်ကုန်)

ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်၊ တရားရုံးချုပ် (မန္တလေး)

တရားရုံးချုပ်၊ စီမံဌာန၊ ဌာနခွဲ (၃)၊ ဌာနစု (၁၀) (လထန)

တရားရုံးချုပ်၊ စီမံဌာန၊ ဌာနခွဲ (၅)၊ ဌာနစု (၁၃) (ပြန်တမ်း)

တရားရုံးချုပ် စုံညီခုံရုံး ဆုံးဖြတ်ချက်များ

ခွင့်ပြုချက်ဖြင့် ထားသူအား နှင်လိုမှု၊ တစ်ဦးထက် ပိုသူတို့က ခွင့်ပြုချက်ပေးခဲ့လျှင် ခွင့်ပြုချက်ဖြင့် ထားသူအား နှင်လိုပါက ခွင့်ပြုချက်ပေးသူအားလုံးက ခွင့်ပြုချက်ကို ရုပ်သိမ်း၍ ထိုသူအားလုံးက တရားလို ပြုလုပ် တရားစွဲဆိုရန် လိုခြင်း

ဒေါ်တင်ကြွယ် အဆိုပြုသကဲ့သို့ ဦးကိုကိုအား ခွင့်ပြုချက်ဖြင့် ထားသူမှာ ၎င်းနှင့် ဦးဘရီ၊ ဦးကိုကြီးတို့ ဖြစ်သည်ဆိုလျှင်လည်း ၎င်းတစ်ဦးတည်းက ခွင့်ပြုချက်ကို ရုပ်သိမ်း၍ အချင်းဖြစ် ဥပစာမှ ဖယ်ရှားပေးရန် တရားစွဲဆိုနိုင်မည် မဟုတ်ပေ။ ဦးဘရီနှင့် ဦးကိုကြီးတို့က ခွင့်ပြုချက်ကို မရုပ်သိမ်းသမျှ ဦးကိုကိုသည် ၎င်းတို့၏ အခွင့်အမိန့်ရသူအဖြစ် နေထိုင်ခွင့်ရှိမည် ဖြစ်သည်။

ဒေါ်ငွေမဲပါ-၂ နှင့် ဦးသန်းမောင်အမှု^(၁) တွင် ကျူးကျော်သူအပေါ် လက်ရောက်ရလျှင်ကြောင်းကို ပိုင်ရှင် တစ်ဦးဦးက စွဲဆိုနိုင်ကြောင်း ထုံးဖွဲ့ထားသည်။

ထိုအမှုသည် ကျူးကျော်သူကို နှင်ထုတ်လိုမှု ဖြစ်သည်။ ကျူးကျော်သူကို နှင်ထုတ်ရန်မှာ ပိုင်ရှင်အားလုံး အတွက် အကျိုးရှိသည်ကိုစွဲဖြစ်၍ ပိုင်ရှင်တစ်ဦးဦးက တရားစွဲဆိုနိုင်သည်မှာ ယုံမှားဖွယ် မရှိပေ။

ခွင့်ပြုချက်ဖြင့် ထားသူကို နှင်လိုမှုမှာ ကျူးကျော်သူကို နှင်လိုမှုနှင့် တူညီခြင်း မရှိပေ။ တစ်ဦးထက် ပိုသူများက ခွင့်ပြုချက်ပေးခဲ့ရာတွင် ခွင့်ပြုချက်ပေးသူတစ်ဦးက ခွင့်ပြုချက်ကို ရုပ်သိမ်းခဲ့သော်လည်း အခြားသူတို့က ဆက်လက်၍ ခွင့်ပြုခြင်းမျိုး ရှိနိုင်သည်ဖြစ်၍ ထိုအမှုမျိုးတွင် ခွင့်ပြုချက်ပေးသူ အားလုံးက တရားလို ပြုလုပ်၍ တရားစွဲဆိုရန် လိုပေလိမ့်မည်။

ဦးကိုကို နှင့် ဒေါ်တင်ကြွယ် တရားရုံးချုပ် ၁၉၉၆-ခုနှစ်၊ တရားမ အထူးအယူခံမှု အမှတ် ၂၁။

၂-၁၁-၉၈ နေ့တွင် ဆုံးဖြတ်သည်။

(၁) ၁၉၅၄-ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ တရားစီရင်ထုံး စာ ၂၃၅ (လွှတ်တော်)

အမွေပုံပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲပေးစေလိုမှု၊ ကျပ်တစ်ရာနှင့် တစ်ရာအထက် တန်ဖိုးရှိသော မရွှေ့မပြောင်းနိုင်သောပစ္စည်းကို စွန့်လွှတ်ခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ မှတ်တမ်းတင်ထားသော စာချုပ်ကို မှတ်ပုံတင်ရန် လိုအပ်ခြင်း၊ မရွှေ့မပြောင်းနိုင်သော ပစ္စည်းကို ပေးကမ်းရာတွင်လည်း ပေးကမ်းစာချုပ်ကို မှတ်ပုံတင်ရန် လိုအပ်ခြင်း၊ မိဘနှစ်ပါး ကွာရှင်း ပြတ်စဲရာတွင် အတူမနေသည့် သားသမီးသည် အတူမနေသည့် မိဘ၏ အမွေကို ဆက်ခံခွင့် မရှိခြင်း

မရွှေ့မပြောင်းနိုင်သည့် ပစ္စည်းကို ပေးကမ်းရာတွင် ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းခြင်း ဥပဒေပုဒ်မ ၁၂၃ အရ ပေးကမ်းစာချုပ်ကို မှတ်ပုံတင်ရန် လိုသည်။ ဦးမြမောင်က ဒေါ်ညွန့်ညွန့်အား ခန်းဝင်ပစ္စည်းအဖြစ် ပေးကမ်းသည့် စာချုပ်ကို မှတ်ပုံတင်မထားသောကြောင့် ယင်းစာချုပ်သည်လည်း တရားဝင် အတည်မဖြစ်ပေ။ မအေးညွန့်နှင့် မောင်တုတ်ဖြူအမှု^(၁) တွင် ကြည့်ပါ။ သို့ဖြစ်ရာ အချင်းဖြစ်မြေသည် ဦးမြမောင်နှင့် ဒေါ်တင်မြိုင်တို့ နှစ်ဦးပိုင်ပစ္စည်းအဖြစ် တည်ရှိနေသည်။

ထို့ကြောင့် လင်မယားနှစ်ဦးပိုင် အချင်းဖြစ်မြေကို မယားဖြစ်သူက လင်မယား ကွာရှင်းမှုကို အကြောင်းပြု၍ မိမိပိုင်ဆိုင်မှုကို မှတ်ပုံတင်စာချုပ် မပြုလုပ်ဘဲ စွန့်လွှတ်ခဲ့ခြင်းနှင့် ထိုစွန့်လွှတ်မှုကို အကြောင်းပြု၍ ခင်ပွန်းသည်က နောက်အိမ်ထောင်ပြုရာတွင် အချင်းဖြစ်မြေကို မှတ်ပုံတင်စာချုပ် မပြုလုပ်ဘဲ ခန်းဝင်ပစ္စည်းအဖြစ် ပေးကမ်းခြင်းတို့မှာ အကျိုးသက်ရောက်မှု မရှိကြောင်း ကြားနာလျက်ရှိသည့် ပြဿနာနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဖြေဆိုလိုက်သည်။

ဦးမြမောင်နှင့် ဒေါ်တင်မြိုင်တို့ လင်မယား ကွာရှင်းကြပြီးနောက် သားသမီးများဖြစ်ကြသော ဒေါ်သောင်းသောင်းတို့သည် မိခင်ဒေါ်တင်မြိုင်နှင့်အတူ လိုက်ပါ၍ နေထိုင်ခဲ့ကြသည်။ ဒေါ်တင်မြိုင်က ဦးမြမောင်အပေါ် သားသမီးများအတွက် စရိတ်လျှောက်ထားခဲ့သည့် နောက်ပိုင်းတွင် ဦးမြမောင်နှင့် သားသမီးများသည် အဆက်အသွယ် မရှိကြတော့ပေ။

မိဘနှစ်ပါး ကွာရှင်း ပြတ်စဲရာတွင် အတူမနေသည့် မိဘနှင့် ပြန်လည်နေထိုင်ခွင့် ရှိပါလျက် အတူနေထိုင်ခဲ့ခြင်း

ဦးမြမောင်နှင့် ဒေါ်တင်မြိုင်တို့ ကွာရှင်းကြသည့် ၁၈-၁၀-၅၇ နေ့တွင် မန္တလေးမြို့၊ သီရိမာလာအရှေ့ရပ်၊ အကွက်အမှတ် ၁၈၇၊ ဦးပိုင်နံပါတ် ၈ မြေနှင့် ယင်းမြေပေါ်ရှိ အဆောက်အအုံကို ဒေါ်တင်မြိုင်က ဦးမြမောင်နှင့် သမီးများ ဖြစ်ကြသော မသောင်းသောင်း၊ မအေးအေး၊ မဌေးဌေး၊ မတူးတူးနှင့် မမူမူတို့အတွက် သက်သေခံအမှတ် (ဃ) စွန့်လွှတ်စာချုပ်ဖြင့် စွန့်လွှတ်ခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် အဆိုပါ စွန့်လွှတ်စာချုပ်ကို မှတ်ပုံတင်ထားခြင်း မရှိပေ။ ကျပ်တစ်ရာနှင့် တစ်ရာအထက် တန်ဖိုးရှိသော မရွှေ့မပြောင်းနိုင်သည့် ပစ္စည်းကို စွန့်လွှတ်ခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ မှတ်တမ်းတင်ထားသော စာချုပ်စာတမ်းကို မှတ်ပုံတင်ရန် လိုအပ်သည်။ ဆရာမှန် နှင့် ဆရာလှအမှု^(၂) ကို ကြည့်ပါ။

သက်သေခံအမှတ် (ဃ) စွန့်လွှတ်စာချုပ်ကို မှတ်ပုံတင်မထား၍ ယင်းစာချုပ်သည် အကျိုးသက်ရောက်မှု မရှိချေ။ ထို့ကြောင့် စွန့်လွှတ်စာချုပ်ပါ မြေသည် ဦးမြမောင်နှင့် ဒေါ်တင်မြိုင်တို့ပိုင် ပစ္စည်းအဖြစ်သာ ဆက်လက်တည်ရှိနေသည်။

(၁) အဲဒိုင်အာ ၁၉၁၅ ရန်ကုန် စာ ၄၄၈ (၄၄၉)

(၂) အတွဲ-၂၊ အထက်မြန်မာနိုင်ငံ စီရင်ထုံးစာ ၃၉

မရှိသော သားသမီးသည် အတူမနေသည့်မိဘ သေဆုံးချိန်တွင် မြန်မာ့ဓလေ့ထုံးတမ်း ဥပဒေအရ အဆိုပါ မိဘ၏ အမွေကို ဆက်ခံခွင့် မရှိကြောင်း ဒေါက်တာမျိုးသန့်နှင့် ဒေါက်တာမိုးဇော်ပါးအမှု^(၁) တွင် ညွှန်းပြထားသည်။

သို့ဖြစ်ရာ ဒေါ်သောင်းသောင်းတို့သည် ဖခင် ဦးမြမောင်၏ အမွေကို ဆက်ခံခွင့် မရှိချေ။

၁။ ဒေါ်သောင်းသောင်း

၂။ ဒေါ်ဌေးဌေး (၎င်းတို့၏အခွင့်ရ ကိုယ်စားလှယ် ဒေါ်အေးအေး)

၃။ ဒေါ်အေးအေးနှင့် ဒေါ်ညွန့်ညွန့်

၄။ ဒေါ်တူးတူး

၅။ ဒေါ်မူမူ (ခ) ဒေါ်မိုးမိုး

၆။ ဦးကျော်ကျော်

(၄ မှ ၆ အထိ အခွင့်ရ ကိုယ်စားလှယ် ဦးကျော်ကျော်)

တရားရုံးချုပ် ၁၉၉၆ ခုနှစ်၊ တရားမ အထူးအယူခံမှု အမှတ် ၁၇။ ၂၀-၁၀-၉၈ နေ့တွင် ဆုံးဖြတ်သည်။

အစ္စလာမ် တရားဥပဒေ (ဟာနာဖီ ဥပဒေ)အရ အမွေစား အမွေခံ သုံးမျိုးခွဲခြားထားခြင်း၊ သားသည် ‘အမွေကျန် ဆက်ခံသူ’ (အမွေကျန်-၁)အဖြစ် အမွေ ဆက်ခံခြင်း၊ ကွယ်လွန်သူ အမွေရှင်၏ အစ်ကိုအရင်းမှ မွေးသူ တူမက “ဆွေမျိုးနီးစပ်” (တတိယအုပ်စု)အဖြစ် အမွေဆက်ခံသဖြင့် အစ်မမှ မွေးသည့် တူသည် အမွေ ဆက်ခံခွင့် မရှိခြင်း၊ မူလရုံး တရားပြိုင်အပေါ် ချမှတ် သည့် ဒီကရီကို အဆင့်ဆင့် အယူခံဝင်ရာတွင်

(၁) ၁၉၉၂ ခုနှစ်၊ အထူးအယူခံမှုအမှတ် ၂၂

ကွယ်လွန်သူ တရားပြိုင်၏ တရားဝင် ကိုယ်စားလှယ် အားလုံး ပါဝင် အယူခံဝင်ခြင်း မပြုသည့် အယူခံမှုသည် တရားဝင် မဝင်။

စွန့်ခိုအစ္စလာမ်ဘာသာဝင်များ အမွေဆက်ခံခြင်း ဆိုင်ရာ ဥပဒေ (ဟာနာဖီ ဥပဒေ)အရ ‘သား’သည် အမွေကျန် ဆက်ခံသူ (အမွေကျန်-၁)အဖြစ် အမွေဆက်ခံ သည်။

ဟာနာဖီ ဥပဒေအရ အမွေစား အမွေခံတို့အား သုံးမျိုးသုံးစား ခွဲခြမ်းထားသည်-

(က) သတ်မှတ်ထားသည့် အမွေဝေစုရခွင့်ရှိသော ပုံသေဆက်ခံသူများ (Sharers)

(ခ) ပုံသေဆက်ခံသူများအား အမွေခွဲဝေပြီးနောက် ကျန်ရစ်သည့် အမွေကို ဆက်ခံသူ အမွေကျန် ဆက်ခံသူများ (Residuaries)

(ဂ) ပုံသေဆက်ခံသူများလည်း မဟုတ်၊ အမွေကျန် ဆက်ခံသူများလည်း မဟုတ်သော ဆွေမျိုး နီးစပ်များ (Distant Kindred)

ကွယ်လွန်သူ ဦးမူဆာ၏ အမွေကို ဆက်ခံရန် ပုံသေ ဆက်ခံသူများနှင့် အမွေကျန် ဆက်ခံသူများ မကျန်ရှိပေ။ ပုံသေဆက်ခံသူများဖြစ်စေ၊ အမွေကျန် ဆက်ခံသူများဖြစ်စေ မရှိလျှင် အမွေကို ဆွေမျိုးနီးစပ်များက ခွဲဝေ ယူရသည်။ ညီအစ်ကိုအရင်း၏ သမီးသည် “ဆွေမျိုးနီးစပ်” (တတိယ အုပ်စု)အဖြစ် ကွယ်လွန်သူ၏ အမွေကို ဆက်ခံသည်။ သို့ဖြစ်ရာ ကွယ်လွန်သူ ဦးမူဆာ၏ အစ်ကိုအရင်း ဦးဟာမက်မှမွေးသူ တူမ ဒေါ်လှက “ဆွေမျိုးနီးစပ်” (တတိယအုပ်စု)အဖြစ် အမွေဆက်ခံမည် ဖြစ်သည်။

ဒေါ်လှက အမွေဆက်ခံရရှိသဖြင့် အစ်မမှ မွေးသည့်တူ ဦးမောင်မောင်လတ်သည် ကွယ်လွန်သူ ဦးမုဆာ၏ အမွေကို ဆက်ခံခွင့် မရှိတော့ပေ။

မူလရုံး တရားပြိုင် ဒေါ်မိမိကြီးအပေါ် ချမှတ်သည့် ဒီကရီကို အဆင့်ဆင့် အယူခံဝင်ရာ၌ ကွယ်လွန်သူ ဒေါ်မိမိကြီး၏ တရားဝင် ကိုယ်စားလှယ်အားလုံး ပါဝင် အယူခံဝင်ရန် လို မလို ဆိုခြင်းမှာ ချမှတ်သည့် ဒီကရီ အပေါ် မူတည်သည်။ ဒီကရီကို ခွဲခြား၍ မရနိုင်ပါက ဒီကရီ ချမှတ်ခြင်း ခံရသော ကွယ်လွန်သူ ဒေါ်မိမိကြီး၏ တရားဝင် ကိုယ်စားလှယ်များအားလုံး အယူခံဝင်ရောက် ရမည် ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ဒီကရီကို ခွဲခြား၍ ရနိုင်လျှင် ကွယ်လွန်သူ၏ တရားဝင် ကိုယ်စားလှယ် အားလုံးက အယူခံ ဝင်ရောက်ခြင်း မရှိသော်လည်း အမှုသည် စုံလင် ပါက အယူခံမှုသည် ရပ်တည်နိုင်သည်။ ဒီကရီတစ်ဦးထက် ပိုသူတို့အတွက်လည်းကောင်း၊ တစ်ဦးထက် ပိုသူတို့အပေါ် တွင် လည်းကောင်း ချမှတ်ရာတွင် တစ်ဦးချင်း (Severally)သော်လည်းကောင်း၊ ပူးတွဲ၍ (Jointly)သော် လည်းကောင်း ပူးတွဲ၍ဖြစ်စေ၊ တစ်ဦးချင်းဖြစ်စေ (Jointly or Severally)သော်လည်းကောင်း ချမှတ်နိုင်သည်။

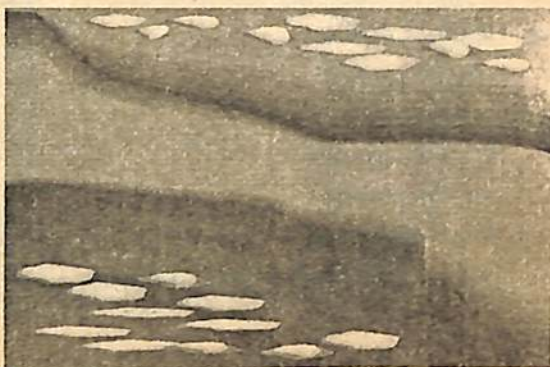
အမွေစီမံခန့်ခွဲပေးစေလိုမှုတွင် အမွေဆိုင်တစ်ဦးချင်း၏ ဝေစုကို သတ်မှတ်ပေးသည်။ ထိုအမှုမျိုးတွင် ကွယ်လွန်သူ တို့၏ တရားဝင် ကိုယ်စားလှယ်များသည်လည်း မိမိတို့၏ အဆင့်အတန်းအလိုက် ကွယ်လွန်သူ၏ အမွေကို အချိုးကျ လက်ခံ ရရှိသူများ ဖြစ်ကြသည်။ ထို့ကြောင့် အမွေစီမံ ခန့်ခွဲပေးစေလိုမှုတွင် ချမှတ်သည့် ဒီကရီမှာ တစ်ဦးချင်း အတွက် တစ်သီးတခြားစီ (Severally)ချမှတ်သည့် ဒီကရီ ဖြစ်သည်။ ဒီကရီ ချမှတ်ခြင်း ခံရသည့် ကွယ်လွန်သူ၏ တရားဝင် ကိုယ်စားလှယ်များသည်လည်း တစ်ဦးချင်း တစ်သီးတခြားစီ (Severally) အမွေဆက်ခံကြသည်။

အမွေစီမံခန့်ခွဲပေးလိုမှုတွင် ချမှတ်သည့် ဒီကရီကို ခွဲခြားနိုင်သည်ဖြစ်၍ ဒီကရီ ချမှတ်ခံရသူ၏ တရားဝင် ကိုယ်စားလှယ် တစ်ဦးချင်းအနေဖြင့် အယူခံ ဝင်ရောက် နိုင်ပေသည်။ အမွေပုံကို ထိထိရောက်ရောက် စီမံခန့်ခွဲနိုင်ရန် အမွေဆိုင်အားလုံး အမှုသည်အဖြစ် ပါဝင်ရန် လိုအပ်သည်။

ကွယ်လွန်သူ ဒေါ်မိမိကြီးအပေါ် ချမှတ်သည့် ဒီကရီ အယူခံရာတွင် ကွယ်လွန်သူ ဒေါ်မိမိကြီး၏ တရားဝင် ကိုယ်စားလှယ်အားလုံး ပါဝင် အယူခံခြင်း မရှိသော်လည်း အမွေဆိုင်အားလုံး အမှုသည်အဖြစ် ပါဝင်သဖြင့် အယူခံသည် တရားမဝင်ဟု မဆိုနိုင်ပေ။

ဒေါ်မိမိလေး (ကွယ်လွန်သူ	ဒေါ်ခင်မူမူပါ-၇
ဒေါ်မိမိကြီး၏ တရားဝင်	
ကိုယ်စားလှယ်)	နှင့်
ဒေါ်လှလှ (ကွယ်လွန်သူ	ဒေါ်ခင်မူမူပါ-၇
ဒေါ်မိမိကြီး၏ တရားဝင်	
ကိုယ်စားလှယ်)	

တရားရုံးချုပ် ၁၉၉၆ ခုနှစ်၊ တရားမ အထူးအယူခံမှု အမှတ် ၃ နှင့် ၄။ ၂-၁၁-၉၈ နေ့တွင် ဆုံးဖြတ်သည်။

အမ္မာ

မိမိ မျောက်သစ်ကိုင်းလွတ်
ငှက်တောင်ကျွတ်သို့
လွတ်မထွက်သာ ကံကြမ္မာ။

မိမိ ပြေး ပုန်း ရှောင်ရှား
ကာလလျားလည်း
တရားဥပဒေ
ကြီးနယ် ရှည်လျက်
ရောက်သောအရပ်
ကျောနောက် ကပ်၍
ခတ်သောလက်ထိတ် မိုက်လမ်းပိတ်။

မိမိ စည်းကျော် ကမ်းဖောက်
လမ်းမှားလျှောက်တိုင်း
မကြောက်မဝံ့၊ အရဲစွန့်၍
မတွန့်မဆုတ်၊ ရဲအလုပ်တည့်
မဟုတ်မတရား၊ ကျူးလွန်သွားလျှင်
အမှားရှာကြ၊ အမှန်ရှာရဲ
သတ္တိခွံနှင့်၊ တိုက်ပွဲထွင်းဖောက်
ညာဏ်ရည်မြောက်စွာ ချောက်ခနဲညံ
လက်ထိတ်သံသည်
နက်ဖြန်အတွက် အလင်းရောင်
မိုက်သူအတွက် လမ်းပြဆောင်။ ။

မြစိုးလွင်

ခိုးမှု

၁ သူတစ်ပါးဥစ္စာ
မခိုးပါနှင့်
ဘာသာတရား
ငါးပါးသီလ လမ်းညွှန်ပြ။

၂ လောကလူရွာ
ရာသေတ်ပုဒ်မ
“သုံးရာခုနစ်ဆယ့်ကိုး”
“သုံးရာရှစ်ဆယ်”
ခိုးမှု နယ်မြေ
ကျူးလွန်လေက
ခံရ ထောင်ဒဏ်
ဆောင်ငွေဒဏ်နှင့်
ပြစ်ဒဏ်နှစ်မျိုး
ရင်ကျိုး ဖွယ်ရာ
ကြုံရပါမည်
ရှောင်ပါသတိ အစဉ်ရှိ။ ။

မောင်စိမ်းသွယ်

မဟော်သဓာနှင့် သားတရား

❖ ခုနစ်နှစ်သားနဲ့
တရားသူကြီး ဖြစ်ခဲ့တဲ့
ဘုရားလောင်း မဟော်သဓာရဲ့လုပ်ရပ်
ဘယ်လောက်များ မြင့်မြတ်သလဲ။

❖ သားတရား စီရင်ခန်းမှာ
ဘီလူးမဟာ
အာသာငန်းငန်း
ဇာတ်လမ်းတစ်ခု လုပ်ကြပြီး
မိခင်ဟန်ဆောင် လုပ်ပြီး
သားကလေးရဲ့ မိခင်ခမျာမှာတော့
သောကပင်လယ် ရေရှာပေါ့။

❖ မိခင်မေတ္တာကို ဗဟိုပြု
ဥပါယ်တံမျဉ်နဲ့
စီရင်ခဲ့တဲ့တရား
သားငယ်ကို အလယ်မှာထား
စည်းသားပြီး နှစ်ဖက်ဆွဲ
ကလေးငယ်ရဲ့
သဲသဲမဲမဲ ငိုကြွေးသံက

❖ အမှန်တရားကို ဖော်ထုတ်
'အဟုတ်'နဲ့ 'အယုတ်'ကို ခွဲခြားပေးခဲ့။

ဘီလူးမကို
ဆုံးမဩဝါဒစကားနဲ့
တရားရစေခဲ့တာ
မဟော်သဓာ။

❖ သားသည်မိခင်ရဲ့
ရင်နှလုံးစိတ်ဝမ်းကို
ငြိမ်းချမ်းစေခဲ့တာ
မဟော်သဓာ။

❖ ကဲ...
ဘုရားလောင်း
မဟော်သဓာရဲ့လုပ်ရပ်
ဘယ်လောက်မြင့်မြတ်သလဲ။ ။

ကိုမျိုး (ဇလပ်မြေ)

စံပြုထိုက်သော ဝန်ထမ်းကောင်း

နိုင်ငံတာဝန်
ကျေပြန်ထမ်းရွက်
ဆောင်ရွက်ချက်မှန်
အဖိုးတန်လူ
သင်ဖြစ်မှုကား
များစွာလူသား
ဂုဏ်ပြုထားရစ်
မှတ်ကျောက်ဖြစ်မည်
သွေးရစ်ပါစေ
ရွှေဖြစ်နေက
သက်သေကျန်ရစ်
အနှစ်အရောင်
ရွှေရောင်ပြောင်မည်
ဂုဏ်ဆောင်လူသား
သင့်စွမ်းအားကို
အများစံပြုရချေမည်။

လပြည့်ဝန်းအောင်ကျော်

အချိန်လွန်မှ ဖူပန်ခြင်း

လောဘ ဒေါသ

မောဟဆိုတဲ့အရာ

အဝိဇ္ဇာအမှောင်

ကြံဆောင်လှည့်ဖျား

ရှိက်စား...တဲ့

မိုက်မှားကြသူတွေ

ဥပဒေက ဆုံးမ

ရုန်းလွှက်မရတဲ့အဆုံး

မပြုံးနိုင်ကြေကွဲ

ငိုပွဲဆင်တဲ့ နောင်တ

နှောင်းမှ ရတတ်ခဲ့ကြသည်။ ။

ဇက်ဆေး (အိမ်မိမိ)

ကန့်ကွက်ပါတယ်
တစ်ဖက်ရှေ့နေကြီးဟာ
သက်သေကိုနိမိတ်ပြမေး
ခွန်းမေးတဲ့အပြင်မျက်စိ
တစ်ဖက်ပါမြိတ်ပြ
ပါတယ်

ပြန်ပြန်ခပ်မေး
ခြင်းမျှန်နိမိတ်ပြမေးခွန်း
မေးခွင့်ရှိတယ်ဗျ-အ-မျက်စိ
တစ်ဖက်မြိတ်တာကမျှင်နာ
မခင်သေးလို့

ဟိုတလောက ခိုးဖူးနဲ့
ထောင်ကျသွားတာမျိုးပေါ့...

အယူခံတက်လို့
မွတ်သွားတာလား

ခိန်းမခိုးလို့ အိမ်ထောင်ကျသွား
တာကိုပြောတာပါကွ... ဟီး

မိုးဝေ
ကချီလိက်...

ဈေးကွက်စီးပွားရေး စနစ်နှင့် တရားရုံးများ၏ အခန်းကဏ္ဍ

ဦးစိုးညွန့် (တရားရုံးချုပ်)

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံသည် အောက်ပါစီးပွားရေး ဦးတည်ချက် (၄) ရပ်ကို ချမှတ် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်-

(၁) စိုက်ပျိုးရေးကို အခြေခံ၍ အခြားစီးပွားရေး ကဏ္ဍများကိုလည်း ဘက်စုံဖွံ့ဖြိုး တိုးတက် အောင် တည်ဆောက်ရေး၊

(၂) ဈေးကွက်စီးပွားရေးစနစ် ပီပြင်စွာ ဖြစ်ပေါ် လာရေး၊

(၃) ပြည်တွင်း ပြည်ပမှ အတတ်ပညာနှင့် အရင်း အနှီးများ ဖိတ်ခေါ်၍ စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်အောင် တည်ဆောက်ရေး၊

(၄) နိုင်ငံတော် စီးပွားရေးတစ်ရပ်လုံးကို ဖန်တီး နိုင်မှုစွမ်းအားသည် နိုင်ငံတော်နှင့် တိုင်းရင်း သား ပြည်သူတို့၏ လက်ဝယ်တွင်ရှိရေး။

နိုင်ငံတော်သည် စီးပွားရေးစနစ်သစ်ကို အကောင် အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် ဥပဒေဟောင်းများကို

ပြင်ဆင်ခြင်း၊ ဖြည့်စွက်ခြင်း ပြုလုပ်၍ ဥပဒေသစ်များကို လည်း ပြဋ္ဌာန်းခြင်းဖြင့် ကြိုးပမ်း ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

ရင်းနှီးမြှုပ်နှံရေးနယ်ပယ်နှင့် အခြားစီးပွားရေးကဏ္ဍ များတွင် ဥပဒေအသစ်များကို ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သည်။ ထူးခြား ထင်ရှားသည့် ဥပဒေများမှာ မြန်မာနိုင်ငံသားများ ရင်းနှီး မြှုပ်နှံမှုဥပဒေ၊ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော် နိုင်ငံခြား ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဥပဒေ၊ နိုင်ငံတော်ပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ ဥပဒေနှင့် ပုဂ္ဂလိက စက်မှုလုပ်ငန်းဥပဒေတို့ ဖြစ်သည်။

ဘဏ်လုပ်ငန်း၊ နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု၊ သမဝါယမ၊ ပုဂ္ဂလိက စက်မှုလက်မှု၊ ဟိုတယ်နှင့် ခရီးသွားလာရေး၊ သစ်တောလုပ်ငန်း၊ ငါးလုပ်ငန်း၊ သတ္တုလုပ်ငန်း စသည့် စီးပွားရေး တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးမှု ကဏ္ဍအသီးသီးတို့တွင်လည်း ဥပဒေနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်း အများအပြားကို ပြဋ္ဌာန်း ခဲ့သည်။

အဆိုပါ ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် ဥပဒေများနှင့်အညီ အစိုးရ၊ နိုင်ငံသားများနှင့် နိုင်ငံခြားသားတို့သည် သက်ဆိုင်ရာ ကဏ္ဍအသီးသီးတွင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများကို ရင်းနှီးမြှုပ်နှံ၍ လုပ်ကိုင် ဆောင်ရွက်နေကြသည်ကို တွေ့မြင်နိုင်သည်။

စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်များသည် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများကို လုပ်ကိုင် ဆောင်ရွက်ကြရာ၌ အငြင်းပွားမှုများ ရှိလာနိုင်သည်မှာ သဘာဝပင် ဖြစ်သည်။ ထိုသူတို့၏ အငြင်းပွားမှုများကို ပြေငြိမ်းအောင် ဖြေရှင်းမပေးနိုင်ပါက ၎င်းတို့သည် တရားရုံးများသို့ သွားရောက် ဖြေရှင်းကြမည် ဖြစ်၍ တရားရုံးများ၏ အရေးပါသော ကဏ္ဍသည် ပေါ်ပေါက်လာမည် ဖြစ်သည်။

ယခုအခါ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ နိုင်ငံသားများနှင့် နိုင်ငံခြားသားတို့ ဖြစ်ပွားသည့် တရားမမှုခင်းများ တရားရုံးများတွင် စွဲဆိုလာသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။

မြန်မာနိုင်ငံရှိ တရားမ တရားရုံးအားလုံးသည် အမှုအခင်းများကို စစ်ဆေး စီရင်ရာတွင် တည်ဆဲဥပဒေများနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့်အတိုင်း တိကျစွာ လိုက်နာကြရသည်။ တရားစီရင်ရေးဥပဒေတွင် တရားစီရင်ရေးမူ (၇) ချက်ကို ပြဋ္ဌာန်းထားရာ ဥပဒေနှင့်အညီ လွတ်လပ်စွာ စီရင်ခြင်းသည် မူတစ်ရပ် ဖြစ်ပါသည်။ အဆိုပါ တရားစီရင်ရေးမူအတိုင်း ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် တရားရုံးများသည် နိုင်ငံသား/ ကိုးကွယ်သည့်ဘာသာတို့ကို ခွဲခြားခြင်း မပြုဘဲ အမှုသည်များအပေါ် ဘက်လိုက်မှု မရှိသည့် စီရင်ချက် ချမှတ်ရန် မလွှဲမသွေ ဆောင်ရွက်ရမည် ကိစ္စဖြစ်သည်။

မှန်ကန် မျှတသည့် တရားစီရင်ရေး ဖြစ်ထွန်းမှသာ လျှင် တရားရေး ရုပ်ပုံလွှာသည် ကြည်လင် တောက်ပပြီး ဂုဏ်သိက္ခာရှိမည် ဖြစ်သည်။

မကြာမီက မြန်မာနိုင်ငံ တရားရုံးချုပ်က မြန်မာ ကုမ္ပဏီနှင့် နိုင်ငံခြားကုမ္ပဏီတို့အကြား အငြင်းပွား ပေါ်ပေါက်သည့် တရားမမှု တစ်ခုတွင် မှတ်သားလောက်ပြီး

ထူးခြား ထင်ရှားသည့် စီရင်ချက်တစ်ရပ် ချမှတ်ခဲ့သည်။ ယင်းစီရင်ချက်ကို မူရင်းအတိုင်း တင်ပြလိုက်ပါသည်။

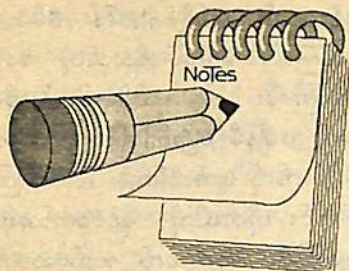
၉၉	အထွေထွေအယူခံမှု	၃၅
၉၈	အထွေထွေ	၅၆၆
၉၉	မတ်	၃

ရန်ကုန်တိုင်း (အနောက်ပိုင်းခရိုင်) အမိန့်ကို အယူခံမှု

မေလီအောင်အင်တာနေရှင်နယ် ၁။ အိမာရယ်ရိုစ်ဂါးဒင်း
ကုမ္ပဏီ လီမိတက် (၎င်း၏ လီမိတက်
ကိုယ်စား ကုမ္ပဏီ၏ ၂။ အိမာရယ် ဒီဗဲလော့
မန်နေဂျင်းဒါရိုက်တာ မင့်ကုမ္ပဏီလီမိတက်
ဦးအောင်ကျော်မင်း) (၎င်း၏ကိုယ်စား
ကုမ္ပဏီ၏ဥက္ကဋ္ဌ
မစ္စစ်မာရီတာ
ဖောင်လီး

အယူခံ တရားလို အယူခံ တရားပြိုင်
အယူခံတရားလိုအတွက် - ဦးဇော်သိန်းထွန်း၊ တရားရုံးချုပ်
ရှေ့နေ
အယူခံတရားပြိုင်အတွက် - ဦးဘသန်း၊ တရားရုံးချုပ်ရှေ့နေ
၉၉ နိုဝင်ဘာ ၂၅ ရက်
ရန်ကုန်တိုင်း တရားရုံး (အနောက်ပိုင်းခရိုင်) ၁၉၉၈
ခုနှစ်၊ တရားမအထွေထွေမှုအမှတ် ၅၆၆ တွင် မေလီအောင်
အင်တာနေရှင်နယ် ကုမ္ပဏီလီမိတက် (၎င်း၏ကိုယ်စား
၎င်းကုမ္ပဏီ၏မန်နေဂျင်းဒါရိုက်တာ ဦးအောင်ကျော်မင်း)က
အိမာရယ် ရိုစ်ဂါးဒင်း လီမိတက်နှင့် အိမာရယ်ဒီဗဲလော့မင့်

ကုမ္ပဏီ လီမိတက်(ငင်း၏ကိုယ်စား ငင်းကုမ္ပဏီ၏ဥက္ကဋ္ဌ မစ္စစ်မာရီယာဖောင်လီး)အပေါ် မြန်မာနိုင်ငံကုမ္ပဏီများ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၆၂၊ ၁၇၄၊ ၁၇၅ (၂)တို့အရ အီမာရက် ရှိစ်ဂါးဒင်း လီမိတက်ကို ပျက်သိမ်းပြီး စာရင်းရှင်းလင်း အရာရှိ ခန့်ထား၍ စာရင်းရှင်းလင်းပေးရန် လျှောက်ထား သည်။ တိုင်းတရားရုံးက လျှောက်ထားမှုကို လက်ခံရန် အကြောင်းမရှိသည့်အတွက် ပလပ်ကြောင်း အမိန့်ချမှတ် သည်။

မေလီအောင် အင်တာနေရှင်နယ်ကုမ္ပဏီ လီမိတက် (ငင်း၏ကိုယ်စား မန်နေဂျင်းဒါရိုက်တာ ဦးအောင် ကျော်မင်း)က တိုင်းတရားရုံး၏ အမိန့်အပေါ် မကျေနပ် သဖြင့် တရားရုံးချုပ်တွင် ဤတရားမ အထွေထွေ အယူခံမှု တင်သွင်းသည်။

လျှောက်ထားချက်တွင် အီမာရက်ရှိစ်ဂါးဒင်း လီမိတက်ကို မြန်မာနိုင်ငံကုမ္ပဏီများ မှတ်ပုံတင်ရုံး၏ ၈-၃-၉၄ နေ့စွဲပါ ကုမ္ပဏီမှတ်ပုံတင်လက်မှတ်အမှတ် (၉၆ အက်ဖ်စီ/၁၉၉၃-၉၄)အရ ပေးရန် တာဝန်ကန့်သတ် ထားသော အများနှင့် မသက်ဆိုင်သည့် ကုမ္ပဏီလီမိတက် အဖြစ် ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ခဲ့ကြောင်း၊ အီမာရက်ရှိစ်ဂါးဒင်း လီမိတက်တွင် မြန်မာနိုင်ငံသားဘက်မှ အစုဝင်မှာ မြန်မာ နိုင်ငံ ကုမ္ပဏီများ အက်ဥပဒေအရ တည်ထောင်ထားသော မေလီအောင် အင်တာနေရှင်နယ်ကုမ္ပဏီ လီမိတက် ဖြစ်ကြောင်း၊ နိုင်ငံခြားသားဘက်မှ အစုဝင်မှာ ဟောင်ကောင်အခြေစိုက် အီမာရက်ဒီဗဲလော့မင့် ကုမ္ပဏီ လီမိတက်ဖြစ်ကြောင်း၊ အီမာရက်ရှိစ်ဂါးဒင်းလီမိတက်သည် အထက်ဖော်ပြပါ မြန်မာနိုင်ငံသားပိုင် ကုမ္ပဏီနှင့် နိုင်ငံခြားသားအစုဝင် ပါဝင်သော နိုင်ငံခြားကုမ္ပဏီကို

၅-၈-၉၃ ရက်နေ့တွင် လက်မှတ်ရေးထိုး ချုပ်ဆိုခဲ့သော (Joint Venture Agreement)အရ တည်ထောင်ထား သော နိုင်ငံခြားကုမ္ပဏီဖြစ်ကြောင်း၊ ကုမ္ပဏီ၏ အဓိက လုပ်ငန်းတွင် ဟိုတယ်တည်ဆောက်သည့်လုပ်ငန်း ပါဝင် ကြောင်း၊ ကုမ္ပဏီ၏ ပထမဒါရိုက်တာများမှာ နှစ်ဦးသာ ဖြစ်၍ မစ္စစ်မာရီယာဖောင်လီးက ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ်လည်းကောင်း၊ ဦးအောင်ကျော်မင်းက မန်နေဂျင်းဒါရိုက်တာအဖြစ် လည်းကောင်း ခန့်ထားကြောင်း၊ အစုရှယ်ယာ ခွဲဝေ သတ်မှတ်သည့် အစည်းအဝေးနှင့် ပတ်သက်၍ ဒါရိုက်တာ အစည်းအဝေး ပြုလုပ်ခြင်း မရှိဘဲ စာရွက်စာတမ်းများ မမှန်မကန် အတုပြုလုပ်သည်ဟုဆိုကာ မစ္စစ်မာရီယာ ဖောင်လီးက ဦးအောင်ကျော်မင်းအပေါ် ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေ ပုဒ်မ ၄၆၇ အရ တရားစွဲဆိုခဲ့ရာ ရန်ကုန်တိုင်း တရားရုံး (အရှေ့ပိုင်းခရိုင်)က အလုပ်နှင့် ထောင်ဒဏ် (၆)လ ကျခံ စေရန် အမိန့်ချမှတ်ခဲ့ကြောင်း၊ အီမာရက်ဒီဗဲလော့မင့် ကုမ္ပဏီ၏ ပျက်ကွက်မှုကြောင့် အီမာရက်ရှိစ်ဂါးဒင်း ဟိုတယ် တည်ဆောက်မှု မပြီးစီးဘဲနေသောကြောင့် အီမာရက်ဒီဗဲလော့မင်း ကုမ္ပဏီသည် မေလီအောင် အင်တာနေရှင်နယ် ကုမ္ပဏီ၏ မန်နေဂျင်းဒါရိုက်တာ ဦးအောင်ကျော်မင်းအပေါ် အကြောင်းမဲ့ အပြစ်ပုံချလျက် မမှန်ကန်သော နည်းလမ်းများဖြင့် ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြောင်း၊ အချင်းချင်း ညှိနှိုင်းမရဘဲ ပြဿနာများ ဖြစ်နေသဖြင့် အီမာရက်ရှိစ်ဂါးဒင်းဟိုတယ်ကို ၂၂-၂-၉၆ နေ့တွင် အပြီး ဖွင့်လှစ်ရန် ဖြစ်သော်လည်း ယနေ့ထိ မပြီးစီးသေးသော ကြောင့် ဟိုတယ်လုပ်ငန်းကို စတင် ဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်း မရှိကြောင်း၊ မစ္စစ်မာရီယာ ဖောင်လီးသည် ကုမ္ပဏီတွင် လုပ်ငန်းပြီးစီးအောင် ဆောင်ရွက်ရန် တာဝန်အရှိဆုံးပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်ပါလျက် ဆောင်ရွက်နိုင်စွမ်း မရှိသဖြင့် ဟိုတယ် လုပ်ငန်းကို စတင်နိုင်ခြင်း မရှိ၍လည်းကောင်း၊ ဦးအောင်ကျော်မင်းအပေါ်နှင့် ဇနီး ဒေါ်မြင့်မြင့်ဝေအပေါ် ကုမ္ပဏီကိစ္စအရပ်ရပ်နှင့် ပတ်သက်၍ ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေ ပုဒ်မများဖြင့် တရားစွဲဆိုခြင်း ခံရသဖြင့် လည်းကောင်း၊ ဦးအောင်ကျော်မင်းအား အပြစ်ပေးခံရသဖြင့် လည်းကောင်း အလွန်တရာ နစ်နာကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် ကုမ္ပဏီကို စာရင်း

ရှင်းလင်း ဖျက်သိမ်းပေးပါရန်နှင့် စာရင်း ရှင်းလင်းရာ၌ လိုအပ်သော စာရင်းရှင်းလင်း ဖျက်သိမ်းရေး အရာရှိများ ခန့်ထားပေးရန် ဖော်ပြ လျှောက်ထားသည်။

ကန့်ကွက်လွှာအရ မြန်မာနိုင်ငံသားပိုင် ကုမ္ပဏီ ဖြစ်သော မေလီအောင် အင်တာနေရှင်နယ် ကုမ္ပဏီ လီမိတက်ကို ဦးအောင်ကျော်မင်းနှင့် ဇနီးဖြစ်သူ ဒေါ်မြင့်မြင့်ဝေတို့အား တည်ထောင်စေပြီး ထိုမေလီအောင် ကုမ္ပဏီနှင့် အီမာရယ်ဒီဗဲလော့မင့်ကုမ္ပဏီလီမိတက်တို့ နှစ်ဦးနှစ်ဖက် စာချုပ်ကို လက်မှတ်ရေးထိုး ချုပ်ဆိုခဲ့ခြင်း ဖြစ်ကြောင်း၊ မေလီအောင်ကုမ္ပဏီလီမိတက် အနေဖြင့် အဆိုပါ ဟိုတယ်တည်ဆောက်ခြင်းလုပ်ငန်းမှလွဲ၍ ယနေ့ အထိ မည်သည့်လုပ်ငန်းကိုမျှ လုပ်ကိုင်သော ကုမ္ပဏီ မဟုတ်ကြောင်း၊ အမှန်မှာ မေလီအောင် လီမိတက်သည် အီမာရယ်ဒီဗဲလော့မင်း လီမိတက် ဖွဲ့စည်းနိုင်ရေးအတွက် လိုအပ်ချက်အရ တည်ထောင်ခဲ့သော ကုမ္ပဏီသာ ဖြစ်ကြောင်း၊ ဖက်စပ်စာချုပ်ကို ရေးသား ချုပ်ဆိုခဲ့သည်မှာ မှန်သော်လည်း အဆိုပါ စာချုပ်အရ ထည့်ဝင်ရမည့် မတည် ရင်းနှီးငွေများကို နိုင်ငံခြားကုမ္ပဏီဖြစ်သော အီမာရက် ဒီဗဲလော့မင့် ကုမ္ပဏီလီမိတက်ကသာ ငွေနှင့် ပစ္စည်းများ အား မြန်မာနိုင်ငံသို့ ပေးပို့၍ ဟိုတယ်တည်ဆောက်ရေး လုပ်ငန်းကို လုပ်ကိုင် ဆောင်ရွက်စေခဲ့ခြင်းဖြစ်ကြောင်း၊ မြန်မာနိုင်ငံသား အစုဝင်မှာ အမည်ခံသာဖြစ်ပြီး ဟိုတယ် တည်ဆောက်ရေးလုပ်ငန်းကို ကြီးကြပ်ရသူဖြစ်ကြောင်း၊ မစ္စစ်မာရီယာဖောင်လီ၏ ပျက်ကွက်မှုကြောင့် အီမာရယ် ရှိစ်ဂါးဒင်းဟိုတယ် တည်ဆောက်မှု မပြီးစီးဘဲနေသည်ဟု ဖော်ပြထားရာ မည်သည့်ပျက်ကွက်မှု ဖြစ်သည်ဟု ပြောဆို နိုင်ခြင်း မရှိကြောင်း၊ ဦးအောင်ကျော်မင်းသည် ဟိုတယ် အုတ်မြစ်ချ လုပ်ငန်းကို တာဝန်ယူ ကြီးကြပ် လုပ်ကိုင် ရာတွင် မမှန်မကန်ပြုလုပ်ခြင်း၊ ပျက်ကွက်ခြင်းတို့ကြောင့် အုတ်မြစ်ချသည့် ကာလမှ (၂၅)လ ကြာသည့်တိုင်အောင် အုတ်မြစ်ချလုပ်ငန်း၏ (၄)ပုံ (၃)ပုံကိုသာ ဆောင်ရွက်ခဲ့ပြီး ၂၅-၅-၉၆ နောက်ပိုင်း အီမာရယ်ဒီဗဲလော့မင့်ကုမ္ပဏီ၏ ဆောင်ရွက်ချက်အရ ယခုအခါ ဟိုတယ်တစ်ခုလုံး၏ အဖြူထည် ပြီးစီးတော့မည်ဖြစ်ကြောင်း၊ လျှောက်ထားသူ၏

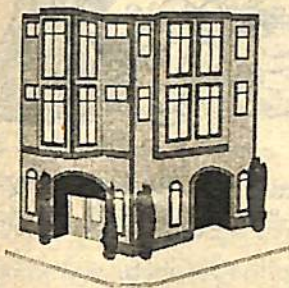
လျှောက်လွှာတွင် အီမာရယ်ရှိစ်ဂါးဒင်း လီမိတက်ကို ဖျက်သိမ်းရန်အကြောင်း ပေါ်ပေါက်သည်ဟု ပေါ်လွင် ထင်ရှားမှု မရှိကြောင်း၊ အီမာရယ်ရှိစ်ဂါးဒင်းဟိုတယ် တည်ဆောက်ရာ၌ အချိန်မီ မပြီးစီးခြင်းသည် အီမာရယ် ရှိစ်ဂါးဒင်း လီမိတက်ကို ဖျက်သိမ်းရန် မဟုတ်ကြောင်း၊ အီမာရယ်ရှိစ်ဂါးဒင်း ဟိုတယ်ကို နိုင်ငံတော်အစိုးရ၏ သဘောတူညီချက်ဖြင့် ဆက်လက် တည်ဆောက်ခြင်း ဖြစ်ကြောင်း၊ ၅-၈-၉၃ နေ့စွဲပါ ဖက်စပ်စာချုပ်အရ အငြင်း ပွားမှုကို ခုံသမာဓိ လူကြီးများဖြင့်သာ ဖြေရှင်းရမည်ဟု သဘောတူ ဝန်ခံလက်မှတ် ရေးထိုးထားသဖြင့် ဤရုံးတွင် အမှုစွဲဆိုရန်အကြောင်း မပေါ်ပေါက်ကြောင်း၊ အီမာရယ် ရှိစ်ဂါးဒင်း လီမိတက်သည် မြန်မာနိုင်ငံ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ကော်မရှင်ရုံး၏ ခွင့်ပြုချက်အရ နိုင်ငံတကာ အဆင့်မီ ဟိုတယ် တည်ဆောက်လျက်ရှိရာ ဟိုတယ်တစ်ခုလုံး မပြီးစီးသေးကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် အီမာရယ်ရှိစ်ဂါးဒင်း လီမိတက်အနေဖြင့် ဝင်ငွေမရှိပါ၍ စာရင်းရှင်းလင်း ဖျက်သိမ်းရန်အကြောင်း မပေါ်ပေါက်ကြောင်း၊ မေလီအောင် အင်တာနေရှင်နယ် လီမိတက်သည် ယခုအမှုကို စွဲဆိုနိုင်ရန် ၎င်းကုမ္ပဏီဒါရိုက်တာ ဘုတ်အဖွဲ့မှ ဆုံးဖြတ်ချက် တစ်ခု တစ်ရာ တင်ပြထားခြင်း မရှိ၍ ထိုကုမ္ပဏီ၏ မန်နေဂျင်း ဒါရိုက်တာ ဦးအောင်ကျော်မင်းသည် အီမာရယ်ရှိစ်ဂါးဒင်း လီမိတက်ကို ဖျက်သိမ်းပေးရန် စွဲဆိုခြင်း မရှိကြောင်း ကန့်ကွက် ဖော်ပြသည်။

တိုင်းတရားရုံးက ဦးအောင်ကျော်မင်း၏ လျှောက် ထားချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ အောက်ပါအတိုင်း သုံးသပ် ဆုံးဖြတ်သည်-

မြန်မာနိုင်ငံကုမ္ပဏီများ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၆၆ အရ ကုမ္ပဏီကို တရားရုံးက ဖျက်သိမ်းပေးရန် အတွက် လျှောက်လွှာတင်သွင်းခွင့် ရှိသူများမှာ ကုမ္ပဏီ၊ သို့မဟုတ် မြို့ရှင် စသူတို့ ဖြစ်သည်။ ဦးအောင်ကျော်မင်း၏ လျှောက်လွှာကိုကြည့်လျှင် မေလီအောင် အင်တာနေရှင်နယ်ကုမ္ပဏီလီမိတက်၏ ကိုယ်စား မန်နေဂျင်းဒါရိုက်တာ တစ်ဦးအနေဖြင့် လျှောက်ထားခြင်းဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရသည်။ ထိုကဲ့သို့

ကုမ္ပဏီ၏ကိုယ်စား လျှောက်ထားလျှင် ဦးအောင် ကျော်မင်းအား ကုမ္ပဏီမှ ထိုကဲ့သို့ လျှောက်ထားရန် အတွက် တာဝန်ပေးကြောင်း၊ ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် စေလွှတ်ကြောင်း စာပါရှိရန် လိုသည်။ မေလီအောင် အင်တာနေရှင်နယ်ကုမ္ပဏီ လီမိတက်၏ ဒါရိုက်တာ အဖွဲ့မှ ယခုအမှုအား တရားစွဲဆို ဆောင်ရွက်ရန် ဆုံးဖြတ်ချက် ပြုလုပ်ခဲ့သည်ဟုလည်း လျှောက်လွှာ တွင် ပေါ်ပေါက်ခြင်း မရှိပေ။ ဦးအောင်ကျော်မင်း သည် မေလီအောင် အင်တာနေရှင်နယ်ကုမ္ပဏီ လီမိတက်၏ မန်နေဂျင်းဒါရိုက်တာတစ်ဦးအနေဖြင့် ၎င်းတစ်ဦးတည်း၏ သဘောဆန္ဒအလျောက် ယခု အမှုကို တရားစွဲဆိုသည့်သဘောမျိုး ရောက်နေသည်။ ကုမ္ပဏီအနေဖြင့် တရားစွဲဆိုသည့် သဘောမျိုး ပေါ်လွင်ခြင်း မရှိပေ။

ထိုသို့သော အခြေအနေတွင် ဦးအောင် ကျော်မင်း၏လျှောက်ထားမှုကို လက်ခံရန်အကြောင်း မရှိသည့်အတွက် ပလပ်ကြောင်း အမိန့်ချမှတ်သည်။”

အယူခံ တရားလို၏ရှေ့နေက တိုင်းတရားရုံးသည် လျှောက်လွှာနှင့်အတူ ပူးတွဲ တင်သွင်းသော စာရွက်စာတမ်း များကို တိကျစွာ စိစစ် လေ့လာခြင်း မရှိဘဲ ထုတ်ပယ် ကန့်ကွက်မှုကိုသာ အလေးပေး ဆုံးဖြတ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ကြောင်း၊ မေလီအောင် အင်တာနေရှင်နယ်ကုမ္ပဏီ လီမိတက် ဒါရိုက်တာအဖွဲ့ အစည်းအဝေး ဆုံးဖြတ်ချက်မှတ်တမ်းသည် အားကိုးအားထားပြုသော စာရွက်စာတမ်းများ စာရင်းတွင် အမှတ်စဉ် ၁၅ ဌ် ဖော်ပြထားပြီးဖြစ်ကြောင်း၊ အီမာရယ်

ရိုစ်ဂါးဒင်းလီမိတက် ဖွဲ့စည်းရာတွင် မြန်မာနိုင်ငံသား အစုဝင်မှာ အမည်ခံသာဖြစ်ပြီး ဟိုတယ်တည်ဆောက်ရေး လုပ်ငန်းကို ကြီးကြပ်ရသူသာဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြထားချက် မှာ နိုင်ငံတော်၏ မူဝါဒကို လက်တစ်လုံးခြား လိမ်လည် သည့်ကိစ္စဖြစ်၍ ယင်းကိစ္စ မှန် မမှန်ကို စာရင်းရှင်းလင်း ပျက်သိမ်းရေးအရာရှိ ခန့်ထားမှသာ ပေါ်လွင်နိုင်မည် ဖြစ်ကြောင်း၊ နိုင်ငံခြားကုမ္ပဏီ၏ မဟုတ်မမှန် လုပ်ကြံ၍ မြန်မာနိုင်ငံတွင် လာရောက်ပြီး အကျိုးစီးပွားရှာနေခြင်းကို ပေါ်လွင်စေရန်အတွက် လျှောက်ထားချက်ကို လက်ခံပေး သင့်ကြောင်း လျှောက်လဲ တင်ပြသည်။

အယူခံ တရားပြိုင်များ ရှေ့နေက လျှောက်ထားချက် အရ အီမာရယ်ဒီဗီလော့မင့် လီမိတက်နှင့် မေလီအောင် အင်တာနေရှင်နယ် လီမိတက်တို့ ပေါင်းစပ်၍ အီမာရယ် ရိုစ်ဂါးဒင်းလီမိတက် ပေါ်ပေါက်လာခြင်းဖြစ်ကြောင်း၊ မေလီအောင်အင်တာနေရှင်ကုမ္ပဏီသည် ကုမ္ပဏီ ဖျက်သိမ်း လိုလျှင် ယင်းကုမ္ပဏီ၏ ဒါရိုက်တာအဖွဲ့ အစည်းအဝေး ဆုံးဖြတ်ချက်အရ လုပ်ကိုင်ရကြောင်း၊ လျှောက်ထားသူ၏ လျှောက်ထားချက်၌ ထိုကဲ့သို့ ဆုံးဖြတ်ချက် တစ်စုံတစ်ရာ တင်ပြထားခြင်း မရှိကြောင်း၊ ကုမ္ပဏီအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၆၂ တွင် ကုမ္ပဏီဖျက်သိမ်းနိုင်သော အကြောင်းများကို ဖော်ပြ ထားကြောင်း၊ ယခုအမှုတွင် အထက်ဖော်ပြပါ ဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းချက်နှင့် ကိုက်ညီခြင်း မရှိကြောင်း၊ အီမာရယ် ရိုစ်ဂါးဒင်းလီမိတက်အား ဖျက်သိမ်းရန် မေလီအောင် အင်တာနေရှင်နယ်လီမိတက် ဒါရိုက်တာအဖွဲ့ အစည်းအဝေး ဆုံးဖြတ်ချက်အရ မဟုတ်သည်မှာ ပေါ်လွင်နေခြင်းနှင့် ကုမ္ပဏီဖျက်သိမ်းရန် အမှုဖြစ် အကြောင်းခြင်းရာ ပေါ်ပေါက်ခြင်း မရှိသဖြင့် မူလရုံးက လျှောက်ထားသူ၏ လျှောက်လွှာကို ပလပ်လိုက်ခြင်းသည် ဥပဒေအရ မှားယွင်းမှု မရှိကြောင်း လျှောက်လဲ တင်ပြသည်။

လျှောက်ထားချက်အရ ဖျက်သိမ်းပေးစေလိုသည့် ကုမ္ပဏီမှာ အီမာရယ်ရိုစ်ဂါးဒင်းလီမိတက် ဖြစ်သည်။ အဆိုပါ ကုမ္ပဏီကို ဖျက်သိမ်းပေးရန်အတွက် လျှောက်ထား သူမှာ မေလီအောင် အင်တာနေရှင်နယ် ကုမ္ပဏီလီမိတက် (၎င်း၏ကိုယ်စား ၎င်းကုမ္ပဏီ မန်နေဂျင်းဒါရိုက်တာ

ဦးအောင်ကျော်မင်း)ဖြစ်သည်။ အိမာရယ်ရိုက်ဂါးဒင်း လိမိတက်သည် မေလီအောင် အင်တာနေရှင်နယ်ကုမ္ပဏီ လိမိတက်နှင့် အိမာရယ်ဒီဗဲလော့မင့် ကုမ္ပဏီလိမိတက်တို့ ပေါင်းစပ် တည်ထောင်ထားသည့် ကုမ္ပဏီဖြစ်သည်။

ကုမ္ပဏီ ဖျက်သိမ်းရန် လျှောက်ထားနိုင်မှုနှင့် စပ်လျဉ်း၍ မြန်မာနိုင်ငံ ကုမ္ပဏီများ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၆၆ တွင် ကုမ္ပဏီတစ်ခုကို ဖျက်သိမ်းရန် ရုံးတော်သို့ လျှောက်ထားမှုကို လျှောက်လွှာနှင့် လျှောက်ထားရမည် ဖြစ်ကြောင်း၊ ၎င်းလျှောက်လွှာကိုလည်း ယခုပုဒ်မပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို အထောက်အထားပြု၍ ထိုကုမ္ပဏီက ဖြစ်စေ၊ (ပုံသေမဟုတ်သော၊ သို့မဟုတ် ရှိမည် မျှော်လင့်ရန် ရှိသော မြီရှင်တစ်ဦး၊ သို့မဟုတ် အများလည်း ပါဝင်သော) မြီရှင်တစ်ဦးကဖြစ်စေ၊ သို့မဟုတ် အများကဖြစ်စေ၊ ကြွေးမြီထူထပ်ရသူ တစ်ဦးကဖြစ်စေ၊ အများကဖြစ်စေ၊ သို့မဟုတ် အထက်ဆိုသူ အားလုံးကိုကဖြစ်စေ၊ တစ်ဦးဦးက ဖြစ်စေ၊ ဘက်ကွဲ၍သော်လည်းကောင်း၊ အသီးအခြားစီသော် လည်းကောင်း တင်သွင်းခွင့်ရမည်ဖြစ်ကြောင်း ပြဋ္ဌာန်းထား သည်။

မြန်မာနိုင်ငံကုမ္ပဏီများ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၆၆ ၏ မူရင်းပြဋ္ဌာန်းချက်မှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်-

"166. An application to the Court for the winding up of a company shall be by petition presented, subject to the provisions of this section, either by the company, or by any creditor or creditors (including any contingent or prospective creditor or creditors), contribut^{or} or contributories, or by all or any of those parties, together of seperately, or by the Registrar:

အထက်ဖော်ပြပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်အရဆိုလျှင် 'ထိုကုမ္ပဏီ' (by the company)ဆိုသည်မှာ ဖျက်သိမ်းမည့် ကုမ္ပဏီကို ရည်ညွှန်းသည်ဟု ကောက်ယူရပေမည်။

ယခုအမှုတွင် အယူခံ တရားလိုက ဖျက်သိမ်းပေးစေလိုသည့် ကုမ္ပဏီမှာ အိမာရယ်ရိုက်ဂါးဒင်း လိမိတက် ဖြစ်သည်။ ယင်းကုမ္ပဏီသည် မေလီအောင် အင်တာနေရှင်နယ် ကုမ္ပဏီ လိမိတက်နှင့် အိမာရယ်ဒီဗဲလော့မင့် ကုမ္ပဏီလိမိတက်တို့ ပေါင်းစပ်ပြီးနောက် ပေါ်ပေါက်လာသည့် ကုမ္ပဏီဖြစ်သည်။ မေလီအောင် အင်တာနေရှင်နယ်ကုမ္ပဏီလိမိတက် တစ်ခုတည်းဖြင့် အိမာရယ်ရိုက်ဂါးဒင်းလိမိတက် မဖြစ်နိုင်ပေ။ ထို့အတူ အိမာရယ်ဒီဗဲလော့မင့် ကုမ္ပဏီလိမိတက် တစ်ခုတည်းဖြင့်လည်း အိမာရယ်ရိုက်ဂါးဒင်း လိမိတက်ဟူ၍ မပေါ်ပေါက်နိုင်ချေ။

မြန်မာနိုင်ငံ ကုမ္ပဏီများ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၆၆ ပြဋ္ဌာန်းချက်တွင် ဖော်ပြထားသည့် "ထိုကုမ္ပဏီ"ဆိုသည်မှာ ဖျက်သိမ်းမည့် ကုမ္ပဏီကို ရည်ညွှန်းခြင်းဖြစ်သည့်အလျောက်

ယခုအမှုတွင် ကုမ္ပဏီဖျက်သိမ်းရန် လျှောက်လွှာတင်သွင်းခွင့်ရှိသည့် ကုမ္ပဏီမှာ အိမာရယ်ရိုက်ဂါးဒင်း လိမိတက်သာ ဖြစ်သည်။

ကုမ္ပဏီတစ်ခုကို တရားရုံးမှ ဖျက်သိမ်းသည့် အကြောင်းများကို ကုမ္ပဏီများ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၆၂ တွင် အောက်ပါအတိုင်း ပြဋ္ဌာန်းထားသည်-

"၁၆၂။ ။ကုမ္ပဏီတစ်ခုကို တရားရုံးက ဖျက်သိမ်းနိုင်သည်မှာ-

- (၁) ၎င်းကုမ္ပဏီကို တရားရုံးက ဖျက်သိမ်းစေလိုကြောင်းနှင့် ၎င်းကုမ္ပဏီက အထူးဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်လျှင်၊

(၂) ဥပဒေအရ အစီရင်ခံစာကို တင်သွင်းရန် ဖြစ်စေ၊ ဥပဒေအရ အစည်းအဝေးကို ပြုလုပ်ရန်ဖြစ်စေ ပျက်ကွက်လျှင်၊

(၃) ၎င်းကုမ္ပဏီကို ဖွဲ့စည်းသည့် နေ့ရက်က တစ်နှစ်အတွင်း အလုပ်အကိုင် စ၍ မလုပ်ကိုင်လျှင်၊ သို့မဟုတ် တစ်နှစ် ကိုယ်တိုင် အလုပ်အကိုင်ကို မလုပ်မကိုင် ရပ်ဆိုင်းရှိနေလျှင်၊

(၄) အစုစပ် ပါဝင်သူ အရေအတွက်မှာ အများနှင့် မဆိုင်သည့် ကုမ္ပဏီဖြစ်သည့် အချက်တွင် လူနှစ်ယောက် အခြား ကုမ္ပဏီမျိုးဖြစ်သည့်အချက်တွင် လူခုနစ် ယောက်အောက် လျော့လျှင်၊

(၅) ကုမ္ပဏီက ဆပ်ပေးရန်ရှိသည့် ကြွေးမြီ များကို မဆပ် မပေးနိုင်လျှင်၊

(၆) ၎င်းကုမ္ပဏီကို ဖျက်သိမ်းခြင်းမှာ တရား လမ်းဖြောင့် မှန်ရာရောက်သည့် တရား ရုံးက ထင်မြင်လျှင်”

ဖျက်သိမ်းနိုင်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံကုမ္ပဏီများ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၆၂ (၁) အရ ကုမ္ပဏီကို ဖျက်သိမ်းစေလိုကြောင်း၊ ၎င်းကုမ္ပဏီက အထူးဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်လျှင် တရားရုံးက ယင်းကုမ္ပဏီ ကို ဖျက်သိမ်းနိုင်သည်ဖြစ်ရာ အယူခံ တရားလို တင်ပြ ရမည့် ဆုံးဖြတ်ချက်မှာ အီမာရယ်ရှိစ်ဂါးဒင်း လီမိတက် ဆုံးဖြတ်ချက်သာ ဖြစ်ပေသည်။ မေလီအောင် အင်တာ နေရှင်နယ် လီမိတက်၏ အစည်းအဝေး ဆုံးဖြတ်ချက် မဟုတ်ပေ။

အယူခံ တရားလို၏ မူလရုံးတွင် တင်သွင်းသော မြန်မာနိုင်ငံ ကုမ္ပဏီများ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၆၂ အရနှင့် ပုဒ်မ ၁၇၄၊ ၁၇၅ (၂) တို့အရ လျှောက်ထားချက်တွင် ဖော်ပြချက်များအနက် ကုမ္ပဏီကို ဖျက်သိမ်းပေးရန် အကြောင်းပြသည့် အဓိကအချက်များမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်-

“ကုမ္ပဏီ၏ အဓိက လုပ်ငန်းတွင် ဟိုတယ် တည်ဆောက်သည့်လုပ်ငန်း ပါဝင်ကြောင်း၊ အီမာရယ် ဒီဗဲလော့မင့်ကုမ္ပဏီ၏ ပျက်ကွက်မှုကြောင့် အီမာရယ်ရှိစ် ဂါးဒင်းဟိုတယ် တည်ဆောက်မှု မပြီးစီးသေးကြောင်း၊ မစ္စစ် မာရီယာဖောင်လီးသည် ကုမ္ပဏီတွင် လုပ်ငန်းပြီးစီးအောင် ဆောင်ရွက်ရန် တာဝန်အရှိဆုံးပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်ပါလျက် ဆောင်ရွက် နိုင်စွမ်း မရှိသဖြင့် ဟိုတယ်လုပ်ငန်းကို စတင်နိုင်ခြင်း မရှိကြောင်း၊ ဦးအောင်ကျော်မင်းအပေါ်နှင့် ဇနီး ဒေါ်မြင့်မြင့်ဝေအပေါ် ကုမ္ပဏီ၏ ကိစ္စအရပ်ရပ်နှင့် ပတ်သက်၍ ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေပုဒ်မများဖြင့် တရား စွဲဆိုခြင်းခံရသဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဦးအောင်ကျော်မင်း အား အပြစ်ပေးခံရသဖြင့်လည်းကောင်း အလွန်တရာ နစ်နာနေကြောင်း”

အယူခံ တရားလို၏ လျှောက်ထားချက်ပါ ကုမ္ပဏီ ကို ဖျက်သိမ်းပေးစေလိုသည့် အကြောင်းပြချက်များသည် မြန်မာနိုင်ငံ ကုမ္ပဏီများ အက်ဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်နှင့် ညီညွတ်မှု ရှိ မရှိ စိစစ်ကြည့်ပါက အယူခံ တရားလို၏ လျှောက်ထားချက်အရပင်လျှင် အီမာရယ်ရှိစ်ဂါးဒင်းဟိုတယ် တည်ဆောက်မှု လုပ်ငန်းကို စတင် ဆောင်ရွက်နေပြီ ဖြစ်ကြောင်း ပေါ်ပေါက်သည်။ ဟိုတယ်တည်ဆောက်မှု လုပ်ငန်း မပြီးသေးခြင်းမှာ တစ်နှစ်အတွင်း အလုပ်အကိုင် စ၍ မလုပ်မကိုင်ခြင်း၊ သို့မဟုတ် အလုပ်အကိုင် ရပ်ဆိုင်း ထားခြင်း မဟုတ်ပေ။ ထို့ကြောင့် လျှောက်ထားချက်ပါ ကုမ္ပဏီဖျက်သိမ်းလိုသည့် အကြောင်းပြချက်များသည် မြန်မာနိုင်ငံကုမ္ပဏီများ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၆၂ (၃) ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်နှင့် အကျိုးမဝင်ကြောင်း မြင်သာ ထင်ရှားသည်။

အယူခံ တရားလို၏ လျှောက်ထားချက်တွင် ဖော်ပြ ထားသော ကုမ္ပဏီဖျက်သိမ်းလိုကြောင်း အဓိကအကြောင်း ပြချက်များသည် အထက်ဖော်ပြပါ မြန်မာနိုင်ငံကုမ္ပဏီများ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၆၂ တွင် ဖော်ပြထားသည့် အခြားသော အကြောင်းအချက်များနှင့်လည်း အကျိုးဝင် ညီညွတ်မှု မရှိကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။

ဦးအုန်းမောင်ပါ-၂ နှင့် ချမ်းသာစေ ကုမ္ပဏီ လီမိတက်ပါ-၃ အမှု^(၁)တွင် ကုမ္ပဏီဖျက်သိမ်းရန် လျှောက်ထားသော လျှောက်လွှာမျိုးတွင် ဖျက်သိမ်းရန်အကြောင်း ရှိလျှင် ထိုအကြောင်းကို အသေအချာ ဖော်ပြသင့်ကြောင်း၊ သို့မှသာလျှင် ဒါရိုက်တာများက မည်သည့်အတွက် မဖျက်သိမ်းသင့်ကြောင်းကို ချေပနိုင်မည်ဖြစ်ကြောင်း၊ ကုမ္ပဏီများ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၆၂ (၆)ပါ ပြဌာန်းချက်များအရ တရားမျှတသည်ဟု ထင်မြင်လျှင် တရားရုံးက ကုမ္ပဏီတစ်ခုကို ဖျက်သိမ်းနိုင်သော်လည်း အကြောင်းအလွန်တရာ ခိုင်လုံမှသာလျှင် ထိုသို့ဖျက်သိမ်းသင့်ကြောင်း၊ အလွယ်တကူ ပြုလုပ်အပ်သောကိစ္စ မဟုတ်ကြောင်း ညွှန်ပြထားသည်။

အယူခံ တရားလိုသည် အီမာရယ်ရှိန်ဂိုးဒင်း လီမိတက်ကို ဖျက်သိမ်းရန် အကြောင်းရှိကြောင်းကို ခိုင်လုံအောင် ဖော်ပြနိုင်ခြင်း မရှိပေ။

ကုမ္ပဏီဖျက်သိမ်းခွင့်ပြုခြင်းမှာ အလွန်ထူးခြားသည့် အမှုမျိုးတွင် အခြားနည်းလမ်းမရှိတော့၍ ပေးသည့် သာမန် မဟုတ်သော သက်သာခွင့်ဖြစ်ကြောင်း B. cowasji and other V. Nath Singh Oil company ltd.အမှု^(၂)တွင် သုံးသပ်ထားသည်ကို သတိပြုရန် လိုပေသည်။

ကုမ္ပဏီဆိုသည်မှာ မိသားစုဝင်များက သူတို့၏ ဝင်ငွေများကို စုပေါင်း၍ အတူတကွ အလုပ်လုပ်ကိုင်ကာ ကောင်းတူဆိုးဖက် အကျိုးအမြတ် ခံစားခြင်းနှင့် တူသည်။ အရေးကိစ္စများကို စီမံဆောင်ရွက်ရာ၌ ပြဿနာပေါ်ပေါက်လာလျှင် မိသားစုဝင်များအနေဖြင့် ဆင်ခြင်တုံတရားအရ ဆောင်ရွက်ရန်မှာ အတူတကွ ညှိနှိုင်း ဆွေးနွေးပြီး ပြဿနာ၏အဖြေကို ရှာရန် ဖြစ်သည်။ အလားတူပင် အစုရှယ်ယာဝင်များသည်လည်း စီမံခန့်ခွဲမှု၊ အကျိုးအမြတ်ခွဲဝေမှု စသည်ကဲ့သို့ အရေးအရာများကို ကုမ္ပဏီအတွင်း အချင်းချင်း ဆွေးနွေး ဆုံးဖြတ်ရမည် ဖြစ်သည်။ ကုမ္ပဏီတွင် အချင်းချင်း ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးသော်လည်း ဆုံးဖြတ်ချက်

မရရှိသည့်အခါတွင်မှသာ၊ ထို့အပြင် လုံလောက် ခိုင်မာသည့်အကြောင်း ရှိလာလျှင် တရားရုံးက ကုမ္ပဏီ၏ အရေးကိစ္စများကို စီမံခန့်ခွဲမည်၊ သို့မဟုတ် ပြင်းထန်စွာ အရေးယူသည့်အနေဖြင့် ကုမ္ပဏီကို ဖျက်သိမ်းမည် ဖြစ်သည်။

ချမ်းသာစေကုမ္ပဏီ အရေးကိစ္စ၊ လျှောက်ထားသူ ဦးအုန်းမောင်ပါ-၂အမှု^(၁)ကို ကြည့်ပါ။

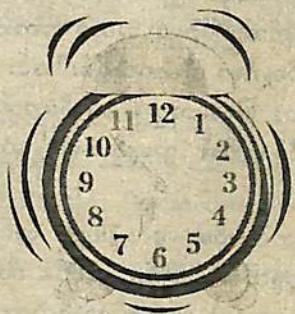
မေလီအောင် အင်တာနေရှင်နယ် ကုမ္ပဏီလီမိတက်သည် ကုမ္ပဏီအတွင်း ပေါ်ပေါက်သည့် ပြဿနာများကို အချင်းချင်း ညှိနှိုင်း ဖြေရှင်းခြင်းဖြင့် အဖြေမရှာဘဲ ကုမ္ပဏီဖျက်သိမ်းရန် တရားရုံးသို့ လျှောက်ထားလာခြင်းမှာ စဉ်းစားချင့်ချိန်ခြင်း မရှိ၊ အဆောတလျှင် ပြုလုပ်ရာရောက်ပေသည်။

သို့ဖြစ်၍ တိုင်းတရားရုံးက အယူခံ တရားလို (မူလရုံး လျှောက်ထားသူ)၏ လျှောက်ထားချက်ကို ပလပ်ခြင်းမှာ ဥပဒေအရ တစ်စုံတစ်ရာ မှားယွင်းမှုမရှိဟု သဘောရရှိပေသည်။

အထက်ပါ အကြောင်းများကြောင့် တိုင်းတရားရုံး၏ အမိန့်ကို အတည်ပြု၍ ဤတရားမအထွေထွေ အယူခံမှုကို စရိတ်နှင့်တကွ ပလပ်သည်။

ရှေ့နေခ ကျပ် ၂၀၀/- သတ်မှတ်သည်။

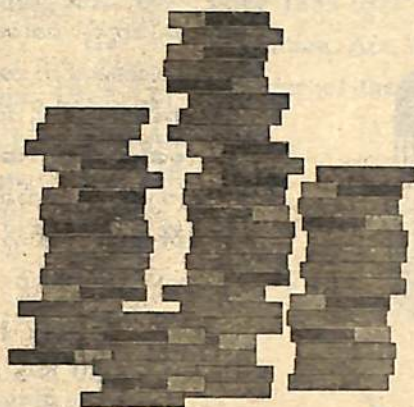
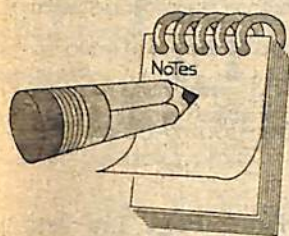
တရားသူကြီး

(၁) ၁၉၆၄-ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ တရားစီရင်ထုံး၊ စာ-၂၅၈ (ရုံးချုပ်)
 (၂) ဘီအယ်လ်ဘီ၊ အတွဲ ၁၃၊ စာ-၅၁
 (၃) ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ တရားစီရင်ထုံး၊ စာ-၄၉၆

ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေ၊ နောက်ဆက်တွဲဇယား (၁)

အပိုဒ် (၁၂၀)၏ အခြေခံသဘောများ

ဦးခင်မောင် (တရားရေး - ငြိမ်း)

ဥပဒေတစ်ရပ် ပြဋ္ဌာန်းပြီးဆိုလျှင် ထိုဥပဒေကို ပြဋ္ဌာန်း ထုတ်ပြန်သည့်နှစ်သည် ဥပမာအားဖြင့် ၁၉၂၅ ခုနှစ် ဖြစ်ပါက ယင်း ၁၉၂၅ ခုနှစ် တစ်နှစ်တည်းအတွက် ကွက်၍သာ ပြဋ္ဌာန်းခြင်း မဟုတ်မူဘဲ ဥပဒေအဖြစ် ပြဋ္ဌာန်း ပြီးနောက် ပြန်လည်ရုပ်သိမ်းခြင်း၊ သို့မဟုတ် ပယ်ဖျက်ခြင်း မရှိသမျှ ကာလပတ်လုံး အကျုံးဝင်စေရန်အတွက် ပြဋ္ဌာန်း ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ ကိုဥပဒေအတွဲများပါ ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက်များကို ပြန်ကြည့်ပါက ၁၈၇၂ ခုနှစ်က ဥပဒေ၊ ၁၈၉၈ ခုနှစ်က ဥပဒေ၊ ၁၉၀၈ ခုနှစ်က ဥပဒေ စသည်တို့မှာ ယနေ့အထိ ရုပ်သိမ်းခြင်း၊ ပယ်ဖျက်ခြင်း

မရှိသေးဘဲ အတည်ဖြစ် ရှင်သန်လျက် ရှိနေသည်ကို တွေ့ရှိ ရပါမည်။ ဤလက်တွေ့အခြေအနေများအရ ရှင်းလင်းစွာ ပေါ်ပေါက်နေသည်မှာ ဥပဒေတစ်ရပ် ထုတ်ပြန်ရန်အတွက် ဆောင်ရွက်ကြရာတွင် ဥပဒေပြုသူများသည် ယင်းဥပဒေ အတွက် အတိုင်းအတာ၊ အတိမ်အနက် ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းသည့် အချိန်အခါသမယ၏ အခြေအနေ၊ နောင်တစ်ချိန်၌ ဖြစ်ပေါ် လာနိုင်မည့် အခြေအနေတို့ကို ဘက်စုံမှနေ ကြည့်ရှု၍ ဟာကွက်၊ ပျော့ကွက်များ မပါရှိရလေအောင် သေချာစွာ စိစစ် သုံးသပ်ကြပြီးမှ ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ကြခြင်း ဖြစ်ကြောင်းကို ဦးစွာ တင်ပြရန် လိုအပ်မည်ဟု ယူဆပါသည်။

၁၉၀၈ ခုနှစ်၊ အက်ဥပဒေ အမှတ် (၉)အဖြစ် ၁၉၀၉ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ (၁)ရက်နေ့မှ စ၍ အာဏာသက်ရောက် စေခဲ့သော ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေသည်လည်း အထက်အပိုဒ်ပါအတိုင်းပင် သေချာစွာ စိစစ် သုံးသပ် ကြပြီးမှ ထုတ်ပြန်ခဲ့သော အက်ဥပဒေတစ်ရပ် ဖြစ်ပါသည်။ ယနေ့တိုင် အတည်ဖြစ်လျက် ရှိပါသည်။

ဤကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေသည် တရားမမှုတိုင်းတွင် အဓိက နေရာမှ ဝင်ရောက် ပါဝင်လျက်ရှိသော ဥပဒေတစ်ရပ် ဖြစ်ပါသည်။ တရားမမှု တစ်မှုသည် ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်နှင့် ညီညွတ်မှု မရှိလျှင် တရားမကျင့်ထုံး ဥပဒေအမိန့်ရ၊ နည်း ၁၁ အရ လည်းကောင်း၊ အမိန့် ၁၄၊ နည်း ၅ အရ ပဏာမ ငြင်းချက်ထုတ်နုတ် ကြားနာပြီးနောက်တွင်လည်းကောင်း၊ ဆောလျင်စွာ ပယ်ချခြင်း၊ ပလပ်ခြင်း ခံရတတ်ပါသည်။ ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေ နောက်ဆက်တွဲဇယား (၁)၌ ပါရှိသည့်အမှု စွဲဆိုရန် အချိန်ကာလ သတ်မှတ်ချက် များက အမှုစွဲဆိုလာခြင်းကို ထိုသို့ ဆုံးခန်းတိုင်စေပါသည်။

ဥပဒေပြုသူများက ကာလစည်းကမ်းသတ်အက်ဥပဒေ နောက်ဆက်တွဲဇယား (၁)တွင် တရားမမှု အမျိုးအစား အားလုံးနှင့် အကျုံးဝင်စေရန်အတွက် အမှုစွဲဆိုရန် အချိန် ကာလ သတ်မှတ်ချက် အသီးသီးကို အကွက်စေ့အောင် ကြီးစား ချမှတ်ပေးခဲ့ပါသည်။ ၎င်းတို့ မည်မျှပင် ကြီးစားပြီး အကွက်စေ့အောင် ချမှတ်ခဲ့သည့်တိုင် အမှုအမျိုးအစားအချို့

ကျန်ရှိသွားနိုင်သည်ကို သတိပြုမိကြသဖြင့် ထိုဇယား(၁) အပိုဒ် (၁၂၀)တွင် ယင်းသို့ ကျန်ရှိသွားသော အမှု အမျိုးအစားအတွက် အမှုစွဲဆိုရန် အချိန်ကာလ သတ်မှတ် ချက်ကိုလည်း ထည့်သွင်း ပြဋ္ဌာန်းပေးခဲ့ပါသည်။ ထိုအပိုဒ် (၁၂၀)ကို တရားစီရင်ရေး နယ်ပယ်တွင်- Residuary Article ကြွင်းကျန်ရစ်ခဲ့သော အမှုအတွက် သတ်မှတ်ချက် အပိုဒ်ဟူ၍ ခေါ်ဝေါ် သမုတ်လျက် ရှိပါသည်။ ကာလ စည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေ နောက်ဆက်တွဲဇယား(၁)ပါ အပိုဒ်အသီးသီး၌ ဖော်ပြထားသော အမှုအမျိုးအစားများတွင် စွဲဆိုလာသည့် အမှုမျိုး မပါရှိသည့်အခါမှသာ အပိုဒ် (၁၂၀)နှင့် သက်ဆိုင်လာမည် ဖြစ်ပါသည်။ အောက်ပါ စီရင်ထုံး (၂)ရပ်ကို လေ့လာကြည့်ပါက ပိုမိုရှင်းလင်းသွား မည် ဖြစ်ပါသည်။

Burma Law Time, Page 130 Article 120 is a residuary provision which can only be applied where there is no other article specially applicable to the case.

Ganju v. Mohanraj Chand, 149 Indian Cases.

Page 661 (Full Bench)-This article is a general one and applies to suits to which no other article in the schedule applies.

Privy Council ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်တစ်ရပ်ဖြစ်သော **General A.F. and L. Assurance Corpn; Ltd v. J.A. Rahzim, 193 Indian Cases, Page 225 (P,C)** တွင် လည်း-If follows that where another article applies this will not apply ဟု ထုံးဖြတ်ထားပါသည်။ ထို့အပြင် **Paramasiva V. Pulukasuppa 1923, 47, Madras, Page 525** စီရင်ထုံးတွင် အောက်ပါအတိုင်း ရှင်းလင်းပေးထား သည်ကို တွေ့ရမည် ဖြစ်ပါသည်။

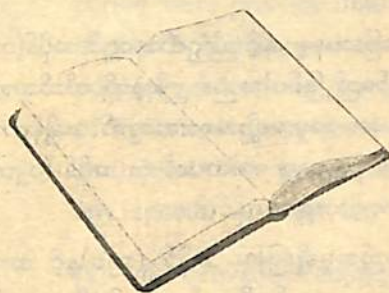
It is a well known principle of construction that where there is a specific Article of Limitation applicable to a suit or application the Residuary Article should not be applied, **unless the suit or application cannot be brought within the clear wording of the specific Article.**

Doraisami V. Vaithilinga 1917, 14 Indian Cases, Page 581 နှင့် Chaturgun V. Shahzadey 1939, 6 Lucknow, Page 80 စီရင်ထုံးတို့ကလည်း အောက်ပါအတိုင်း လမ်းညွှန်မှု အသီးသီး ပေးထားကြပါသည်။

- (1) "The Residuary Article applies whenever a specific Article in **all its bearings is not applicable**"
- (2) **Article 120 should never be invoked** if there is any other Article in the schedule **which upon reasonable interpretation of its language seems to cover the particular suit with which the Court is dealing.**"

ဥပမာတစ်ရပ်ကိုလည်း တစ်ဆက်တည်း တင်ပြလိုက်ပါသည်။ ကာလစည်းကမ်းသတ်ဥပဒေ နောက်ဆက်တွဲ ဇယား (၁)၊ အပိုဒ် (၁၁၀)ကို ကြည့်ရှု လေ့လာပါလျှင် အောက်ပါအတိုင်း ရေးသား ဖော်ပြ ပြဋ္ဌာန်းထားသည်ကို တွေ့ရမည် ဖြစ်ပါသည်။ **110 for arrears of rent Three years When the arrears become due.** ထိုသို့ စာတိုင် သုံးတိုင်ဖြင့် ဖော်ပြ ပြဋ္ဌာန်းထားရာ၌ ပထမ စာတိုင်တွင် **For arrears of rent** ဟု အမှု အမျိုးအစားကို သတ်မှတ်ထားပါသည်။ တစ်နည်းဆိုလျှင်

စွဲဆိုလာသော အမှုသည် **ငှားရမ်းခ ကြွေးကျန်အတွက် ဖြစ်ရပါမည်။** သတိထားရမည့် အချက်မှာ **"ငှားရမ်းခ"** ဟု ဆိုရာ၌ ရွှေ့ပြောင်းနိုင်သောပစ္စည်း ငှားရမ်းသည့်အပေါ် ရရှိသော ငှားရမ်းခ မဟုတ်ဘဲ မရွှေ့မပြောင်းနိုင်သော ပစ္စည်းအပေါ် တင်ရှိသည့် ငှားရမ်းခကို ဆိုလိုခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဤအချက်ကို **Ala v. S.I.Singh, 171 P.R., Page 1883** တွင်- "Rent is not defined in the Limitation Act, but the ordinary dictionary meaning of the term is payment made by a

tenant to the owner or landlord for the right to use land of houses etc." ဟု အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်ဆိုထားပါသည်။ ထို့ကြောင့် အပိုဒ် (၁၁၀)ပါ တတိယစာတိုင်ကို ဒုတိယစာတိုင်နှင့် တွဲ၍ ဖတ်လိုက်ပါက ငှားရမ်းခ ပေးရန် ကျရောက်လာသည့် အချိန်ကာလမှ (၃)နှစ်အတွင်း အမှုစွဲဆိုရမည် ဖြစ်ပါသည်။ နောက်တစ်ချက် သတိပြုရန် လိုအပ်သည်မှာ တရားလိုနှင့် တရားပြိုင်တို့သည် အိမ်ရှင် (Landlord) နှင့် (Tenant) အနေအထားတွင် ရှိရမည် ဆိုသည့်အချက် ဖြစ်ပါသည်။ အောက်ပါ စီရင်ထုံးနှစ်ရပ်ကို ကိုးကား တင်ပြပါသည်။

၁။ **R.R.Chuckerbutty v. R.L. Mukhopadhyaya, 5 Calcutts L.R. 62 (DB)**

The article applies to suits to recover arrears of rent. A right to

recover rent necessarily involves the idea that the relationship between the plaintiff and the defendant is that of landlord and tenant.

၂။ **M.Sahib v. K.M.Sahib, 4 A.I.R. 1917 Madras 901 = 33 Indian Cases, 705 (DB)**

Where there is no such relationship the suit cannot be one for rent.

ဤအခြေအနေများနှင့် ညီညွတ်နေလျှင် အပိုဒ်(၁၁၀) နှင့် သက်ဆိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။ ဤကဲ့သို့ သိသိသာသာ ရှင်းလင်းနေသော အမှုအမျိုးအစားအတွက် အချိန်ကာလ သတ်မှတ်ချက် ရှိနေသမျှ ကာလပတ်လုံး အပိုဒ် (၁၂၀)ကို ကောက်ယူ ကျင့်သုံး၍ မရနိုင်ပါ။

မည်သည့်အမှုမျိုးဖြစ်မှ အပိုဒ် (၁၂၀)နှင့် အကျုံးဝင်လာမည် ဖြစ်ပါသနည်းဆိုသည့် မေးခွန်းကို အောက်ပါ စီရင်ထုံးများကို ကြည့်ရှု လေ့လာလျှင် နားလည် သိရှိ သဘောပေါက်နိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။

ဒေါ်ခင်လေးပါ (၆)နှင့် မစ္စအယ်လန်နာနစ် မာတီနီ၊ ၁၉၆၆ ခုနှစ် မြန်မာနိုင်ငံ စီရင်ထုံးများ၊ စာမျက်နှာ ၁၃၇၁။

တရားလိုသည် လက်ရှိဖြစ်ပြီး ၎င်းသည် လက်ရှိ ရထိုက်ပါသည်ဟု ဖြိုက်ဟ ကြေညာပေးရန် တောင်းဆိုလျှင် ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေ၊ ပထမဇယား အမှတ် ၁၂၀ နှင့်သာ သက်ဆိုင်သည်။ Francislegge v. R.Singh and another (အိန္ဒိယပြည် စီရင်ထုံး၊ စာ-၂၀၊ အလဟဘတ် ၃၅ စုံညီခုံရုံးကို ရည်ညွှန်းပြီး) ဤအမှုတွင် တရားခံ တို့သည် လက်ရှိကို ဆန့်ကျင်ခြင်း မပြုကြပေ။ ပြုခဲ့လျှင် အဆိုပါ အက်ဥပဒေ ပထမဇယားအမှတ် ၁၄၄ နှင့် သက်ဆိုင်မည်။ ယခုမူကား မည်သူပိုင်ဆိုင် သည်ကိုသာ ဆုံးဖြတ်ရမည် ဖြစ်သည်။ အဆိုပါ စီရင်ထုံးတွင်-A suit for a declaration of right to and of actual possession in immovable property is governed by the limitation prescribed by Article 120....

Hanthawaddy District Council v. U Ba Tin 1942 R,L,R 27.

Article 36 of the limitation Act does not apply to suits under section 76 of the Rural Self Government Act or under section 43 of the Municipal Act, for compensation for the loss, waste, or mis-application of any money or other property belonging to a District Council, Circle Board of School Board or to a Municipal Committee, against any person of whose neglect or mis-conduct while a member of such Council or Board, or of such Committee, such loss, waste or mis-application is a direct consequence. The position of municipal or of district Councillors in regard to

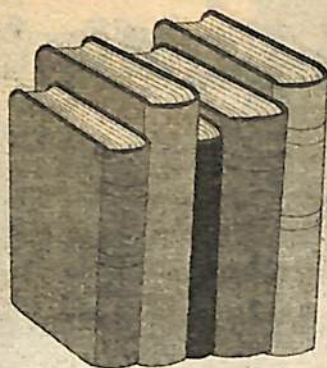
the municipal or district council funds is in law that of trustees and the article applicable is 120.

ဤစီရင်ထုံးများကို စိစစ် သုံးသပ်ခြင်းအားဖြင့် ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေ၊ နောက်ဆက်တွဲဇယား (၁)ပါ အပိုဒ်အသီးသီး၏ ပထမစာတိုင်း၌ ဖော်ပြထားသော အမှုအမျိုးအစား သတ်မှတ်ချက်သည် အဓိကဖြစ်ကြောင်း ရှင်းလင်းနေပါသည်။ တရားရုံးသို့ စွဲဆိုလာသော အမှုသည် ယင်းအပိုဒ်အသီးသီးပါ သတ်မှတ်ချက်များအနက် တစ်ခု နှင့်မျှ ကိုက်ညီခြင်း မရှိပါက **Residuary Article** ကြွင်းကျန်အမှုအတွက် သတ်မှတ်ချက်ဖြစ်သည့် အပိုဒ် ၁၂၀ နှင့် အကျုံးဝင်မည် ဖြစ်ပါသည်။

ထက်က နေရာတွင် ဖော်ပြပြီးဖြစ်သည့်အတိုင်း ဥပဒေပြုသူများအနေဖြင့် အထူးဂရုစိုက်ပြီး အမှုအမျိုးအစား အားလုံးအတွက် အချိန်ကာလ သတ်မှတ်ချက်များ ပါရှိ စေရန် ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြပါသည်။ ထိုစဉ်က လက်လှမ်း မမီသေးသည့် အမှုအမျိုးအစားများ နောင်တစ်ချိန်တွင် ရှိလာနိုင်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ အချိန်အခါအားလျော်စွာ ပြဋ္ဌာန်းရန် လိုအပ်လာမည့် ဥပဒေအသစ်များ ရှိနေမည်ကို လည်းကောင်း ထည့်သွင်း စဉ်းစားပြီး အတတ်နိုင်ဆုံး ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသည်မှာ ကာလစည်းကမ်းသတ်အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၉ က သက်သေခံလျက် ရှိပါသည်။ ယင်းပုဒ်မ ၂၉ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်မှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပါသည်။

29. (1) Nothing in this Act shall affect section 25 of the Contract Act.

(2) Where any special or local law prescribes for any suit, appeal or application a period of limitation different from the period prescribed there for by the First Schedule, the provision of sec-

tion 3 shall apply, as if such period were prescribed therefore in that Schedule, and for the purpose of determining any period of limitation prescribed for any suit, appeal or application by any special or local law-

(a) the provisions contained in section 4, sections 9 to 18, and section 22 shall apply only in so far as, and to the extent to which, they are not expressly excluded by such special or local law; and

(b) the remaining provisions of this act shall not apply.

(3) Nothing in this Act shall apply to suits under the Burma Divorce Act.

ဤပြဋ္ဌာန်းချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ လွယ်ကူစွာ နားလည်နိုင်သော ရှင်းလင်းချက်တစ်ရပ် ဖြစ်မည် ဆိုပါက **Satischandra V. H. Kazi, 1927, 54**

Calcutta, 450 စီရင်ထုံးကို တင်ပြရလျှင် လုံလောက်ပြီ ဟု ယူဆပါသည်။

A special law of limitation (e.g. **that contained in Bengal Tenancy Act**) which largely curtails the ordinary rights of a subject by reducing the period of limitation within which he can enforce his rights, from 12 to 2 years, requires to be most strictly construed.

တစ်နည်းဆိုသော် အထူးဥပဒေတစ်ရပ်၌ အမှုစွဲဆိုရန် အတွက် အချိန်ကာလ သတ်မှတ်ချက်ကို အတိအလင်း ထည့်သွင်း ပြဋ္ဌာန်းထားပါက ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေတွင် မည်သို့ပင် ပါရှိစေကာမူ ထိုအထူးဥပဒေ အရ စွဲဆိုသော အမှုကို ထိုအထူးဥပဒေပါ အချိန်ကာလ သတ်မှတ်ချက်အတိုင်း တွက်ချက်ရမည်သာ ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းအထူးဥပဒေ၌ အမှုစွဲဆိုရန် အချိန်ကာလ သတ်မှတ် ချက် တစ်စုံတစ်ရာ ပါရှိခြင်း မရှိပါက ကာလစည်းကမ်း သတ် အက်ဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့်အညီသာ အမှုစွဲဆိုရမည် ဖြစ်ပါသည်။ ပိုမို ရှင်းလင်းသွားစေရန် **D. Narain V. Additional District Magistrate, 1932, 141 Indian Cases 792 (Patna)** အမှုပါ စီရင်ထုံးကို ဖော်ပြလိုက်ပါသည်။

Whenever a right of suit is given by a special or local Act which does not itself prescribe a period of limitation such suit would ordinarily be governed by one of the articles in the limitation Act, and presumably by the residuary article 120 if other Articles be under the Circumstances in applicable.

ဤသည်တို့ကို ထောက်ထား၍ အထူးဥပဒေတစ်ရပ်၌ ကာလစည်းကမ်းသတ်မှတ်ချက်ပါ ထည့်သွင်း ပြဋ္ဌာန်း ထားခြင်း ရှိပါက ယင်းသတ်မှတ်ချက်အတိုင်း လိုက်နာ ဆောင်ရွက်ရန် ဖြစ်ပါကြောင်းနှင့် ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေ နောက်ဆက်တွဲဇယား (၁)၊ အပိုဒ် (၁၂၀)ကို လွယ်လွယ်ကူကူ စွဲယူ အသုံးပြုဘဲ အခြားအပိုဒ်အသီးသီး တွင် ပါရှိသော အမှုအမျိုးအစားနှင့် မကိုက်ညီမှသာ ကျင့်သုံးရန် လိုအပ်လာမည် ဖြစ်ပါကြောင်း အသိပေး တင်ပြလိုက်ပါသည်။

ဦးခင်မောင် (တရားရေး-ငြိမ်း)

တရားမမှုခင်းများသို့ဒီရော ရုံးခေါ်လက်သေ

ပြန်ခေါ်လက်သေများ
ခေါ်သေးခြင်း
ဦးဆုန်းခိုင် (တရားရေး)

တရားမမှုများ၏ သဘောသဘာဝမှာ အမှုသည်တို့ ကိုယ်တိုင် ဥစ္စာရင်လို ဥစ္စာရင်ခဲ ဆိုသကဲ့သို့ မိမိတို့ အကျိုးအတွက် ဆောင်ရွက်ကြရသော သဘာဝ ရှိပါသည်။ အဆိုအချေနှင့် ကောက်ချက်တို့အပေါ် မူတည်၍ နှစ်ဖက် သက်သေများကို မိမိတို့ကိုယ်တိုင် ဝီရိယဖြင့် တင်ပြ တည်ဆောက် ထုချေကြသည်က များသည်ဖြစ်ရာ ရုံးခေါ် သက်သေများ၊ ပြန်ခေါ်သက်သေများ ခေါ်ယူ စစ်ဆေးခြင်း တို့ လိုအပ်လာသည့် သဘောမျိုး တွေ့ရခဲတတ်ပါသည်။

ဖြစ်မှုများမှာမူ အများပြည်သူ သက်ဆိုင်သည့် အကျိုး ဖြစ်၍ အမှု၏ အမှန်တရား ပေါ်ပေါက်စေရေးအတွက် သက်သေထွက်ချက်များသည် အရေးကြီးသည်ဖြစ်ရာ သက်သေများ ပြည့်စုံအောင် တရားရုံးမှ ဆောင်ရွက်ပေးရမိ ဖြစ်ပေသည်။

သို့ဖြစ်ရာ မူလတင်ပြသည့် သက်သေစာရင်းတွင် မပါဝင်သော်လည်း အမှု၏ အမှန်တရား ပေါ်ပေါက်စေရေး အတွက် လိုအပ်သူများအား တရားရုံးမှ ဆင့်ခေါ် စစ်မေး နိုင်ကြောင်း ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၂၅၂ (၂) နှင့် တရားရုံးများလက်စွဲအပိုဒ် ၄၅၁ တို့တွင် ပြဋ္ဌာန်းပါရှိ ပါသည်။ ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံး ဥပဒေပုဒ်မ ၂၅၂ (၂) တွင် “ရာဇဝတ် တရားသူကြီးသည် အမှုဖြစ် အကြောင်းခြင်းရာ ကို သိရှိပြီး တရားလိုဘက်မှ သက်သေခံနိုင်မည့်သူများကို တိုင်တန်းသူထံမှဖြစ်စေ၊ အခြားနည်းဖြင့်ဖြစ်စေ သိရှိအောင် လုပ်ရမည့်ပြင် ၎င်းတို့အနက်မှ လိုအပ်သည်ဟု မိမိထင်မြင်

သူများကို မိမိရှေ့မှောက်သို့ လာရောက် သက်သေခံစေရန် သမ္ဗန်စာ ထုတ်ဆင့်ရမည်”ဟူ၍ ပြဋ္ဌာန်းထားပါသည်။

တစ်ဖန် ပြစ်မှု၏ မည်သည့်အဆင့်၌မဆို အရေး ပါသော သက်သေအား သမ္ဗန်စာဖြင့် ဆင့်ခေါ်ရန်၊ သို့မဟုတ် ရောက်ရှိနေသူကို စစ်မေးရန် အာဏာရှိကြောင်း ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံး ဥပဒေပုဒ်မ ၅၄၀ တွင် ထပ်မံ ပြဋ္ဌာန်းထားရှိပြီး တရားလို၊ တရားခံ မည်သည့်ဘက်မဆို အမှန်တရား ပေါ်ပေါက်ရေးအတွက် တရားရုံး၏ လုပ်ပိုင် ခွင့်၊ သို့မဟုတ် ဝတ္တရားတစ်ရပ် ဖြစ်ပါသည်။

တရားမမှုများသည်လည်း အများပြည်သူတို့၏ အခွင့် အရေး၊ ရပိုင်ခွင့် အငြင်းပွားမှုများကို ဥပဒေအလင်းရောင် အောက်တွင် တရားမျှတစွာ အဖြေရှာ ဖြေရှင်းကြခြင်းပင် ဖြစ်ရာ အမှန်တရား ပေါ်ပေါက်ရေးမှာ အရေးကြီးသည်ပင် ဖြစ်ပါသည်။ အထူးသဖြင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု၊ အသိအမြင် ပွင့်လင်းမှုတွင် မြို့ကြီးပြကြီးနှင့် အလှမ်းကွာ နောက်ကျရာ ကျေးလက်နယ်မြေများတွင် တရားမမှုများကို တရားမျှတစွာ ဖြင့် အမှန်တရားကို ဖော်ထုတ် ဖြေရှင်း ဆုံးဖြတ်ပေးခြင်း ပဋိပက္ခများကို ဥပဒေရိပ်၌ ဖြေရှင်းမှု အလေ့အထ ပိုမို ဖြစ်ထွန်းလာစေရန် လိုအပ်ပါသည်။

မိမိတို့၏ ရပိုင်ခွင့်များ၊ နစ်နာမှုများအတွက် ရှေ့နေ ရှေ့ရပ် ငှားရမ်းရန် အခက်အခဲရှိသူ၊ မိမိတို့ကိုယ်တိုင်လည်း ဥပဒေအသိအမြင် တရားရုံး အတွေ့အကြုံ မရှိသူ၊ ရိုးသားစွာ တရားရုံးတော်သို့ တင်ပြလာသူတို့၏ တရားမမှုခင်းများကို

အမှန်ကန်ဆုံး၊ အမျှတဆုံး ပြေရှင်းစေရေးအတွက် တရားရုံး၊ များတွင် ပို၍ပင် ဝတ္တရားကြီးပါသည်။

တရားရုံးများအနေဖြင့်လည်း တရားမဆိုင်ရာ တရားစွဲဆိုမှုပုံစံ၊ ကာလစည်းကမ်းသတ်ကာလ၊ ရုံးခွန်တံဆိပ်ခေါင်း ထမ်းဆောင်ခြင်းမှအစ နှစ်ဖက်ဆိုလျှာ၊ ချေလွှာများ ပြည့်စုံ မှန်ကန်ရေးကို သဘောရိုးဖြင့် တရားမျှတစွာ ကူညီလမ်းညွှန်ကြရပါမည်။ တရားမကျင့်ထုံးဥပဒေ၏ ပြဋ္ဌာန်းပုဒ်များ၊ အမိန့်နှင့် နည်းဥပဒေများအား ကိုယ်တိုင်လည်း ကျေညက်စေ၊ တစ်ဖက်သားအားလည်း ကူညီလမ်းညွှန်ပေးနိုင်စေရန်မှာ အရေးကြီးပါသည်။ အနာကိုလည်း သိရမည်၊ ဆေးလည်း သိရ၊ ရှိရမည်။ ထို့ပြင် စိတ်ရင်းစေတနာဖြူစင် ထက်သန်စွာဖြင့် ဆောင်ရွက်ကြခြင်းဖြင့် ယနေ့ခေတ် တရားရုံးများ၏ ဂုဏ်ရှိန်ကို ပိုမို မြှင့်တင်နိုင်ကြမည် ဖြစ်ပါသည်။

တရားမမှုများဖြစ်စေ၊ ပြစ်မှုဆိုင်ရာ အမှုများပင် ဖြစ်စေ နှစ်ဖက်တင်ပြသည့် နှုတ်သက်သေခံချက်၊ အထောက်အထား သက်သေခံချက်များကိုပင် မူတည်ကာ အမှန်တရားကို ရှာဖွေ ဖော်ထုတ်ကြရပါသည်။ အမှန်တရားကို ရှာဖွေ ဖော်ထုတ်ရာခရီးတွင် တရားစီရင်ရေးသည် အမှန်တရားကို ရှာဖွေရုံသာမက ထိုသို့အမှန်တရားကို ရှာဖွေ ဖော်ထုတ်ကြောင်း အများမြင်စေရာသည်ဟူသည့် သဘောတရားနှင့်အညီ သက်သေအချက်အလက်များမှာ ဒီဟသံသယ ငြင်းကွက်မရှိအောင် စေ့စပ်သေချာ ပြည့်စုံစေရန် လိုပါသည်။

တစ်ခါတစ်ရံ မူလတင်ပြထားသည့် သက်သေများအပြင် စစ်ဆေး ပေါ်ပေါက်ချက်အရ အဓိကထွက်ဆိုနိုင်သူ တစ်စုံတစ်ဦး ရှိလာပါက ခေါ်ယူ စစ်ဆေးရန်မှာ ပြစ်မှုဆိုင်ရာ အမှုများတွင် အရေးပါသလို တရားမမှုများတွင်လည်း အရေးပါ ကြုံကြိုက်လာတတ်ခြင်းများ ရှိပါသည်။

တရားမကျင့်ထုံးဥပဒေတွင် ရုံးခေါ်သက်သေထူသည့် အသုံးအနှုန်း အလေ့အထ မရှိပါ။ သို့ရာတွင် ယင်း၏ အနှစ်သာရ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းအား တရားမကျင့်ထုံးဥပဒေအမိန့်၊ ၁၆ ဖြစ်သည့် သက်သေများ လာရောက်စေရန် သမ္ဗန်စာထုတ်ခြင်း၊ လာရောက်ခြင်းဆိုင်ရာ ပြဋ္ဌာန်းချက်များ အခန်း၏ နည်း ၁၄ တွင် ပြဋ္ဌာန်းပါရှိပါသည်။

အမှုတွင် မပါဝင်သူကို သက်သေအဖြစ် စစ်မေးရန် အကြောင်းပေါ်ပေါက်လာခဲ့သည်ရှိသော် တရားရုံးအနေဖြင့် အလိုအလျောက် ဆင့်ခေါ်ခွင့်ကို အမိန့်၊ ၁၆၊ နည်း ၁၄ အရ ပြဋ္ဌာန်းထားပါသည်။ ဥပဒေနှင့်အညီ စစ်ဆေး စီရင်နေသည့် တရားမ တရားရုံးတစ်ရုံးသည် အမှုသည် တစ်ဦးဦးက သက်သေအဖြစ် တင်သွင်းမထားသည့် မည်သူတစ်ဦးတစ်ယောက်ကိုမဆို စစ်မေးသင့်ကြောင်း၊ ထင်မြင်လျှင် ဆင့်ခေါ် စစ်မေးနိုင်ပြီး စာချုပ်စာတမ်း တစ်စုံတစ်ရာကိုလည်း တင်ပြစေရန် ဆင့်ခေါ်နိုင်ပါသည်။

ထိုသို့ စစ်မေးခံရန်၊ သို့တည်းမဟုတ် စာချုပ်စာတမ်း တစ်စုံတစ်ရာ တင်ပြစေရန် ဆင့်ခေါ်ခံရလျှင် ဆင့်ခေါ်သည့်နေ့၊ အချိန်တွင် လာရောက် တင်ပြရမည်ဖြစ်ကြောင်း အမိန့်၊ ၁၆၊ နည်း ၁၅ အရ ဆက်လက် ပြဋ္ဌာန်းထားပါသည်။

တရားမမှုများ မှန်ကန် မြန်ဆန်စေရေးအတွက် ဆိုခဲ့သည့် သက်သေများ ရုံးတော်သို့ မပျက်မကွက် လာရောက်ကြစေရန်နှင့် အမှုမပြီးပြတ်မီ ဆင့်ခေါ်လာရောက်စေရေး အာမခံပေးရန် ဆင့်ဆိုနိုင်ပြီး အကယ်၍ ပျက်ကွက်ပါက ယင်းသက်သေကို တရားမထောင်တွင် အကျဉ်းချုပ်နှင့်ပင် ထားနိုင်ကြောင်း အမိန့်၊ ၁၆၊ နည်း ၁၆ က ကျယ်ပြန့်စွာ အပ်နှင်းထားချက်များအရ တရားမမှုများတွင် အမှန်တရား ပေါ်ပေါက်ရေးအတွက် အမှု၏ မည်သည့်အဆင့်တွင်မဆို အမှုတွင် မပါဝင်သူကို သက်သေအဖြစ် တရားရုံးက အလိုအလျောက် ဆင့်ခေါ်ခွင့် ရပါသည်။

တစ်ဖန် ပြစ်မှုဆိုင်ရာ အမှုများတွင် တရားလိုနှင့် တရားလိုပြ သက်သေများ စစ်ဆေး၍ တရားခံအား ပြစ်မှု

ဆိုင်ရာ ကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၂၅၄ အရ စွဲချက်တင်ခဲ့လျှင် တရားခံမှ အပြစ်မရှိပါကြောင်း ထုချေခဲ့ပါက ယခင် စစ်ဆေးပြီးသည့် တရားလိုပြ သက်သေများအား ပြန်ခေါ် စစ်မေးလိုလျှင် ပုဒ်မ ၂၅၆ အရ တရားရုံးသို့ တင်ပြ လျှောက်ထားနိုင်ပါသည်။

ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၂၅၆ နှင့် တရားရုံး များလက်စွဲအပိုဒ် ၄၅၀ အရ တရားလိုဘက် သက်သေ တစ်ဦးအား ပြန်လှန်စစ်ဆေးလိုလျှင် မည်သည့်သက်သေကို စစ်မေးလိုကြောင်း တရားခံအား ချက်ချင်း တင်ပြစေရပြီး ပြန်ခေါ်ပေးရပါမည်။ ပြန်လှန်စစ်ဆေးခြင်းပြီးလျှင် တရားလိုဘက်သို့လည်း ထပ်မံစစ်မေးခွင့် ပေးရပါသည်။ ခုခံ ချေပရသူ တရားခံအနေဖြင့် တရားလိုပြသက်သေများကို ပြန်လှန်စစ်ဆေးစဉ်က မမေးမီ ကျန်ရှိသော မေးခွန်းများ အတွက် မိမိ၏ ခုခံ ချေပရေးလမ်းကြောင်းတွင် နောက်မှ အကြံရ၍ ထုချေချက် မဖြစ်စေရန်အတွက် တရားခံပြ သက်သေများ မစစ်မေးမီ တရားဥပဒေ၏ ပေးအပ်သော အခွင့်အရေး ဖြစ်ပါသည်။

ဤလုပ်ထုံးလုပ်နည်းနှင့် ပတ်သက်၍ တရားမမှုခင်း များတွင် တရားလိုဘက်ကိုဖြစ်စေ၊ တရားပြိုင်ဘက်ကို ဖြစ်စေ စစ်ဆေးပြီး သက်သေများနှင့် ပတ်သက်၍ ပြန်လည် ခေါ်ယူ စစ်မေးလိုခြင်း ရှိ မရှိ တရားရုံးတော်မှ မေးမြန်း ရမည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းထားခြင်း မရှိပါ။ သို့ရာတွင် အမှု၏ အမှန်တရားကို အဖြေထုတ်နိုင်ရေးအတွက် လိုအပ်ပါက အမှု၏ မည်သည့်အဆင့်တွင်မဆို စစ်မေးပြီး သက်သေ တစ်စုံတစ်ယောက်ကို တရားရုံးက ပြန်၍ ခေါ်ယူ စစ်ဆေး နိုင်ကြောင်း တရားမကျင့်ထုံးဥပဒေအမိန့် ၁၈၊ နည်း ၁၇ တွင် တွေ့နိုင်ပါသည်။

တရားမ တရားရုံးသည် စစ်ဆေးပြီး သက်သေတစ်ဦး တစ်ယောက်ကို အမှု၏ မည်သည့်အဆင့်တွင်မဆို တရားရုံး သို့ ပြန်ခေါ် စစ်ဆေးလျက် တရားရုံးမှ သင့်သည်ထင်မြင်ရာ မေးခွန်းကို မေးခွင့်ရှိပါကြောင်း အမိန့် ၁၈ နည်း ၁၇ ဟု ပြဋ္ဌာန်းထားပါသည်။ ယင်းပြဋ္ဌာန်းချက်အရ တရားရုံး တော်၏ မေးခွန်းများနှင့် ပတ်သက်၍ အမှုသည်များအား ပြန်လှန်စစ်မေးခွင့်ကို သက်သေခံ ဥပဒေပုဒ်မ ၁၆၅ အရ တရားရုံးမှ ခွင့်ပြုနိုင်ပါသည်။ ရုံးမှခေါ်သည့် သက်သေကို အမှုသည်များက ပြန်လှန်စစ်မေးခွင့် ရှိပါသည်။

သက်သေခံဥပဒေပုဒ်မ ၁၆၅ တွင် “တရားရုံးသည် သက်ဆိုင်သည့် အကြောင်းခြင်းရာနှင့် ပတ်သက်၍ မှန်ကန် သော သက်သေခံချက် ရရှိရန် မည်သည့်သက်သေ၊ အမှုသည်မဆို သက်ဆိုင်သည့် အကြောင်းခြင်းရာနှင့် ပတ်သက်၍ဖြစ်စေ၊ မသက်ဆိုင်သည့် အကြောင်းခြင်းရာနှင့် ပတ်သက်၍ဖြစ်စေ မည်သည့်အချိန် မည်သည့်မေးခွန်းကို မဆို မေးမြန်းခွင့် ရှိပါသည်။” ဤသို့ ရုံးမေးခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ တရားမမှုများတွင်လည်း တရားရုံးများလက်စွဲ အပိုဒ် ၁၅၄ (၁၄)တွင် အောက်ပါအတိုင်း ပြဋ္ဌာန်း ပါရှိကြောင်း တွေ့ရပါသည်။

အားလုံးသော တရားသူကြီးတို့သည် မိမိတို့၌ အမှန် ကို သိအောင် ပြုလုပ်ရမည့် တာဝန်ဝတ္တရားရှိကြောင်း သတိပြုကြရမည်ဖြစ်ပြီး တရားသူကြီးတို့ မည်သည့် ယှဉ်ပြိုင်ခုခံပြောဆိုနေသော ရှေ့နေတို့၏ပြိုင်ပွဲ ဒိုင်လူကြီး မျှသာ မဟုတ်ဘဲ လိုအပ်သည့်အခါ၌ အမှုနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အမှန်ဖြစ်ပျက်သော အမှန်တရားကို သိရှိ ပေါ်ပေါက်ရေး အတွက် သင့်သည်ထင်ရာ မေးခွန်းများကို မေးမြန်းခြင်း အားဖြင့် သက်သေတို့အား စစ်မေးခြင်းနှင့် ပြန်လှန် စစ်မေး ခြင်းတို့ကို တရားသူကြီးများက ဖြည့်စွက်ရမည်ဖြစ်ကြောင်း

တရားရုံးများလက်စွဲအပိုဒ် ၁၅၄ (၁၄)တွင် လမ်းညွှန်ထားကြောင်းကိုလည်း တွေ့နိုင်ပါသည်။

အထက်ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်၏ အနှစ်သာရနှင့် လျော်ညီစေရေးအတွက် တရားမမှုခင်းများတွင်လည်း အမှန်တရားပေါ်ပေါက်ရေးတွင် တရားရုံး၏ အခန်းကဏ္ဍနှင့် တာဝန်ကို ကျေပြန်စေရေး ဆောင်ရွက်ကြရပါမည်။ ထိုသို့ ဆောင်ရွက်ရာတွင် အမှုသည် ပြည်သူများ အထူးသဖြင့် ရှေ့နေရှေ့ရပ် ပညာရှင်များနှင့် လက်ပွန်းတတီး မရှိသူ ဆင်းရဲသား ပြည်သူများ၏ နစ်နာချက်များအား တရားမမှုခင်းများ ဖွင့်လှစ် ကုစားရာတွင်လည်းကောင်း၊ တရားစီရင်ရေး၏ မူလအနှစ်သာရဖြစ်သည့် အမှန်တရား ရှာဖွေခြင်းကို ဖော်ဆောင်ရာတွင်လည်းကောင်း အထက်ပါ ကျင့်ထုံးဥပဒေ၊ သက်သေခံဥပဒေ၊ တရားရုံးများလက်စွဲပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များ ရှိနေသည်ကို သတိမူမိရန် လိုပါသည်။

ယနေ့နိုင်ငံတော်၏ တရားစီရင်ရေး ဥပဒေပုဒ်မ ၂ (ခ)ပါ အခြေခံမူတွင် “ပြည်သူတို့၏ အကျိုးစီးပွားကို ကာကွယ် စောင့်ရှောက်၍ တရားဥပဒေ စိုးမိုးရေး၊ နယ်မြေအေးချမ်း သာယာရေး တည်ဆောက်ရာတွင် အထောက်အကူ ဖြစ်စေခြင်း”ဟု ပြဋ္ဌာန်းပါရှိရာ ပြည်သူတို့၏ အကျိုးစီးပွားကို ကာကွယ်ခြင်းမှာ အမှန်တရားကို ရှာဖွေ၍ မှန်ကန်စွာ စီရင်ဆုံးဖြတ်ခြင်းပင် ဖြစ်ပေသည်။ သို့မှသာ

နိုင်ငံတော်၏ ဦးတည်ချက် (၁၂)ရပ်၏ ပထမအချက် ဖြစ်သည့် “နိုင်ငံတော် တည်ငြိမ်ရေး၊ ရပ်ရွာအေးချမ်းသာယာရေးနှင့် တရားဥပဒေ စိုးမိုးရေး”ဟူသည့် ဦးတည်ချက်အား တရားရုံးများမှ ထိရောက်စွာ ဖြည့်ဆည်းတည်ဆောက်နိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။

မျက်မှောက်ခေတ် တရားစီရင်ရေးနှင့် ပြည်သူတို့အပေါ် ထားရှိသည့် နိုင်ငံတော်၏ စေတနာအား ပြည်သူများ၏ လက်တွေ့ဘဝနှင့် ထင်ဟပ် နားလည်စေရေးမှာ တရားရုံးများတွင် တာဝန်ကျရောက်ပါသည်။ ထိုတာဝန်ကို ကျေပြန်စေရန်လည်းကောင်း၊ ဘဝ၏ ပဋိပက္ခ နစ်နာချက်များကို ဖြေရှင်းပေးပါရန် တရားရုံးများသို့ ကိုးစားတင်ပြလာသူ နှစ်ဖက်အမှုသည်တို့အပေါ် ထပ်တူကိုယ်ချင်းစာတရား ထားရှိ၍ ဥပဒေ၏ အေးမြသော အာဝါသအား မိမိတို့ တရားရုံးဝန်ထမ်းများ၏ မေတ္တာဖြင့် ထပ်လောင်းဖြည့်ဆည်းနိုင်ကြစေလိုပါသည်။ ထိုတွင် အမှန်ကန်ဆုံး စီရင် ဆုံးဖြတ်နိုင်စေရန်အတွက် အမှန်တရား ပေါ်ပေါက်စေသော ပြဋ္ဌာန်းချက် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများဖြင့် ဖြည့်စွက်ဆောင်ရွက်နိုင်သော အခွင့်အရေးများသည် တရားမကျင့်ထုံးဥပဒေတွင်လည်း ဖြည့်စုံစွာ ပါရှိနေပါကြောင်း လေ့လာတင်ပြအပ်ပါသည်။

ဦးအုန်းခိုင် (တရားရေး)

ကျမ်းကိုးစာရင်း

- ၁။ ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ကျင့်ထုံးဥပဒေ ၁၉၈၉ ခုနှစ်၊ တရားရုံးချုပ်
- ၂။ တရားရုံးများလက်စွဲ
- ၃။ တရားမကျင့်ထုံးလမ်းညွှန် ဦးမြင့်အောင် ဝိဇ္ဇာ၊ ဥပဒေ ဝိဇ္ဇာ (တရားသူကြီးဟောင်း)
- ၄။ သက်သေခံ ဥပဒေ၏ ဦးသက်ဖေ BA BL
သိကောင်းစရာများ (အငြိမ်းစား တရားရုံးချုပ် တရားသူကြီး)
- ၅။ The Myanmar Code 1989
Volume XII

နောက်တိုး တရားခံ

သစ္စာ (တရားရေး)

ပြစ်မှုများ အရေးယူ ဆောင်ရွက်ရာတွင် နည်းလမ်း သုံးသွယ်ဖြင့် လက်ခံ အရေးယူ ဆောင်ရွက်ရပါသည်။ ထိုသို့ ပြစ်မှုများ အရေးယူ ဆောင်ရွက်မှုနှင့် ပတ်သက်၍ ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၁၉၀ (၁) တွင် အောက်ပါ အတိုင်း ပြဋ္ဌာန်းထားပါသည်။

ပုဒ်မ ၁၉၀ (၁) နောက်တွင် ပြဋ္ဌာန်းပါရှိသည်မှ တစ်ပါး မည်သည့်ခရိုင်ရာဇဝတ်တရားသူကြီး၊ သို့မဟုတ် နယ်ပိုင်ရာဇဝတ်တရားသူကြီးတို့ပြင် ဤကိစ္စအလို့ငှာ အထူး အားဖြင့် အာဏာအပ်နှင်းထားသည့် မည်သည့်အခြား ရာဇဝတ်တရားသူကြီးမဆို ပြစ်မှုတစ်စုံတစ်ရာကို-

- (က) အဆိုပါ ပြစ်မှုဖြစ်မြောက်စေမည့် အကြောင်း အရာများ ပါရှိသည့် တိုင်တန်းချက်ကို ရရှိ သည့်အခါ၊
- (ခ) အဆိုပါ အကြောင်းခြင်းရာများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ရဲအရာရှိတစ်ဦးက စာဖြင့် ရေးသား အစီရင် ခံသည့်အခါ၊
- (ဂ) အဆိုပါ ပြစ်မှုကျူးလွန်ခဲ့ကြောင်း ရဲအရာရှိ မဟုတ်သူ တစ်ဦးတစ်ယောက်ထံမှ သတင်း ရရှိသည့်အခါ၊ သို့မဟုတ် မိမိကိုယ်တိုင် သိရှိ သည့်အခါ၊ သို့မဟုတ် မိမိကိုယ်တိုင် သံသယ ဖြစ်သည့်အခါ

အဆိုပါ ပြစ်မှုကို အရေးယူနိုင်သည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းထား သည်။

ထိုသို့ နည်းလမ်းသုံးသွယ်ဖြင့် လက်ခံရရှိသည့် ပြစ်မှုများ စစ်ဆေး စီရင်ရာ၌ အမှုကို စစ်ဆေးသောအခါ အခြားသူများလည်း ပြစ်မှုကျူးလွန်ကြောင်း တွေ့ရလျှင် အရေးယူ ဆောင်ရွက်ခြင်းမှာ ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၉၀ (၁) (ဂ) အရ အခွင့်အာဏာကို သုံးစွဲခြင်းလား။ ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၃၅၁ အရ အခွင့်အာဏာ ကို သုံးစွဲခြင်းလား ဆိုသည်ကို စာရေးသူတွင် ဒွိဟဖြစ်လျက် ရှိနေပါသည်။ ကောင်းစွာ နားလည်သဘောပေါက်ခြင်း မရှိခဲ့ပါ။

ထိုသို့ဖြစ်ရခြင်းမှာ မောင်သက်နှင့် မောင်ချစ်ကြွယ်၊ ၁၉၄၀ ခုနှစ် ရန်ကုန်စီရင်ထုံး၊ စာမျက်နှာ ၆၇၆ စီရင်ထုံး တွင် အရေးယူနိုင်သည့် ပြစ်မှုတစ်ခုနှင့် ရဲက တင်ပို့သူ တစ်ဦးကို စစ်ဆေး စီရင်ရာ၌ ရာဇဝတ်တရားသူကြီးက အခြားသူ တစ်ဦးတစ်ယောက်ကို တွဲဖက်တရားခံအဖြစ် ထည့်သွင်းလျှင် ထိုတရားသူကြီးသည် ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ဥပဒေပုဒ်မ ၁၉၀ (၁) (ဂ) အရ အခွင့်အာဏာကို သုံးစွဲသည် မဟုတ်၊ ပုဒ်မ ၃၅၁ အရ အခွင့်အာဏာကို သုံးစွဲခြင်း ဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်သောကြောင့် ထိုတရား သူကြီးသည် ပုဒ်မ ၁၉၁ အရ အမှုကို လွှဲပြောင်းပေးရန် တာဝန်မရှိချေဟု ပြဆိုရာတွင် စီရင်ထုံးအရ နောက်တိုး တရားခံ ထည့်ခြင်းမှာ ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံး ဥပဒေပုဒ်မ ၃၅၁ အရ အခွင့်အာဏာကို သုံးစွဲခြင်းဖြစ်သည်ဟု နားလည် မှတ်သားထားပါသည်။

တစ်ဖန် ဦးတော်ကြီးနှင့် ပြည်ထောင်စု ဆိုရှယ်လစ် သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော်၊ ၁၉၇၅ ခုနှစ် မြန်မာနိုင်ငံ တရားစီရင်ထုံး စာမျက်နှာ ၅၀ တွင်-

“တရားစီရင်ရေးအဖွဲ့သည် အမှုတွင် တင်ပြသော သက်သေခံ အထောက်အထားများအရ အခြားသူများလည်း အမှု၌ ငြိစွန်းပါဝင်နေကြောင်း တွေ့ရှိလျှင် ယင်းတို့အား တရားခံများအဖြစ် ဖြည့်စွက် အရေးယူပိုင်ခွင့် ရှိသည်ဟု ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၁၉၀ (၁) (ဂ)၌ ပြဋ္ဌာန်း ထားပေသည်။ ထိုစီရင်ပိုင်ခွင့်ကို ကျင့်သုံးလျက် မူလ တရားစီရင်ရေးအဖွဲ့က လျှောက်ထားသူများအား တရားခံ များအဖြစ် ဖြည့်စွက် အရေးယူရန် ဆုံးဖြတ်ခဲ့ခြင်းသည် ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက်နှင့် ညီညွတ်သည်။ သို့ရာတွင် မူလ တရားစီရင်ရေးအဖွဲ့၏ ဆက်လက်စစ်ဆေးခြင်းကို မလို လားလျှင် အခြားတရားစီရင်ရေး အဖွဲ့တစ်ဖွဲ့ဖြင့် စစ်ဆေး စေရန် တောင်းဆိုပိုင်ခွင့်ရှိကြောင်းကို မူလတရားစီရင်ရေး အဖွဲ့က ဖြည့်စွက်ခြင်းခံရသည့် တရားခံများအား ရှင်းပြ ခဲ့ခြင်း မရှိသောကြောင့် ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၁၉၁ ၏ ပြဋ္ဌာန်းချက်ကို လိုက်နာ ဆောင်ရွက်ရန် ပျက် ကွက်ခဲ့သည်”ဟု ပြဆိုထားရာ ဖော်ပြပါ စီရင်ထုံးနှစ်ခုမှာ ဆန့်ကျင်လျက်ရှိရာ နောက်တိုးတရားခံ ထည့်ခြင်း၊ နောက်တိုးတရားခံ ထည့်ရာတွင် ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ကျင့်ထုံး ဥပဒေပုဒ်မ ၁၉၁ ပြဋ္ဌာန်းချက်ကို လိုက်နာရန် လို မလိုမှာ မောင်သက်နှင့် မောင်ချစ်ကြွယ် စီရင်ထုံးနောက်မှ ပေါ်ထွက် လာသည့် ဦးတော်ကြီး စီရင်ထုံးကြောင့် စာရေးသူစိတ်တွင် ကွဲပြားစွာ နားမလည်ဘဲ ရှုပ်ထွေးလျက် ရှိနေပါသည်။

ထို့ပြင် တရားရုံးများလက်စွဲ အပိုဒ် ၄၁၄ တွင်-

“၄၁၄၊ ပုဒ်မ ၁၉၀ (၁) (ဂ) အရ ရာဇဝတ် တရားသူကြီးက ပြစ်မှုတစ်ခုကို အရေးယူသည့်အခါ ထိုပြစ်မှု စစ်ဆေးခြင်းကို တရားခံက ကန့်ကွက်လျှင် ထိုရာဇဝတ်တရားသူကြီးသည် ထိုပြစ်မှုကို မိမိကိုယ်တိုင် စစ်ဆေး စီရင်ခြင်း မပြုနိုင်။ ပုဒ်မ ၁၉၁ အရ တရားခံက ကန့်ကွက်ခွင့်ရှိကြောင်းကို ရာဇဝတ်တရားသူကြီးက တရားခံအား ပြောကြားရမည်။ တရားခံအား ထိုသို့ ပြော ကြားပြီးကြောင်းကို အမှုတွဲတွင် ဖော်ပြရမည့်အပြင် တရားခံ

၏ ပြန်ကြား လျှောက်ထားချက်ကိုလည်း ရေးမှတ်ထားရ မည်”ဟု ပြဋ္ဌာန်းထားသဖြင့် မှတ်သား ဖတ်ရှုမိပါသည်။

နောက်တိုးတရားခံ ထည့်သွင်းခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ အထက်ဖော်ပြပါ စီရင်ထုံးနှစ်ခု ဖတ်ရှု မှတ်သားပြီး ပြစ်မှု ဆိုင်ရာ ကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၁၉၀ (၁) (ဂ)အရလား၊ ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၃၅၁ အရလား ဆိုသည် ကို ကွဲပြားစွာ နားလည်ခြင်း မရှိသဖြင့် ပြဋ္ဌာန်းချက်များ ကို ပြန်လှန် သေချာစွာ ဖတ်ရှုကြည့်ရပါသေးသည်။

ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၁၉၁ တွင်-

၁၉၁။ ရာဇဝတ်တရားသူကြီးတစ်ဦးက အထက်ပါ ပုဒ်မ၏ ပုဒ်မခွဲ (၁)၊ အပိုဒ် (ဂ)အရ ပြစ်မှုတစ်စုံတစ်ရာ ကို အရေးယူသည့်အခါ အမှုကို အခြားတရားရုံးတစ်ရုံးက စစ်ဆေးပေးရန် တရားခံအနေဖြင့် လျှောက်ထားပိုင်ခွင့် ရှိကြောင်းကို သက်သေခံချက် တစ်စုံတစ်ရာ မရယူမီ ၎င်းတရားခံအား ပြောကြားရမည်။ အကယ်၍ တရားခံက၊ သို့မဟုတ် တရားခံတစ်ဦးထက် ပိုလျှင် မည်သည့်တရားခံက မဆို ဖော်ပြပါ ရာဇဝတ်တရားသူကြီး၏ စစ်ဆေးမှုကို ကန့်ကွက်လျှင် ယင်းရာဇဝတ်တရားသူကြီးက လွှဲအပ် တင်ပို့ရမည်။ သို့မဟုတ် အခြားရာဇဝတ်တရားသူကြီး ထံ လွှဲအပ်ရမည်”ဟု ပြဋ္ဌာန်းထားပါသည်။

ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၃၅၁ တွင်-

၃၅၁။ (၁) ဖမ်းဆီးခြင်း၊ သို့မဟုတ် သမ္ဗန်စာဖြင့် ဆင့်ခေါ်ခြင်းခံရသူ မဟုတ်သော်လည်း ရာဇဝတ်တရားရုံးသို့ လာရောက်သည့် မည်သူကိုမဆို သက်သေခံချက်များအရ ၎င်းကျူးလွန်ခဲ့ပုံပေါ်ပြီး ယင်းတရားရုံးက စစ်ဆေးစီရင်ပိုင် သည့် ပြစ်မှုတစ်စုံတစ်ရာအတွက် စုံစမ်း စစ်ဆေးရန်၊ သို့မဟုတ် စစ်ဆေး စီရင်ရန်ကိစ္စအလိုငှာ ထိုသူကို အဆိုပါ တရားရုံးက ချုပ်ထားနိုင်သည်။ ၎င်းအပြင် ထိုသူကို ဖမ်းဆီး ခြင်း၊ သို့မဟုတ် သမ္ဗန်စာဖြင့် ဆင့်ခေါ်ခြင်း ဖြစ်သကဲ့သို့ ထိုအမှုကို ဆက်လက်ဆောင်ရွက်သွားနိုင်သည်။

(၂) အခန်း ၁၈ အရ စုံစမ်းစစ်ဆေးဆဲအခါတွင် ဖြစ်စေ၊ စစ်ဆေးစီရင်မှု စတင်ပြီးနောက်ဖြစ်စေ ချုပ်ထား ခြင်းကို ပြုလုပ်သောအခါ ထိုသူနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် အမှုခင်း ကိစ္စ ဆောင်ရွက်ချက်များကို အသစ်ပြန်လည်ဆောင်ရွက်၍

သက်သေများကို ပြန်လည်ကြားနာရမည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းထားပါသည်။

ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက်များဖြစ်သည့် ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၁၉၀ (၁) (ဂ)၊ ပုဒ်မ ၁၉၁၊ ပုဒ်မ ၃၅၁ တို့ကို နှိုင်းယှဉ် ဖတ်ရှုသည့်အခါ ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၃၅၁ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကသာ နောက်တိုးတရားခံ ထည့်သွင်းခြင်းနှင့် ကိုက်ညီမှုရှိကြောင်း နားလည်သယောင် ရှိလာပါသည်။ ထိုသို့ နားလည်သယောင်နှင့်ပင် အမှုများ စစ်ဆေးရင်း နောက်တိုးတရားခံ ထည့်သွင်းရန်အကြောင်း ပေါ်ပေါက်လာပါက ခပ်တည်တည်နှင့်ပင် ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၃၅၁ အရ နောက်တိုးတရားခံအဖြစ် ထည့်သွင်းလိုက်သည်ဟု အမိန့်ချလေ့ ရှိပါသည်။

မှန်ရာ ဝန်ခံရပါလျှင် ဘာကြောင့် ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၃၅၁ အခွင့်အာဏာကို သုံးစွဲရသည်ဟုတော့ ထင်းခနဲ လင်းခနဲဖြစ်အောင် နားလည်မှု မရှိသေးပါ။ အမှုစစ်ဆေးနေစဉ် ရုံးရှေ့သက်သေခံ အထောက်အထားများအရ နောက်တိုးတရားခံ ထည့်သွင်းသည့်အခါ ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၁၉၀ (၁) (ဂ)ထက် ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၃၅၁ ကသာ အကျိုးဝင် ကိုက်ညီမှု ရှိသည်ဟုသာ နှိုင်းယှဉ် မှတ်သားမိသည့် အဆင့်သာ ရှိပါသည်။

မကြာသေးမီက တရားရေးဝန်ထမ်း အထူးမွမ်းမံသင်တန်း အမှတ်စဉ် ၁/၉၉ သင်တန်းဆင်းလာသည့် သူငယ်ချင်း တရားရေးဝန်ထမ်း အဆင့် (၃) တစ်ဦးမှ ၁၉၉၆ ခုနှစ် မြန်မာနိုင်ငံ တရားစီရင်ထုံး စာအုပ်ကို လူကြွဲပါး ပေးပို့လိုက်သဖြင့် ထိုစီရင်ထုံး စာအုပ်ကို စောင့်စုံလင်စွာ ဖတ်ရှုကြည့်မိပါသည်။ ထိုစာအုပ်တွင် “မောင်မြင့်ဆွေနှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်ပါ-၂၊ ၁၉၉၆ မြန်မာနိုင်ငံ တရားစီရင်ထုံး စာမျက်နှာ ၁၈၉ ၌ “တရားရုံးများက စစ်ဆေးစီရင်ပိုင်ခွင့် ကျင့်သုံးရာတွင် တရားခံတစ်ဦးချင်း အပေါ် အခြေမခံဘဲ ပြစ်မှုတစ်မှုချင်းအပေါ် ကျင့်သုံးခြင်း ဖြစ်သည်။ ယင်းသို့ဖြစ်သည့်အလျောက် တရားရုံးများက ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၁၉၀ (၁) အပိုဒ်ခွဲ

(က)မှ (ဂ)အထိပါ နည်းလမ်းတစ်ရပ်ရပ်အရ ပြစ်မှုဆိုင်ရာ အမှုများအား စီရင်ပိုင်ခွင့် ကျင့်သုံး ဆောင်ရွက်ကြသည့် အခါတွင် အမှုမစစ်ဆေးသေးမီ ကနဦးအဆင့်တွင်ပင် ထိုပြစ်မှုနှင့် ပတ်သက်ရာ တရားခံများ ထပ်မံပေါ်ပေါက် တွေ့ရှိခဲ့ပါက ယင်းဥပဒေပုဒ်မ ၁၉၀ (၁) (ဂ)အရ ထိုသို့ ပေါ်ပေါက်သူများအား အမှုတွင် နောက်တိုးတရားခံများ အဖြစ် ထည့်သွင်း အရေးယူ စစ်ဆေး စီရင်ခွင့် ရှိသည်။

ယင်းကနဦးအဆင့် လွန်မြောက်၍ အမှုစစ်ဆေးသွားခဲ့ရာ ရုံးရှေ့ ပေါ်ပေါက်လာသော သက်သေအထောက်အထားများအရ နောက်တိုးတရားခံများ ထပ်မံထည့်သွင်း စဉ်းစားရန် အကြောင်းရှိလာသည့်အခါတွင်လည်း တရားရုံးများက ယင်းဥပဒေပုဒ်မ ၃၅၁ ပြဋ္ဌာန်းချက်ပါ စီရင်ပိုင်ခွင့်ကို ကျင့်သုံး၍ အရေးယူ ဆောင်ရွက်ခွင့်လည်း ရှိပေသေးသည်ဟု ပြဆိုထားသည်ကို ဖတ်ရှု မှတ်သားရပါသည်။

ဤသို့ ဖတ်ရှု မှတ်သားလိုက်ရခြင်းအတွက် အမှုမစစ်ဆေးရသေးမီ နောက်တိုးတရားခံ ထည့်သွင်းရန် ပေါ်ပေါက်ပါက ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၁၉၀ (၁) (ဂ)အရ အခွင့်အာဏာကို ကျင့်သုံးခြင်းဖြစ်ပြီး အမှုစစ်ဆေးနေစဉ် ရုံးရှေ့ ပေါ်ပေါက်လာသော သက်သေခံ အထောက်အထားများအရ နောက်တိုးတရားခံ ထည့်သွင်းလိုပါက ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၃၅၁ အရ အခွင့်အာဏာကို ကျင့်သုံးခြင်းဖြစ်ကြောင်း ခွဲခြားစွာ ရှင်းရှင်းလင်းလင်း နားလည် မှတ်သားမိပါတော့သည်။

သစ္စာ (တရားရေး)

ဒီကရီ

ဆွဲကြဉ်း

တရားမမှုများကို စစ်ဆေး ဆုံးဖြတ်ကြရာတွင် အချိန်ကာလများစွာ ကြာတတ်ပါသည်။ တရားမျှတမှုအတွက် များစွာသော အခွင့်အရေးများကို ပေးထားရခြင်း ဖြစ်သော်လည်း အမှုကို ကြန့်ကြာစေလိုသော အမှုသည်များအတွက် အားပေးသလို ဖြစ်သွားတတ်ပါသည်။ သို့သော် လက်ရှိ တရားစီရင်ရေးစနစ်တွင် ပြင်ဆင်မှု အာဏာကို တရားရုံးချုပ်တွင်သာ ထားရှိတော့သဖြင့် ယခင်စနစ်ထက် ပို၍ မြန်လာသည်မှာ မငြင်းနိုင်ပါ။

ထိုသို့ အချိန်ကာလ ရှည်လျားထွေပြားစွာ တပင်တပန်း စစ်ဆေးလာခဲ့ပြီးကာမျှ အဆုံးပိတ် ဒီကရီ ရေးဆွဲရာတွင် ချွတ်ချော်သွားမည်ဆိုလျှင်....။

ဇာရီမှု ဆိုသည်မှာ ဒီကရီကို အတည်ပြုပေးခြင်းပင် ဖြစ်ပေရာ ဒီကရီမှာ မပြည့်မစုံ ဖြစ်နေပါက မည်ကဲ့သို့ အတည်ပြုပါမည်နည်း။ အလေးအနက် စဉ်းစားကြရပါမည်။ ပညာတတ် တရားသူကြီးများ၏ ဆောင်ရွက်ချက်တိုင်းသည် ချက်ကောင်းချည်းကိုသာ ထိရပါမည်။

ဆရာဦးမြ၏ စာအုပ်တွင် ဒီကရီ ရေးဆွဲမှု ညံ့ဖျင်းသောသူများကို တစ်တစ်ခွခွ ဝေဖန်ပြီး ထိုသို့ မဖြစ်ကြရန် ညွှန်ပြ သင်ကြားထားပါသည်။ ဒီကရီကို ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် ရေးဆွဲကြသူ များပြားလာသော်လည်း လုပ်သက်နုနယ်

သေးသော တရားသူကြီးများသည် ဒီကရီ ရေးဆွဲရာတွင် အားနည်းနေသူများ ရှိနေသေးကြောင်း ကြုံတွေ့ဖူးပါသည်။

ဖြူးမြို့တွင် ကျွန်တော် တာဝန်ထမ်းဆောင်စဉ်က ဖြစ်ပါသည်။ ယခင် တရားသူကြီး ရေးဆွဲထားသော ဒီကရီဖြင့် ဇာရီမှု လာဖွင့်ရာ အဆိုပါ ဒီကရီတွင် “တရားလို စွဲဆိုသည့်အတိုင်း အနိုင်ဒီကရီ ချမှတ်လိုက်သည်” ဟူ၍ ရေးဆွဲထားပါသည်။ အဆိုပါ ဒီကရီကို မည်ကဲ့သို့ အတည်ပြုရပါမည်လဲဟု ကျွန်တော်က တရားနိုင်၏ ရှေ့နေကို မေးပါသည်။ မှားယွင်းသော အတွေ့အကြုံများကို ဆုပ်ကိုင်ထားသည့် တရားခွင့်စာရေး၏ လက်ရာဖြစ်ကြောင်း သိနိုင်ပါသည်။

ဒီကရီဆိုသည်မှာ အမှုသည်တို့၏ ဆိုင်ရာဆိုင်ခွင့်ကို ဆုံးခန်းတိုင်ရောက်အောင် ချပေးသည့် စီရင်ချက်အား ထုံးနည်းတကျ ရေးမှတ်ထားချက်ပင်ဖြစ်ကြောင်း တရားမကျင့်ထုံး ဥပဒေပုဒ်မ-၂ တွင် ပြဋ္ဌာန်းထားပါသည်။ အထက်ပါ ဒီကရီသည် ပုဒ်မ-၂ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်နှင့် ကိုက်ညီပါရှိလား။

သို့ဖြစ်ပါ၍ ဒီကရီ ရေးဆွဲမည်ကြံတိုင်း ပုဒ်မ-၂ ကို ဦးစွာ ဖတ်သင့်ပါသည်။ ဒီကရီ ရေးဆွဲခြင်းကို ကျွန်တော် နားလည်သရွေ့ ညီငယ်၊ ညီမငယ်များအား တင်ပြလိုပါသည်။

လက်ရောက်ရလို့မူ ဒီကရီတွင် “()မြို့၊ အမှတ် (၁)ရပ်ကွက်၊ အကွက်အမှတ် (၄)၊ ဦးပိုင်အမှတ် (-)၊ ဧရိယာဧက ၀ ဒသမ ၀၃၅ ဧက အမည်ပေါက် မြေကွက်နှင့် ထိုမြေကွက်ပေါ်ရှိ နေအိမ်ကို (-)မြို့၊ အမှတ် (၃) ရပ်ကွက်နေ အဘဦးနီ၏သား မောင်ဖြူအား လက်ရောက်ပေးအပ်စေ”ဟူ၍လည်းကောင်း၊

ငွေရလို့မူ ဒီကရီတွင် “()မြို့၊ အမှတ် (၅) ရပ်ကွက်နေ အဘဦးလှမောင်၏သမီး မခင်သည် ()မြို့၊ အမှတ် (၂) ရပ်ကွက်နေ အဘဦးလူ၏သမီး ဒေါ်ခင်မူအား ငွေ ၁၀၀၀၀/- (ကျပ်တစ်သောင်းတိတိ) ပေးစေ”ဟူ၍လည်းကောင်း၊

လင်မယား ကွာရှင်းလို့မူ ဒီကရီတွင် “()မြို့၊ အမှတ် (၁၀) ရပ်ကွက်နေ အဘဦးဖြူ၏သမီး မခင်ခင် သည် ()မြို့၊ အမှတ် (၉) ရပ်ကွက်နေ အဘ ဦးသံချောင်း၏သား မောင်ငွေနှင့် လင်မယားအဖြစ်မှ ကွာရှင်းပြတ်စဲစေ”ဟူ၍လည်းကောင်း။

အခွင့်အမိန့်နှင့် နေသူအား နှင်လိုမူ ဒီကရီတွင် “()မြို့၊ အမှတ် (၄) ရပ်ကွက်ရှိ အကွက်အမှတ်(-)၊ ဦးပိုင်အမှတ် (-)၏ မြေကွက်ပေါ်ရှိ နေအိမ်၌ နေထိုင် လျက်ရှိသော ဦးမဲနှင့် ဒေါ်ခွေးတို့အား နှင်ထုတ်၍ အဆိုပါ ဥပစာနှင့် အိမ်ကို ဦးလူ၏သား၊ အမျိုးသား မှတ်ပုံတင်အမှတ် (-) ကိုင်ဆောင်သူ မောင်ရွှေအား လက်ရောက် ပေးအပ်စေ”ဟူ၍လည်းကောင်း။

အမွေစိမ့်ခန့်ခွဲပေးစေလိုမူ၏ အပြီးသတ် ဒီကရီတွင် “အမွေပုံပစ္စည်းများအနက် လေးပုံ တစ်ပုံဖြစ်သော (-) မြို့၊ အမှတ် (၁၀) ရပ်ကွက်ရှိ အရှေ့လားသော် လမ်း၊ အနောက်လားသော် ဒေါ်ခင်မူ၏အိမ်၊ တောင်လား ဦးခင်ထွန်း၏အိမ်၊ မြောက်လားသော် မောင်ဇော်၏ အိမ်၊ အလားလေးရပ်အတွင်းရှိ ဧရိယာ ၀ ဒသမ

၀၄၂ ဧကရှိ မြေကွက်နှင့် ထိုမြေကွက်ပေါ်ရှိ နေအိမ်နှင့် သစ်ပင်အားလုံးကို တရားလို မောင်ဖြူ (အမျိုးသား မှတ်ပုံတင်အမှတ်... ကိုင်ဆောင်သူ)မှ ရရှိစေ၊ ရုံးခွန် ထမ်းဆောင်သော အမှတ် (၂) တရားပြိုင် မပြုံး (အမျိုးသားမှတ်ပုံတင်အမှတ်... ကိုင်ဆောင်သူ)သည် ၎င်း၏ဝေစု လေးပုံ တစ်ပုံအဖြစ် ၁၀ ခ/၁၂၃၄ နံပါတ်ပါ ဆလွန်းကားတစ်စီးကို ရရှိစေ၊ ရုံးခွန် ထမ်းဆောင်သော အမှတ် (၃) တရားပြိုင် မောင်ငွေ (အမျိုးသားမှတ်ပုံတင်အမှတ်... ကိုင်ဆောင်သူ)သည် ၎င်း၏ဝေစု လေးပုံ တစ်ပုံဖြစ်သော (-)မြို့၊ အမှတ်(၅) ရပ်ကွက်အတွင်းရှိ အကွက်အမှတ် (-)၊ ဦးပိုင်အမှတ် (-) ဧရိယာ ၀ ဒသမ ၀၃၅ ဧကရှိ မြေကွက်နှင့် ထိုမြေကွက်ပေါ်ရှိ သီတာအေး အမည်ရှိသော ဆန်စက် ကို ရရှိစေ” ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဒီကရီ ရေးဆွဲပါက တရားမကျင့်ထုံး ဥပဒေပုဒ်မ-၂ပါ ဆိုလိုရင်းအချက်နှင့် အံဝင်လိမ့်မည်ဟု ယူဆပါကြောင်း တင်ပြလိုက်ရပါသည်။

ရွှေချိန်ခွင်

အမေးပုစ္ဆာတစ်ပုဒ် အဖြေထုတ်ဂုဏ်

ကြိုးစားခြင်း

ဝန်းမြိုင်

၁၉၉၈ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလထုတ် တရားရေးဂျာနယ်၊ အတွဲ (၁)၊ အမှတ် (၃)၊ စာမျက်နှာ (၅၅)တွင် ဆောင်းပါးရှင် ဦးသောင်းမြင့် ရေးသားသော “အမှားအမှန် ဖြေရခက်သော အမေးပုစ္ဆာ” ဟူသော ဆောင်းပါးတစ်ပုဒ် ဖတ်လိုက်ရပါ သည်။ ဆောင်းပါးရှင်က ၎င်းကြုံတွေ့ခဲ့ရသော ဖြစ်ရပ် တစ်ခုကို တင်ပြထားပါသည်။

ဆောင်းပါးရှင် ဖြူးမြို့၌ မြို့နယ်တရားသူကြီးအဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်စဉ်က ဖခင်ကို သတ်သည့် အမှုကို စစ်ဆေးပြီး အပြစ်ပေးခဲ့ရသည်ကို ပြန်လည်တင်ပြထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဆောင်းပါးရှင်၏ တင်ပြ ရေးသားချက်အရ အသတ်ခံရသူ ဖခင်သည် နေ့စဉ်နှင့်အမျှ အရက်သောက်

နေသူဖြစ်ပြီး မည်သည့်အလုပ်ကိုမျှ လုပ်ကိုင်သူ မဟုတ် ကြောင်း သိရပါသည်။ တရားခံမှာ အသက် (၁၄)နှစ်သာ ရှိသေးသည့် ကလေးသူငယ်ဖြစ်သည့်ပြင် မိခင်နှင့်အတူ ကျဘမ်း ရရာအလုပ်လုပ်၍ မိသားစု (၆)ယောက်စာကို ရှာဖွေ ကျွေးမွေးနေရသူလည်း ဖြစ်ပါသည်။ မိသားစုမှာ ဆင်းရဲလိုက်သော ငွေအသပြာ ဗလာနုတ္တိ၊ ခြံစရာစောင်ပင် မရှိဟု ဆိုပါသည်။ ဖခင်သည် မူးလာလျှင် မိခင်ကို ရိုက်လေ့ရှိ၏။ ကလေးများကိုလည်း နှိပ်စက်လေ့ရှိ၏။ တစ်နေ့မဟုတ်၊ နေ့စဉ်နှင့်အမျှ ဟုလည်း ဆိုထားပါသည်။

အဖြစ်ဆိုးကြုံသည့်နေ့ (အခင်းဖြစ်ပွားသည့်နေ့) တွင်မူ... ဖခင်သည် အရက်မူးမူးနှင့် အိမ်ပြန်လာ၍

မိခင်ကို ရိုက်သည်။ လည်ပင်းကို ညှစ်နေသည်။ ထိုအချိန်တွင် သားဖြစ်သူက ပေါက်တူးထမ်းပြီး လယ်ထဲက ပြန်လာသည်။ ဖခင်၏ နှိပ်စက်ခံနေရသော မိခင်ကို သွေးသံရဲရဲဖြင့် မြင်ရသောအခါ မိခင်၏ အသက်ကို ကယ်တင်သည့် အနေဖြင့် သားဖြစ်သူက ဖခင်ကို ပေါက်တူးနှင့် တစ်ချက် ရိုက်လိုက်ရာ ဖခင်၏ ဦးခေါင်းကို ထိသွား၏။ ဖခင်မှာ အရက်မူးလွန်နေသည်လည်းဖြစ်ရာ ပွဲချင်းပြီး သေသွားတော့သည်။ ထိုအမှု တရားရုံးသို့ ရောက်လာသောအခါ မိခင် ဖြစ်သူက သူ့မှာ မိသားစုကို လုပ်ကိုင် ကျွေးမွေးနေသည့် သားတစ်ယောက်တည်းရှိပြီး မိသားစုကို နှိပ်စက်နေသည့် လင်ဖြစ်သူလည်း သေပြီးဖြစ်၍ အမှုကို ရုပ်သိမ်းခွင့်ပြုပါရန် ရုံးတွင် လျှောက်လွှာတင်ခဲ့လေသည်။

အဆိုပါ ဖြစ်ရပ်အပေါ် ဆောင်းပါးရှင်က အောက်ပါ မေးခွန်းများ ထုတ်နုတ် မေးမြန်းထားပါသည်။

- (၁) တရားရုံးက အမှုကို ရုပ်သိမ်းခွင့်ပြုပြီး တရားခံကို လွှတ်လို ဖြစ်ပါ့မလား။
- (၂) သားဖြစ်သူကို အပြစ်ပေးပြန်ရင်လည်း အဲဒီ မိသားစုကို ဘယ်သူ လုပ်ကိုင်ကျွေးမွေးမလဲ။
- (၃) ကလေးသူငယ် ဥပဒေအရ ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ရင် တရားခံကို ဆုံးမလွှတ်နိုင်တယ်။ ခံဝန်ချုပ်နဲ့ မိဘထံ ပြန်အပ်နိုင်တယ်။ လူငယ်သင်တန်း ကျောင်း ပို့နိုင်တယ်။ ထောင်ပို့နိုင်တယ်။ ဒီလို အမှုမျိုးမှာ ဘယ်လိုပြစ်ဒဏ် ချမှတ်ရင် ကောင်းမလဲ။
- (၄) အခုလို မြန်မာ့လူမှုရေးနယ်ပယ်မှာ မလိုလား အပ်တဲ့ အမှုမျိုးဖြစ်တာ အရက်ကြောင့်လား၊ ဒေါသကြောင့်လား၊ အသိဉာဏ် ဆင်ခြင်တဲ့ တရား နည်းလို့လား၊ ဝေဖန် သုံးသပ်ကြည့် ကြပါ။

အထက်ပါ မေးခွန်းများကိုကြည့်လျှင်...မေးခွန်း နံပါတ် (၁) အမှုကို ရုပ်သိမ်းခွင့်ပြု၍ တရားခံကို လွှတ်သင့် မလွှတ်သင့်ဟူသော ပြဿနာမှာ အကယ်၍ အမှုတွင် နစ်နာသူက အမှုရုပ်သိမ်းခွင့်ပြုရန် သက်ဆိုင်ရာ ဥပဒေ

တာဝန်ခံအရာရှိထံ လျှောက်ထားလာပါက သက်ဆိုင်ရာ ဥပဒေတာဝန်ခံက သတ်မှတ် ပြဋ္ဌာန်းထားသော ဥပဒေ၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့်အညီ ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ရမည့် ကိစ္စရပ်များဖြစ်၍ ဤဆောင်းပါးတွင် မဆွေးနွေးလိုပါ။ မေးခွန်းအမှတ်စဉ် (၂)နှင့် (၃)မှာလည်း လူမှုရေးပညာရှင် များ အကျယ်တဝင့် ဆွေးနွေးရမည့် ပြဿနာများ ဖြစ်နေ ပါသည်။ မေးခွန်းအမှတ်စဉ် (၃)မှာမူကား တရားစီရင်ရေး နှင့် တိုက်ရိုက်ပတ်သက် အကျိုးဝင်နေသဖြင့် စာရေးသူ တတ်သလောက် မှတ်သလောက် ဆွေးနွေးလိုပါသည်။ (ဥပဒေပညာရှင်များအနေဖြင့် တုံ့ပြန်၍ဖြစ်စေ၊ ဖြည့်စွက်၍ ဖြစ်စေ ဆွေးနွေးကြပါရန် လေးစားစွာ ဖိတ်ခေါ်အပ်ပါ သည်။

ဆောင်းပါးရှင်၏ အဆိုအရည်ပင် တရားခံသည် အရက်မူးနေသူ ဖခင်က မိခင်ဖြစ်သူ၏ လည်ပင်းကို ညှစ်နေသည်ကို တွေ့မြင်ကြောင်း၊ သွေးသံရဲရဲဖြစ်အောင် မိခင်ကို ဖခင်က နှိပ်စက်နေသည်ကို တွေ့မြင်သောကြောင့် ထမ်းလာသော ပေါက်တူးဖြင့် တစ်ချက်သာ ရိုက်လိုက်ရာ ဦးခေါင်းကို ထိသွားသည်ဟု ပေါ်လွင်နေပြီဖြစ်ရာ ထိုအမှု၌ တရားခံ အပြစ်ရှိ မရှိ ဆုံးဖြတ်ရန်အတွက် တရားခံ၏ ပြုလုပ်မှုသည် ကာကွယ် ခုခံမှုဘောင်အတွင်း ကျရောက်ခြင်း ရှိ မရှိ သုံးသပ်ရန်သာ ရှိသည်ဟု ယူဆ ပါသည်။

ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ-၉၆ တွင် ကာကွယ်ခုခံပိုင်ခွင့် အရ ပြုလုပ်သော ပြုလုပ်မှုသည် ပြစ်မှုမမြောက်ဟူ၍

လည်းကောင်း၊ ပုဒ်မ-၉၇တွင် ပုဒ်မ-၉၉ ကို မဆန့်ကျင်ဘဲ
မည်သူမဆို...

ပထမ။ ။လူကိုယ်ကို ထိခိုက် ကျူးလွန်သည့်
ပြစ်မှုကို တားဆီးရန်၊ မိမိကိုယ်နှင့်
အခြားသူ၏ ကိုယ်ကို ကာကွယ်
ခုခံပိုင်ခွင့် ရှိသည်။

ဒုတိယ။ ။စိုးမှု၊ သို့တည်းမဟုတ် လုယက်မှု၊
သို့တည်းမဟုတ် အကျိုးဖျက်ဆီးမှု၊
သို့တည်းမဟုတ် ရာဇဝတ်ပြစ်ဒဏ်
ထိုက်သော ကျော်နင်းမှုကိုသော်
လည်းကောင်း၊ အဆိုပါ ပြစ်မှုမျိုးကို
ကျူးလွန်ရန် အားထုတ်ခြင်းကိုသော်
လည်းကောင်း တားဆီးရန် မိမိပိုင်
ဖြစ်စေ၊ သူတစ်ပါးပိုင်ဖြစ်စေ
ရွှေ့ပြောင်းနိုင်သည့် ပစ္စည်းများကို၊
သို့တည်းမဟုတ် မရွှေ့ပြောင်းနိုင်
သည့် ပစ္စည်းများကို ကာကွယ် ခုခံ
ပိုင်ခွင့်ရှိသည် ဟူ၍လည်းကောင်း

ပြဋ္ဌာန်းထားပါသည်။ အဆိုပါ ပုဒ်မ-၉၆ နှင့် ၉၇ ပထမ
အပိုဒ်အရ တရားခံသည် ဖခင်က မိခင်၏ကိုယ်ကို ထိခိုက်
ကျူးလွန်သည့် ပြစ်မှုကို တားဆီးရန် ကာကွယ် ခုခံပိုင်ခွင့်
(မိခင်အပေါ် ဖခင်က ထိခိုက်မှု မကျူးလွန်နိုင်ရန် ကာကွယ်
ပေးပိုင်ခွင့်) ရှိပါသည်။

ထို့ကြောင့် တရားခံ ပြုလုပ်မှုသည် (မိခင်အား)
ကာကွယ် ခုခံပိုင်ခွင့်အရ ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်ဆိုသည့်
အချက်မှာ မြင်သာပါသည်။ ဆက်လက်၍ စဉ်းစားရန်မှာ
တရားခံသည် ကာကွယ် ခုခံပိုင်ခွင့်အရ ပြုလုပ်သည်

မှန်သော်လည်း လူကို (လူကိုယ်ကို ထိခိုက်အောင် ကျူးလွန်
သူကို) သေသည်အထိ ပြုလုပ်ပိုင်ခွင့် ရှိ မရှိဟူသော
အချက်ပင် ဖြစ်ပါသည်။

ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ-၁၀၀ ၌ လူကိုယ်ကို ခုခံပိုင်ခွင့်
သည် အောက်ဖော်ပြပါ အချက်များ၌ လူကို သေစေရန်
အထိ ပြုနိုင်ကြောင်း ပြဋ္ဌာန်းထားပါသည်။

ပထမ ။ ။မကာကွယ် မခုခံလျှင် သေဘေးသို့
ရောက်စေခြင်းအတွက် စိုးရိမ်ဖွယ်ရာ
ဖြစ်လောက်အောင် အကြောင်းရှိသည့်
လက်ရောက်မှု။

ဒုတိယ ။ ။မကာကွယ် မခုခံလျှင် အပြင်းအထန်
နာကျင်စေခြင်းအတွက် စိုးရိမ်
ဖွယ်ရာဖြစ်လောက်အောင် အကြောင်း
ရှိသည့် လက်ရောက်မှု။

တတိယ။ ။မုဒိမ်းကျင့်ရန် အကြံအစည်နှင့်
ကျူးလွန်သည့် လက်ရောက်မှု။

စတုတ္ထ ။ ။ကာမရာဂစိတ်ကို ဓမ္မတာအတိုင်း
မဟုတ်ဘဲ ရောင့်ရဲအောင် ပြုလုပ်ရန်
အကြံနှင့် ကျူးလွန်သည့် လက်
ရောက်မှု။

ပဉ္စမ ။ ။လူကို စိုးယူရန် အကြံနှင့်သော်
လည်းကောင်း၊ သွေးဆောင်ခေါ်ငင်
ရန် အကြံနှင့်သော်လည်းကောင်း
ကျူးလွန်သည့် လက်ရောက်မှု။

ဆဋ္ဌမ ။ ။ လွတ်မြောက်ရေးအတွက် ပြည်သူ့
ဝန်ထမ်း အာဏာပိုင်တို့ထံ တိုင်တန်း
နိုင်ခွင့် မရနိုင်ဟု စိုးရိမ်ဖွယ်ရာ
ဖြစ်လောက်အောင် အကြောင်းကို
ဖြစ်စေပြီးလျှင် တစ်ဦးတစ်ယောက်
သောသူအား မတရားချုပ်နှောင်
ထားရန် အကြံနှင့် ကျူးလွန်သည့်
လက်ရောက်မှု။

အထက်ဖော်ပြပါ အချက် (၆)ချက်အနက် အချက်
တစ်ချက်ချက်နှင့် အကျုံးဝင်လျှင် မိမိကိုယ်ကိုသော်
လည်းကောင်း၊ အခြားသူ၏ ကိုယ်ကိုသော်လည်းကောင်း
လက်ရောက်မှု ကျူးလွန်သူကို သေစေရန်အထိ ကာကွယ်
ခုခံမှု ပြုလုပ်နိုင်ကြောင်း ပြဋ္ဌာန်းထားပါသည်။

သို့ဖြစ်ရာ တရားခံ၏ ပြုလုပ်မှုကြောင့် ဖခင်ဖြစ်သူ
သေဆုံးသွားရာ၌ တရားခံ၏ ပြုလုပ်မှုသည် ဖခင်အား
သေစေသည်အထိ ပြုလုပ်နိုင်ခြင်း ရှိ မရှိ သုံးသပ်ရန်
အတွက် ပထမအချက်နှင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဒုတိယ
အချက်နှင့်သော်လည်းကောင်း အကျုံးဝင် မဝင် ဆက်လက်
စဉ်းစားရန် ရှိပါသည်။

အကယ်၍ ပထမအချက်နှင့်သော် လည်းကောင်း၊
ဒုတိယအချက်နှင့်သော်လည်းကောင်း အကျုံးဝင်ခဲ့ပါလျှင်
တရားခံ၏ ပြုလုပ်မှုသည် ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ-၉၆
ကာကွယ် ခုခံပိုင်ခွင့်အရ ပြုလုပ်သော ပြုလုပ်မှုသည်
ဖြစ်မှုမမြောက်သဖြင့် တရားခံအား တရားသေလွှတ်ရမည်

သာ ဖြစ်ပါသည်။ ပထမအချက်နှင့်သော်လည်းကောင်း၊
ဒုတိယအချက်နှင့်သော်လည်းကောင်း အကျုံးမဝင်ပါက
တရားခံ၏ ပြုလုပ်မှုသည် ကာကွယ် ခုခံပိုင်ခွင့်အရ ပြုလုပ်
ခြင်း ဖြစ်သော်လည်း ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ-၉၉ အရ
ကာကွယ် ခုခံရာတွင် ကာကွယ် ခုခံသော သဘောဖြင့်
ဘေးအန္တရာယ်ပြုရန် လိုအပ်သည်ထက် ပို၍ ပြုခွင့်မရှိသဖြင့်
ကာကွယ် ခုခံပိုင်ခွင့်ကို လိုအပ်သည်ထက် ပိုမို သုံးစွဲရာ
ရောက်သောကြောင့် တရားခံအား ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေ
(ရာဇသတ်ကြီး) ပုဒ်မ-၃၀၄ လူသေမှုအဖြစ် ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်
ရမည် ဖြစ်ပါသည်။

တရားခံအား ခုခံပိုင်ခွင့်အရ တရားသေလွှတ်မည်
လော၊ ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေပုဒ်မ-၃၀၄ အရ ပြစ်မှုထင်ရှား
စီရင်ရမည်လော၊ ကာကွယ် ခုခံပိုင်ခွင့်နှင့် ပတ်သက်သော
စီရင်ထုံးများစွာ ရှိသည့်အနက် အောက်တွင် ဖော်ပြမည့်
စီရင်ထုံးအချို့နှင့် နှိုင်းယှဉ်ချိန်ထိုး သုံးသပ်ပါက အနီးစပ်
ဆုံးသော အဖြေကို ရရှိနိုင်လိမ့်မည်ဟု ယူဆမိပါသည်။

လူတစ်ဦးတစ်ယောက်သည် ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ
၉၇ ၏ ပထမအပုဒ်အရ လူ့ကိုယ်ကို ထိခိုက် ကျူးလွန်သည့်
ပြစ်မှုကို တားဆီးရန် မိမိကိုယ်နှင့် အခြားသူ၏ ကိုယ်ကို
ခုခံ ကာကွယ်ပိုင်ခွင့် ရှိသည်။ သေသူက အယူခံ
တရားလို၏ မိတ်ဆွေအား လက်သီးနှင့် ထိုးသောကြောင့်
အယူခံ တရားလိုသည် ခုခံကာကွယ်ပိုင်ခွင့် ရ၏။ သို့ရာတွင်
သေသူသည် ပုဒ်မ ၁၀၀ တွင် ဖော်ပြထားသော
လက်ရောက်မှု တစ်ခုခုကို ကျူးလွန်ခဲ့ခြင်း မရှိသဖြင့်
အယူခံ တရားလိုသည် ခုခံ ကာကွယ်ပိုင်ခွင့်ကို အသုံးပြု
ရာ၌ သေသည်အထိ မပြုလုပ်နိုင်။ (မောင်စံထွန်းနှင့်

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၆၆၊ ဘီ-အယ်လ်-အာရ် (စီစီ) ၄၄၁။)

လူတစ်ဦးတစ်ယောက်က အခြားလူတစ်ဦးအပေါ် ကြီးနိုင်ငံယဉ်းသဘော သက်ရောက်သည့် အန္တရာယ် ပြုမူလာသည်ကို တွေ့လျှင် လူတိုင်းလူတိုင်းတွင် အားနည်းသူကို အကာအကွယ်ပေးရန် တာဝန်ရှိသည့်အလျောက် ထိုတာဝန်အတိုင်း အကာအကွယ်ပေးခဲ့လျှင် ထိုသူ၏ အပြုအမူမှာ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၉၇ အရ ခုခံ ကာကွယ်ပိုင်ခွင့်အတွင်း ကျရောက်သည်ဟု ဥပဒေက အသိအမှတ်ပြုထားခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ ဆရာဝန်၏ ထွက်ဆိုချက်အရ သေသည် ထိုသူက အရက်မူးနေကြောင်း ပေါ်ပေါက်နေသဖြင့် ယင်းသို့ အရက်မူးနေသူ တစ်ဦးက ခိုက်ရန်ဖြစ်ပွားစဉ် မိခင်ဖြစ်သူအား ဆေးလိပ်မီးနှင့်ထိုးရန် ပြုလုပ်ရာ၌ အယူခံတရားလိုအနေဖြင့် မိမိ၏ မိခင်အား အမှန်ပင် ဆေးလိပ်မီးနှင့် ထိုးလိမ့်မည်ဟု စိုးရိမ်ဖွယ်ရာအကြောင်း ပေါ်ပေါက်နိုင်ပေသည်။ ဆေးလိပ်မီးနှင့် ထိုးလျှင် အထိုးခံရသူတွင် ဒဏ်ရာအနာတရဖြစ်ရန် အကြောင်းရှိသဖြင့် အယူခံတရားလိုသည် မိခင်၏ ကိုယ်ကို ခုခံ ကာကွယ်ရင်း အန္တရာယ်ပြုလာသူအား သေစေခြင်းမှအပ အခြားဘေးအန္တရာယ် တစ်ခုခုကို ပြုလုပ်ပိုင်ခွင့် ရှိပေသည်။ သက်သေထွက်ချက်များအရ အယူခံတရားလိုက သေသူအား တစ်ချက်သာ ခုတ်ကြောင်း ထင်ရှားနေသဖြင့် အယူခံတရားလို၏ ပြုမူချက်မှာ ခုခံကာကွယ်ပိုင်ခွင့်ကို အသုံးပြုရာ၌ လိုသည်ထက် ပို၍ အသုံးချခဲ့သည်ဟု ဆိုရန် ခဲယဉ်းလေသည်။ (စန်းစန်းမြင့် (ခေါ်) မတင်မြင့်နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၆၆၊ ဘီအယ်လ်-အာရ် (စီစီ) ၁၁၇၃။)

အထက်ပါ စီရင်ထုံးနှင့် နှိုင်းယှဉ် ချိန်ဆလျက် မိခင်ဖြစ်သူအား သွေးသံရဲရဲထွက်အောင် ရက်ရက်စက်စက် နှိပ်စက်နေသည်ကို မြင်ရသော၊ အရက်မူးမူးနှင့် မိခင်၏ လည်ပင်း ညှစ်နေသည်ကို မြင်တွေ့နေရသော သားဖြစ်သူ တရားခံက နှိပ်စက်ကလူ ပြုနေသူ ဖခင်အား အသင့်ထမ်းလာသော ပေါက်တူးဖြင့် တစ်ချက်တည်း ရိုက်လိုက်သည်မှာ ကာကွယ် ခုခံမှုဘောင်အတွင်း ဝင် မဝင်၊

ကာကွယ်ခုခံခွင့် ရှိသည်ထက် ပို၍ ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်း ဟုတ်မဟုတ် အဖြေထုတ်နိုင်လောက်ပါသည်။

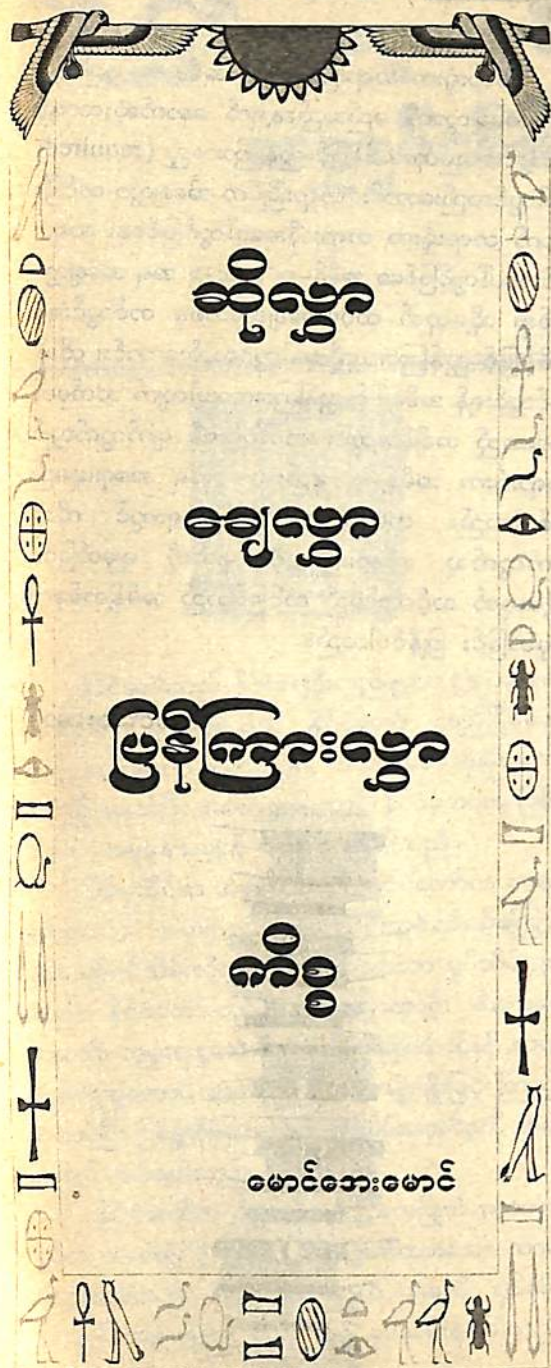
ဆောင်းပါးရှင်က ဆောင်းပါး အဆုံးသတ်ခါနီးတွင် ဤအမှုမှာ သားကလေးဟာ အမေအသက်ကို ကယ်ဖို့ အဖေကို သတ်မိတာ မှားသလား၊ မှန်သလား စာဖတ်သူ စဉ်းစားကြည့်ပါဟု တိုက်တွန်းထားသဖြင့် စာရေးသူက အထက်ဖော်ပြပါအတိုင်း စဉ်းစားကြည့်မိခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ဆောင်းပါးရှင် ဦးသောင်းမြင့်အနေဖြင့် မဖြစ်သင့် မဖြစ်ထိုက်သော ရင်နှင့် ကြေကွဲဖွယ် ဖြစ်ရပ်မျိုးကို နောက်ထပ်မံ မဖြစ်ပွားစေလိုသော သဘောထား အမှန်ဖြင့် တစ်သက် မေ့မရနိုင်သော အဖြစ်ဆိုးကို ရင်ထုမနာ တင်ပြထားကြောင်း နားလည်ရပါသည်။

စာရေးသူအနေဖြင့် မြန်မာ့လူနေမှု နယ်ပယ်မှာသာမက နိုင်ငံတကာ လူမှုရေးနယ်ပယ်မှာပါ အလားတူ ဖြစ်ရပ်ဆိုးများ ပေါ်ပေါက်ခြင်း မရှိစေရန်အတွက် အရက်ကြောင့်လား၊ ဒေါသကြောင့်လား၊ အသိဉာဏ် ဆင်ခြင်တုံတရားနည်းလို့လား စသဖြင့် စသဖြင့် စသဖြင့် ဝေဖန် သုံးသပ်နေခြင်းထက် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရား၏ မေတ္တာသုတ်ကို နှုတ်တက်ရွှံ့ ရွတ်ဖတ်သရဇ္ဈာယ်နေကြရုံမျှမက ကမ္ဘာသူကမ္ဘာသားအားလုံး ကျင့်သုံးလိုက်နာ ဆောင်ရွက်ကြခြင်း ကသာလျှင် အကာအကွယ်ပေးနိုင်မည့် လက်နက်ကောင်းတစ်ခုအဖြစ် ရှုမြင်မိပါကြောင်း။ ။

ခန့်မြင့်

ဆိုလွှာ

ချေလွှာ

ပြန်ကြားလွှာ

မိမိ

မောင်အေးမောင်

အဆိုလွှာ၊ အချေလွှာ၊ ပြန်ကြားလွှာ (Plaint, written statement, reply)ဟူ၍ တရားမမှုများတွင် အစပိုင်း၌ တွေ့ရ၊ ပြောရတတ်ပါသည်။ ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ဖော်ပြရလျှင် များစွာ ကျယ်ပြန့်ပါသည်။ ယခု တင်ပြ လိုသည်မှာ ထိုသုံးခု၏ အဆက်အစပ်မျှသာ ဖြစ်ပါသည်။

တရားမမှု တစ်မှုကို တရားလို၏ အဆိုလွှာနှင့် စတင်ကြောင်း၊ ထိုအခါ တရားပြိုင်က အချေလွှာ တင်ရ ကြောင်း ဆိုသည်မှာ ရှင်းပါသည်။ အချေလွှာတင်သည် ဆိုရာ၌ တရားမကျင့်ထုံးဥပဒေအမိန့်-၈၊ နည်း-၁ အရ အချေလွှာ တင်သွင်းပုံ နှစ်မျိုးရှိပါသည်။

အချေလွှာ ပထမ တင်သွင်းပုံမှာ တရားပြိုင်က သူ့အခွင့်အရေးအနေဖြင့် အချေလွှာ တင်သွင်းလိုက တင်သွင်းရန် ဖြစ်ပါသည်။ အချေလွှာဒုတိယ တင်သွင်း ပုံမှာ တရားရုံးက အချေလွှာကို မည်သည့်နေ့ရက် နောက်ဆုံး ထား၍ တင်သွင်းရမည်ဟု အမိန့်ဖြင့် ညွှန်ကြားသည့်အခါ အချေလွှာ တင်သွင်းရန် တရားပြိုင်၌ တာဝန်ရှိလာခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

တရားပြိုင်က သူ့အခွင့်အရေးအနေဖြင့် အချေလွှာ တင်သွင်းရန် ရှိသည်ကို မတင်သွင်းပါက တရားရုံးက သင့်တော်သည်ဟု ယူဆသော အချိန်တွင် အဆုံးအဖြတ် ပြုရမည့် အချက်များကို ငြင်းချက်များအဖြစ် သတ်မှတ်၍ အမှုကို စစ်ဆေး စီရင်မည် ဖြစ်ပါသည်။ အမှုစီရင်ချက် မချမီ တရားပြိုင်က အချေလွှာကို သူ့အခွင့်အရေးအဖြစ် တင်သွင်းလာလျှင် တရားရုံးက ထိုအချေလွှာကို လက်ခံ၍ ယင်းအပေါ်တွင် သင့်တော်သလို အရေးယူ ဆောင်ရွက်ပြီး ဆက်လက် စစ်ဆေး စီရင်မည် ဖြစ်ပါသည်။

တရားပြိုင်က သူ့မှာ တာဝန်ရှိသည့်အတိုင်း တရား ရုံးက အမိန့်ဖြင့် ညွှန်ကြားသည့် နောက်ဆုံးတင်သွင်းရမည့် နေ့ရက်တွင် တင်သွင်းရန် ပျက်ကွက်ပါက အမိန့်-၈၊ နည်း-၁၀ အရ တရားရုံးက အရေးယူရန် ရှိပါသည်။

တရားမကျင့်ထုံးဥပဒေအမိန့်-၈၊ နည်း-၉ အရ ဆိုလျှင် တရားပြိုင်က အချေလွှာ တင်သွင်းပြီးသည့်နောက်

တွင် သာမန်အားဖြင့် အဆိုလွှာ၊ အချေလွှာတို့၏ အဆက်သဘော သက်ရောက်သော မည်သည့်စာလွှာကိုမျှ တင်သွင်းခွင့် မရှိတော့ပါ။ ဤတွင် ခြွင်းချက်ပြုထားသည်မှာ ငွေကြေးရလိုကြောင်း စွဲဆိုသည့်အမှု၌ ငွေမည်ရွှေမည်မျှကို ခုနှိမ်ရန်ရှိကြောင်း တရားပြိုင်၏ အချေလွှာတွင် ပါရှိသည့် အခါ ထိုအချက်ကို ခုခံ ချေပသည့်အနေဖြင့် တရားလိုက တင်သွင်းသည့် အချေလွှာ တင်သွင်းခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် လိုအပ်ပါက နောက်ထပ် အချေလွှာတစ်ခု တင်သွင်းလိုကြောင်း အကြောင်းပြ၍ ခွင့်တောင်းလျှင် တရားရုံးက သင့်တော်သည် ထင်မြင်သည့် စည်းကမ်းချက်များဖြင့် ခွင့်ပြုပါက နောက်ထပ်အချေလွှာကို တင်သွင်းနိုင်ပါသည်။

မည်သို့ဆိုစေ တရားရုံးက မည်သည့်အချိန်မဆို တရားလိုအပေါ်တွင်ဖြစ်စေ၊ တရားပြိုင်အပေါ်တွင်ဖြစ်စေ ချေလွှာတစ်ခု၊ သို့မဟုတ် ထပ်မံချေလွှာတစ်ခုကို မည်သည့်အချိန် တင်သွင်းရမည်ဖြစ်ကြောင်း အမိန့်ဖြင့် ညွှန်ကြားနိုင်ပါသည်။ ထိုသို့ တရားရုံးက အမိန့်ဖြင့် ညွှန်ကြားသည့် တင်သွင်းရမည့် အချိန်တွင် တင်သွင်းရန် ပျက်ကွက်ပါက အမိန့်-၈၊ နည်း-၁၀ အရ တရားရုံးက အရေးယူရန် ရှိပါသည်။

ပြန်ကြားလွှာ (reply)ဆိုသည့် စကားလုံးသည် တရားမကျင့်ထုံးဥပဒေအမိန့်-၈ တွင် မပါရှိပါ။ အဆိုလွှာ၊ အချေလွှာ တင်ပြီးနောက် တရားလိုက ပြန်ကြားလွှာ တင်သည့် အလေ့အထ ရှိခဲ့ဖူးပါသည်။ နောက်ပိုင်းတွင် တရားရုံးများက ထိုသို့ ပြန်ကြားလွှာတင်သည့် အလေ့အထကို ခွင့်မပြုတော့ဟု သိရပါသည်။ ပြန်ကြားလွှာကို အမိန့်-၈၊ နည်း-၉ ၌ အကျုံးဝင်သည်ဟု ယူဆမှုများလည်း ရှိပါသည်။ ပြန်ကြားချက် (reply)ဆိုသည့် စကားလုံးကို အမိန့်-၁၈၊ နည်း-၂ (၃) နှင့် အမိန့်-၄၁၊ နည်း-၁၆ (၂) တို့တွင် တွေ့ရပါသည်။ ဤသဘောကို ယူ၍ ကျင့်သုံးခဲ့သော အလေ့အထဖြစ်ဟန် တူပါသည်။ တရားပြိုင်ချေလွှာ တင်သွင်းပြီးနောက် လိုအပ်သည့် ကိစ္စများကို ရှင်းလင်းချေပရန် အမိန့်-၈၊ နည်း-၉ တွင် နည်းလမ်း ပါရှိပါသည်။

တရားရုံးက တရားပြိုင်အပေါ် အမိန့်-၈၊ နည်း-၁ အရ အချေလွှာကို မည်သည့်နေ့ရက် နောက်ဆုံးထား၍ တင်သွင်းရမည်ဟု အမိန့်ဖြင့် ညွှန်ကြားသည့် (required) အခါတွင်လည်းကောင်း၊ တရားပြိုင်က အချေလွှာ တင်ပြီးနောက် တရားရုံးက တရားလိုအပေါ်တွင်ဖြစ်စေ၊ တရားပြိုင်အပေါ်တွင်ဖြစ်စေ အမိန့်-၈၊ နည်း-၉ အရ အချေလွှာ တစ်ခု၊ သို့မဟုတ် ထပ်မံအချေလွှာတစ်ခု တင်သွင်းရန် အမိန့်ဖြင့် ညွှန်ကြားသည့်အခါတွင်လည်းကောင်း၊ ထိုသို့ တင်သွင်းရန် အမိန့်ဖြင့် ညွှန်ကြားထားပါလျက် သတ်မှတ်ထားသည့် အချိန်အတွင်း တင်သွင်းရန် ပျက်ကွက်လျှင် တရားရုံးက အမိန့်-၈၊ နည်း-၁၀ အရ အရေးယူမည် ဖြစ်ပါသည်။ တရားရုံးက အရေးယူရာတွင် ထိုသို့ ပျက်ကွက်သူ နစ်နာမည့် စီရင်ချက်ကို ချမှတ်ခြင်း၊ သို့မဟုတ် သင့်တော်မည့် ထင်မြင်သည့် အမိန့်တစ်ခုကို ချမှတ်ခြင်း ပြုနိုင်ပါသည်။

မောင်အေးမောင်

ပြစ်မှုဖြစ်ပွားလှူအချင်းချင်း ကျေနပ်ရုံမျှဖြင့် အမှုရှုထိန်းမိမိနိုင်ပါလေဟောင်း

မောင်ကြည်ဖြူ (တရားရေး)

နိုင်ငံတော်သည် နိုင်ငံရေးဦးတည်ချက် (၄)ရပ်အနက် ပထမဦးတည်ချက်ဖြစ်သည့် နိုင်ငံတော် တည်ငြိမ်ရေး၊ ရပ်ရွာ အေးချမ်း သာယာရေးနှင့် တရားဥပဒေ စိုးမိုးရေးကို ဦးတည် ချမှတ်ပြီး ဆောင်ရွက်ရာတွင် နိုင်ငံတော်က ပြစ်မှု ဆိုင်ရာ အမှုမှန်သမျှကို တာဝန်ယူရပါသည်။

ပြစ်မှုဆိုင်ရာ အမှုများအနက် နိုင်ငံတော်က တရား စွဲတင်သော အမှုများကို အကြောင်းတစ်ရပ်ရပ်ကြောင့် ပြန်လည်ရုပ်သိမ်းလိုလျှင် နိုင်ငံတော်ကသာ ရုပ်သိမ်းရပါ သည်။ နိုင်ငံတော်သည် နိုင်ငံရေးရှုထောင့်၊ စီးပွားရေး ရှုထောင့်၊ လူမှုရေးရှုထောင့်၊ စီမံခန့်ခွဲရေးရှုထောင့်နှင့် တရား စီရင်ရေးရှုထောင့် စသည့် ရှုထောင့်အမျိုးမျိုးဖြင့် ကြည့်ရှု သုံးသပ်ပြီး ပြစ်မှုဆိုင်ရာအမှုများ ရုပ်သိမ်းရေးကိစ္စကို အဆုံး အဖြတ် ပေးရပါသည်။

နိုင်ငံတော်က တရားစွဲတင်ခြင်း မပြုဘဲ ကာယကံ ရှင်က တရားရုံးသို့ တိုက်ရိုက် လျှောက်ထားသော သာမန် မှုများတွင်လည်း လျှောက်ထားသူက အမှုကို ရုပ်သိမ်း လိုလျှင် တရားရုံးက ခွင့်ပြုမှသာ ရုပ်သိမ်းနိုင်ပါသည်။

ပြစ်မှုဆိုင်ရာ အမှုများ ကျေအေးခြင်းနှင့် အမှု ရုပ်သိမ်းခြင်းမှာ ကွဲပြား ခြားနားပါသည်။ မတူညီပါ။ ပြစ်မှု ဆိုင်ရာအမှုများ ကျေအေးခြင်းကို ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံး ဥပဒေပုဒ်မ ၃၄၅ (၁) (၂)တွင် ပြဋ္ဌာန်း သတ်မှတ်သည့် အတိုင်း ကျေအေးနိုင်ပါသည်။ ပြစ်မှုဆိုင်ရာအမှု ရုပ်သိမ်း ခြင်းကိုမူ ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံး ဥပဒေပုဒ်မ ၂၄၈ နှင့် ၄၉၄ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရ လိုက်နာ ဆောင်ရွက်ရပါ သည်။

ပြစ်မှုဆိုင်ရာအမှု ရုပ်သိမ်းခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ပြစ်မှု ဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၂၄၈ နှင့် ပုဒ်မ ၄၉၄ တွင် ပြဋ္ဌာန်းထားပါသည်။ ယင်းပြဋ္ဌာန်းချက်များ၏ သဘောနှင့် ယခင်က အမှုရုပ်သိမ်းရာတွင် စဉ်းစားသည့် အချက်အလက် များကို တင်ပြလိုပါသည်။

ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၂၄၈ ပြဋ္ဌာန်းချက်၏ အဓိပ္ပာယ်သက်ရောက်မှုမှာ သာမန်မှုတွင် တိုက်ရိုက် လျှောက်ထား တရားစွဲဆိုသူသည် မိမိ၏ စွဲချက်အား ရုပ်သိမ်းလိုလျှင် တရားရုံးက စီရင်ချက် မချမီ ရုပ်သိမ်းခွင့် ပြုရန် လုံလောက်သော အကြောင်းပြချက်များကို သက်ဆိုင်ရာ တရားသူကြီးထံ တင်ပြရမည်။ တရားသူကြီးက ကျေနပ်လျှင် စွဲချက်ကို ရုပ်သိမ်းရန် ခွင့်ပြုနိုင်သည်။ ရုပ်သိမ်းခွင့်ပြုသည့်အခါ စွပ်စွဲခံရသူကို အပြီးအပြတ် လွှတ် ရမည်။

ဤပြဋ္ဌာန်းချက်၏ သဘောမှာ နိုင်ငံတော်က တရားစွဲဆိုသော အမှုမျိုးကို ရုပ်သိမ်းခြင်း မဟုတ်ဘဲ တိုက်ရိုက်လျှောက်ထား စွဲဆိုသော သာမန်မှု (Summors Case) မျိုးကို ရုပ်သိမ်းခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ တိုက်ရိုက် လျှောက်ထား တရားစွဲဆိုသူက ရုပ်သိမ်းလိုသည့်တိုင်အောင် တရားရုံးက ကျေနပ်မှသာလျှင် ရုပ်သိမ်းခွင့် ပြုနိုင်ပေသည်။ ယင်းပုဒ်မအရ အမှုကို ရုပ်သိမ်းလိုသည့်အကြောင်းမှာ အမျိုးမျိုး ရှိနိုင်သည်။ ကျူးလွန်သူကို ခွင့်လွှတ်သွားခြင်း၊ သို့မဟုတ် သွေးအေးသွေးသဖြင့် စိတ်ပြေခြင်း၊ သို့မဟုတ် ဖြန်ဖြေ၍ အချင်းချင်း ကျေနပ်သွားခြင်း၊ သို့မဟုတ် အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် တရားရုံးတွင် ဆက်လက် ရှင်မဆိုင်လိုခြင်း စသည့် အကြောင်းများ ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ ဤကဲ့သို့သော ပြစ်မှုသေးများကို ပြေငြိမ်းသွားခြင်းဖြင့် နိုင်ငံတော်၏ အကျိုးကို ထိခိုက် နစ်နာမှု မရှိနိုင်ပါ။ တရားရုံးက ရုပ်သိမ်းခွင့် ပြုသင့် မသင့် အဆုံးအဖြတ်ပေးရာတွင် ယင်းအမှုကို ရုပ်သိမ်းခြင်းဖြင့် နိုင်ငံတော်၏အကျိုးကို ထိခိုက် နစ်နာမှု ရှိ မရှိ ဆိုသည့်အချက်ကို အဓိကထား၍ မစဉ်းစားတော့ဘဲ အဓိက စဉ်းစားရန်မှာ-

- (က) ရုပ်သိမ်းခွင့် တင်ပြသူသည် တရားရုံးသို့ တိုက်ရိုက်လျှောက်ထား စွဲဆိုခဲ့သူ ဟုတ်မဟုတ်။
- (ခ) ရုပ်သိမ်းလိုခြင်းသည် မတရား ခြိမ်းခြောက်မှု၊ မတရား အနိုင်အထက်ပြုမှုခြင်းတို့ မပါဘဲ ဆန္ဒအလျောက် ရုပ်သိမ်းလိုခြင်း ဟုတ်မဟုတ် စသည့်အချက်များ ဖြစ်သည်။

အဆိုပါ ပုဒ်မ ၂၄၈ အရ တိုက်ရိုက်လျှောက်ထား စွဲဆိုသူသည် မိမိကိုယ်တိုင်က ခိုင်လုံသော အကြောင်းပြချက်ဖြင့် မိမိဆန္ဒအလျောက် ရုပ်သိမ်းကြောင်းကို ယုံကြည်ကျေနပ်မှသာလျှင် တရားရုံးက ရုပ်သိမ်းခွင့် ပြုပါသည်။

ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၄၉၄ အရ အမှုရုပ်သိမ်းရမည့် သဘောနှင့် စဉ်းစားရန် အချက်အလက်များကို တင်ပြလိုပါသည်။

ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၄၉၄ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်၏ သဘောမှာ နိုင်ငံတော်က စွဲဆိုသော ပြစ်မှုဆိုင်ရာ

အမှုများကို ရုပ်သိမ်းရန် လိုအပ်လျှင် ယင်းအမှုကို လိုက်ပါဆောင်ရွက်နေသော အစိုးရရှေ့နေ (ဥပဒေအရာရှိ)မှအပ အခြားပုဂ္ဂိုလ်များ၊ ကာယကံရှင်များက ရုပ်သိမ်းရန် လျှောက်ထားနိုင်ခွင့် မရှိပါ။ ကာယကံရှင်များအနေဖြင့် မည်မျှပင် ကျေနပ်စေကာမူ နိုင်ငံတော်က မကျေနပ်လျှင် ရုပ်သိမ်းခြင်း မပြုသည့်သဘောပင် ဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် အစိုးရရှေ့နေက ရုပ်သိမ်းလိုသည့်တိုင်အောင် တရားရုံး၏ သဘောတူညီချက် ရရှိရန် လိုအပ်ပါသည်။

ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၄၉၄ အရ ရုပ်သိမ်းခွင့် ပြုရာတွင် မည်သို့သော အခြေအနေနှင့် အချက်အလက်များ ပြည့်စုံမှ ရုပ်သိမ်းခွင့် ပြုရမည်ဟု အတိအကျ သတ်မှတ် ပြဋ္ဌာန်းထားခြင်း မရှိသော်လည်း အမှုရုပ်သိမ်းခွင့် ပြုသင့် မပြုသင့်ကို စဉ်းစားရာတွင် သက်ဆိုင်ရာ အမှု၌ ပေါ်ပေါက်သော အခြေအနေနှင့် အချက်အလက်များအပေါ် မူတည်၍ စဉ်းစား ဆုံးဖြတ်ရန် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုအချက်များမှာ-

- (က) တရားလိုဘက်က ပြစ်မှုထင်ရှား ပေါ်လွင်အောင် သက်သေနှင့် သက်သေအထောက်အထားများ မတင်ပြနိုင်ခြင်း။
- (ခ) အမှုကို တရားစွဲတင်ပြီးမှ စွပ်စွဲခံရသူတစ်ဦးကိုဖြစ်စေ၊ အချို့ကိုဖြစ်စေ သက်သေအဖြစ် ပြောင်းလဲ အသုံးပြုရန် အကြောင်းပေါ်ပေါက်လာလျှင် အဆိုပါ စွပ်စွဲခံရသူများအပေါ်တွင် စွဲဆိုသော အမှုကို ရုပ်သိမ်းရန် လိုအပ်လာခြင်း။
- (ဂ) အမှုသည်များသည် သွေးရင်းသားရင်းများ ဖြစ်နေကြ၍ အမှန်တရားကို ထုတ်ဖော် ပြောဆိုမည် မဟုတ်သောကြောင့် အမှုကို ဆက်လက် စစ်ဆေးခြင်းအားဖြင့် အကျိုးထူးဖွယ်ရာ မမြင်ခြင်း။
- (ဃ) အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် ဆက်လက် စွဲဆိုခြင်း မပြုသင့်ဟု အစိုးရအနေဖြင့် ယူဆသောကြောင့် အမှုကို ရုပ်သိမ်းခြင်း။

အမှုကို ရုပ်သိမ်းခွင့်ပြုသည့်အခါ တရားရုံးသည် ဖော်ပြပါ စဉ်းစားခဲ့သော အချက်အလက်များနှင့် မည်သည့် အတွက် ရုပ်သိမ်းခွင့်ပြုကြောင်းကို ဖော်ပြ၍ အမိန့်ရေးသား ချမှတ်ပြီး ဆောင်ရွက်ချက်ကို အမှုတွဲ နေ့စဉ်မှတ်တမ်း၌ ရေးမှတ်ရမည် ဖြစ်သည်။ အမှုကို ရုပ်သိမ်းခွင့်ပြုလျှင် စွဲချက် မတင်ရသေးသော အမှုဖြစ်ပါက စွပ်စွဲခံရသူအား ပြန်လွှတ်ထားရမည်။ စွဲချက်တင်ပြီးသောအမှု ဖြစ်ပါက စွပ်စွဲခံရသူအား အပြီးအပြတ် လွှတ်ရမည်။ စွဲချက် သီးခြား တင်ရန် မလိုသော သာမန်မှု စစ်ဆေးနည်းဖြင့် စစ်ဆေး သည့် အမှုများကို စွပ်စွဲခံရသူအား အပြီးအပြတ် လွှတ်ရ မည်။

အမှုကို ရုပ်သိမ်းခွင့် မပြုလျှင် မည်သည့်အတွက် ရုပ်သိမ်းခွင့် မပြုကြောင်း ဖော်ပြ၍ အမိန့်ရေးသား ချမှတ် ရမည်။ ဆောင်ရွက်ချက်ကို အမှုတွဲ နေ့စဉ်မှတ်တမ်း၌ ရေးမှတ်ရမည်။ အမှုကို ဆက်လက် စစ်ဆေးရမည် ဖြစ်သည်။

အမှုတစ်စိတ်တစ်ဒေသကိုသာ ရုပ်သိမ်းသည့်အခါ စွပ်စွဲခံရသူ တစ်ဦးကို ဖြစ်စေ၊ အချို့ကိုဖြစ်စေ စွဲဆိုထား ခြင်းမှ ရုပ်သိမ်းလျှင် ကျန်စွပ်စွဲခံရသူများအပေါ် ဆက်လက် စစ်ဆေးရမည်။ စွဲဆိုထားခြင်းမှ ရုပ်သိမ်းခွင့် ပြုလိုက်သော သူများနှင့် ပတ်သက်၍ အမှုမှ လွတ်ရန် ဖြစ်ပါသည်။ စွဲဆိုချက်တစ်ရပ်ကိုဖြစ်စေ၊ အချို့ကိုဖြစ်စေ ရုပ်သိမ်းခြင်း ခံရလျှင် ကျန်စွဲဆိုချက်များဖြင့် အမှုကို ဆက်လက်စစ်ဆေး ရမည် ဖြစ်သည်။

အမှုရုပ်သိမ်းရေးနှင့် ပတ်သက်၍ ချမှတ်သော အမိန့် အပေါ်တွင် မကျေနပ်သူသည် အဆင့်မြင့်သော တရားရုံးသို့ ပြင်ဆင်မှု လျှောက်ထားနိုင်သည်။ အဆင့်မြင့်သော တရား ရုံးသည် မကျေနပ်သူ၏ လျှောက်ထားချက်အရ လည်းကောင်း၊ မိမိ၏ စစ်ဆေး တွေ့ရှိချက်အရ လည်းကောင်း ဆိုင်ရာ အမှုတွဲကို တောင်းခေါ် ကြည့်ရှု၍ ကျေနပ်ဖွယ် မတွေ့ရှိလျှင် ပြင်ဆင်မှု ဖွင့်လှစ် ဆောင်ရွက် ရပါမည်။

ရုပ်သိမ်းခွင့်ပြုထားသော အမှု၌ စွပ်စွဲခံရသူအား အပြီးအပြတ် လွှတ်သောအမိန့် ချမှတ်ထားလျှင် ယင်း

အမိန့်အပေါ် ပြင်ဆင်မှု စီရင်ပိုင်ခွင့်မှာ တရားရုံးချုပ်၌သာ ရှိသဖြင့် အမှုတွဲကို တရားရုံးချုပ်သို့ တင်ပြရမည် ဖြစ်သည်။

ရုပ်သိမ်းခွင့် ပြုထားသော အမှု၌ စွပ်စွဲခံရသူအား ပြန်လွှတ်ထားသောအမိန့် ချမှတ်ထားလျှင် ယင်းအမိန့်များ အပေါ် ပြင်ဆင်မှုကို အဆင့်မြင့် တရားရုံးအသီးသီးက စီရင်နိုင်သည်။ ပြင်ဆင်မှု၌ တရားရုံးသည် ဥပဒေနှင့်အညီ သင့်လျော်သော အမိန့်များကို ချမှတ်နိုင်ပါသည်။

အချုပ်အားဖြင့် ပြစ်မှုဆိုင်ရာ အမှုများ ရုပ်သိမ်းခြင်း နှင့် စပ်လျဉ်း၍ အမှုဖြစ်ပွားသူ အချင်းချင်း ကျေနပ်ရုံမျှ ဖြင့် အလွယ်တကူ ရုပ်သိမ်းခြင်း၊ အဆုံးသတ်ခြင်း မပြု နိုင်ပေ။ နိုင်ငံတော်ကိုယ်စား တရားစွဲဆိုသော အဖွဲ့အစည်း များ၊ တရားရုံးများကသာ ကျေနပ်မှ အမှုများ ရုပ်သိမ်း နိုင်ကြောင်း ရေးသား တင်ပြလိုက်ရပါသည်။

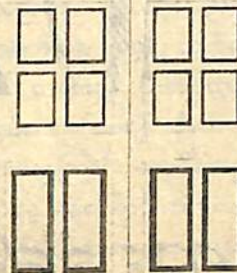
လူအချင်းချင်း ဆင်းရဲခြင်း ကင်းရှင်းကြပါစေ-

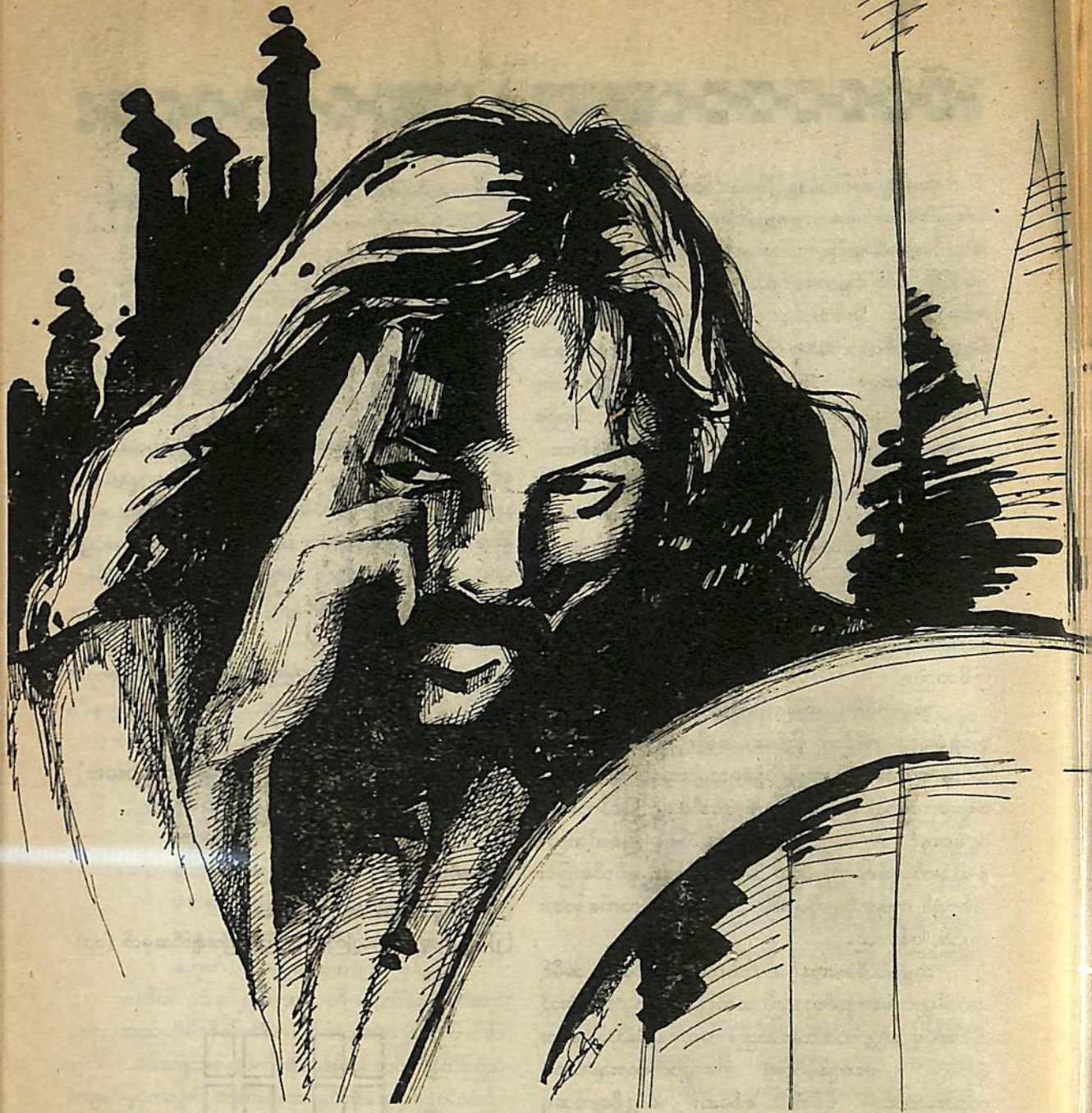
မောင်ကြည်ဖြူ (တရားရေး)

ကျမ်းကိုးစာရင်း-

(၁) ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ကျင့်ထုံးဥပဒေ။

(၂) ပြည်သူ့တရားသူကြီးအဖွဲ့ ညွှန်ကြားချက်အမှတ် (၁၁)

ဦးခင်ဇော် (မရမ်းကုန်း)

တရား ခံပြေး နှင့် သက်သေ ခံပစ္စည်း

နိုင်ငံသားတိုင်း၏ ကာယ၊ ဉာဏ၊ ဝီရိယ၊ စွမ်းအား အလိုက် တရားသဖြင့် ရရှိသော ဝင်ငွေများ၊ စုဆောင်းငွေများ၊ ပစ္စည်းများ၊ နေအိမ်အဆောက်အအုံများ၊ ဥပဒေက ခွင့်ပြုထားသော ကုန်ထုတ်ကိရိယာနှင့် ပိုင်ဆိုင်မှုများကို ဥပဒေက ကာကွယ် ထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက်ပေးထားပါသည်။

အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် အမှုအခင်းများနှင့် ပတ်သက်၍ ရဲမှ ရှာဖွေပုံစံဖြင့် သိမ်းဆည်းခံရသော သက်သေခံပစ္စည်းများကို ရှာဖွေ သိမ်းဆည်းသူများက ထိန်းသိမ်းထားစဉ်တွင်သော်လည်းကောင်း၊ တရားရုံးက အမှုစစ်ဆေးစဉ်အတွင်း ထိန်းသိမ်းထားစဉ်တွင်သော်လည်းကောင်း ပျက်စီး ဆုံးရှုံးမှု၊ လျော့နည်း ပျောက်ဆုံးမှုများကိုလည်း ဥပဒေက ထိန်းသိမ်း ကာကွယ် စောင့်ရှောက်ပေးထားသည်။

အမှုနှင့် ပတ်သက်သော သက်သေခံပစ္စည်းကို အမှုစစ်ဆေးနေစဉ်တွင်ဖြစ်စေ၊ အမှုအား စီရင် ဆုံးဖြတ်သည့် အခါတွင်ဖြစ်စေ မည်သူ့အား ပြန်လည်ပေးအပ်ရမည်ဆိုသော အချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ကျင့်ထုံးဥပဒေ တရားရုံးလက်စွဲတို့တွင် ပြဋ္ဌာန်းချက်များ ရှိလေရာ အထူးမတင်ပြလိုတော့ပါ။

ယခု တင်ပြလိုသည်မှာ တရားခံတစ်ဦးအပေါ် ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေအရ အရေးယူ ဆောင်ရွက်စဉ် ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်နေသော တရားခံပြေး အမှုများတွင် သက်သေခံပစ္စည်းများနှင့်ပတ်သက်၍ စီမံခန့်ခွဲခြင်းကိစ္စကို အနည်းငယ် တင်ပြပါမည်။

ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံး ဥပဒေပုဒ်မ ၅၁၂ အရ တရားစွဲဆို တင်ပို့လာသော အမှုများတွင် ရှာဖွေပုံစံဖြင့် သိမ်းဆည်းပြီး တရားရုံးရှေ့သို့ တင်ပို့လာသော သက်သေခံပစ္စည်းနှင့် ပတ်သက်၍ တရားရုံးသို့ လျှောက်ထားကြရာတွင် ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၅၁၆ အရ စီမံခန့်ခွဲရမည်လား၊ ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၅၁၇ အရ စီမံခန့်ခွဲရမည်လား၊ ရှေးဦးစွာ ဝေခွဲဖို့ လိုပါသည်။

ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၅၁၂ အရ ပြစ်မှုအထွေထွေအမှုဖြင့် တင်သွင်းလာသောအခါ သက်သေခံပစ္စည်းနှင့် ပတ်သက်၍ တရားရုံးမှ ထုခွဲခြင်းသည် ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၅၂၃ အရ ဆောင်ရွက်ခြင်းသာ ဖြစ်ပါသည်။

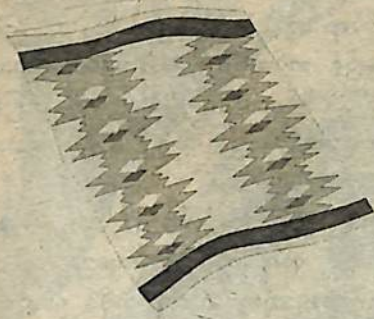
ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၅၁၂ အရ အရေးယူဆောင်ရွက်ရာတွင် လိုက်နာ ကျင့်သုံးရမည့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို တရားရုံးများလက်စွဲ အပိုဒ် ၅၁၃ တွင် ပြဋ္ဌာန်းထားပါသည်။

တရားခံပြေးအမှုအတွင် သက်သေခံပစ္စည်းနှင့် ပတ်သက်၍ ချမှတ်သော အမိန့်အပေါ် တစ်ဖက်ဖက်မှ ပြင်ဆင်မှသာ တင်သွင်းခွင့်ရှိပြီး အယူခံမှု တင်သွင်းခွင့်မရှိပါ။

“ဦးတစ်ထူးနှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်ပါ-၂၊ ၁၉၉၅ မတစ၊ စာ-၅၅”တွင်-

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ဤစီရင်ချက်တွင် တစ်ပါတည်းမှတ်ချက်ပြုလိုသည်မှာ မူလရုံးသည် ပြစ်မှုဆိုင်ရာ အထွေထွေအမှုအမှတ်(၃၀/၉၄)၌ သက်သေခံ ကားအမှတ်(ည/၃၆၇၅)ကို တရားလို ဦးတစ်ထူးသို့ အယူခံရက်ကျော်က ပြန်လည်ပေးအပ်စေရန် ဆိုသော စကားရပ်များမှာ လွန်စွာ မှားယွင်းနေကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။ တရားခံပြေးအမှုတွင် အယူခံခွင့် မရှိကြောင်းကို မူလရုံး တရားသူကြီး သတိချပ်သင့်သည်။ တရားရုံးများလက်စွဲစာပိုဒ် ၅၁၃ (၅) အရ တရားခံပြေးအပေါ် ပြစ်မှုကြောင့် ကျူးလွန်ကြောင်း

ယုတ္တိထင်ရှား ရှိ မရှိကို အမှုစစ် တရားသူကြီးက ဆင်ခြင် သုံးသပ်ရန် ဖြစ်သည်ကိုလည်း မူလရုံး တရားသူကြီး သတိ ချပ်သင့်သည်။ စီရင်ချက် ရေးသားရန်လည်း မလိုပေ။

ထပ်မံ ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အမှုစစ် တစ်ခုလုံးအပေါ် ခြုံ၍ စိစစ်လျှင် ပြစ်မှုဆိုင်ရာ အထွေထွေအမှုအမှတ် (၃၀/၉၄) သည် ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံး ဥပဒေပုဒ်မ ၅၁ အရ အရေးယူ ဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်းဖြစ်၍ မူလရုံးက ချမှတ်သော အမိန့်မှာ ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံး ဥပဒေပုဒ်မ ၅၁၇ အရ စီမံခန့်ခွဲခြင်း မဟုတ်ချေ။ ယင်းဥပဒေပုဒ်မ ၅၂၃ အရ စီမံခန့်ခွဲခွင့်သာ ရှိပေမည်။ (ဦးဘိုကြီးနှင့် နိုင်ငံတော်အမှုကို ရည်ညွှန်းသည်။)

ဤစီရင်ထုံးသည် ဥပဒေသမားများအားလုံးအတွက် ဥပဒေကို အသုံးပြု ဆောင်ရွက်နေသူများအတွက် သတိပြု သင့်ကြောင်း တွေ့ရပါသည်။

ဦးတစ်ထူး စီရင်ထုံးတွင် ဆက်လက် ကိုးကားခဲ့သော ဦးဘိုကြီး စီရင်ထုံးကိုလည်း တစ်ဆက်တည်း ဖော်ပြအပ် ပါသည်။

“ဦးဘိုကြီးနှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော်ပါ-၂၊ ၁၉၈၁၊ မတ် ၈၊ ၈-၈၉”တွင်-

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၅၁ အရ တရားစွဲဆို တင်ပို့လာသည့်အခါ တရားခံအား လူဖမ်း ၀ရမ်း ထုတ်ဆင့်ရသည်။ လူဖမ်း၀ရမ်း အတည်မဖြစ်လျှင် အတည်ပြုသည့် ရဲတပ်ဖွဲ့ဝင်နှင့် မှင်နီသက်သေများကို

တရားခံ ထွက်ပြေး တိမ်းရှောင်နေခြင်း ရှိ မရှိ၊ လောလော ဆယ် ဖမ်းမိရန်အကြောင်း ရှိ မရှိနှင့် စပ်လျဉ်း၍ စစ်ဆေး ရသည်။ ထိုသက်သေတို့၏ ထွက်ဆိုချက်များအရ တရားခံ သည် ထွက်ပြေး တိမ်းရှောင်နေပြီး လောလောဆယ် ဖမ်းမိရန် အကြောင်းမရှိကြောင်း ပေါ်ပေါက်မှသာ ထိုအချက်ကို မှတ်တမ်းတင်၍ အမှုဖြစ် အကြောင်းအရာနှင့် ပတ်သက်၍ ထွက်ဆိုကြမည့် မှင်ပြာသက်သေများကို စစ်ဆေးရသည်။ တစ်နည်းဆိုရသော် တရားခံ၏ မျက်ကွယ် တွင် သက်သေများအား အမှုနှင့် စပ်လျဉ်း၍ စစ်ဆေးနိုင်ရန် အလို့ငှာ တရားခံသည် ထွက်ပြေး တိမ်းရှောင်လျက် ရှိကြောင်း သက်သေခံအထောက်အထားရှိဖို့ လိုသည်။

ထပ်မံ ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၅၁ အရ အရေးယူ ဆောင်ရွက်သော အမှုသည် ယင်း ဥပဒေပုဒ်မ ၅၁၇ တွင် ရည်ညွှန်းသော စုံစမ်းမှု၊ စစ်ဆေး (သို့မဟုတ်) စစ်ဆေးမှု မဟုတ်သဖြင့် မြို့နယ်တရားရုံးသည် သက်သေခံပစ္စည်းများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ယင်းပုဒ်မအရ စီမံ ခန့်ခွဲခွင့် မရှိပေ။ သို့သော် ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ကျင့်ထုံးဥပဒေ ပုဒ်မ ၅၂၃ အရ ထုခွဲခွင့် ရှိပေသည်။

အထက်ပါ စီရင်ထုံးများသည် လေ့လာထားသင့်သော လမ်းညွှန်ချက်များ ဖြစ်ပါသည်။ ဤသို့ဆိုလျှင် တရားခံပြေး အမှုများ၌ သက်သေခံပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲခြင်းနဲ့ ပတ်သက်၍ အထောက်အကူဖြစ်လျှင် ရေးသားရကျိုး နပ်ပါသည်။

ဦးခင်ဇော် (မရမ်းကုန်း)

ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ကျင့်ထုံးဥပဒေမှ သိမှတ်ဖွယ်ရာ ဥပဒေပြဿနာများ

မောင်မောင်သောင်းဖြင့် (တရားရေး)

- မေး - ပြစ်မှုဆိုင်ရာ အမှုများတွင် တရားခံကို ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ကျင့်ထုံးဥပဒေ မည်သည့်ပုဒ်မအရ ထပ်ထည့်ရပါသနည်း။
- ဖြေ - စစ်ဆေးဆဲ ပြစ်မှုတစ်မှုတွင် ပေါ်ပေါက်သော သက်သေခံချက်များအရပြစ်မှုကျူးလွန်ကြောင်း ပေါ်လွင်လာသောသူများအနက် ရုံးရှေ့ရှိသော သူအား ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၃၅၁ အရ တရားခံအဖြစ် ထပ်ထည့်နိုင်ပါသည်။^(၁) ရုံးရှေ့တွင် မရှိသောသူကို ပုဒ်မ ၁၉၀ (၁) (က)အရဖြစ်စေ၊ ၁၉၀ (၁) (ခ)အရဖြစ်စေ ထည့်နိုင်ပါသည်။^(၂)
- မေး - တရားခံ ထပ်ထည့်သည့်အခါ အမိန့်ရေးသားရန် လိုပါသလား။
- ဖြေ - လိုပါသည်။ သို့သော် ရှည်ရှည်လျားလျားရေးရန် မလိုပါ။ မည်သည့်သက်သေများ၏ ထွက်ချက်အရ မည်သူသည် ပြစ်မှုကျူးလွန်ကြောင်း ပေါ်ပေါက်သည့်အတွက် ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပါ မည်သည့်ပုဒ်မအရ တရားခံအဖြစ် ထည့်ကြောင်း နေ့စဉ်မှတ်တမ်းတွင် အမိန့်ချမှတ်ရန် ဖြစ်ပါသည်။
- မေး - တရားခံ ထပ်ထည့်သည့်အကြောင်း အမိန့်ချမှတ်သည့်အခါ ရုံးရှေ့တွင် မရှိသော တရားခံအတွက် မည်သို့ဆောင်ရွက်ရပါမည်လဲ။
- ဖြေ - ထိုတရားခံအား ရုံးခေါ်စာထုတ်၍ ဆင့်ဆိုနိုင်သည်။ သို့မဟုတ် ဝရမ်းထုတ်ဆင့်၍ ဖမ်းဆီးစေနိုင်သည်။
- မေး - ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၁၉၁ အရ အရေးယူ ဆောင်ရွက်ရန် လိုပါသလား။
- ဖြေ - တရားခံ ထပ်ထည့်ခြင်းမှာ ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၁၉၀ (၁) (င)အရ အရေးယူခြင်း မဟုတ်သဖြင့် ထိုသို့ ဆောင်ရွက်ရန် မလိုပါ။^(၃)
- မေး - အမှုတစ်မှုတွင် သက်သေအချို့က ရုံးရှေ့ရှိ တရားခံသည် အပြစ်ကျူးလွန်သူဖြစ်ကြောင်း ထွက်ဆိုပြီး ကျန်သက်သေများက ပြစ်မှုကျူးလွန်သူမှာ ရုံးရှေ့ရှိ တရားခံမဟုတ်၊ အခြားသူတစ်ဦး ဖြစ်သည်ဟု ထွက်ဆိုသည့် အခါ ထိုသူအား တရားခံအဖြစ် ထပ်ထည့်နိုင်ပါသလား။
- ဖြေ - မထည့်နိုင်ပါ။ အမှုပြီးဆုံးသည့်အခါ ရုံးရှေ့တွင် မရှိသော တရားခံသည် ပြစ်မှုကျူးလွန်ကြောင်း ပေါ်ပေါက်ပါက သီးခြားအမှု ဖွင့်လှစ် အရေးယူနိုင်ပါသည်။^(၄)
- မေး - တရားခံများကို တစ်မှုတည်းတွင် ပူးတွဲစစ်ဆေး စီရင်ရာ၌ သတ်ချပ်ရန် အချက်များကို သိလိုပါသည်။

(၁) တရားရုံးများလက်စွဲအပိုဒ် ၄၁၄
(၂) မဗြစ်နီနှင့် အစိုးရ၊ ၁၉၄၈၊ မတစ၊ ၉၁
(၃) မောင်သက်နှင့် မောင်ချစ်၊ ၁၉၄၈၊ ရန်ကုန်၊ ၆၇၆
(၄) တင်တင်(ချ်)စန်နှင့် အစိုးရ၊ အေအိုင်အေ ၁၉၄၄ ရန်ကုန်၊ ၁၉၃။

- ဖြေ - အမှုတစ်မှုတွင် တရားခံ တစ်ဦးတည်းကို စစ်ဆေး စီရင်ရန် ယေဘုယျ ဥပဒေသကို ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၂၃၃ တွင် ပြဋ္ဌာန်းထားပါသည်။ မည်သည့်အခါ တရားခံများကို တစ်မှုတည်းတွင် ပူးတွဲ စစ်ဆေးနိုင်ကြောင်း ပုဒ်မ ၂၃၉ တွင် ပြဋ္ဌာန်းထားပါသည်။ ပုဒ်မ ၂၃၉ တွင် အကျုံးဝင် မဝင် သံသယရှိလျှင် တရားခံများအပေါ် သီးခြား အမှုများဖွင့်၍ စစ်ဆေး စီရင်ပါ။
- မေး - တရားခံများကို ပူးတွဲစစ်ဆေး စီရင်ခြင်း မပြုနိုင်ကြောင်း ထုံးစံသော စီရင်ထုံးများပါ mutually exclusive ဆိုသော စကားရပ်၏ သဘောကို သိလိုပါသည်။
- ဖြေ - တရားခံ အေနှင့် ဘီအပေါ် စွဲဆိုသောအမှုတွင် တရားလိုပြသက်သေအချို့က တရားခံအသော အဖြစ်ရှိသည်။ ဘီအဖြစ်မရှိဟု ထွက်ဆိုပြီး ကျန်သက်သေအချို့က တရားခံဘီသာ အဖြစ်ရှိသည်။ အေအဖြစ်မရှိဟု ထွက်ဆိုသော အမှုတွင် တရားလိုဘက်မှ တင်ပြသော အမှု၌ တစ်ခုနှင့်တစ်ခု ဝိရောဓိဖြစ်လျက်ရှိသော ဇာတ်လမ်းနှစ်မျိုး ပါဝင်လျက် ရှိသဖြင့် အေနှင့် ဘီကို တစ်မှုတည်း၌ ပူးတွဲစစ်ဆေး စီရင်ခြင်း မပြုနိုင်။ ထိုကဲ့သို့သော အမှုတွင် တရားလိုဘက်မှ တင်ပြသော အမှုသည် mutually exclusive ဖြစ်သည်ဟု စီရင်ထုံးများတွင် ပြဆိုပါသည်။^(၁)
- မေး - တရားခံနှစ်ဦးသည် တစ်ဦးအပေါ်တစ်ဦး အပြစ်ပုံချလျှင် ခွဲ၍ စစ်ဆေးရမည်လား။
- ဖြေ - မဟုတ်ပါ။ တရားခံတို့ကို ပုဒ်မ ၂၃၉ အရ တစ်မှုတည်း၌ စစ်ဆေးသင့် မသင့်ကို ထိုတရားလိုဘက်၏ စွပ်စွဲချက်များအရ ဆုံးဖြတ်ရမည်ကိုစွဲ ဖြစ်သည်။ တရားခံတို့၏ ထုချေချက်နှင့် မဆိုင်ပါ။^(၂)
- မေး - သာမန်မှုကို ဝရမ်းမှု စစ်ဆေးသည့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းအတိုင်း စစ်ဆေးနိုင်သည်ဟု စီရင်ထုံးများတွင် ပြဆိုထားပါသည်။ သို့ဖြစ်ရာ တရားခံအပေါ် စွဲချက်တင်သည့်အခါ တရားခံသည် စစ်ဆေးပြီး တရားလိုပြ သက်သေများကို ပြန်လည်ခေါ်ယူ စစ်ဆေးခွင့် ရှိပါသလား။
- ဖြေ - ဝရမ်းမှု စစ်ဆေးသည့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းအတိုင်း စစ်ဆေးသည်ကို အကြောင်းပြပြီး သာမန်မှုသည် ဝရမ်းမှုဖြစ်မလာချေ။ သို့ဖြစ်၍ တရားလိုဘက်ကို စစ်ဆေးပြီးနောက် တရားခံကို တရားရှင်လွှတ်ကြောင်း ဖော်ပြ၍ အမိန့်ချမှတ်စေကာမူ တရားသေလွှတ်ရာရောက်သည်။^(၃) သို့ဖြစ်၍ တရားခံအပေါ် ထောင်ဒဏ် (၆)လအထိသာ ချမှတ်နိုင်သော ပြစ်မှုဖြင့် စွဲချက်တင်လျှင် တရားခံက တရားလိုပြ သက်သေများကို ပြန်လည်ခေါ်ယူ စစ်ဆေးခွင့် မရှိပါ။ ထောင်ဒဏ် (၆)လကျော် အပြစ်ပေးနိုင်သော ပြစ်မှုဖြင့် စွဲချက်တင်လျှင်မူ ပြန်ခေါ်သက်သေများကို စစ်ဆေးခွင့် ရှိပါသည်။
- မေး - ထောင်ဒဏ် (၆)လအထိ ချမှတ်နိုင်သော ပြစ်မှုတစ်ခုနှင့် ထောင်ဒဏ် (၆)လကျော် အပြစ်ဒဏ် ချမှတ်နိုင်သော ပြစ်မှုဖြင့် တရားစွဲဆိုသော တရားခံကို သာမန်မှု စစ်ဆေးသည့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းအတိုင်း စစ်ဆေးရမည်လား၊ ဝရမ်းမှု စစ်ဆေးသည့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းအတိုင်း စစ်ဆေးရမည်လား။

(၁) မောင်ဆာကေးနှင့် အစိုးရ၊ ၁၉၄၀၊ ရန်ကုန် ၂၀၃

(၂) မောင်သက်နှင့်နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်၊ ၁၉၆၉၊ မတခ ၄၂

(၃) အင်္ဂလိပ်စာနှင့် ကေမဒါဆာဟာ ၁၉၅၈၊ မြန်မာနိုင်ငံ စီရင်ထုံး စာ ၆၁၃

- ဖြေ - ထိုကိစ္စနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ကျင့်ထုံး ဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားခြင်း မရှိပါ။ စီရင်ထုံး များအရ ဝရမ်းမှု စစ်ဆေးသည့် လုပ်ထုံး လုပ်နည်းအတိုင်း စစ်ဆေးရန် ဖြစ်ပါသည်။^(၁)
- မေး - ထိုကဲ့သို့ စစ်ဆေးရာတွင် ထောင်ဒဏ် (၆)လထိ ချမှတ်နိုင်သော ပြစ်မှုနှင့် စပ်လျဉ်း၍ စွဲချက်မတင်မီ လွှတ်လျှင် တရားသေလွှတ်ရာ ရောက်ပါသလား။
- ဖြေ - စီရင်ထုံးအရ တရားရှင်လွှတ်ရာ ရောက်ပါ သည်။
- မေး - ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၃၅၀ ၏ ခြွင်းချက်အရ တရားခံသည် အမှုကို အစမှ ပြန်လည်စစ်ဆေးရန် တောင်းဆိုနိုင်ပါသည်။ စွဲချက်မတင်မီ အဆင့်တွင် တရားခံသည် ထိုအခွင့်အရေးကို တောင်းဆိုနိုင်ပါသလား။
- ဖြေ - တောင်းဆိုခွင့် ရှိပါသည်။^(၂)
- မေး - အမှုကို အစမှ ပြန်လည်စစ်ဆေးရာတွင် တရားခံအပေါ် တင်ထားသော စွဲချက် ပျက်သွားပါသလား။
- ဖြေ - ပျက်သွားပါသည်။^(၃) တရားလိုဘက်ကို ပြန်လည်စစ်ဆေးပြီးနောက် တရားခံအပေါ် စွဲချက်တင်နိုင်သော အထောက်အထား တွေလျှင် စွဲချက်တင်၍ ဆက်လက်စစ်ဆေးရန် ဖြစ်သည်။ စွဲချက်တင်နိုင်သော အထောက် အထား မပေါ်လွင်လျှင် တရားခံသည် တရားရှင်လွှတ်ရန် ဖြစ်သည်။ ယခင်က စွဲချက်တင်ဖူး၍ စွဲချက်တင်ရမည်ဟု တရားသေ သတ်မှတ်ရန် မဟုတ်ပါ။
- မေး - တရားခံက သက်သေအချို့ကိုသာ ပြန်လည် ခေါ်ယူ စစ်ဆေးလျှင် ၎င်းအပေါ် တင်ထား သော စွဲချက်ပျက်သွားပါသလား။
- ဖြေ - မပျက်ပါ။^(၄)
- မေး - အမှုကို အစမှ ပြန်လည်စစ်ဆေးသော အမှု တွင် ယခင်ထွက်ဆိုချက်များသည် အသုံးဝင် ပါသေးသလား။
- ဖြေ - ယခင်ထွက်ဆိုချက်များကို တင်ပြသူများအား သက်သေခံ ဥပဒေပုဒ်မ ၁၄၅ နှင့် ၁၅၅ အရ တိုက်ဆိုင် စစ်ဆေးရန်အတွက်မှတစ်ပါး အသုံးမပြုနိုင်ပါ။
- မေး - ရဲအရေးမပိုင်သော အမှုကို အစမှ ပြန်လည် စစ်ဆေးရာတွင် သက်သေစရိတ်ကို တရားလိုက လည်းကောင်း၊ တရားခံပြ သက်သေများကို တရားခံကလည်းကောင်း ကျခံရန် ဖြစ်ပါ သလား။
- ဖြေ - မဟုတ်ပါ။ တရားရုံးက ကျခံရန် ဖြစ်ပါ သည်။^(၅)
- မေး - ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၂၅၆ အရ စစ်ဆေးသော ပြန်ခေါ်သက်သေများကိုလည်း အလားတူ တရားရုံးက ကျခံရန် ဖြစ်ပါ သလား။
- ဖြေ - မှန်ပါသည်။
- မေး - သက်သေတစ်ဦးကို ရဲရှေ့ အစစ်ခံချက်နှင့် တိုက်ဆိုင်မေးရာတွင် တရားရုံး၏ ခွင့်ပြုချက် တောင်းရန် လိုအပ်ပါသလား။
- ဖြေ - တရားလိုပြ သက်သေများကို ဥပဒေအရာရှိက ရဲရှေ့ အစစ်ခံချက်နှင့် တိုက်ဆိုင် မေးမြန်း ပါလျှင် တရားရုံး၏ ခွင့်ပြုချက် တောင်းဖို့ လိုပါသည်။

(၁) မောင်လွန်းမောင်နှင့် အစိုးရ အေအိုင်အာ ၁၉၃၃၊ ရန်ကုန် ၃၄၃။

(၂) ဝိ၊ ကရာပါးရားနှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ၁၉၆၀ စီရင်ထုံး စာ ၂၃၀။

(၃) အစိုးရနှင့် မောင်ဖေ၊ အောက်မြန်မာပြည် စီရင်ထုံး အတွဲ-၂၊ စာ-၁၇

(၄) မောင်ချစ်တေးနှင့် မောင်ထွန်းညွန့်၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံး ၁၃၊ စာ ၂၉၇။

မေး - တရားရုံးက ခွင့်ပြုသင့် မသင့် မည်သည့် အချက်များအပေါ် အခြေခံပြီး ဆုံးဖြတ်ရပါ သနည်း။

ဖြေ - တရားခံ အဖြစ်ရှိ မရှိ အဆုံးအဖြတ်ပေးရာ တွင် ရဲရှေ့ အစစ်ခံချက်ကို အသုံးပြုခွင့် မရှိ ပါဘူး။ ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၁၆၂ ၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာမူကား သက်သေ များ၏ ထွက်ချက်များ မမှန်ကန်ကြောင်း ပေါ်လွင်စေပြီး ဆုံးဖြတ်ချက် မှန်ကန်စေရန် ဖြစ်ကြောင်း မောင်မြအောင်နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ တရားစီရင်ထုံးများ၊ စာ ၂၀ (တရား လွှတ်တော်ချုပ်)တွင် လမ်းညွှန်ထားသည်ကို သတိချပ်ရန် လိုပါသည်။ သက်သေတစ်ဦးကို စစ်ဆေးဆဲမှာ သက်သေသည် တရားလိုဘက် ကို ထောက်ခံ ထွက်ဆိုခြင်း မပြုတော့ကြောင်း ပေါ်ပေါက်သည့်အခါ ဥပဒေအရာရှိက ရဲရှေ့ အစစ်ခံချက်နှင့် တိုက်ဆိုင် မေးမြန်းခွင့်ပြုရန် လျှောက်ထားတတ်ပါသည်။ သက်သေ၏ အစစ်ခံချက်ကို ထောက်ချင့်ပြီး တရားခံဘက် ပါသွားကြောင်း သိနိုင်ပါသည်။ ထိုသို့ သိသာ သည့်အခါ ဥပဒေအရာရှိက လျှောက်ထား လာလျှင် ရဲရှေ့ အစစ်ခံချက်နှင့် တိုက်ဆိုင် မေးမြန်းခွင့်ပြုနိုင်ပါသည်။ ထိုသို့ ခွင့်ပြုရာ တွင် အကြောင်းပြချက်ရေးရန် မလိုပါ။

မေး - သက်သေတစ်ဦးအား ရဲရှေ့အစစ်ခံချက်နှင့် တိုက်ဆိုင် မေးမြန်းပုံ မေးမြန်းနည်း ဘယ်နှစ်မျိုး ရှိပါသလဲ။

ဖြေ - နှစ်မျိုးရှိပါသည်။ တစ်မျိုးမှာ သက်သေ၏ ရုံးရှေ့ထွက်ချက်သည် ရဲရှေ့ အစစ်ခံချက်နှင့် ကွဲလွဲကြောင်း ပေါ်လွင် ထင်ရှားစေရန် မေးမြန်းနည်းဖြစ်၍ ကျန်တစ်မျိုးမှာ ရဲရှေ့

အစစ်ခံချက်တွင် မပါသော အချက်ကို ရုံးရှေ့ တွင် ထွက်ဆိုကြောင်း ပေါ်လွင် ထင်ရှား စေရန် မေးမြန်းနည်း ဖြစ်သည်။ ပထမနည်း အရ ကွဲလွဲသော အချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ တိုက်ဆိုင် မေးမြန်းရန် ဖြစ်သည်။ စစ်ဆေးပုံ စစ်ဆေးနည်းမှာ သက်သေခံအား ရုံးရှေ့ ထွက်ချက်နှင့် ကွဲလွဲသော ရဲရှေ့ အစစ်ခံချက် ကို ကောက်နုတ် ဖတ်ပြပြီး အမှုစစ်ရဲအရာရှိ ထံတွင် ယင်းကဲ့သို့ အစစ်ခံခဲ့ခြင်း ရှိ မရှိ မေးရန် ဖြစ်သည်။ ရဲရှေ့တွင် အစစ်ခံခဲ့ခြင်း မရှိသည့် အကြောင်းအရာကို ရုံးရှေ့တွင် ထွက်ဆိုသည်ကို အကြောင်းပြပြီး သက်သေ အား မေးမြန်းလိုလျှင်မူ ရဲရှေ့အစစ်ခံချက် တစ်ရပ်လုံးကို ဖတ်ပြပြီး ရုံးရှေ့တွင် ထွက်ဆို သည့် အကြောင်းအရာကို အမှုစစ်ရဲအရာရှိထံ တွင် အစစ်ခံခဲ့ခြင်း ရှိ မရှိ၊ မရှိလျှင် ထိုသို့ ထွက်ဆိုရန် အဘယ်ကြောင့် ပျက်ကွက်ရသည် ကို မေးမြန်းရန် ဖြစ်သည်။

မေး - တရားလိုပြ သက်သေတစ်ဦး၏ ရဲရှေ့ အစစ်ခံချက် မိတ္တူကို တရားခံဘက်မှ တောင်း လျှင် မလွဲမသွေ ပေးရပါသလား။

ဖြေ - ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၁၆၂ (၂)အရ နုတ်ပယ်ရန် ရှိသည်များမှအပ တရားခံသည် သက်သေ၏ အစစ်ခံချက်မိတ္တူကို ရခွင့်ရှိပါ သည်။^(၁)

မေး - တရားခံက သက်သေတစ်ဦး၏ ရဲရှေ့အစစ် ခံချက်မိတ္တူ တောင်းလာသည့်အခါ တရား ရုံးက ဆိုင်ရာသက်သေ၏ ရုံးရှေ့ထွက်ချက် သည် ရဲရှေ့အစစ်ခံချက်နှင့် ကွဲလွဲခြင်း ရှိ မရှိ စိစစ်ပြီး ကွဲလွဲမှ မိတ္တူပေးရန် ဖြစ်သလား။

ဖြေ - ကွဲလွဲချက် ရှိ မရှိ စိစစ်ရန် မဟုတ်ပါ။^(၁)

(၁) မောင်ဦးခိုင်နှင့် အစိုးရ၊ ရန်ကုန် အတွဲ-၁၃၊ စာ ၁

- မေး - တရားလိုပြသက်သေများအား မစစ်ဆေးမီ တရားခံဘက်မှ ရဲရှေ့ အစစ်ခံချက်မိတ္တူများကို ကြိုတင်တောင်းခွင့် ရှိပါသလား။
- ဖြေ - တရားခံဘက်မှ ရဲရှေ့တွင် အစစ်ခံချက်များကို ကြိုတင်သိခွင့်ရလျှင် သက်သေများကို ဖျက်ခွင့် ရမည် ဖြစ်ပါသည်။ တစ်ဦးတစ်ယောက်သော သူသည် ရုံးရှေ့တွင် သက်သေအဖြစ် အစစ်ခံ သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် တရားခံဘက်မှ ရဲရှေ့ အစစ်ခံချက်မိတ္တူပေးရန် တောင်းဆိုနိုင်ပါ သည်။^(၁)
- မေး - ရဲရှေ့ အစစ်ခံချက် မိတ္တူကို ဥပဒေအရာရှိက ပေးရန် ဖြစ်ပါသလား။
- ဖြေ - မဟုတ်ပါ။ တရားရုံးက ပေးရန် ဖြစ်ပါ သည်။^(၂)
- မေး - သက်သေအား တရားခံဘက်မှ ရဲရှေ့အစစ်ခံ ချက်နှင့် တိုက်ဆိုင် မေးမြန်းနိုင်ရန်အတွက် အစစ်ခံချက်မိတ္တူပေးနိုင်ရန်အလိုငှာ သက်သေ စစ်ဆေးခြင်းကို ရွှေ့ဆိုင်းရန် ဖြစ်ပါသလား။
- ဖြေ - မောင်ဦးခိုင်အမှုတွင် လိုအပ်သော အစစ် ခံချက် မိတ္တူကို တရားခံအား ပေးပြီးသည် အထိ သက်သေအား ပြန်လှန်စစ်မေးခြင်းကို ရွှေ့ဆိုင်းရန်ဖြစ်ကြောင်း၊ သက်သေအား ပြန်လှန် စစ်မေးပြီးမှ၊ သို့မဟုတ် ပြီးခါနီးမှ အစစ်ခံချက် မိတ္တူကို တရားခံအား ပေးမည် ဆိုပါက မိတ္တူပေးခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက် ပျက်မည်ဖြစ်ကြောင်း၊ သက်သေ၏ အစစ်ခံ ချက်မှ ကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၁၆၂ (၂)အရ နတ်ပယ်ရန် ရှိသည်များ နတ်ပယ်ရန် လိုအပ် ခဲ့ကြောင်း၊ သို့ဖြစ်ရာ သက်သေအား ရဲရှေ့

အစစ်ခံချက်နှင့် တိုက်ဆိုင်မေးမြန်းရန်အလိုငှာ ပြန်လှန်မေးမြန်းခြင်းကို ရွှေ့ဆိုင်းရခြင်း မရှိ စေရန် ရဲရှေ့အစစ်ခံချက်များကို အသင့်ပြုလုပ် ထားသင့်ကြောင်း၊ သို့မဟုတ် တရားခံရှေ့နေ အား ရဲရှေ့အစစ်ခံချက် မူရင်းကို ကြည့်စေပြီး မိတ္တူပြင်ဆင်ဆဲတွင် ရဲရှေ့အစစ်ခံချက်နှင့် တိုက်ဆိုင် မေးမြန်းခွင့်ပြုပါကလည်း ဥပဒေကို လိုက်နာရန် ရောက်ကြောင်း လမ်းညွှန်ထား ပါသည်။ တရားရုံးများလက်စွဲအပိုဒ် ၅၉၅(၂) ကိုလည်း ကြည့်ပါ။

မေး - ရဲရှေ့ အစစ်ခံချက်ကို သက်သေပြရန်အလိုငှာ အမှုစစ်အရာရှိအား ရဲရှေ့ အစစ်ခံချက်နှင့် တိုက်ဆိုင် စစ်ဆေးသော သက်သေအား စစ်ဆေးပြီးလျှင် ချက်ချင်း စစ်ဆေးရန် ဖြစ်ပါ သလား။

ဖြေ - ဤမည်သော အကြောင်းအရာကို အမှုစစ် ရဲအရာရှိရှေ့တွင် အစစ်ခံခဲ့ပါသလားဟု မေးမြန်းရာတွင် သက်သေ အစစ်ခံသည်ဟု ဖြေကြားလျှင်ဖြစ်စေ၊ ရုံးရှေ့တွင် ထွက်ဆိုသည့် ဤမည်သော အကြောင်းအရာမှာ ရဲရှေ့ အစစ်ခံချက်၌ မပါရှိသည့် ကိစ္စကို မေးမြန်း ရာတွင် သက်သေက ထိုအကြောင်းအရာကို အမှုစစ် ရဲအရာရှိရှေ့တွင် အစစ်ခံခဲ့ခြင်း မရှိပါဟု ဖြေကြားလျှင်ဖြစ်စေ၊ ရဲရှေ့ အစစ် ခံချက်ကို သက်သေထင်ရှားပြရန် မလိုတော့ ချေ။^(၃) သက်သေ၏ ဝန်ခံချက်အရ ရဲရှေ့ အစစ်ခံချက်မှာ အလိုအလျောက် သက်သေ ထင်ရှား ပြဆိုပြီးရာရောက်သည်။ တစ်ဖက် တွင် သက်သေက ငြင်းကွယ်လျှင် ရဲရှေ့

(၁) မောင်ဦးခိုင်နှင့် အစိုးရ၊ ရန်ကုန် အတွဲ-၁၃၊ စာ ၁

(၂) တရားရုံးများလက်စွဲအပိုဒ် ၅၉၅ (၂)

(၃) ပြည်ထောင်စု ဆိုရှယ်လစ်သမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်နှင့် ဦးအောင်ကြီးပါ-၂
၁၉၈၀ ပြည့်နှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ တရားစီရင်ထုံးများ စာ-၃၉။

အစစ်ခံချက်ကို သက်သေ ထင်ရှားပြရန် အစစ်ခံချက်ကို အရေးယူသော အမှုစစ် ရဲအရာရှိအား စစ်ဆေးရန် လိုအပ်သည်။ တရားလိုပြ သက်သေများကို စစ်ဆေး ပြီးနောက် အမှုစစ်ရဲအရာရှိအား စစ်ဆေးရန် အလှည့်ကျရောက်သောအခါ ထိုကိစ္စကို ဆောင်ရွက်ရန် ဖြစ်သည်။^(၁)

မေး - ရဲရှေ့ အစစ်ခံချက်ကို သက်သေထင်ရှား ပြရာတွင် အမှုစစ်ရဲအရာရှိအား မည်သည့် အချက်များကို မေးမြန်းရပါသလဲ။

ဖြေ - အမှုစစ် ရဲအရာရှိအား စစ်ဆေးရာတွင် (၁) မိတ္တူဟာ သက်ဆိုင်ရာ သက်သေက သူ့ထံမှာ အစစ်ခံခဲ့တဲ့ ထွက်ဆိုချက်မိတ္တူ ဟုတ်၊ မဟုတ်။ (၂) အမှုစစ် ရဲအရာရှိ၏ ရေးယူချက်သည် သက်သေပြောသည့်အတိုင်း မှန်မှန်ကန်ကန် တိတိကျကျ ရေးယူခဲ့ခြင်း ဟုတ် မဟုတ်ကို မေးမြန်းရန် ဖြစ်သည်။^(၂) ထို့နောက် အစစ်ခံချက် မိတ္တူကို သက်သေခံ အဖြစ် လက်ခံရမည်။

မေး - အမှုစစ် အရာရှိ အခြားအရပ် ပြောင်းသွား၍ ခေါ်မရသည့်အခါ ၎င်း၏ လက်ရေးလက်သား သို့သူ ရဲအရာရှိ တစ်ဦးဦးကို စစ်ဆေးခြင်းဖြင့် ရဲအရာရှိ အစစ်ခံချက်ကို သက်သေထင်ရှား ပြနိုင်ပါသလား။

ဖြေ - မပြနိုင်ပါ။ အထက်တွင် ဖြေကြားခဲ့သည့် အတိုင်း အချက် (၂) ချက် မေးမြန်းရန်ရှိရာ သက်သေအား တိုက်ဆိုင် စစ်ဆေးခြင်း မပြုသော ရဲအရာရှိသည် ရဲစက္ကူပါ ရေးသား

ချက်မှာ ဆိုင်ရာသက်သေ ပြောသည့်အတိုင်း ရေးမှတ်ယူခဲ့ခြင်း ရှိ မရှိ တာဝန်ခံ ထွက်ဆို နိုင်မည် မဟုတ်ပါ။ ထိုအချက်ကို သက်သေ အား ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျ စစ်ဆေးသော အမှုစစ် ရဲအရာရှိကသာ တာဝန်ခံ ဖြေကြား နိုင်ပါမည်။

မေး - ရဲရှေ့ အစစ်ခံချက်နှင့် တိုက်ဆိုင် မေးမြန်း သော သက်သေ၏ အစစ်ခံချက် တစ်ရပ်လုံး ကို သက်သေခံအဖြစ် လက်ခံရန် ဖြစ်သလား။

ဖြေ - သက်သေအား ရဲရှေ့အစစ်ခံချက်နှင့် တိုက်ဆိုင် မေးမြန်းပုံ မေးမြန်းနည်း နှစ်မျိုးရှိကြောင်း ရှင်းပြပြီး ဖြစ်သည်။ ရဲရှေ့အစစ်ခံချက်နှင့် ကွဲလွဲ၍ ထွက်ဆိုသည်ကို အကြောင်းပြုပြီး သက်သေအား ထိုသို့ ကွဲလွဲသည့် အချက်နှင့် တိုက်ဆိုင် မေးမြန်းရာတွင် တိုက်ဆိုင်မေးမြန်း သည့် အကြောင်းအရာကို ကောက်နုတ်ပြီး သက်သေခံအဖြစ် တင်ပြရန် ဖြစ်သည်။ အမှုစစ် ရဲအရာရှိထံတွင် ထွက်ဆိုခြင်းမပြု သော အကြောင်းအရာကို တရားရုံးတွင် ထွက်ဆိုသည်ကို အကြောင်းပြုပြီး သက်သေ အား ရဲရှေ့ အစစ်ခံချက်နှင့် တိုက်ဆိုင်မေးမြန်း ရာတွင်မူ ရဲရှေ့အစစ်ခံချက် တစ်ရပ်လုံးကို သက်သေခံအဖြစ် တင်ပြရန် ဖြစ်သည်။

မေး - သက်သေအဖြစ် အစစ်ခံသော တရားခံအား ရဲရှေ့အစစ်ခံချက်နှင့် တိုက်ဆိုင်မေးနိုင်သလား။

ဖြေ - တရားခံက ပြစ်မှုကျူးလွန်ကြောင်း ရဲအရာရှိ ထံ အစစ်ခံချက်နှင့် တိုက်ဆိုင် မေးမြန်းခွင့် မရှိပါ။^(၃) အခြားအကြောင်းအရာများနှင့်

(၁) ပြည်ထောင်စု ဆိုရှယ်လစ်သမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်နှင့် ဦးအောင်ကြီးပါ-၂

၁၉၈၀ ပြည့်နှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ တရားစီရင်ထုံးများ စာ-၃၉။

(၂) ကျင်ဟုတ်နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်၊ ၁၉၄၉ ခု၊ မြန်မာနိုင်ငံ တရားစီရင်ထုံးများ စာ ၁၅၄ (၁၅၅)

(၃) ဘိုးလန်းနှင့် အစိုးရ ၁၉၄၇၊ ရန်ကုန် ၃၇၉ (၃၈၀)

စပ်လျဉ်း၍မူ တရားခံအား ရဲရှေ့ အစစ်ခံချက် နှင့် တိုက်ဆိုင် မေးမြန်းနိုင်ပါသည်။

မေး - ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၁၆၂ (၃)ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်ကို ရှင်းပြစေလိုပါသည်။

ဖြေ - ရဲရှေ့ အစစ်ခံချက်ကို သက်သေခံအဖြစ် အသုံး မပြုရဟု ပုဒ်မ ၁၆၂ (၁)တွင် တိတိလင်းလင်း ပိတ်ပင်ထားသည်။ သို့ရာတွင် သက်သေ တစ်ဦးသည် ရဲအရာရှိထံ၌ မိမိ မည်သို့မည်ပုံ ဒဏ်ရာရကြောင်းထွက်ဆိုပြီးနောက် ထိုဒဏ်ရာ ကြောင့် သေဆုံးသွားရာတွင် ထိုသူအား ယင်း ဒဏ်ရာ ရစေသောသူအား လူသတ်မှုဖြင့် စွဲဆိုသော အမှု၌ တရားခံ အဖြစ်ရှိကြောင်း ဆုံးဖြတ်ရာ၌ ထိုရဲအရာရှိထံတွင် သေသူ ထွက်ဆိုသော အစစ်ခံချက်ကို သက်သေခံ အထောက်အထားအဖြစ် အသုံးပြုနိုင်သည်။ အကြောင်းမူ ထိုအစစ်ခံချက်သည် သက်သေခံ ဥပဒေပုဒ်မ ၃၂ (၂)တွင် အကျုံးဝင်သည်။ တရားခံက အမှုစစ်ရဲအရာရှိထံ ၎င်းခိုးယူသော လက်စွပ်ကို ဦးဖြူထံ ပေါင်ထားသည်ဟု ထွက်ဆိုရာမှ ရဲအရာရှိက ဦးဖြူထံမှ တရားလို ပျောက်ဆုံးသွားသော လက်စွပ်ကို သိမ်းရမိ လျှင် ထိုတရားခံအပေါ် လက်စွပ်ခိုးမှုဖြင့် စွဲဆိုသော အမှု၌ တရားခံက ရဲအရာရှိထံ သက်သေခံ လက်စွပ်ကို ဦးဖြူထံ ပေါင်ထား သည်ဟူသော ထွက်ချက်အရ လက်စွပ်ကို သိမ်းဆည်းရမိသောကြောင့် ထိုအစစ်ခံချက် သည် သက်သေခံ ဥပဒေပုဒ်မ ၂၇ အရ သက်သေခံဝင်သည်။ သို့ရာတွင် တရားခံက လက်စွပ်ကို ခိုးယူသည်ဟူသော အစစ်ခံချက် မှာမူ သက်သေခံ မဝင်ပေ။

မေး - အမှုစစ်ရဲအရာရှိရှေ့တွင် ထွက်ဆိုခြင်းမပြု သော အကြောင်းအရာကို သက်သေက ရုံးရှေ့တွင် ထွက်ဆိုကြောင်း တရားခံဘက်မှ သိနိုင်မည် မဟုတ်ပါ။ ဥပဒေအရာရှိက ထိုကိစ္စကို ထုတ်ဖော် ပြောဆိုရန် တာဝန်ရှိပါ သလား။

ဖြေ - ထိုအခြေအနေမျိုးတွင် ဥပဒေအရာရှိအနေဖြင့် မည်သို့မည်ပုံ ဆောင်ရွက်သင့်ကြောင်း တရား ရုံးများလက်စွဲအပိုဒ် ၅၉၅ (၄)တွင် လမ်းညွှန် ထားပါသည်။ ထို့ပြင် မောင်ဆောင်တင်ပါ-၂ နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ^(၁) အမှုတွင် သက်သေများက တရားခံများကို မှတ်မိ ကြောင်း တရားရုံးရှေ့တွင် ထွက်ဆိုသော်လည်း ရဲစက္ကူများတွင် ထိုကဲ့သို့ အစစ်ခံခဲ့ခြင်း မရှိ သဖြင့် အစိုးရရှေ့နေသည် သက်သေများက အမှုစစ်ရဲအရာရှိထံတွင် ထိုသို့ အစစ်မခံခဲ့ ကြောင်းကို တရားခံဘက်မှ လိုက်ပါ ဆောင် ရွက်သော ရှေ့နေအား ပြောကြားရန် တာဝန် ရှိကြောင်း ထုံးဖွဲ့ထားပါသည်။

မောင်ဆောင်သောင်းမြင့်
(တရားရေး)

(၁) ၁၉၆၆ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ တရားစီရင်ထုံးများ စာ-၁၇၀။

တရားရုံးများအား

မထိမဲ့မြင်ပြုမူ

THE CONTEMPT OF COURTS

ပြည်သူ့ဝန်ထမ်း တစ်ဦးသည် တရားစီရင်မှု ဆောင်ရွက်နေစဉ် ထိုပြည်သူ့ဝန်ထမ်းကို မည်သူမဆို တမင် ဇော်ကားလျှင်၊ သို့တည်းမဟုတ် ဝင်ရောက် နှောင့်ယှက် လျှင် ထိုသူကို (၆)လအထိ အလုပ်မဲ့နှင့် ထောင်ဒဏ်ဖြစ်စေ၊ တစ်ထောင်ထိ ငွေဒဏ်ဖြစ်စေ ဒဏ်နှစ်ရပ်လုံးဖြစ်စေ ချမှတ် ရမည်။ (ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေပုဒ်မ ၂၂၈)

တရားစီရင်ရာ၌ တမင်ဇော်ကားခြင်း၊ ဝင်ရောက် နှောင့်ယှက်ခြင်းကို ကာကွယ်ရန် ဖြစ်သည်။ တရားရုံးအား မထိမဲ့မြင်ပြုခြင်းကို ဟန့်တားရန် ပြဋ္ဌာန်းထားခြင်း ဖြစ်သည်။ တရားရုံးအား မထိမဲ့မြင်ပြုခြင်းကို ချက်ချင်း

အရေးယူလိုပါက တရားရုံးအား မထိမဲ့မြင်ပြုသူကို မထိမဲ့မြင် ပြုခြင်း ခံရသော တရားရုံးက ရုံးမဆင်းမီ ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၄၈၀ အရ အရေးယူမည် ဖြစ်ပါသည်။

ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေပုဒ်မ ၁၇၅၊ ၁၇၈၊ ၁၇၉၊ ၁၈၀၊ သို့မဟုတ် ၂၂၈ တွင် ဖော်ပြထားသော ပြစ်မှုမျိုးကို တရားမ၊ ရာဇဝတ်၊ သို့မဟုတ် အခွန်ရုံး တစ်ရုံးရုံး၏ ရှေ့မှောက် မြင်သာသော နေရာတွင် ကျူးလွန်ခဲ့လျှင် အဆိုပါ တရားရုံးသည် ပြစ်မှုကျူးလွန်သူကို အချုပ်နှင့် ထိန်းသိမ်းထားနိုင်သည်။ ထို့ပြင် မိမိသင့်သည်ထင်မြင်လျှင် ထိုနေ့ ရုံးမဆင်းမီ မည်သည့်အချိန်၌မဆို ပြစ်မှုကို အရေးယူ

နိုင်ပြီး ပြစ်မှုကျူးလွန်သူကို ကျပ်နှစ်ရာထက် မပိုသော ငွေဒဏ် တပ်ရိုက်နိုင်သည်။ ထို့ပြင် ငွေဒဏ်ဆောင်ရန် ပျက်ကွက်၍ ယင်းငွေဒဏ် မပေးဆောင်နိုင်လျှင် တစ်လ အထိ အလုပ်လက်မဲ့ ထောင်ဒဏ် ချမှတ်နိုင်သည်။ (ပြစ်မှု ဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၄၈၀)

ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းသို့ စာတမ်းအမှတ်အသား တစ်ခုခု တင်ပြရန်သော် လည်းကောင်း၊ ပေးအပ်ရန်သော် လည်းကောင်း ဥပဒေအရ တာဝန်ရှိသောသူသည် ထိုစာတမ်း အမှတ်အသားကို မတင်ပြဘဲ၊ သို့မဟုတ် မပေးအပ်ဘဲ တမင်ပျက်ကွက်လျှင် ထိုသူကို တစ်လအထိ အလုပ်မဲ့ ထောင်ဒဏ်ဖြစ်စေ၊ ငါးရာထိ ငွေဒဏ်ဖြစ်စေ၊ သို့မဟုတ် ဒဏ်နှစ်ရပ်လုံး ချမှတ်ရမည်။ (ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေပုဒ်မ ၁၇၁)

ဤပုဒ်မအရ ပြစ်မှုကို တရားရုံး၊ သို့မဟုတ် အခွန် ရုံးရှေ့တွင် ကျူးလွန်ပါက ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၄၈၀ အရ ချက်ချင်း အရေးယူနိုင်သည်။

အမှန်ထွက်ဆိုပါမည်ဟု ကျမ်းသစ္စာဖြစ်စေ၊ ကတိ သစ္စာဖြစ်စေ ပြုစေရန် ဥပဒေအရ ခိုင်းပိုင်သော ပြည်သူ့ ဝန်ထမ်းက ခိုင်းသည်ကို ငြင်းပယ်လျှင် ထိုငြင်းပယ်သူကို (၆)လအထိ အလုပ်မဲ့ ထောင်ဒဏ်ဖြစ်စေ၊ တစ်ထောင်ထိ ငွေဒဏ်ဖြစ်စေ၊ ဒဏ်နှစ်ရပ်လုံးဖြစ်စေ ချမှတ်ရမည်။ (ပြစ်မှု ဆိုင်ရာ ဥပဒေပုဒ်မ ၁၇၈)

သက်သေတစ်ဦးသည် အမှန်ထွက်ဆိုရန် ကျမ်းသစ္စာ၊ သို့မဟုတ် ကတိသစ္စာပြုရန် ငြင်းပယ်ခြင်းသည် ဤပုဒ်မ အရ ပြစ်မှုမြောက်သည်။ မမြောက်သည်ဆိုသော ကိစ္စနှင့် ပတ်သက်၍ စွဲဆိုသော အမှုပေါ်တွင် မူတည်သည်။ တရားမမှုနှင့် ပြစ်မှုတို့မှာ သဘောချင်း မတူကြချေ။ တရားမမှုသည် အမှုသည်တို့ အချင်းချင်း အငြင်းအခန် ဖြစ်သည်ကိစ္စဖြစ်၍ သက်သေအား ခေါ်ယူ စစ်ဆေးလိုသူက သက်သေစရိတ် အလုံအလောက် ပေးမှသာ သက်သေသည် ရုံးသို့ လာရောက် သက်သေခံရန် တာဝန်ရှိသည်။ သက်သေ စရိတ် အလုံအလောက် မပေးလျှင် သက်သေသည် ရုံးသို့ သက်သေခံရန် တာဝန်မရှိသဖြင့် သက်သေစရိတ် လုံလောက်ခြင်း ရှိ မရှိ အဆုံးအဖြတ်မပေးဘဲ ပြစ်မှုဆိုင်ရာ

ဥပဒေပုဒ်မ ၁၇၈ အရ အရေးယူ အပြစ်ပေးခြင်း မပြုနိုင် ပေ။ [မောင်ဖြိုးနှင့် အစိုးရ (၁၉၀၇-၁၀၉) အတွဲ (၁) ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှု စာမျက်နှာ ၉]

ပြစ်မှုများမှာ ပုဂ္ဂလိက အခွင့်အရေး မဟုတ်ဘဲ တရားစီရင်ရာ၌ အမှန်တရားကို ရရှိစေရန် တရားရုံးအား ကူညီသည့်အနေဖြင့် သက်သေခံရခြင်းဖြစ်၍ သက်သေ စရိတ် ရသည်ဖြစ်စေ၊ မရသည်ဖြစ်စေ ကျမ်းသစ္စာပြု၍ သော်လည်းကောင်း၊ ကတိသစ္စာပြု၍သော်လည်းကောင်း သက်သေခံရန် တာဝန်ရှိသည်။ သက်သေစရိတ် ပေးသင့် သည်၊ မပေးသင့်သည်ကို တရားရုံးကသာ ဆုံးဖြတ်မည် ဖြစ်ပါသည်။

အကြောင်းအရာ တစ်ခုခုနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ပြည်သူ့ ဝန်ထမ်းအား အမှန်ကို ထွက်ဆိုရန် ဥပဒေအရ တာဝန် ရှိသောသူသည် ထိုပြည်သူ့ဝန်ထမ်းက မိမိ၏ အာဏာကို သုံးစွဲလျက် ထိုအကြောင်းအရာနှင့် စပ်လျဉ်း၍ မေးသော မေးခွန်းကို ဖြေဆိုရန် ငြင်းပယ်လျှင် ထိုသူကို (၆)လအထိ ထောင်ဒဏ်ဖြစ်စေ၊ တစ်ထောင်ထိ ငွေဒဏ်ဖြစ်စေ၊ ဒဏ် နှစ်ရပ်လုံးဖြစ်စေ ချမှတ်ရမည်။ [ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၇၉]

အမှန်ကို ထွက်ဆိုရန် ကျမ်းသစ္စာ၊ ကတိသစ္စာပြုပြီး ဖြစ်လျှင် ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေပုဒ်မ ၁၇၈ အရ တရားရုံး တော်က အရေးမယူနိုင်ပါ။ သို့သော် ကျမ်းသစ္စာပြုဆိုပြီး နောက် မေးခွန်းများကို ဖြေဆိုရန် ငြင်းဆိုပါက ပြစ်မှု ဆိုင်ရာ ဥပဒေပုဒ်မ ၁၇၉ အရ အရေးယူနိုင်သည်။

အကယ်၍ ကျမ်းသစ္စာ ပြုဆိုသူက မမှန်မကန် ထွက်ဆိုပါက ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေပုဒ်မ ၁၉၃ အရ တရားရုံးတော်က အရေးယူမည် ဖြစ်ပါသည်။

သက်သေတစ်ဦးသည် ကျမ်းသစ္စာပြုပြီးနောက် မေးသော မေးခွန်းကို သက်သေခံ ဥပဒေပုဒ်မ ၁၂၁၊ ၁၂၂၊ ၁၂၃ အရ တစ်ခုခုတွင် အကျုံးဝင်နေပါက ဖြေဆိုခြင်း မပြုဘဲ နေနိုင်သည်။

ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၁၆၁ (၂) အရ ရဲအရာရှိက မေးသည့် မေးခွန်းကို ဖြေကြားလျှင် ပြစ်ဒဏ် သင့်မည်ဖြစ်လျှင် မဖြေဘဲ နေနိုင်သည်။ ပြစ်မှုမမြောက်ပါ။

ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းတစ်ဦးသည် သက်သေအား ၎င်း၏ ရှေ့မှောက်သို့ ခေါ်ယူ စစ်ဆေးရန် အခွင့်အရေးရှိလင့်ကစား သက်သေအနေဖြင့် အမှန်ကို ထွက်ဆိုရန် တာဝန်မရှိပေ။ အမှန်ကို ထွက်ဆိုရန် ဥပဒေအရ တာဝန်ရှိမှသာ ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေပုဒ်မ ၁၇၉ အရ အကျုံးဝင်သည်။ ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၁၆၁ (၂) အရ ရဲအရာရှိသည် သက်သေတစ်ဦးအား ခေါ်ယူ စစ်ဆေးသည့်အခါ သက်သေသည် ဖြေကြားရန် တာဝန်ရှိသော်လည်း အမှန်ကို ဖြေကြားရမည်ဟု ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၁၆၁ (၂) တွင် ပြဋ္ဌာန်းထားခြင်း မရှိသဖြင့် ရဲအရာရှိ၏ မေးခွန်းကို ဖြေကြားရန် ငြင်းပယ်ခြင်းသည် ပြစ်မှုမမြောက်ချေ။ [မော်စာနာကြီးနှင့် အစိုးရ ၁၉၃၀ ခုနှစ်၊ အတွဲ-၈၊ ရန်ကုန်၊ စာမျက်နှာ ၅၁၁] ဤစီရင်ထုံးသည် GUL HASSAN SHAH Vs EMPEROR 27. P.R (1908) EMPRESS Vs KARALIINGA KANE MAD 544 ကို ရည်ညွှန်းပါသည်။

တစ်ဦးတစ်ယောက်သောသူအား သူ၏ထွက်ဆိုချက်ကို လက်မှတ်ရေးထိုးစေရန် ဥပဒေအရ ခိုင်းပိုင်သော ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းက ခိုင်းသည်ကို ငြင်းပယ်လျှင် ထိုငြင်းပယ်သူကို သုံးလအထိ အလုပ်မဲ့ ထောင်ဒဏ်ဖြစ်စေ၊ ငါးရာထိ ငွေဒဏ်ဖြစ်စေ၊ ဒဏ်နှစ်ရပ်လုံးဖြစ်စေ ချမှတ်ရမည်။ [ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေပုဒ်မ ၁၈၀]

ဥပဒေအရ လက်မှတ်ရေးထိုးရန် ညွှန်ကြားပိုင်ခွင့်ရှိသည့် ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းက ညွှန်ကြားသည်ကို မနာယူခြင်းအတွက် အရေးယူရန် ပြဋ္ဌာန်းထားခြင်း ဖြစ်သည်။

ငြင်းပယ်သူသည် သက်သေလည်း ဖြစ်နိုင်သည်။ တရားခံလည်း ဖြစ်နိုင်သည်။ တရားခံသည် ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၁၆၄ အရ ဖြောင့်ချက်ပေးသည့်အခါ၌ လည်းကောင်း၊ ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၃၆၄ အရ ထွက်ဆိုသည့်အခါ၌လည်းကောင်း လက်မှတ်ရေးထိုးရန် ဥပဒေအရ တာဝန်ရှိသဖြင့် လက်မှတ်ရေးထိုးရန် ငြင်းဆန်က ဤပုဒ်မအရ အရေးယူနိုင်မည် ဖြစ်သည်။

ရဲအရေးပိုင်သည့်မှုခင်း ဖြစ်ပွားကြောင်း သတင်းပေးလျှင် သတင်းပေးသူသည် ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၁၅၄ အရ လည်းကောင်း၊ ဦးတိုက်လျှောက်ထားသူ၏ ထွက်ဆိုချက်ကို ပြစ်မှုတရားသူကြီးက ရေးသားပြီးလျှင် ဦးတိုက်လျှောက်ထားသူသည် ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၂၀၀ အရ လက်မှတ်ရေးထိုးရန် တာဝန်ရှိပါသည်။ ဤသို့ တာဝန်ရှိပါလျက် လက်မှတ်မရေးထိုးပါက ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေပုဒ်မ ၁၈၀ အရ ပြစ်မှုမြောက်ပါသည်။

ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းက တရားခံအား ၎င်း၏ ထွက်ဆိုချက်၌ လက်မှတ်ရေးထိုးရန် ခိုင်းပိုင်ခွင့် ရှိမှသာ လက်မှတ်ရေးထိုးရန် ငြင်းဆန်ခြင်းအတွက် အရေးယူနိုင်သည်။

တရားမမှုများတွင်သော်လည်းကောင်း၊ အခွန်မှုများတွင်သော်လည်းကောင်း သက်သေတစ်ဦးသည် ၎င်း၏ ထွက်ဆိုချက်၌ လက်မှတ်ရေးထိုးရမည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းချက်မရှိသဖြင့် လက်မှတ်ရေးထိုးရန် ငြင်းဆန်ခြင်းသည် ပြစ်မှုမမြောက်ချေ။ ပြစ်မှုများတွင် ရုံးက မေးသဖြင့် တရားခံက ဖြေဆိုရသည့် ထွက်ဆိုချက်၌ တရားခံက လက်မှတ်ရေးထိုးရန်

ငြင်းဆိုခြင်းသည် ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေပုဒ်မ ၁၈၀ အရ ပြစ်မှုမမြောက်ပါ။ သို့သော် တရားခံသည် ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၃၆၄ (ဖြောင့်ချက်)အရ ထွက်ဆိုသည့် ထွက်ချက်၌ လက်မှတ်ရေးထိုးရန် ငြင်းပယ်လျှင် ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေပုဒ်မ ၁၈၀ အရ ပြစ်မှုမြောက်သည်။ [အစိုးရနှင့် ဘတင် အတွဲ-၃၊ အောက်မြန်မာပြည်၊ စာ ၁၉၉]

ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေနှင့် အကျိုးမဝင်သည့် တရားရုံးများအား မထိမဲ့မြင်ပြုမှုအတွက် ၁၉၂၆ ခုနှစ်၊ မေလ ၁ ရက်နေ့တွင် ၁၉၂၆ ခုနှစ် အက်ဥပဒေအမှတ် ၁၂ ဖြင့် THE CONTEMPT OF COURTS ACT ဥပဒေကို ပြဋ္ဌာန်း၍ တရားရုံးချုပ်မှ စစ်ဆေး စီရင်နိုင်ရန် နိုင်ငံတော်က အာဏာအပ်နှင်းထားပါသည်။

၎င်းအက်ဥပဒေကို ပြဋ္ဌာန်းစဉ်က ပုဒ်မ ၁၊ ပုဒ်မ ၂၊ ပုဒ်မ ၃ စသည့် ပုဒ်မသုံးခုဖြင့် ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ပါသည်။ ယခုအခါ ပုဒ်မ ၁ ကို ပယ်ဖျက်ထားပြီး ဖြစ်သဖြင့် ပုဒ်မ ၂ နှင့် ၃ သာ ကျန်ပါတော့သည်။

စာရေးသူမှ ယင်းပုဒ်မ ၂ နှင့် ၃ တို့၏ အနှစ်သာရနှင့် ယင်းတရားရုံးများအား မထိမဲ့မြင်ပြုမှုနှင့် စပ်လျဉ်းသော တရားရုံးချုပ်က ဆုံးဖြတ်သော မူခင်းစီရင်ထုံးများကို ဆက်လက် ရေးသား တင်ပြသွားပါမည်။

တရားရုံးများအား မထိမဲ့မြင်ပြုမှု ဥပဒေပုဒ်မ ၂ ၏ အနှစ်သာရမှာ-

တရားရုံးချုပ်သည် မိမိ၏ တရားရုံးတွင်ဖြစ်စေ၊ လက်အောက်ခံ တရားရုံးများကို မထိမဲ့မြင်ပြုမှုအတွက် စီရင်ပိုင်ခွင့်နှင့် စီရင်နိုင်သော အာဏာများ ရှိစေရမည်။

ယင်းပုဒ်မ ၂ ၏ ခြွင်းချက်တွင်-

သို့ရာတွင် လက်အောက်ခံ တရားရုံးများတွင် ဖြစ်ပွားသော တရားရုံးများအား မထိမဲ့မြင်ပြုမှုများသည် ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေအရ ပြစ်မှုများ ဖြစ်ပါက တရားရုံးချုပ်သည် အရေးယူ ဆောင်ရွက်ခြင်း မပြုရပါ။

ဤသည်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ [မောင်ငယ်နှင့် နိုင်ငံတော်၊ ၁၉၈၆ ခုနှစ်၊ စာမျက်နှာ-၇၀ စီရင်ထုံး]ကို တင်ပြသွားမည် ဖြစ်ပါသည်။ တရားရုံးများအား မထိမဲ့မြင်ပြုမှု ဥပဒေ ၃ ၏ အနှစ်သာရမှာ-

တရားရုံးများအား မထိမဲ့မြင်သူအား အလုပ်မဲ့ ထောင်ဒဏ် (၆)လအထိ၊ သို့မဟုတ် ကျပ်နှစ်ထောင်ထိ ငွေဒဏ်၊ သို့မဟုတ်၊ ဒဏ်နှစ်ရပ်လုံး ချမှတ် စီရင်နိုင်သည်။

ယင်းပုဒ်မ ၃ ၏ ပထမ ခြွင်းချက်တွင်-

တရားခံ၊ သို့မဟုတ် စွပ်စွဲခံရသူက ဝန်ချတောင်းပန်လျှင် တရားရုံးက ကျေနပ် လက်ခံပါက တရားခံအား ပြန်လွှတ်ထားနိုင်သည်။ သို့မဟုတ် လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် ပြုနိုင်သည်။

တရားရုံးချုပ်သည် မိမိရုံးကိုသော်လည်းကောင်း၊ မိမိ၏ လက်အောက်ခံ တရားရုံးများကို မထိမဲ့မြင်ပြုမှုအတွက် (အလုပ်မဲ့ ထောင်ဒဏ် ခြောက်လ၊ သို့မဟုတ် ကျပ်နှစ်ထောင်ထိ ငွေဒဏ်၊ သို့မဟုတ် ဒဏ်နှစ်ရပ်လုံး) သတ်မှတ်ထားသော ပြစ်ဒဏ်ထက် ပိုမို ချမှတ်ခြင်း မရှိစေရ။ [ပုဒ်မ ၃ ဒုတိယခြွင်းချက်]

တရားရုံးများ မထိမဲ့မြင်ပြုမှု အက်ဥပဒေပုဒ်မ-၃ တွင် မည်ကဲ့သို့သော အပြုအမူ လုပ်ရပ်များသည် တရားရုံးများအပေါ် မထိမဲ့မြင်ပြုမှု ရောက်ကြောင်း ဖွင့်ဆို ပြဋ္ဌာန်းထားခြင်း မရှိချေ။ အမှုတစ်ခုချင်းကို လိုက်၍ ပေါ်ပေါက်သည့် အကြောင်းခြင်းရာ ပြဿနာကို အခြေခံပြီး တရားရုံးများကို မထိမဲ့မြင်ပြုမှု ရောက် မရောက် သုံးသပ် ဆုံးဖြတ်ရန် ဖြစ်သည်။

တရားရုံးက အဆုံးအဖြတ်ပေးမည့် ကိစ္စတစ်ရပ်ကို တရားရုံးက မဆုံးဖြတ်မီ တရားရုံး၊ သို့မဟုတ် တရားသူကြီးကို အထင်အမြင် သေးသိမ်စေနိုင်သော၊ သို့မဟုတ် တရားရုံး၏ တရားဖြောင့်မှန်ရေးကို အနှောင့်အယှက်

ဖြစ်စေသော၊ သို့မဟုတ် တရားရုံး၏ အဆုံးအဖြတ်ကို ဝင်ရောက် စွက်ဖက်ရာရောက်သော အရေးအသား၊ အပြော အဆို၊ အပြုအမူများ ပြုလုပ်ခြင်း၊ သတင်းစာမှ ကြော်ငြာ ခြင်းတို့သည်လည်းကောင်း၊ တရားရုံးက တရားသဖြင့် ထုတ်ဆင့်သော အမိန့်စာ၊ ဆင့်စာ၊ ဝရမ်းစာ စသည်တို့ကို အတည်ပြုရာ၌ အနှောင့်အယှက်၊ အကာအကွယ်၊ အတား အဆီး ပြုလုပ်ခြင်းတို့သည်လည်းကောင်း တရားရုံးကို မထိမဲ့မြင်ပြုမှုများ ဖြစ်သည်။ [ဦးမောင်မောင်ပါ-၂ နှင့်၊ ဒေါ်ကြူစိန်ပါ-၃၊ တရားမအထွေထွေလျှောက်လွှာ ၁၉၉၂ ခုနှစ်၊ စာမျက်နှာ-၁၀၂]

ဗဟိုတရားစီရင်ရေးအဖွဲ့ ရုံးထိုင်ရာတွင် အမှုကို ခေါ်သည့်အခါ ရှေ့နေ သည် ဗဟိုတရားစီရင်ရေး အဖွဲ့ ရုံးထိုင်သည့် ရုံးခန်းတွင်း၌ ရှိနေသော်လည်း လျှောက်လဲချက် မပေးသည့်အပြင် ၎င်းရောက်ရှိကြောင်း ကိုလည်း မတင်ပြကြောင်း၊ နောက်တစ်ဖက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ . . . အား ကြားနာသည့်အခါ ၎င်းသည် ထိုအမှုနှင့် စပ်လျဉ်း၍ လျှောက်လဲချက်ပေးရန် အဘယ်ကြောင့် ပျက်ကွက်ရသည်ကို ရှင်းလင်းခြင်း မပြုကြောင်း . . . ၏ အပြုအမူသည် တရားစီရင်ရေးအဖွဲ့အား မထိမဲ့မြင်ပြုရာ ရောက်သည်ဟု ယူဆရန်အကြောင်း ပေါ်ပေါက်သဖြင့် . . . အပေါ် တရားရုံးများကို မထိမဲ့မြင် ပြုလုပ်မှု အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၃ အရ အရေးယူမှု ဖြစ်သည်။

. . . က သူသည် သဘောရိုးဖြင့် ပေါ်လျှော့မိခဲ့ ခြင်းဖြစ်ကြောင်း တင်ပြချက်မှာ ဟုတ်မှန်ခြင်း မရှိဘဲ ဗဟိုတရားရုံးတော်အား မထိမဲ့မြင်ပြုကြောင်း ထင်ရှားသည်။

. . . သည် သူ၏ အပြုအမူနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အပြစ် ရှိကြောင်းကို ရိုးသားစွာ ဝန်ခံခြင်း မပြုဘဲ သူ့တွင် အပြစ် မရှိကြောင်း သဘောသက်ရောက်သည့် လျှောက်လဲ တင်ပြချက် ပြုသဖြင့် သူ၏ ဝန်ချတောင်းပန်ချက်သည် ခြင်းချက်မရှိ အကြွင်းမဲ့ တောင်းပန်ခြင်း မဟုတ်ကြောင်း တွေ့ရှိရ၍ သူ၏ ဝန်ခံ တောင်းပန်မှုကို လက်မခံနိုင်ပေ။ [ပြည်ထောင်စု ဆိုရှယ်လစ်သမ္မ မြန်မာနိုင်ငံတော်နှင့် ရှေ့နေ . . . ပြစ်မှုဆိုင်ရာ အထွေထွေလျှောက်လွှာ၊ ၁၉၈၂၊ စာမျက်နှာ ၄၈]

ရုံးတော်ကို မထိမဲ့မြင်ပြုမှု အက်ဥပဒေပုဒ်မ-၃ သည် ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေပုဒ်မ ၂၂၈ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရ တရားစီရင်ရေးအဖွဲ့ဝင်များကို စော်ကား နှောင့်ယှက်ခြင်း ပြု မပြုဟူသော အချက်နှင့် မသက်ဆိုင်ပေ။ မှန်ကန်သော တရားစီရင်ရေးလမ်းကြောင်းကို အနှောင့်အယှက် ဖြစ်စေရန် ပြု-မပြုဟူသော အချက်သာလျှင် အဓိက ဖြစ်ပေသည်။ အမှုကြားနာနေစဉ်အတွင်း ဘုရားကျောင်းနှင့် သက်ဆိုင်နေ သူများအား စာရွက်စာတမ်း ရိုက်နှိပ် ဝေငှခြင်း၊ မည်သူက မှန်၍ မည်သူက မှားသည်ဟူသော အချက်ကို ဆန္ဒယူသည့် သဘော သက်ရောက်သဖြင့် တရားစီရင်ရေးလမ်းကြောင်းကို အနှောင့်အယှက် ဖြစ်စေနိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် လျှောက်ထား ခံရသူ အမိကောဒတ္တားသည် ရုံးတော်ကို မထိမဲ့မြင်ပြုမှု ဥပဒေပုဒ်မ-၃ အရ ပြစ်မှု ကျူးလွန်သည်။ [ပီဘီချောင်းဒရီ နှင့် ပြည်ထောင်စု ဆိုရှယ်လစ် သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော် (အမိကောဒတ္တား) ပြစ်မှုဆိုင်ရာ အထွေထွေလျှောက်လွှာ၊ ၁၉၇၆ ခုနှစ်၊ စာမျက်နှာ-၁၇]

အမှုကို လေ့လာ သုံးသပ်ရာ၌ တွေ့ရှိရသော အချက်မှာ လျှောက်ထားသူက မိုးရပ်ရှင်ကုမ္ပဏီနှင့် ဦးကျော်ဆွေတို့ကို မူပိုင်ခွင့် ရရှိရေးကိစ္စနှင့် ပတ်သက်၍ တရားစွဲဆိုနေခိုက် တွင် မိုးကြိုးသတင်းစာက “မူပိုင်အခွင့်အရေး ဒေါ်ဒဂုန် ခင်ခင်လေးတွင် မရှိ”ဟု ခေါင်းစဉ်တပ်၍ ဖော်ပြလိုက်ခြင်း မှာ ရုံးတော်တွင် စစ်ဆေးနေသော အမှု၌ ဝင်ရောက် စွက်ဖက်ခြင်းအားဖြင့် ရုံးတော်ကို မထိလေးစား ပြုလုပ်ရာ ရောက်သည်ဟု ယူဆသည်။ ထိုကဲ့သို့ ခေါင်းစဉ်တပ်၍ ဖော်ပြထားခြင်းသည် မမှန်သောအချက် ဖြစ်သည်။ ထိုမှ

တစ်ပါး ၎င်းသည် တရားရုံး၏ ဂုဏ်ကျက်သရေကို ထိခိုက်သော တရားရုံးတော်၏အပေါ်တွင် အထင်အမြင် မှားယွင်းသေးသိမ်စေနိုင်သော ရေးသားချက် ဖြစ်သည်။ တရားရုံးတော်၊ သို့မဟုတ် တရားသူကြီးကို အထင်အမြင် သေးသိမ်စေနိုင်သော၊ သို့မဟုတ် ၎င်းတို့၏ ဂုဏ်တန်ခိုးကို နှိမ်ကျစေနိုင်သော၊ တရားဖြောင့်မှန်ရေးကို နှောင့်ယှက်နိုင်သော၊ သို့မဟုတ် တရားသဖြင့် ထုတ်ဝေသော အမိန့်ဆင့်စာ၊ ဝရမ်းစာ စသည်တို့ကို အတည်ပြုရာ၌ နှောင့်ယှက်နိုင်သော အပြုအမူ၊ အပြောအဆို၊ အရေးအသားသည် ရုံးတော်ကို မထိမဲ့မြင်ပြုခြင်း ဖြစ်သည်။

စောဘသိန်းနှင့် ဦးကိုကိုလေး၊ ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံး၊ စာမျက်နှာ-၃၉၈

နိုင်ငံတော်နှင့် မောင်တင်စောပါ-၂၊ ရန်ကုန် စီရင်ထုံး၊ အတွဲ ၆၊ စာမျက်နှာ-၃၉ တို့ကို ရည်ညွှန်းသည်။

[ဒေါ်ဒဂုန်ခင်ခင်လေးနှင့် ဦးကိုကိုလေးပါ-၂၊ တရားမ အထွေထွေ လျှောက်ထားမှု ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ စာမျက်နှာ-၁၀၆၅)

လသာမြို့နယ် ပြစ်မှုဆိုင်ရာ အမှုကြီးအမှတ်-၂၁၀၇/၈၅ တွင် ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေပုဒ်မ-၃၀၂ အရ စွဲဆိုသော အမှုကို တရားရုံးက စစ်ဆေးနေစဉ် “ဗိုလ်ချုပ်ဈေးသစ် တွင် သေတ္တာထဲ ထည့်ထားသည့် မိန်းမအလောင်းနှင့် ပြည်လမ်း ဘူတာအနီး ရေမြောင်းအတွင်း ပစ်ထားသော ကလေးအလောင်း”ဟူသော ခေါင်းစဉ်ဖြင့် လူသတ်မှု ဖြစ်ရပ်မှန် ဇာတ်လမ်းဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြကာ ၁၉၈၆ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလထုတ် ... မဂ္ဂဇင်းတွင် ဆောင်းပါး ရေးသားပြီး ဓာတ်ပုံများဖြင့် ထည့်သွင်းခဲ့သည်။ ယင်း ရေးသားချက်သည် လသာမြို့နယ် တရားရုံး၏ ပြစ်မှုဆိုင်ရာ အမှုကြီးအမှတ် ၂၁၀၇/၈၅ တွင် ကြိုတင် အဆုံးအဖြတ် ပေးသကဲ့သို့ ဖြစ်နေသည့်အပြင် တရားရုံး၏ တရားစီရင်ရေး လုပ်ငန်းကိုလည်း အနှောင့်အယှက်ပြုနေသကဲ့သို့ ဖြစ်နေခြင်းကြောင့် တရားခံ၏ မိခင်က ဆောင်းပါးရှင်၊ မဂ္ဂဇင်း အုပ်ချုပ်ရေးမှူး၊ တာဝန်ခံစာတည်းနှင့် ဖြန့်ချိရေးမှူးတို့ကို ၁၉၂၆ ခုနှစ် တရားရုံးများ မထိမဲ့မြင်ပြုမှု အက်ဥပဒေအရ အရေးယူပေးရန် လျှောက်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။

လသာမြို့နယ် တရားရုံး၌ ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေပုဒ်မ ၃၀၂ အရ စစ်ဆေးနေသော လူသတ်မှုသည် အများပြည်သူတို့ စိတ်ဝင်စားနေသော အမှုကြီးတစ်ခုဖြစ်ပြီး ယင်းအမှုနှင့် ဆက်စပ်နေသည့် အကြောင်းအချက်များ စုံစမ်း စစ်ဆေးပုံများကို အများပြည်သူတို့ တွေ့မြင် ဖတ်ရှုနိုင်သော မဂ္ဂဇင်းထဲတွင် ဖြစ်ရပ်မှန်များဖြစ်ကြောင်း ရေးသားခဲ့ခြင်းသည် တရားရုံးက အမှုကို တစ်စုံတစ်ရာ အဆုံးအဖြတ်ပေးသည့် သဘောသက်ရောက်နေသည့်အတွက် တရားစီရင်ဆုံးဖြတ်မှု လုပ်ငန်းကို တစ်နည်းမဟုတ်တစ်နည်း အနှောင့်အယှက် ပြုရာရောက်သည်ဟု ဆိုနိုင်ပေသည်။ [ဒေါ်အေးကြည်နှင့် ဦးဝင်းသောင်းပါ (၄) ပြစ်မှုဆိုင်ရာ အထွေထွေလျှောက်လွှာ၊ ၁၉၈၆ ခုနှစ်၊ စာမျက်နှာ-၈၇၊ ၈၈]

ပြည်နယ်တရားရုံးက တရားမဇာရီမှုအား ဆက်လက် ဆောင်ရွက်ခြင်းမှ ဆိုင်းငံ့ထားရန် ဗဟိုတရားစီရင်ရေး အဖွဲ့မှ အမိန့်ချမှတ်ခဲ့သည်။ ပြည်နယ်တရားစီရင်ရေးအဖွဲ့က ယာယီဆိုင်းငံ့မိန့်ကို လိုက်နာခဲ့ခြင်း မရှိပေ။ ထို့ကြောင့် ပြည်နယ် တရားစီရင်ရေးအဖွဲ့အား အရေးယူပေးပါရန် လျှောက်ထားလာခြင်း ဖြစ်သည်။

အမှုတွင် ပေါ်ပေါက်သည့် အထောက်အထားများအရ လျှောက်ထားခံရသူများ ပါဝင်သည့် တရားစီရင်ရေး အဖွဲ့သည် ဗဟိုတရားစီရင်ရေးအဖွဲ့မှ ဆိုင်းငံ့ထားရန် ညွှန်ကြားထားသည့် အမိန့်ကို လိုက်နာခြင်း မပြုဘဲ အမှုကို ဆက်လက် ဆောင်ရွက်ကြောင်း ပေါ်ပေါက်သည်။ သို့ဖြစ်၍ တရားရုံးကို မထိမဲ့မြင်ပြုရာ ရောက်သည်။

[ပြည်ထောင်စုဆိုရှယ်လစ်သမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်နှင့် ဦးခင်ဖေပါ-၃ ဦး၊ ပြစ်မှုဆိုင်ရာ အထွေထွေလျှောက်လွှာ၊ ၁၉၈၀ ခုနှစ်၊ စာမျက်နှာ-၃၃]

မြစ်ကြီးနားမြို့နယ် တရားရုံးတွင် ပြစ်မှုဆိုင်ရာ အမှုကြီးအမှတ် ၁၁၁၇/၈၄ ၌ တရားလို၏ အကျိုးဆောင် ...က တရားရုံးရှေ့တွင် ကိုယ်နှုတ်အမှုအရာ ရိုင်းပျော့ ဒေါသတကြီး အော်ပြောခဲ့ကြောင်း ဖော်ပြလျက် တရားခံ မောင်စိုးနိုင်က ...အပေါ် တရားရုံးများ မထိမဲ့မြင်ပြုလုပ်မှု ဥပဒေပုဒ်မ-၃ အရ အရေးယူပေးရန် ဗဟိုတရားရုံးတွင် အထွေထွေလျှောက်လွှာ တင်သွင်းသည်။

လက်အောက်ခံ တရားရုံးများ၌ တရားရုံးကို မထိမဲ့မြင် ပြုလုပ်သူအပေါ် ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေတွင် အရေးယူနိုင်ရန် သီးခြားပြဋ္ဌာန်းချက်ရှိလျှင် ဗဟိုတရားရုံး အနေဖြင့် တရားရုံးများ မထိမဲ့မြင် ပြုလုပ်မှု ဥပဒေပုဒ်မ ၂ အရ အရေးယူပိုင်ခွင့် မရှိကြောင်း၊ ယင်းပုဒ်မ၏ ခြွင်းချက်တွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။ သို့ဖြစ်၍ မောင်စိုးနိုင်၏ ...အပေါ် စွပ်စွဲချက်များသည် ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေပုဒ်မ ၂၂၈ တွင် အကျုံးဝင်နေသည့်အတွက် ...အပေါ် တရားရုံးများ မထိမဲ့မြင်ပြုမှု ဥပဒေအရ အရေးယူရန်အကြောင်း မပေါ်ပေါက်ချေ။

[မောင်စိုးနိုင်(ခ)မောင်အငယ်နှင့် ပြည်ထောင်စု သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော် ပြစ်မှုဆိုင်ရာ အထွေထွေ လျှောက်လွှာ၊ ၁၉၈၆ ခုနှစ်၊ စာမျက်နှာ-၇၀]

တရားရုံးများအား မထိမဲ့မြင်ပြုမှု ဥပဒေသည် ရှေ့နေ များ၊ အမှုသည်များ၊ စာနယ်ဇင်းသမားများသာမက တရား ရုံးချုပ်၏ လက်အောက်ခံ တရားရုံးများ၏ တရားသူကြီး များကိုပင် ကျောသားရင်သား မခွဲခြားဘဲ အရေးယူ အပြစ် ပေးခဲ့ပါသည်။

ယနေ့မြန်မာနိုင်ငံတော်၏ တရားစီရင်ရေးသည် ချမ်းသာသူ၊ ဆင်းရဲသူ၊ နိမ့်သူ၊ မြင့်သူ စသည်ဖြင့် ခွဲခြား၍ မထား။ ဥပဒေရေးရာတွင် တန်းတူရည်တူ မှန်ကန်သော တရားကို အားလုံးသို့ တူညီစွာ ပေးခဲ့ကြောင်း အထက် ဖော်ပြပါ စီရင်ထုံးပါ မူခင်းများက မီးမောင်းထိုးပြထား ပါသည်။

ထို့ကြောင့် စာရေးသူ နိဂုံးချုပ် တင်ပြလိုသည်က ဥပဒေရေးရာတွင်

EVERY ONE IS EQUAL BEFORE THE LAW.

ကျမ်းကိုး

- (၁) ဦးသက်ဖေ၏ ပြစ်မှုအကြောင်း သိကောင်းစရာ
- (၂) ဦးဘကြိုင်၏ အထူးနှင့် အထွေထွေ ဥပဒေများ ပေါင်းချုပ်
- (၃) မူခင်းစုံ မဂ္ဂဇင်း၏ အခြေခံထားသော စကားပုံ

ဦးလှမြင့်ဦး (ပုသိမ်)
တရားရုံးချုပ်ရှေ့နေ

တရားရေးဂျာနယ် တမူများ ပေးပို့နိုင်ပါသည်

တရားရေးဂျာနယ်သည် ဥပဒေပညာပေးရန်နှင့် တရားစီရင်ရေး အထောက်အကူ ပြုရန်အတွက် ထုတ်ဝေလျက်ရှိသည့် ဂျာနယ်တစ်စောင် ဖြစ်ပါသည်။

ဥပဒေပညာပေး ရသ၊ သုတ၊ ဆောင်းပါးနှင့် တရားစီရင်ရေး အထောက်အကူပြု ရသ၊ သုတ၊ ဆောင်းပါး၊ ကဗျာ၊ ကာတွန်းများအား အောက်ပါလိပ်စာသို့ ရေးသား ပေးပို့နိုင်ပါသည်။

စာတည်းအဖွဲ့

တရားရေးဂျာနယ်၊ တရားရုံးချုပ်
ရန်ကုန်မြို့

ကြော်ငြာဖိတ်ခေါ်ပါသည်

တရားရေးဂျာနယ်တွင် ကြော်ငြာထည့်သွင်းလိုသူများ အောက်ပါလိပ်စာသို့ ဆက်သွယ် ဆောင်ရွက် နိုင်ကြောင်း ဖိတ်ခေါ်ပါသည်။

ဥပဒေပညာညွှန်ကြားရေးမှူး

ဥပဒေလုပ်ထုံးလုပ်နည်းဌာနခွဲ

ဌာနခွဲ (၉)

တရားရုံးချုပ်၊ ရန်ကုန်မြို့

ဖုန်း-၂၈၃၆၈၁

ခိုးမှုအကြောင်း တစေ့တစောင်း

ဦးမြင့်ဦး (မြို့တော်စည်ပင်)

ခိုးမှုဟူသော ဝေါဟာရကို လူတိုင်း ကြားဖူးကြမည် ဖြစ်သည်။ အသေးအဖွဲ့အမှုဟုလည်း ထင်မှတ်ကြလေ့ ရှိသည်။ သို့သော် ခိုးမှုအကြောင်းကို ပြည့်ပြည့်စုံစုံ သိရှိသူ အလွန်နည်းမည်သာ ဖြစ်သည်။ ဥပဒေအရ ခိုးမှုမြောက်ရန် မည်သည့်ဖြစ်မှုအင်္ဂါရပ်များနှင့် ညီညွတ်ရမည်နည်းဟု မေးလျှင် ဖြေရခက်မည်မှာ သေချာသည်။ တစ်ဆင့်တိုး၍

ခိုးမှုဘယ်နှစ်မျိုးရှိသနည်းဟု မေးလျှင် ပို၍ပင် ဖြေရခက်ပေ လိမ့်မည်။ ရန်သူမျိုးငါးပါးတွင် အခြားပြစ်မှုကျူးလွန်သူများ မပါဝင်ဘဲ ခိုးသူသာ ပါဝင်သည်ကို ထောက်ရှုသော် ခိုးမှု သည် အသေးအဖွဲ့ မဟုတ်သည်မှာ မြင်သာသည်။ တန်ခိုး အရာတွင် ဧတဒဂ်ရခဲ့သည့် လက်ဝဲတော်ရုံ ရှင်မောဂ္ဂလံ ပင်လျှင် ခိုးသားငါးရာ၏ ပိုင်းဝန်း ရိုက်နှက်ခြင်းကို ခံရ၍

ပရိနိဗ္ဗာန် စံခဲ့ရသည်ဟု ကြားဖူးပေသည်။ မျက်မှောက် ကာလတွင်လည်း ခိုးသူများကြောင့် သေကြေခဲ့ရသူများ ရှိနေကြဆဲပင် ဖြစ်သည်။ မကြာမီက ရန်ကုန်မြို့တွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သော ဆုံးဖြတ်ပြီး အမှုတစ်ခုတွင် ခိုးမှုကျူးလွန်ရန် အိမ်ထဲသို့ ပုန်းလျှိုးဝင်ရောက်ခဲ့သူက အော်ဟစ် အကူအညီ တောင်းသူ အိမ်ရှင်ကျောင်းသူကလေးအား လည်းပင်းကို မအော်နိုင်အောင် ညှစ်ခဲ့သည်အပြင် မုဒိမ်းပြုကျင့်ပြီး ရေချိုး ကန်အတွင်း ထည့်ထားခဲ့၍ ထိုကျောင်းသူကလေးမှာ သေဆုံးသွားခဲ့ကြောင်း လေ့လာ သိရှိရပေသည်။

တည်ဆဲဥပဒေများတွင် ခိုးမှုအမျိုးမျိုးကို ဥပဒေ အမျိုးမျိုးဖြင့် သီးခြားစီခွဲ၍ ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။ အကြမ်း အားဖြင့် ဆိုရသော် ပစ္စည်းခိုးမှု၊ မယားခိုးမှု၊ လူခိုးမှုများ ဖြစ်သည်။

ပစ္စည်းခိုးမှုတွင် ခိုးသည်နေရာအပေါ် မူတည်၍ လည်းကောင်း၊ ပစ္စည်းပိုင်ရှင်အပေါ် မူတည်၍လည်းကောင်း၊ ခိုးသူ၏ အလုပ်အကိုင်ပေါ် မူတည်၍လည်းကောင်း ဥပဒေ ပုဒ်မများ ကွဲပြားသွားသည်ကို တွေ့ရသည်။

ခိုးမှုနှင့် ဆက်သွယ်၍ ခိုးရာပါပစ္စည်း လက်ခံမှုများ လည်း ပေါ်ပေါက်လေ့ ရှိသည်။ ခိုးရာပါပစ္စည်းဟူသော ဝေါဟာရမှာ ဥပဒေနယ်ပယ်တွင် အနက်အဓိပ္ပာယ် ကျယ်ဝန်းလှသည်ကို တွေ့ရသည်။

ခိုးမှု၏ အတိမ်အနက်ကို မသိ၍ မျက်ကန်းတစ္ဆေ မကြောက် ကျူးလွန်မိရာမှ ကြီးမားသော ပြစ်ဒဏ်ကျခံခဲ့ရ သူများ ရှိသကဲ့သို့ ခိုးရာပါပစ္စည်း အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို မသိ၍ ပေါ့ပေါ့လွယ်လွယ် အချောင်လိုက် ဝယ်ယူမိခဲ့ရာမှ ပြစ်ဒဏ်ကျခံခဲ့ရသူများလည်း ရှိကြပေသည်။ မည်သို့ပင် ဖြစ်စေ ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက်ကို မသိ၍ မှားခဲ့ပါသည် ဆိုရုံ မူဖြင့် ပြစ်ဒဏ်မှ ကင်းလွတ်ခွင့်ရမည် မဟုတ်ပေ။

ခိုးမှုကို အူမ မတောင့်၍ သီလမစောင့်နိုင်ဟုဆိုကာ အကျင့်ပျက်နေသူ အချောင်သမား လူဆင်းရဲများ၊ မူးယစ် ဆေးစွဲနေသူများက ကျူးလွန်လေ့ ရှိသည်သာမက လွယ်လျှင် သူကြွယ်ပင် မနေနိုင်ဟူသော ဆိုရိုးစကားနှင့် အညီ ချမ်းသာသူ၊ ရာထူးအဆင့်မြင့်သူများကလည်း လောဘရမှတ်ဖြင့် ကျူးလွန်လေ့ ရှိကြသည်။

တိရစ္ဆာန် ခိုးမှုများကို မကွေးတိုင်း၊ မန္တလေးတိုင်းနှင့် စစ်ကိုင်းတိုင်းတို့တွင် ပုပ္ဖားတံခွန် စီမံချက်ဖြင့် ထိရောက်စွာ အရေးယူလျက်ရှိပြီး ရေနံခိုးမှုများကို မကွေးတိုင်းတွင် ရွှေရည်ငွေရည် စီမံချက်ဖြင့် ထိရောက်စွာ အရေးယူလျက် ရှိပေသည်။ ရန်ကုန်တိုင်းတွင်လည်း ခိုးမှုများကို ခိုးဆိုးမှုက စီမံချက်ဖြင့် ထိရောက်စွာ အရေးယူလျက် ရှိသည်။

ပစ္စည်းခိုးမှု

တစ်ဦးတစ်ယောက်သောသူ၏ လက်ရှိမှ ထိုသူ သဘောမတူဘဲ မည်သူမဆို မရိုးမဖြောင့်သော သဘောဖြင့် ရွှေ့ပြောင်းနိုင်သော ပစ္စည်းတစ်ခုခုကို ယူရန် ကြံရွယ်၍ ထိုသို့ ယူရန် ကိစ္စအလို့ငှာ ထိုပစ္စည်းကို ရွှေ့စေလျှင် ခိုးမှုကျူးလွန်သည် မည်ပေသည်။ (ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေပုဒ်မ ၃၇၈)

မတရား ရယူရန် အကြံဖြင့်ဖြစ်စေ၊ မတရား ဆုံးရှုံး စေရန် အကြံဖြင့်ဖြစ်စေ မည်သူမဆို တစ်ဦးတစ်ယောက် သောသူအားပြုလျှင် မရိုးမဖြောင့်ပြုခြင်း ဖြစ်သည်။ (ပြစ်မှု ဆိုင်ရာ ဥပဒေပုဒ်မ ၂၄)

လူနေထိုင်ရန်သော်လည်းကောင်း၊ ပစ္စည်းသိုလှောင် ရန်သော်လည်းကောင်း အသုံးပြုသော အဆောက်အအုံ၊ သို့တည်းမဟုတ် ရေယာဉ်တစ်ခုခုအတွင်းတွင် မည်သူမဆို ခိုးမှုကို ကျူးလွန်လျှင် ထိုသူကို (၇)နှစ်ထိ ထောင်ဒဏ် တစ်မျိုးမျိုး ချမှတ်အပြင် ငွေဒဏ်လည်း ချမှတ်နိုင်သည်။ (ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေပုဒ်မ ၃၈၀)

အခြားနေရာတွင် ခိုးမှုကို ကျူးလွန်လျှင် ထိုသူကို (၃)နှစ်ထိ ထောင်ဒဏ်တစ်မျိုးမျိုးဖြစ်စေ၊ ငွေဒဏ်ဖြစ်စေ၊ ဒဏ်နှစ်ရပ်လုံးဖြစ်စေ ချမှတ်နိုင်သည်။ (ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေပုဒ်မ ၃၇၉)

စာရေး ဖြစ်စေ၊ အစေခံဖြစ်စေ၊ စာရေးအနေနှင့်သော် လည်းကောင်း၊ အစေခံအနေနှင့်သော်လည်းကောင်း၊ စေခိုင်း ခြင်းခံရသောသူဖြစ်စေ မိမိအား ခိုင်းစေသူ၏ (သို့တည်း မဟုတ်) မိမိအလုပ်ရှင်၏ လက်ရှိပစ္စည်းတစ်ခုခုနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ခိုးမှုကျူးလွန်လျှင် ထိုသူကို (၇)နှစ်ထိ ထောင်ဒဏ်တစ်မျိုးမျိုး ချမှတ်ရမည်အပြင် ငွေဒဏ်လည်း ချမှတ်နိုင်သည်။ (ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေပုဒ်မ ၃၈၁)

ခိုးမှုကို ကျူးလွန်ရန်အလို့ငှာသော်လည်းကောင်း၊ ခိုးမှုကို ကျူးလွန်ပြီးနောက် ထွက်ပြေး လွတ်မြောက်ရန် အလို့ငှာသော်လည်းကောင်း၊ ခိုးမှုကျူးလွန်၍ ရရှိသော ပစ္စည်းကို ဆက်လက် ထားရှိနိုင်ရန် အလို့ငှာသော်လည်းကောင်း၊ တစ်ဦးတစ်ယောက်သောသူကို သေစေရန်၊ သို့တည်းမဟုတ် နာကျင်စေရန်၊ သို့တည်းမဟုတ် တားဆီးရန်၊ သို့တည်းမဟုတ် သေစေမည်ဟုဖြစ်စေ၊ နာကျင်စေမည်ဟု ဖြစ်စေ၊ တားဆီးခံရမည်ဟုဖြစ်စေ ကြောက်ရွံ့စေရန် ပြင်ဆင်ပြီးမှ မည်သူမဆို ခိုးမှု ကျူးလွန် လျှင် ထိုသူကို အလုပ်ကြမ်းနှင့် (၁၀)နှစ်ထိ ထောင်ဒဏ် ချမှတ်ရမည်အပြင် ငွေဒဏ်လည်း ချမှတ်နိုင်သည်။ (ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေပုဒ်မ ၃၈၂)

ပြည်သူပိုင်ပစ္စည်း တစ်စုံတစ်ရာကို ခိုးယူလျှင် ထိုသူအား ထောင်ဒဏ် (၇)နှစ်အထိ၊ သို့မဟုတ်၊ ကြိမ်ဒဏ်၊ သို့မဟုတ် ထောင်ဒဏ်နှင့် ကြိမ်ဒဏ်နှစ်ရပ်လုံးအပြင် ငွေဒဏ်လည်း ထိုက်သင့်စေရမည်။ (ပြည်သူပိုင်ပစ္စည်း ကာကွယ်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆ (၁))

အများနှင့် သက်ဆိုင်သော ပစ္စည်းတစ်ခုခုနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ခိုးမှုကျူးလွန်လျှင် တစ်သက်တစ်ကျွန်းဒဏ် ဖြစ်စေ၊ ၁၀ နှစ်အောက် မနည်းသည့် ထောင်ဒဏ်ဖြစ်စေ စီရင်ခြင်းခံရမည်အပြင် ငွေဒဏ်လည်း စီရင်ခြင်း ခံရမည်။ (အများနှင့် သက်ဆိုင်သောပစ္စည်း ကာကွယ်စောင့်ရှောက် ရေး ဥပဒေပုဒ်မ ၃)

ခိုးရာပါပစ္စည်း

ခိုးရာပါပစ္စည်းဆိုသည်မှာ ခိုး၍ရသော ပစ္စည်းကိုသာ ဆိုလိုခြင်း မဟုတ်ပေ။ ခြောက်လှန့် တောင်းယူခြင်းဖြင့် သော်လည်းကောင်း၊ လုယက်ခြင်းဖြင့်သော်လည်းကောင်း လက်ပြောင်းသွားသော ပစ္စည်း၊ ရာဇဝတ် မကင်းသော အလွဲသုံးစားပြုခြင်း ခံရသော၊ ရာဇဝတ် မကင်းသော ယုံကြည် အပ်နှံရေး ဖောက်ဖျက်မှု ကျူးလွန်ခြင်းခံရသော ပစ္စည်းများမှလည်း ခိုးရာပါပစ္စည်း ဖြစ်ပေသည်။ သို့ရာ တွင် ထိုပစ္စည်းသည် ဥပဒေအရ လက်ရှိ ဖြစ်ထိုက်သူ၏ လက်သို့ နောင်ပြန်လည်ရောက်ရှိသည့်အခါ ခိုးရာပါပစ္စည်း

အဖြစ်မှ ရပ်စဲသွားပေသည်။ (ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေပုဒ်မ ၄၁၀)

မည်သူမဆို ခိုးရာပါပစ္စည်းဖြစ်ကြောင်း သိလျက်နှင့်၊ သို့တည်းမဟုတ် ထိုသို့ ယုံကြည်ရန် အကြောင်းရှိလျက်နှင့် ထိုပစ္စည်းကို မရိုးမဖြောင့်သော သဘောဖြင့် လက်ခံခြင်း သော်လည်းကောင်း၊ ဆက်လက် ထားရှိခြင်းသော် လည်းကောင်း ပြုလျှင် ထိုသူကို (၃)နှစ်အထိ ထောင်ဒဏ် တစ်မျိုးမျိုးဖြစ်စေ၊ ငွေဒဏ်ဖြစ်စေ၊ ဒဏ်နှစ်ရပ်လုံးဖြစ်စေ ချမှတ်နိုင်သည်။ (ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေပုဒ်မ ၄၁၁)

ခိုးရာပါ ပစ္စည်းကို သဘောရိုးဖြင့် ဝယ်ယူသူသည် ခိုးရာပါပစ္စည်း လက်ခံမှုဖြင့် အရေးယူခံရခြင်းမှ ကင်းလွတ် ခွင့် ရနိုင်သော်လည်း ဝယ်ယူထားသော ပစ္စည်းကို ပိုင်ဆိုင်ခွင့် မရနိုင်ပေ။

ခိုးမှုဖြစ်ပွားပြီးနောက် မကြာမီအတွင်း ခိုးရာပါ ပစ္စည်းကို လက်ဝယ်ထားရှိသူသည် မည်သည့်နည်းဖြင့် ထိုပစ္စည်း မိမိလက်ဝယ်သို့ ရောက်ရှိသည်ကို အကြောင်း မပြနိုင်လျှင် ထိုသူသည် သူခိုးသော်လည်းကောင်း၊ ခိုးရာပါ ပစ္စည်းဖြစ်ကြောင်း သိလျက်နှင့် လက်ခံထားသူသော် လည်းကောင်း ဖြစ်သည်ဟု မှတ်ယူနိုင်သည်။ (သက်သေခံ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၁၄ ဥပမာ (က))

မည်သူမဆို ခိုးရာပါ ပစ္စည်းမှန်း သိလျက်နှင့်ဖြစ်စေ၊ ထိုသို့ ယုံကြည်ရန် အကြောင်းရှိလျက်နှင့်ဖြစ်စေ ထိုပစ္စည်း ကို အမြဲတစေ လက်ခံလျှင်၊ သို့တည်းမဟုတ် ရောင်းဝယ် ဆက်ဆံလျှင် ထိုသူကို တစ်သက်တစ်ကျွန်းဒဏ်ဖြစ်စေ၊ ၁၀ နှစ်ထိ ထောင်ဒဏ်တစ်မျိုးမျိုးဖြစ်စေ ချမှတ်ရမည်အပြင် ငွေဒဏ်လည်း ချမှတ်နိုင်သည်။ (ပြစ်မှုဆိုင်ရာ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၄၁၃)

မည်သူမဆို ခိုးရာပါ ပစ္စည်းမှန်း သိလျက်နှင့်သော် လည်းကောင်း၊ ထိုသို့ ယုံကြည်ရန် အကြောင်းရှိလျက်နှင့် သော်လည်းကောင်း ထိုပစ္စည်းကို ၄၀၀၀၀ ရာတွင်၊ သို့တည်းမဟုတ် စီမံခန့်ခွဲရာတွင်၊ သို့တည်းမဟုတ် ဖျောက်ဖျက်ရာတွင် မိမိအလိုအလျောက် ကူညီလျှင် ထိုသူကို (၃)နှစ်ထိ ထောင်ဒဏ်တစ်မျိုးမျိုးဖြစ်စေ၊ ငွေဒဏ်

ဖြစ်စေ၊ ဒဏ်နှစ်ရပ်လုံးဖြစ်စေ ချမှတ်နိုင်သည်။ (ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေပုဒ်မ ၄၁၄)

မယားခိုးမှု

မယားခိုးမှုတွင် ပစ္စည်းခိုးမှုနှင့် မတူညီသော အချက်များ ရှိသည်။ သူတစ်ပါး၏ မယားကို သွေးဆောင် ခေါ်ယူသွားရုံမျှဖြင့် မယားခိုးမှုမြောက်မည် မဟုတ်ပေ။

(မဟောသဓဇာတ်တော်ကြီးပါ မယားခိုး တရားစီရင်ခန်းတွင် ဖော်ပြထားသော အမှုဖြစ် အကြောင်းခြင်းရာများသည် ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေအရဆိုသော် မယားခိုးမှု မမြောက်နိုင်ပေ။ မဟောသဓသည် မယားခိုး တရားစီရင်ရာတွင် တရားလို ဂေါတကာဠ၊ တရားခံ ဒီဃပိဋ္ဌိနှင့် လင်ရှိမယား ဒီဃတာလာတို့အား သီးခြားစီ ခွဲထားပြီး ထိုသူများ၏ အမည်၊ ဇနီးအမည်၊ လင်အမည်၊ မိဘယောက်ခမများ၏အမည်နှင့် နေရပ်လိပ်စာတို့ကို စစ်ဆေး မေးမြန်းခြင်းဖြင့် ဒီဃတာလာသည် တရားလို ဂေါတကာဠ၏ မယားလော၊ တရားခံ ဒီဃပိဋ္ဌိ၏ မယားလောဟူသည့် ပြဿနာ၏ အဖြေကို ရှာဖွေကာ အမှုကို ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်။)

ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေပုဒ်မ ၄၉၇ အရ မယားခိုးမှုမြောက် မမြောက် စစ်ဆေး ဆုံးဖြတ်ရာတွင်မူ ယင်းပုဒ်မပါ ပြစ်မှုအင်္ဂါရပ်များနှင့် ညီညွတ်သော အမှုကို တရားခံကျူးလွန်ခဲ့ခြင်း ရှိ မရှိ စိစစ်ရန် လိုအပ်မည် ဖြစ်သည်။ ယင်းပုဒ်မတွင် မည်သူမဆို လင်ရှိမယားလည်းဖြစ်၍ လင်ရှိမယားဖြစ်ကြောင်း မိမိသိသည်လည်းဖြစ်သော၊ သို့တည်းမဟုတ် ထိုသို့ဖြစ်ကြောင်း မိမိယုံကြည်ရန် အကြောင်းရှိသည်လည်းဖြစ်သော မိန်းမကို လင်ဖြစ်သူ သဘောမတူဘဲ သော်လည်းကောင်း၊ အလိုတူရာရောက်ခြင်း မရှိဘဲသော်လည်းကောင်း ကာမစပ်ယှက်ခြင်း ပြုရာ၌ မုဒိမ်းမှု မမြောက်လျှင် မယားခိုးမှုကို ကျူးလွန်ခြင်းဖြစ်၍ ထိုသူကို (၅)နှစ်အထိ ထောင်ဒဏ်တစ်မျိုးမျိုးဖြစ်စေ၊ ငွေဒဏ်ဖြစ်စေ၊ ဒဏ်နှစ်ရပ်လုံးဖြစ်စေ ချမှတ်ရမည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။ တရားခံ၏ ပြုကျင့်မှုကို အဆိုပါ လင်ရှိမယားက သဘောတူလျှင် မယားခိုးမှုမြောက်ပြီး သဘောမတူပါက မယားခိုးမှု မဟုတ်တော့ဘဲ မုဒိမ်းမှု ဖြစ်သွားပေလိမ့်မည်။ သာမန်

အားဖြင့် လင်ရှိမယားအား ကြာခိုပြီး ပေါင်းသင်း စပ်ယှက်သည်ဆိုသော ကိစ္စ၌ မျက်မြင်သက်သေရရန် မလွယ်ပေ။ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး ပေါင်းသင်း စပ်ယှက်ရန် အခွင့်အရေးရှိသည့် လုံလောက်သော ပတ်ဝန်းကျင် သက်သေအထောက်အထားများ ရှိပါမူ ပေါင်းသင်း စပ်ယှက်ခဲ့ကြသည်ဟု ကောက်ယူနိုင်ပေသည်။ (မောင်ထွန်းမြင့်နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံအမှု^(၁))

၁၉၇၄ ခုနှစ်ခန့်က မြို့နယ်တရားရုံးတစ်ရုံးသို့ တင်ပို့လာသော ရဲအရေးမပိုင်မှု စွဲဆိုလွှာတွင် ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေပုဒ်မ ၃၇၉ (မ)ဟု ဖော်ပြထားသည်ကို တွေ့ရဖူးသည်။ တိရစ္ဆာန်ခိုးမှုများတွင် ၃၇၉ (တ)ဟုလည်းကောင်း၊ အခြားပစ္စည်းခိုးမှုများတွင် ၃၇၉ (ပ)ဟုလည်းကောင်း၊ ခါးပိုက်နှိုက်မှုများတွင် ၃၇၉ (ခါး)ဟုလည်းကောင်း ဖော်ပြ စွဲဆိုလေ့ရှိသည်ကို တွေ့ကြုံခဲ့ဖူးသော်လည်း ၃၇၉ (မ)ဟု ဖော်ပြ စွဲဆိုသည်ကို ယခုတစ်ကြိမ်သာ တွေ့ဖူး၍ နားမလည်နိုင်အောင် ဖြစ်ခဲ့ရသည်။ အမှုဖြစ်ပွားပုံ အကြောင်းခြင်းရာကို သေချာစွာ ဖတ်ရှုကြည့်သည့်အခါတွင်မူ မယားခိုးမှုဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရ၍ ရယ်လိုသော စိတ်ကို မျိုသိပ်ပြီး ပြုံးရဲသာ ပြုံးလျက် ပုဒ်မ ၄၉၇ ဟု ပြင်ဆင်ပေးရန် ပြောခဲ့ရပေသည်။)

လူခိုးမှု

လူခိုးမှု ဆိုသည်မှာ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံမှ အပသို့ လူကို ခိုးယူမှုနှင့် ဥပဒေနှင့်အညီ အုပ်ထိန်းသူထံမှ လူကို ခိုးယူမှုဟူ၍ နှစ်မျိုးရှိသည်။ (ပြစ်မှုဆိုင်ရာ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၃၅၉)

မည်သူမဆို တစ်ဦးတစ်ယောက်သောသူအား ထိုသူကိုယ်တိုင်ဖြစ်စေ၊ ထိုသူကိုယ်စား ဥပဒေနှင့်အညီ သဘောတူပိုင်ခွင့်ရှိသူကဖြစ်စေ သဘောမတူဘဲ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံမှ အပသို့ ထုတ်ဆောင်သွားလျှင် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံမှ အပသို့ လူကို ခိုးယူသည် မည်ပေသည်။ (ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေပုဒ်မ ၃၆၀)

စာမျက်နှာ (၉၈)သို့

ပြေပဲဆံ ဟတ်(ပ)ဂိုဏ်

မောင်မောင်ထွေး (မုံရွာ)

ကြားဖူးကြမှာပါ။ တရားရှင် လွှတ်တယ်၊ တရားသေ လွှတ်တယ်၊ စွဲချက်တင်တယ်ဆိုတဲ့ ဥပဒေအသုံးအနှုန်း ဝေါဟာရ စကားလေးတွေကို။ ဒါပေမဲ့ ဘာကြောင့် တရားရှင် လွှတ်တယ်၊ ဘာကြောင့် တရားသေလွှတ်တယ်၊ ဘာကြောင့် စွဲချက်တင်တယ်ဆိုတာနဲ့ ပတ်သက်လို့တော့ ဥပဒေပညာရှင်တွေ မဟုတ်လေတော့ တိတိကျကျ သိကြမှာ မဟုတ်ပါဘူး။

အသေးစိတ် မဟုတ်တောင် တီးမိခေါက်မိရုံလောက် တော့ ရေးပြချင်ပါတယ်။ ဗဟုသုတအဖြစ်ပေါ့။

တရားရှင်လွှတ်တယ် ဆိုတာက ဝရမ်းမှုများ (၆ လ ထက် ပိုလို့ ထောင်ဒဏ် စီရင်နိုင်တဲ့ ပြစ်မှုများနဲ့ သေဒဏ်၊ တစ်သက်တစ်ကျွန်းဒဏ်အထိ အပြစ်ပေးနိုင်တဲ့ ပြစ်မှုများကို ဆိုပါတယ်။ (ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၄၀) စစ်ဆေးရာမှာ တရားလိုနဲ့ လိုပြသက်သေများကို တရားခံဘက်က ပြန်လှန်မေးမြန်း ကြားနာလို့ ပြစ်မှုမထင်ရှားရင်၊ ဒါမှမဟုတ် စွဲချက်တင်ရန် သက်သေအထောက်အထား မခိုင်လုံဘူးလို့ ယူဆရင်၊ တရားခံကို စွဲချက်မတင်ဘဲ လွှတ်လိုက်တာကို တရားရှင် လွှတ်တယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ (ဦးဘွန်တိတ်ပါ (ဂ) နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ ၁၉၇၁ ခု၊ မြန်မာနိုင်ငံ စီရင်ထုံး၊ နိုင်ငံတော် တရားရုံးချုပ်၊ စာမျက်နှာ-၃၆ မှာ ဝရမ်းမှုမှာ ဆိုရင် ပုဒ်မ-၂၅၂ (၁) အရ တရားလိုဘက်ကို စစ်ဆေးပြီး တရားခံကို မစစ်ဆေးဘဲ ပုဒ်မ-၂၅၃ (၁)အရ ပြစ်မှု မထင်ရှားလျှင် တရားခံကို တရားရှင် လွှတ်နိုင်သည်။ ဒါမှမဟုတ် ပုဒ်မ-၂၅၃ (၂) အရ တရားလိုဘက်ကို စစ်ဆေးလို့ မပြီးစီးမီပင် စွဲချက်တင်ရန် အကြောင်းမရှိ

လျှင် တရားခံကို တရားရှင် လွှတ်နိုင်သည်ဟု ဖော်ပြ ထားတာ တွေ့ရပါတယ်။)

တရားရှင် လွှတ်တာဟာ တရားခံကို ပြစ်မှုနဲ့ ပတ်သက်လို့ စွဲဆိုခြင်း မပြုဘဲ လွှတ်လိုက်တဲ့အတွက် နောင်သက်သေအထောက်အထား ရှိလာရင် ဒီအမှုနဲ့ ပတ် သက်လို့ ထပ်မံပြီး အရေးယူလို့ ရပါတယ်။)ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ-၄၃၇)။

တရားရှင် လွှတ်တာဟာ ပြစ်မှုရဲ့ နောက်ဆုံးစီရင်ချက် မဟုတ်လို့ တရားရုံးက နောက်ထပ် စုံစမ်းစစ်ဆေးရန် အသက်ရှင်နေသေးတယ်လို့ သဘောရပါတယ်။ တရားရှင် လွှတ်တာဖြစ်စေ၊ တရားရှင် မလွှတ်ဘဲ စွဲချက်တင်တာ ဖြစ်စေ မကျေနပ်ရင် (တရားလို၊ တရားခံ) အဆင့်မြင့် တရားရုံးကို ပြင်ဆင်မှုတက်ဖို့ အခွင့်အရေး ရှိပါသေးတယ်။

တရားသေ လွှတ်တယ် ဆိုတာကတော့ တရားခံကို တရားရှင် မလွှတ်ဘဲ စွဲချက်တင်ပြီး တရားလိုနှင့် လိုပြ သက်သေများကို ပြန်ခေါ် စစ်ဆေးပြီး (လိုအပ်ပါက) တရားခံနှင့် ခံပြသက်သေများကို စစ်ဆေးလိုပြီးရင် တရားခံ အပေါ် ပြစ်မှု မမြောက်ဘူးလို့ ယူဆတဲ့အတွက် လွှတ်လိုက် တာကို တရားသေလွှတ်တယ်လို့ ဆိုပါတယ်။

တရားသေ လွှတ်တာဟာ အပြီးသတ် ဆုံးဖြတ်ချက် ဖြစ်လို့ အဲဒီပြစ်မှုနှင့် ပတ်သက်လို့ နောက်ထပ် တရားစွဲဆို ပိုင်ခွင့် မရှိတော့ပါဘူး။ (ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၄၀၃)။

ဒါပေမဲ့ တရားသေလွှတ်တဲ့ ဝရမ်းမှုများကို အစိုးရက မကျေနပ်ရင် စီရင်ဆုံးဖြတ်တဲ့နေ့ရဲ့ (၆)လအတွင်းမှာ

ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၄၁၇ အရ တရားရုံးချုပ်ကို အယူခံဝင်လို့ ရပါတယ်။

စွဲချက်ဆိုတာကတော့ တရားခံတစ်ဦးကို ဘာဖြစ်မှုနဲ့ ကျူးလွန်တယ်ဆိုတာကို တရားရုံးက ထုတ်ဖော် ရေးသားတဲ့ စွဲချက်ကို ခေါ်တာပါ။ စွဲချက်မှာ စွပ်စွဲခံရသူဟာ သူ့ အနေနဲ့ ရင်ဆိုင်ရမယ့် ဖြစ်မှုကို ဘာပုဒ်မ၊ ဘာဥပဒေအရ ဆိုတာ အသိပေးခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

စွဲချက်တင်သင့် မတင်သင့် ဆုံးဖြတ်တဲ့ နေရာမှာ အင်မတန်မှ ချင့်ချိန်ရပါတယ်။ တရားခံတစ်ဦးအပေါ် စွဲချက်တင်ထိုက် မတင်ထိုက်နှင့် ပတ်သက်တဲ့ စဉ်းစား ရမယ့် အချက်အလက်မျိုးဟာ တရားခံကို အပြစ်ပေးထိုက် မပေးထိုက် စဉ်းစားရမယ့် အချက်အလက်မျိုးနှင့် ဥပဒေအရ မတူညီပါဘူး။ (၁၉၆၆ ရုံးချုပ် ၉၂၁/၉၂၂ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ဘွန်ချင်ရင် (ခ) ဦးဘိုးရင်)

ဒါပေမဲ့ မတင်သင့်ဘဲ စွဲချက်တင်ရင်တော့ စွပ်စွဲ ခံရသူဟာ အင်မတန် နစ်နာသလို ရုံးတော်အနေနဲ့လည်း မကုန်သင့်တဲ့ အချိန်တွေ ကုန်ပါတယ်။ မြန်မြန်နှင့် မှန်မှန် ဆိုတဲ့ တရားစီရင်ရေးမှုနဲ့လည်း မကိုက်ညီဘူးပေါ့။ စွဲချက် မတင်ခင် သက်သေပြရမယ့်တာဝန် (BURDEN OF PROOF)ဟာ တရားလိုအပေါ်မှာ ရှိပါတယ်။ စွပ်စွဲခံရသူ (တရားခံ)မှာ လုံးဝ တာဝန်မရှိပါဘူး။

[တရားလိုက တရားခံကို စွပ်စွဲတဲ့အမှုနှင့် ပတ်သက် လို့ နိုင်နိုင်လုံလုံ သက်သေပြရမယ်ဆိုလို့ တစ်ခါက ရွာ တစ်ရွာမှာ တရားလိုက သက်သေပြလိုက်သလိုတော့ မဖြစ် သင့်ပါဘူး။ ဒါက ဒီလိုပါ။

တစ်ခါက ရွာတစ်ရွာမှာ တေပေနေတဲ့ (ခေတ်စကား နှင့် ပြောရရင် လမ်းသရဲပေါ့)။ ဆိုးပေဆိုတဲ့ လူငယ် တစ်ယောက်ဟာ ရွာဦးဘုန်းကြီးကျောင်းမှာ ဘေးမဲ့ လွှတ်ထားတဲ့ ကြက်ကို သွားခိုးပါတယ်။ ဘုန်းကြီးနဲ့ မိလို့ ရိုက်လွှတ်လိုက်တော့-

ဆိုးပေက ရွာထဲလှည့် “ရွာဦးဘုန်းကြီး ကြက်မနဲ့ ပြစ်မှားနေတယ်၊ ရွာဦးဘုန်းကြီးကြက်မနဲ့ ပြစ်မှားနေတယ်” လို့ လျှောက်အော်သတဲ့။ ဒကာ ဒကာမတွေက “ပညာ၊ သိက္ခာ၊ သမာဓိ”နဲ့ ပြည့်စုံတဲ့ ဘုန်းကြီး၊ မင်း သက်သေ ပြနိုင်ရင်ပြီ၊ မပြနိုင်ရင်တော့ အသေပဲလို့ ဆိုတော့ ဆိုးပေက

“ရွာဦးဘုန်းကြီးကျောင်းက ကြက်ဥတစ်လုံး သွားယူပါ၊ သက်သေပြပါမယ်”လို့ ပြောတော့ ကြက်ဥတစ်လုံး သွားယူ၊ “ကဲ-သက်သေပြ”ဆိုတော့ ဆိုးပေက ယူလာတဲ့ ကြက်ဥကို ခွဲ၊ “ဒီမယ် ကြည့်ကြပါ၊ ဝါဝါအနှစ်တွေက ဘုန်းကြီးနဲ့ ပြစ်မှားတာ၊ ဖြူဖြူအနှစ်တွေက ဘိုးသူတော်နဲ့ ပြစ်မှားတာ” လို့ သက်သေပြသတဲ့။ အဲဒီလို မဖြစ်နိုင်တာကို လုပ်ကြံ ပြီး သက်သေပြရင်တော့ ဘယ်ဖြစ်ပါ့မလဲ။]

မှတ်သားစရာကောင်းတဲ့ တကယ့်အဖြစ်အပျက် ကလေး ရေးချင်ပါသေးတယ်။ တရားရုံးချုပ်ထိ ရောက်လို့ တရားရုံးက ဆုံးဖြတ်လိုက်ရတဲ့ စွဲချက်နဲ့ ပတ်သက်တဲ့ အမှုလေးပါ။

၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၂၂ ရက်နေ့ ၁၂ နာရီ ၅၅ မိနစ် အချိန်လောက် ရန်ကုန်မြို့ ပြည်ထောင်စုရိပ်သာ လမ်း၊ မောင်အေးရဲ့ နေအိမ်က မြေပဲဆန်များ ဖမ်းမိလို့ ဒဂုန်ရဲစခန်းမှူး ဦးဘရင်က တရားစွဲတဲ့ အမှုလေးပါ (အဲဒီ အချိန်တုန်းက ဆီ၊ ဆီထွက်သီးနှံဖြစ်တဲ့ မြေပဲဆန်၊ နှမ်းများ ကို အစိုးရကသာ ကြိတ်ခွဲ ရောင်းချနိုင်ပါတယ်။ ပုဂ္ဂလိက လုပ်ပိုင်ခွင့် မရှိပါဘူး။)

မောင်အေးကို အောက်တရားရုံးက အမှုနှင့် ပတ်သက်လို့ စွဲချက်တင်လိုက်ပါတယ်။ မောင်အေး မကျေနပ်လို့ ပြင်ဆင်မှုတက်တဲ့ အဖြစ်အပျက်ကလေးပါ။ တရားရုံးချုပ်က ဆုံးဖြတ်လိုက်တဲ့ စီရင်ချက်ကတော့-

“နိုင်ငံတော် တရားရုံးချုပ် ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှု”

တရားသူကြီးဦးချစ်

မောင်အေး (ပြင်ဆင်ရန် လျှောက်ထားသူ) နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ (ပြင်ဆင်ရန် လျှောက်ထားခံရသူ) စာမျက်နှာ ၁၂၄၈ (မြန်မာနိုင်ငံ တရားစီရင်ထုံးများ ၁၉၆၆) လျှောက်ထားသူ (တရားခံ) မောင်အေးသည် မြေပဲ ဆန် မစိမ်းမကျက် (၁၇)အိတ်ကို သိုလှောင်ထားသည်ဟု ဆိုကာ ၎င်းအပေါ် အရေးကြီးသော ကုန်ပစ္စည်းများနှင့် ဆောင်ရွက်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေပုဒ်မ-၈ (၁)အရ မူလရုံးက စွဲချက်တင်ခဲ့သည်။

ထိုစွဲချက်တင်သော အမိန့်ကို မကျေနပ်သဖြင့် လျှောက်ထားသူ မောင်အေးသည် ရန်ကုန်မြို့ ဟံသာဝတီနှင့် စာမျက်နှာ (၉၈)သို့

ကမ္ဘာပျက်ချင်ပျက်၊ တရားမျှတမှုကိုတော့ မပျက်စေနှင့်။

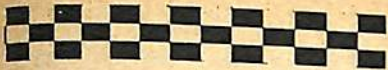
တရားနှင့် ဥပဒေဆိုသော စကားသည် အစဉ်အမြဲ တွဲနေသော စကားဖြစ်ပေသည်။ ကျောနှင့် ရင်ကို ခွဲခြား မရသကဲ့သို့၊ ရေကို ဓားနှင့် တားသော်လည်း ခွဲခြားမရ သကဲ့သို့၊ တရားနှင့် ဥပဒေဟူသည် ခွဲခြား၍ မရကောင်းပေ။

တရားမျှတမှုရှိမှလည်း ဥပဒေများပြဋ္ဌာန်းရခြင်းသည် အဓိပ္ပာယ်ရှိမည် ဖြစ်သကဲ့သို့ ဥပဒေမှန်သမျှလည်း တရား မျှတမှုအတွက် ဖြစ်ရပေမည်။ ဥပဒေများ များစွာရှိပြီး တရားမျှတမှု မရှိလျှင်ကား၊ တရားမျှတမှု မထွန်းကားလျှင် ကား အဓိပ္ပာယ်ရှိမည် မဟုတ်။ ချမ်းသာသူများအတွက် ဥပဒေတစ်မျိုး၊ ဆင်းရဲသူများအတွက် ဥပဒေတစ်ဖုံ ဖြစ်လျှင် ကား “အမှန်တရားဆိုတာ အဘယ်နည်း”ဟု မေးမြန်းကာ ပြည်သူတို့သည် ပြက်ရယ်ပြုလျက် တရားဥပဒေသမားများ ကို ကျောခိုင်းသွားကုန်ကြမည်သာ ဖြစ်ပေသည်။

စာဖြင့် ရေးသား ပြဋ္ဌာန်းထားသော ဥပဒေများသည် ပင်ကူအိမ်များကဲ့သို့ ဆင်းရဲနွမ်းပါးသူများနှင့် အားနည်း ချည်နှံသူများကိုသာ ငြိတွယ် ဖမ်းမိစေပြီး ချမ်းသာသူများနှင့် အာဏာရှိသူများကို လွတ်မြောက် ချိုးဖောက်ခွင့် ပေးနေမည် ဆိုလျှင် “တရားစီရင်ရေးပလ္လင်”သည် သန့်စင်သောနေရာ ဖြစ်တော့မည် မဟုတ်ပေ။ တရားရုံးများကိုလည်း ပြည်သူ တို့က အယုံအကြည်ရှိတော့မည် မဟုတ်ပေ။

“အမှန်တရားသည် ရှိ၏။ ဖြောင့်မတ်၏။ မဖြောင့် မတ်သူများမှာ တရားဥပဒေသမားများသာ ဖြစ်၏။ တရား ဥပဒေကို မကြောက်ပါ။ တရားဥပဒေသမားများကိုသာ ကြောက်ပါ၏။” ဤကား ရုရှားဆိုရိုးစကားတစ်ခု ဖြစ်သည်။ ယင်းဆိုရိုးစကားအတိုင်း မဖြစ်ကောင်းပေ။ အချို့သော တရားဥပဒေသမားများကား ခြင်္သေ့ကဲ့သို့ ရဲရင့် ကြပါ၏။ သို့သော် ၎င်းတို့အား ခြင်္သေ့ကဲ့သို့ ရဲရင့်စေသော အရာများကား အဘယ်အရာများပေးနည်း။ ကျွန်ုပ်တို့ မသိနိုင်၊ မမြင်နိုင်သော အရာများ ဖြစ်ကြပေသည်။ တွေးတောဖွယ်၊ ရင်မောဖွယ်၊ ငေးမောဖွယ် ဖြစ်နေပေတော့ သည်။ နိုင်ငံအတွက်၊ ပြည်သူအတွက်၊ လူ့အဖွဲ့အစည်း အတွက် ရဲရင့်ခြင်းဖြစ်လျှင်မူကား ရွှေပြည်တော်အတွက် ဝမ်းမြောက်ဖွယ် ကောင်းလေစွ။

“ကျွန်ုပ်တို့ လူ့ဘောင်အဖွဲ့အစည်းတွင် ပညာတတ် များ ပေါ်ထွန်းလာကတည်းက ဖြောင့်မတ်သူများ ပျောက် ကွယ်ကြပေပြီ”ဟူသော ဆိုရိုးစကားတစ်ခု ရှိသည်။ ပညာရှိ များအား စော်ကားသောစကား မဟုတ်ပေ။ ပညာတတ်ပြီး ကောက်ကျစ်သူများကို ရည်ရွယ်သောစကား ဖြစ်သည်။ သတိထား ဆင်ခြင်ဖွယ်ပင် ဖြစ်တော့သည်။

တရားဥပဒေကို နေ့စဉ် အသက်ဝင်အောင် လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်နေကြသူများမှာ တရားသူကြီးများသာမက ဥပဒေအရာရှိများ၊ တရားရုံးချုပ်ရှေ့နေများ၊ အထက်တန်းရှေ့နေများလည်း ပါဝင်ကြပါသည်။ လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ ကံကြမ္မာကို ဖန်တီးနေကြသူများ ဖြစ်ကြပါသည်။

ဥပဒေအရာရှိများကို အစိုးရရှေ့နေများဟုလည်း ခေါ်ကြပါသည်။ ဆွဲချများ မဟုတ်ပေ။ “ဥပဒေနှင့်အညီ ရဲဝံ့စွာ တင်ပြနိုင်သူသာ ဥပဒေဝန်ထမ်း၊ ဥပဒေအရာရှိ ဖြစ်ထိုက်သည်။ ဥပဒေနှင့် မညီသော အလုပ်ကို မည်သည့်ဥပဒေအရာရှိမျှ လုပ်ရန် တာဝန်မရှိပါ။ ဥပဒေနှင့် မညီသော အလုပ်ကို ဥပဒေအရာရှိက ဆောင်ရွက်မိလျှင်လည်း ပြည်သူအများ လိုလားကြမည် မဟုတ်ပါ။ သက်သေထင်ရှား ခိုင်လုံခြင်း မရှိသော တရားခံအပေါ် အပြစ်ပေးရန် လျှောက်လဲရမည် မဟုတ်ပါ” ဟူသော ဦးဟန်ညွန့် (ဥပဒေ)၏ ရေးသားချက်များကို ကျွန်ုပ်အလေးအနက် ထောက်ခံပါသည်။ ဥပဒေအရာရှိများ သတိထား ဆင်ခြင်ဖွယ်ပင် ဖြစ်ပေသည်။

အပြစ်ကင်းမဲ့သူတစ်ဦး ပြစ်ဒဏ်ကျခံသွားရခြင်းထက် အပြစ်ရှိသူ ၁၀ ဦး လွတ်သွားခြင်းကား ပို၍ ကောင်း၏ဟု ဆာဝီလျံ ဘလက်စတန်း (၁၇၂၃-၁၇၈၀)က ပြောခဲ့သည်။ အမှန်စင်စစ် အပြစ်ကင်းမဲ့သူတစ်ဦးလည်း အပြစ်မကျစေနှင့်၊ အပြစ်ရှိသူ ၁၀ ဦးလည်း မလွတ်စေနှင့်။ ဤသည်မှာ အကောင်းဆုံး တရားစီရင်ရေးစနစ်ပင် ဖြစ်သည်။

တရားခံများအတွက် လိုက်ပါ ဆောင်ရွက်ကြရသည့် အကျိုးဆောင်ကြီးများ (တရားရုံးချုပ် ရှေ့နေများ၊ အထက်တန်းရှေ့နေများ)ကို နိုင်ငံတော် တရားရုံးချုပ်ကပင် လိုင်စင်များ (အသိအမှတ်ပြု လက်မှတ်များ)ထုတ်ပေးထားပါသည်။ ပြစ်မှုကျူးလွန်သည်ဟု စွပ်စွဲခံရသူများကို ဥပဒေနှင့်အညီ အကာအကွယ်ပေးရန် ဖြစ်သည်။ မွန်မြတ်သော အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပင် ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် “ရှေ့နေဆိုတာ သင်၏ ခြံမြေကို သင်၏ ရန်သူများလက်မှ ကယ်တင်ပြီး သူ့အတွက် သူယူထားသူပင် ဖြစ်သည်”

ဟူသော ဆိုရိုးစကားတစ်ခု ရှိသည်။ လူကြီးလူကောင်းရှေ့နေများကို ဆိုလိုခြင်း မဟုတ်ပေ။ ဝိသမလောဘသမားများကို ရည်ရွယ်သောစကား ဖြစ်သည်။ ယင်းသို့ မဖြစ်ကောင်းပေ။ ရှေ့နေများသည် အပြစ်ရှိသူများအတွက် ကျားပွတ်၊ အပြစ်မဲ့သူများအတွက် ခံကတုတ်ဟူသော စကားအတိုင်းသာ ဖြစ်သင့်ပေသည်။

ဤဆောင်းပါး၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ တရားဥပဒေကို အသက်ဝင်အောင် နေ့စဉ်လှုပ်ရှား ဆောင်ရွက်နေကြသော တရားသူကြီးများ၊ ဥပဒေအရာရှိများ၊ ရှေ့နေများအနေဖြင့် တရားမျှတမှုအတွက် ဥပဒေကို ကိုင်တွယ် ကျင့်သုံးကြရန် တရားစီရင်ရေးတွင် ဝိုင်းဝန်းကူညီကြရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။

ကမ္ဘာပျက်ချင်ပျက်၊ တရားမျှတမှုသည် မပျက်ပါစေနှင့်။ မိုးပြိုကာမှ ပြိုစေ။ တရားမျှတမှုကား ရှိပါစေဟု ဆုတောင်းရင်း နိဂုံးချုပ်လိုက်ပါသည်။

မောင်ညွန့်စိန်

တရားရေးဝန်ထမ်း အရာရှိများ

အထူးမွမ်းမံသင်တန်း အမှတ်စဉ် (၁)

(၁၅-၂-၉၉ မှ ၂၆-၃-၉၉)

တရားရုံးချုပ်မှ တရားရေးဝန်ထမ်း အရာရှိများအား အခါအားလျော်စွာ အရည်အချင်းမြှင့် မွမ်းမံသင်တန်းများ ပေးလျက်ရှိရာ ရန်ကုန်တိုင်း၊ လှည်းကူးမြို့နယ်(ဖောင်ကြီး) ဗဟိုဝန်ထမ်းတက္ကသိုလ်တွင် ဖွင့်လှစ်သော တရားရေး ဝန်ထမ်းအရာရှိများ အထူးမွမ်းမံသင်တန်း အမှတ်စဉ်(၁)မှာ သင်တန်းသား သင်တန်းသူ အရေအတွက် များပြားပြီး ထူးထူးခြားခြား အရေးပါလှသော ပထမဆုံးသင်တန်းကြီးပင် ဖြစ်ပါသည်။

တက်ရောက်ခဲ့သူတွေ

တရားရုံးချုပ်နှင့် ပြည်နယ်တိုင်း တရားရုံးများ၊ မြို့နယ်တရားရုံးများမှ တရားရေးဝန်ထမ်း အဆင့် (၄) မှသည် ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူးများအဆင့်ထိ အသက် (၅၇)နှစ်အတွင်းရှိ အရာရှိဝန်ထမ်းများ သင်တန်း တက်ရောက်ကြရသည်။ ဤသင်တန်းတွင် သင်တန်းသား (၂၀၀)ဦးနှင့် သင်တန်းသူ (၁၀၀)ဦး ပါရှိပြီး အောင်ဆန်း အပတ်စဉ်များမှသည် လုပ်ငန်းခွင် အမှတ်စဉ် (၁၁)အထိ ပါဝင် တက်ရောက်ခဲ့ကြပေသည်။

သင်တန်းဖွင့်လှစ်ခြင်း

အနယ်နယ် အရပ်ရပ်မှလာသော သင်တန်းသားများ ၇-၂-၉၉ နေ့တွင် နောက်ဆုံးသတင်းပို့ကြရပြီးနောက် ၉-၂-၉၉ နေ့တွင် နိုင်ငံတော် တရားသူကြီးချုပ်၏ ဩဝါဒခံယူကြပါသည်။ ၁၀-၂-၉၉ နေ့တွင် တရားရုံးချုပ်ရှေ့ အမျိုးသမီးများ စုရပ်နေရာနှင့် တရားရုံးချုပ်ခမ္ဘာရုံရှေ့ အမျိုးသားများ စုရပ်နေရာများမှတစ်ဆင့် ဗဟိုဝန်ထမ်း တက္ကသိုလ်ရှိရာ ဖောင်ကြီးသို့ ထွက်ခွာ၍ စခန်းဝင်ရောက် ကြရသည်။

ကျွန်တော်တို့ အမျိုးသားယာဉ်တန်းကားများ တပ်ခွဲ (၆) တည်းခိုဆောင်များသို့ ရောက်ချိန်မှာ နံနက် (၉)နာရီခန့် ရှိပါပြီ။ တပ်ခွဲရုံးသို့ သတင်းပို့ခြင်း၊ ကသန့်ပါတ်များ ပေးခြင်း၊ ခုတင်နှင့် အဆောင်များ နေရာချခြင်း၊ အဆောင် တွင်း၊ ပြင်များ သန့်ရှင်းရေး ဆောင်ရွက်ပြီးနောက် နေ့လယ်စာ စားသောက်ကြပါသည်။

နောက်ပိုင်းတွင် ဝတ်စုံအတွက် ကိုယ်တိုင်းခြင်း၊ ဝတ်စုံများထုတ်ခြင်း၊ ပြင်ဆင်ခြင်း၊ ကသန့်ပါတ်များ

သပ်ခြင်း၊ တက္ကသိုလ်တည်ဆဲစည်းကမ်းများ၊ အဆောင်
သုံးကမ်းများ ပြောကြားခြင်း၊ စစ်ပညာဌာနမှ ကစ်အခင်း
အကျင်းများ ရှင်းလင်း ပြသခြင်း၊ တပ်ခွဲမှူး၊ တပ်စုမှူးများ၊
အဆောင်နာယကကြီးများ၊ အဆောင်မှူးများ ဖွဲ့စည်းတာဝန်
ပေးခြင်း၊ တစ်ပတ်စာ အချိန်ဇယားများ ထုတ်ပေးခြင်းများ
ပြီးဆုံးပြီးသည့်နောက် ၁၅-၂-၉၉ နေ့တွင် အုန်းတော
ခန်းမ၌ သင်တန်းစတင် ဖွင့်လှစ်ခဲ့ပါတော့သည်။

သင်တန်းဖွင့်ပွဲတွင် နိုင်ငံတော် အေးချမ်းသာယာရေး
နှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီ အတွင်းရေးမှူး (၁) ဒုတိယ
ဗိုလ်ချုပ်ကြီးခင်ညွန့် တက်ရောက် အဖွင့်အမှာစကား
ပြောကြား ဖွင့်လှစ်ပေးခဲ့ပြီးသည့်နောက်တွင် နိုင်ငံတော်
တရားသူကြီးချုပ် ဦးအောင်တိုးမှလည်း လမ်းညွှန်ဩဝါဒ
ပေးပါသည်။ သင်တန်းဖွင့်ပွဲတွင် နိုင်ငံတော်ရှေ့နေချုပ်နှင့်
ဝန်ထမ်းရွေးချယ်လေ့ကျင့်ရေးအဖွဲ့ ဥက္ကဋ္ဌနှင့် တာဝန်ရှိ
ပုဂ္ဂိုလ်များ၊ အစိုးရအဖွဲ့မှ တာဝန်ရှိ ပုဂ္ဂိုလ်များ၊ တရား
ရုံးချုပ် တရားသူကြီးများနှင့် တရားရုံးချုပ်မှ တာဝန်ရှိ
ပုဂ္ဂိုလ်များ၊ ဗဟိုဝန်ထမ်းတက္ကသိုလ်မှ ပါမောက္ခချုပ်နှင့်
ဒုတိယပါမောက္ခချုပ်များ၊ သင်တန်းဆရာများနှင့် တာဝန်ရှိ
ပုဂ္ဂိုလ်များ၊ ဖိတ်ကြားထားသော ဧည့်သည်တော်များ
တက်ရောက်ကြပါသည်။

သင်တန်းကာလမှာ ရက်သတ္တ (၆)ပတ် ကြာပြီး
၁၅-၂-၉၉ နေ့မှ ၂၆-၃-၉၉ နေ့အထိ လေ့ကျင့်မှု ခံယူ
ခဲ့ကြရပါသည်။ သင်တန်း၏ တတိယအပတ်တွင် (Out
Pass) အပြင်ထွက်ခွင့်တစ်ကြိမ် ရမည်ဖြစ်သော်လည်း
လေးရက်ဆက်ပိတ်သော ဒုတိယအပတ်တွင် အပြင်ထွက်ခွင့်
ရခဲ့ကြသည်။ တစ်ဆောင်လျှင် တစ်ညလျှင် (၅)ဦးကျ
ကင်းစောင့်တာဝန်ကျသော်လည်း အပြင်ထွက်ခွင့်ရပြီးနောက်
ကင်းတာဝန်များ မရှိတော့ပါ။

သင်တန်းကာလ တစ်နေ့တာ

နံနက် ၆:၀၀ နာရီ-အိပ်ရာထချိန်
နံနက် ၆:၁၀ မှ ၆:၃၀ - နံနက်ပိုင်း ကာယ
လေ့ကျင့်ခန်း ပြုလုပ်ခြင်း

(အိပ်ရာထချိန် ခရာမမှတ်တော့ဘဲ သင့်သလို အိပ်ရာ
ထကြရာ အများအားဖြင့် နံနက် ၅:၃၀ တွင် အဆောင်တိုင်း
အိပ်ရာထကြသည်။ ကိုယ်လက် သန့်ရှင်းကြသည်။)

နံနက် ၆:၃၀ မှ ၇:၀၀ နာရီ-နံနက်စာစားချိန်
(ကာယလေ့ကျင့်ခန်း ပြီးသည်နှင့် နံနက်စာ
သွားရောက် စားသောက်ကြရသည်။ နံနက်စာမှာ ထမင်း
ကြော်နှင့် အိကြာကွေးတစ်ခု၊ လက်ဖက်ရည်ချိုတစ်ခွက်
ပုံမှန်ကျွေးပါသည်။ ပြင်ပမှ ရောင်းချသော ဘရာကြော်၊
ဘူးသီးကြော်၊ ကြက်သွန်ကြော်၊ မြင်းခွာရွက်ကြော်၊
ခေါက်ဆွဲကြော်နှင့် ငါးကြော်များကိုလည်း ဝယ်ယူ
စားသောက်နိုင်ကြပါသည်။)

နံနက် ၇:၀၀ မှ ၈:၀၀ နာရီ-တန်းစီ၊ လူစစ်၊
သစ္စာဆို

(တန်းစီ၊ လူစစ်၊ သစ္စာဆိုပြီးလျှင် မှာကြားစရာ
ရှိသည်များကို မှာကြားပြီးနောက် အုန်းတောသင်တန်း
ခန်းမသို့ ထွက်ခွာကြရသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ နဝရတ်နှင့်
ဥက္ကလာခန်းမတို့သို့ သွားရောက် သင်ကြားကြရသည်။
စစ်ရေးပြ သင်ခန်းစာရှိသောနေ့တွင် စစ်ရေးပြကွင်းများသို့
သွားရောက်၍ လက်တွေ့ပို့ချမှု ခံယူကြရသည်။)

နံနက် ၈:၀၀ မှ ၁၁:၀၀ နာရီ-သင်တန်းချိန်များ

(နံနက်နှင့်ညနေ သင်တန်းလေးချိန်စီ ရှိသည်။
တစ်ချိန်လျှင် မိနစ် ၄၀ ဖြစ်ပြီး ၈:၀၀ မှ ၈:၄၀၊ ၈:၄၅ မှ
၉:၂၅၊ ၉:၃၅ မှ ၁၀:၁၅၊ ၁၀:၂၀ မှ ၁၁:၀၀ နာရီများ
အထိ သင်တန်းချိန်များ ခွဲခြားထားပြီး ဘာသာရပ်တစ်ခု
လျှင် နှစ်ချိန်မှ လေးချိန်ထိ ဆွေးနွေး ပို့ချကြပါသည်။)

နံနက် ၁၁:၀၀ မှ ၁၂:၀၀ နာရီ-နေ့လယ်စာစားချိန်

(နံနက်ပိုင်း စာသင်ချိန် တန်းဖြုတ်လျှင် မိမိတို့
တပ်ခွဲအသီးသီးသို့ ပြန်ကြရပြီး ဦးထုပ်နှင့် ခါးပတ်ကို
စနစ်တကျချွတ်ကာ ခုတင်ပေါ် တင်၍ စားသောက်ဆောင်
တွင် နေ့လယ်စာ စားသောက်ကြရသည်။ ထမင်းစား သစ္စာ
ဆိုရသည်။ နေ့လယ်စာမှာ ပဲဟင်းပုံမှန်နှင့် ကန်စွန်းရွက်
ကြော်၊ ဘူးသီးချက်၊ ခရမ်းသီးချက်၊ ဂေါ်ဖီချက်များ
အလှည့်ကျ ကျွေးပါသည်။ အခြားဟင်းလျာများကိုလည်း

ဝယ်ယူ စားသောက်နိုင်ပါသည်။ ပိတ်ရက် နေ့လယ်စာ စားချိန်မှာ ၁၀း၃၀ နာရီ ဖြစ်သည်။)

နေ့လယ် ၁၂း၀၀ နာရီမှ ၁၂း၃၀ နာရီ-နေ့လယ် တန်းစီ၊ လူစစ်ချိန်

(နေ့လယ်စာ စားသောက်ပြီးနောက် မိမိအဆောင် များတွင် နာရီဝက်ခန့် အနားရပြီး တန်းစီ၊ လူစစ်၍ သင်တန်းခန်းမသို့ ပြန်လည်ထွက်ခွာရသည်။)

နေ့လယ် ၁၂း၃၀ နာရီမှ ၃း၄၀ နာရီ-နေ့လယ် သင်တန်းချိန်များ

(နေ့လယ် သင်တန်းချိန်များမှာ ၁၂း၃၀ နာရီမှ ၁း၁၀ နာရီ၊ ၁း၁၅ နာရီမှ ၁း၅၅ နာရီ၊ ၂း၁၅ နာရီမှ ၂း၅၅ နာရီ၊ ၃း၀၀ နာရီမှ ၃း၄၀ နာရီထိ ဖြစ်သည်။)

ညနေ ၄း၁၀ နာရီမှ ၄း၃၀ နာရီ-ညနေ ကိုယ်ကာယ လေ့ကျင့်ချိန်

(နေ့လယ်သင်တန်းချိန်ပြီးလျှင် တန်းဖြုတ်၍ မိမိတို့ တပ်ခွဲအသီးသီးသို့ ပြန်ပြီး လေ့ကျင့်ခန်း အဝတ်အစားများ လဲကြရသည်။)

ညနေ ၄း၃၀ နာရီမှ ၅း၃၀ နာရီ-အနားယူခြင်း၊ ကိုယ်လက် သန့်ရှင်းခြင်း

(ညနေ ကာယလေ့ကျင့်ခန်းပြုပြီးနောက် အားကစား ခြင်း၊ ရေချိုးခြင်းပြုနိုင်ပါသည်။)

ညနေ ၅း၃၀ နာရီမှ ၆း၃၀ နာရီ-ညနေစာ စားသောက်ချိန်

(ညနေစာများအဖြစ် ကြက်သား၊ ဝက်သား၊ ဘဲသား၊ အမဲသား၊ ငါး၊ ဘဲဥများကို အလှည့်ကျ ကျွေးပါသည်။ ပြင်ပမှ အခြားဟင်းလျာများကိုလည်း ဝယ်ယူ စားသောက် နိုင်ပါသည်။ ပိတ်ရက် ညနေစာ စားချိန်မှာ ၅း၀၀ နာရီ ဖြစ်သည်။)

ညနေ ၇း၀၀ နာရီမှ ၈း၀၀ နာရီ-တန်းစီ၊ လူစစ်၊ ညစာကြည့်ချိန်

(တန်းစီ၊ လူစစ်ပြီးနောက် ညစာကြည့်ချိန်ဖြစ်၍ စားသောက်ဆောင်သို့ ဝင်ကြရသည်။)

ည ၈း၀၀ နာရီမှ ၁၀း၀၀ နာရီ-ကိုယ်ပိုင်ချိန်များ (ကင်းတာဝန်ချိန်များတွင် တာဝန်ကျသူမှတစ်ပါး မိမိအဆောင်နှင့် တပ်ခွဲအတွင်း သက်သောင့်သက်သာ နေနိုင်ပါသည်။ လက်ဖက်ရည်ဆိုင်ရှိ၍ ထိုင်နိုင်ပါသည်။)

ည ၁၀း၀၀ နာရီ-အိပ်ချိန် (အိပ်ချိန်တွင် အများအားဖြင့် အိပ်ကြသည်။ မအိပ် သေးလျှင်လည်း အဆောင်မီးများ ပိတ်ထားကြရသည်။ ဤသည်မှာ ကျွန်ုပ်တို့၏ တစ်နေ့တာ ဖြစ်ပေသတည်း။)

သင်ကြား ပို့ချသော ဘာသာရပ်များ

ဆွေးနွေး ပို့ချသော ဘာသာရပ်များကို အကြမ်းအား ဖြင့် (၄)မျိုး ခွဲခြားနိုင်သည်။ ပထမအမျိုးအစားမှာ ဗဟို ဝန်ထမ်းတက္ကသိုလ်မှ ဆွေးနွေး ပို့ချချက်များဖြစ်သော လူမှု ဆက်သွယ်ရေး၊ ခေါင်းဆောင်မှု၊ စီမံကိန်းနှင့် စစ်ရေးပြ ဘာသာရပ်များ ဖြစ်ကြသည်။ ၃ တိယအမျိုးအစားမှာ နိုင်ငံတော် အေးချမ်းသာယာရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီရုံး၊ ပြည်ထောင်စုကြံ့ခိုင်ရေး ဖွံ့ဖြိုးရေးအသင်းနှင့် ကာကွယ်ရေး ဝန်ကြီးဌာနတို့မှ လာရောက် ဆွေးနွေး ပို့ချသော မျက်မှောက်ကမ္ဘာနှင့် မြန်မာနိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေး အရပ်ရပ်ဆိုင်ရာ ပို့ချချက်များ ဖြစ်သည်။ တတိယ အမျိုးအစားမှာ အခြားဝန်ကြီးရုံးနှင့် ဦးစီးဌာနများမှ လာရောက် ပို့ချသော ဘာသာရပ်များ၊ စတုတ္ထအမျိုးအစား မှာ တရားရုံးချုပ်မှ ပို့ချသော ပြစ်မှု၊ တရားမ၊ စီမံ ထောက်ပံ့ဆိုင်ရာ ဘာသာရပ်များနှင့် အလုပ်ရုံ (Work Shop) ဆွေးနွေးပွဲများပင် ဖြစ်ပါသည်။

ဆွေးနွေးနှီးနှောဖလှယ်ပွဲ

ဤအထူးမွမ်းမံသင်တန်းကြီးတွင် တရားရုံးချုပ်၏ ထူးခြားသော ဆောင်ရွက်ချက်တစ်ရပ်မှာ ဘာသာရပ်ဆိုင်ရာ ဆွေးနွေး နှီးနှောဖလှယ်ပွဲကြီး ကျင်းပနိုင်ခဲ့ခြင်းပင် ဖြစ်ပါ

သည်။ ပြစ်မှုဘာသာရပ်အတွက် ခေါင်းစဉ် (၂)ခုနှင့် တရားမ ဘာသာရပ်အတွက် ခေါင်းစဉ် (၂)ခုကို နှိုင်းနှိုင်း ဖလှယ်ပွဲ ပြုလုပ်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဤဆွေးနွေးဖလှယ်ပွဲမှာ ဖောင်ကြီး ဗဟိုဝန်ထမ်းတက္ကသိုလ်တွင် ပြုလုပ်သော ဌာန ဆိုင်ရာ အထူးမွမ်းမံများတွင် ပထမဆုံး ပြုလုပ်သော နှိုင်းနှိုင်းဖလှယ်ပွဲလည်း ဖြစ်ပါသည်။ ဆွေးနွေး နှိုင်းနှိုင်း ဖလှယ်ပွဲတွင် ဦးရေ (၅၀)စီ ပါဝင်သော အုပ်စုအဖွဲ့များ စုစုပေါင်း (၆)စု ဖွဲ့စည်းပေးပါသည်။ အုပ်စုတစ်စုတွင် အုပ်စုဝင် (၄)စု ထပ်မံ ခွဲထားပြီး ၎င်းအုပ်စုဝင်များမှ စာတမ်းတစ်စောင်စီအား ဆွေးနွေးခြင်း၊ မှတ်တမ်းတင်ခြင်း၊ စာတမ်းပြုစုခြင်း၊ ၎င်းစာတမ်းအား ဖတ်ကြားခြင်း၊ ဆွေးနွေးခြင်းများ ပြုလုပ်ကြရမည် ဖြစ်ပါသည်။ ရာထူး အဆင့် မခွဲခြားဘဲ ဘာသာရပ် တစ်ခုစီအတွက် အုပ်စုဝင် များအတွင်း ဆွေးနွေးခြင်း၊ အုပ်စုအတွင်း ဆွေးနွေးခြင်း မှသည် သင်တန်းသားများအားလုံး ပါဝင်သော ဆွေးနွေး နှိုင်းနှိုင်းဖလှယ်ပွဲကြီးအဆင့်သို့ တက်ရောက် ဆွေးနွေး၍ တရားဥပဒေတစ်ရပ်၏ အဖြေကို စုပေါင်း ရှာဖွေကြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

သင်တန်းဂုဏ်ရည်

ဤအထူးမွမ်းမံ သင်တန်းကြီးမှာ ကာလအားဖြင့် (၆)ပတ် ဖြစ်သော်လည်း သင်တန်းအတွင်း ရာထူးအဆင့် မရွေး ချစ်ကြည် ရင်းနှီးစွာ ဆက်ခံခွင့် ရရှိခဲ့ပါသည်။ အထက်အောက် နားလည်မှုလည်း ရရှိခဲ့သည်။ နိုင်ငံတော်၏ ရည်မှန်းချက်များ၊ ဦးတည်ချက်များအား ပိုမိုချဉ်းကပ် နားလည်ခွင့် ရရှိစေခဲ့ပါသည်။ ဘာသာရပ်ဆိုင်ရာ ဆွေးနွေး နှိုင်းနှိုင်းဖလှယ်ပွဲများနှင့် (Work Shop)ဆွေးနွေးပွဲများ ကြောင့် ရာထူးအဆင့်မရွေး ရွက်ပုန်းသီး ပညာရှင်များ ပေါ်ထွက်လာခြင်း၊ အနယ်နယ်အရပ်ရပ်မှ လုပ်ငန်းခွင် အတွေ့အကြုံများ ရရှိစေခြင်း၊ စာတွေ့ လက်တွေ့ ပေါင်းစပ် နားလည်ခွင့် ပိုမိုရရှိခဲ့ခြင်းနှင့် တရားစီရင်ရေးဆိုင်ရာ အခက်အခဲများနှင့် ပြဿနာရပ်များအပေါ် ရှုထောင့်စုံမှ ချဉ်းကပ်လေ့လာ ဆွေးနွေးခွင့်များ ရရှိခဲ့ပါသည်။ တရား

စီရင်ရေးလောကတွင် တစ်ကြိမ်မျှ မကြုံဖူးခဲ့သော မူရင်း ပြဋ္ဌာန်းဥပဒေများနှင့် အစဉ်တစိုက် လိုက်ခဲ့ကြသော စီရင် ထုံးများအား မျက်မှောက်ကာလ အခြေအနေအရပ်ရပ်နှင့် ယှဉ်၍ ဝေဖန် ဆွေးနွေးခွင့် ရရှိခဲ့ပါသည်။ အထူးသဖြင့် မိမိကိုယ်ကို တရားသူကြီးကောင်း အင်္ဂါရပ်များနှင့်အညီ ပြုမူကျင့်ကြံ နေထိုင်တတ်စေ၍ နိုင်ငံတော်နှင့် ပြည်သူ လူထုကို အကျိုးပြုသော တရားစီရင်ရေး (Image)ကောင်း များ ဖြစ်ပေါ်လာစေရေးအတွက် ကြိုးစား အားထုတ်လိုစိတ် များ ပိုမိုခိုင်မြဲလာစေခြင်းတို့ တိုးပွားလာစေမည်ဖြစ်သည့် အပြင် အမှန်အားဖြင့် ဤသင်တန်းကြီးသည် တရားရေး ဝန်ထမ်း အရာရှိများအား အရည်အသွေး ပိုမိုတောက်ပြောင် ထက်မြက်စေပြီး တရားစီရင်ရေး ယန္တရားကြီး ပိုမို သွက်လက်လာစေရန် အဘက်ဘက်မှ လေ့ကျင့်ပေးသော သင်တန်းကြီးပင်ဟူ၍ ခံယူမိပါကြောင်း။ ။

(ဤဆောင်းပါးဖြင့် တရားရေးဝန်ထမ်း အထူးမွမ်းမံ သင်တန်း အမှတ်စဉ် (၁) မှ သင်တန်းသူ / သားများအား ဂုဏ်ပြုပါ၏။)

နေအောင်မြင်
(တရားရေး)

စာမျက်နှာ (၉၁)မှ အဆက်

ရန်ကုန်ခရိုင် စက်ရှင်တရားသူကြီးရုံးတွင် ပြင်ဆင်လွှာ တင်ခဲ့သည်။ မအောင်မြင်ခဲ့သဖြင့် ဤရုံးတော်သို့ တစ်ဖန် ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှု တင်သွင်းလေသည်။

စက်ရှင်တရားသူကြီး ဆုံးဖြတ်ချက်

ပညာရှိ တရားသူကြီးက လျှောက်ထားသူ မောင်အေးထံမှ တွေ့ရှိသော မြေပဲများမှာ သားရေစာအတွက် မြေပဲလှော် ဖြစ်သည်ဟု လက်ခံထားသည်။ သို့ရာတွင် သားရေစာဖြစ်သည့် မြေပဲလှော်ကို တရားခံမောင်အေးသည် အမှန်ရောင်းချထားသည်ဟူသော အချက်ကို ပြရန် မောင်အေး၌ တာဝန်ရှိသည်ဟု ဖော်ပြထားသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် စွဲချက်ကို ဝင်ရောက် စွက်ဖက်ရန် သင့်တော်မည် မဟုတ်ဟု ယူဆပြီး မောင်အေး လျှောက်လွှာကို ပယ်ခဲ့သည်။

တရားလိုပြသက်သေများ ကိုယ်တိုင်က မောင်အေးသည် မြေပဲဆားလှော်ကို သားရေစာအဖြစ် အမှန်ရောင်းချပါသည်ဟု ထွက်ဆိုထားပါလျက်နှင့် မောင်အေးကိုယ်တိုင် ထိုသားရေစာကို ရောင်းချသူ အမှန်ဖြစ်ပါသည်ဟု ပြောဆိုရန် တာဝန်မရှိပေ။

ဆုံးဖြတ်ချက်

မြေပဲဆားလှော်ဟု သက်သေများက အတိအကျ ထွက်ဆိုထားလျက်နှင့် အောက်ရုံးပညာရှိ တရားသူကြီးက စွဲချက်တင်၍ မြေပဲဆန် မစိမ်းမကျက်ဟု မရေမရာ ဖော်ပြထားခြင်း ဖြစ်သည်။ စွဲချက်မှာ တိကျ ပြတ်သားရမည်။ မြေပဲဆားလှော်ဟု သက်သေများက ဆိုထားလျက်နှင့် အဘယ်ကြောင့် အောက်ရုံးပညာရှိ တရားသူကြီးသည် မြေပဲဆန် မစိမ်းမကျက်ဟု ဝေလည်ကြောင်ပတ် အသုံးမျိုးကို ထည့်သွင်းထားခြင်းမှာ အမှုကို သေချာစွာ လေ့လာသုံးသပ်ပုံ မပေါ်ချေ။ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၂၂၂ (၁)အရ စွဲချက်ပါ အကြောင်းအရာများသည် သေချာရမည်။ သက်သေများက ထွက်ဆိုခဲ့ပြီးသော မြေပဲဆားလှော်ကို မြေပဲဆန် မစိမ်းမကျက်ဟု ဖော်ပြထားခြင်းမှာ ထိုစွဲချက်သည် မှားယွင်းနေသည်ကို တွေ့ရှိသည်။.....

.....အရေးကြီး ကုန်ပစ္စည်းများနှင့် ဆောင်ရွက်မှုများ ဆိုင်ရာ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၈ (၁) အရ မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ

အပြစ်မပေးနိုင်ပေ။ ယင်းသို့ အပြစ်မပေးနိုင်ဘဲနှင့် စွဲချက်တင်ထားသည်မှာ မှားယွင်းသည်။ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ဥပဒေပုဒ်မ ၂၅၃ (၁)ကို ကြည့်လေ။

အထက်တွင် ဖော်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့် မောင်အေးအပေါ် အောက်ရုံးမှ တင်ထားသော စွဲချက်မှာ ဥပဒေအရ မှားယွင်းနေသည်ကို တွေ့ရှိသဖြင့် ပယ်ဖျက်လိုက်ပြီး ၎င်းအား တရားရှင်လွှတ်ရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

မောင်မောင်ထွေး (မုံရွာ)**စာမျက်နှာ (၈၉)မှ အဆက်**

မည်သူမဆို ဥပဒေနှင့်အညီ အုပ်ထိန်းသူ၏ ထိန်းသိမ်းခြင်းမှ အသက် (၁၄)နှစ်အောက် ယောက်ျားကလေးကို ဖြစ်စေ၊ အသက် (၁၆)နှစ်အောက် မိန်းကလေးကိုဖြစ်စေ၊ စိတ်ပေါ့သွပ်သူကိုဖြစ်စေ ထိုအုပ်ထိန်းသူက သဘောမတူဘဲ ဆောင်ယူလျှင်၊ သို့တည်းမဟုတ် ပြားယောင်းခြင်းအားဖြင့် ထွက်သွားစေလျှင် ထိုအရွယ်မရောက်သေးသူကို၊ သို့တည်းမဟုတ် ထိုစိတ်ပေါ့သွပ်သူကို ဥပဒေနှင့်အညီ အုပ်ထိန်းသူထံမှ ခိုးယူသည် မည်ပေသည်။ (ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေပုဒ်မ ၃၆၁)

မည်သူမဆို တစ်ဦးတစ်ယောက်သောသူအား ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံမှ အပသို့ဖြစ်စေ၊ ဥပဒေနှင့်အညီ အုပ်ထိန်းသူထံမှဖြစ်စေ ခိုးယူလျှင် ထိုသူကို (၇)နှစ်အထိ ထောင်ဒဏ်တစ်မျိုးမျိုး ချမှတ်ရမည်အပြင် ငွေဒဏ်လည်း ချမှတ်နိုင်သည်။ (ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေပုဒ်မ ၃၆၃)

ယခုလောက်ဆိုလျှင် ခိုးမှုအကြောင်းကို တစေ့တစောင်းမျှ မြင်တတ်ကြပြီဟု ယူဆသည်။ ဤဆောင်းပါးကို ဖတ်ရှုပြီးနောက် ဥပဒေကို မသိ၍ မှားမိပါသည်ဆိုသူများ လျော့နည်းသွားပါက ဤဆောင်းပါး ရေးရခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ အထိုက်အလျောက် အောင်မြင်သည်ဟု လည်းကောင်း၊ ဥပဒေကို ပြည်သူများက နားလည် လိုက်နာကျင့်သုံးလာစေရန် ပညာပေးနိုင်သည်ဟုလည်းကောင်း ဆိုရမည်သာ ဖြစ်ပေသည်။ ရန်သူမျိုးငါးပါးတွင် တစ်ပါးအပါအဝင်ဖြစ်သော ခိုးသူ၏ ဘေးမှ ကင်းဝေးကြစေကြောင်း ဆုတောင်းလိုက်ရပေသတည်း။

ဦးမြင့်ဦး (မြို့တော်စည်ပင်)

သဘောရိုး

“သဘောရိုး”ဆိုသည် အသုံးအနှုန်းကို တရားဥပဒေ အသိုင်းအဝိုင်း နယ်ပယ်တွင် ယဉ်ပါး အသုံးတွင်သော စကားဖြစ်သည်။ မြန်မာမှုနယ်ပယ်တွင် အများဆုံး အသုံးပြု ပြောဆိုလေ့ရှိသည့် စကားလည်း ဖြစ်သည်။ “သဘောရိုး” ဆိုသည်မှာ ရိုးရိုးသားသားစိတ်ထား၊ အရိုးခံစိတ်ထားဟု ဖွင့်ဆိုထားသည်ကို မြန်မာစာအဖွဲ့၊ မြန်မာအဘိဓာန် စာမျက်နှာ ၃၆၅ တွင် တွေ့ရသည်။

စာရေးသူသည် သမိုင်းတစ်ခေတ် တာဝန်အားဖြင့် မျှော်လင့်မထားသည့် တရားသူကြီးတာဝန် ထမ်းဆောင်ခဲ့ရ ဖူးပါသည်။ တာဝန်ထမ်းဆောင်စတွင် မိမိ၏ ဆောင်ရွက် ချက်၊ ဆုံးဖြတ်ချက်များ၊ အမှားပြုမိလေမည်လား စိုးရိမ် စိတ်ဖြင့် အစဉ်လိုပင် ကြောင့်ကြစိတ်များ ဖြစ်ပေါ်မိခဲ့သည်။

စာရေးသူအနေနှင့် ငယ်ရွယ်စဉ်က ဘုန်းတော်ကြီး ကျောင်း၌ စတင် ပညာသင်ကြားခဲ့ရသည်။ ဘုန်းကြီး ကျောင်းသားဖြစ်သည်နှင့်အညီ ကဗျာ၊ လင်္ကာ၊ သံပေါက် များကို သင်ကြား မှတ်သား နာယူခဲ့ရသည်။ ထိုအထဲမှ အောက်ပါသံပေါက်အချို့ကို နားတွင် ပြန်လည်ကြားယောင် လာပြီး သတိဝင်လာခဲ့သည်။

ငါးနုကုပ်(ဂုတ်)ချိုး၊ လူမိုက်မျိုး၊ ဇောက်ထိုး ပါယ်လေးရွာ။

ခါချည်ကိုဆွတ်၊ ပျားကိုဖွတ်၊ မလွတ်ပါယ်လေးရွာ။

ရှေ့နေရှေ့ရပ်၊ လိုက်လံထ၊ ကျလှ ငရဲမှာ။

တရားအလွဲ၊ ဆုံးဖြတ်လဲ(လည်း)၊ ကျမ္မိ ငရဲမှာ။

ဤသို့ဖြင့် ဗုဒ္ဓဘာသာတရား၏ အဆုံးအမအနေ အားဖြင့် အစဉ်ထိန်းကျောင်းပေးသည့်အတွက် မိမိအနေနှင့် တရားစီရင်ဆုံးဖြတ်မှု အမှားမပြုမိစေရန် အစဉ်နှလုံးသွင်း

နေရသည်။ ထိုစဉ်ကာလ အနေအားဖြင့် တရားရေးဦးစီးမှူး နှင့် တရားရေးဝန်ထမ်းအဆင့် (၄)တို့၏ အကြံပြုချက် များကို အားကိုးအားထားပြု မေးမြန်း လေ့လာ၍ ဥပဒေ ဗဟုသုတ ရှာမှီးပြီး အမှားကင်းစင်အောင် ကြိုးစားရသည်။

တရားရေးဝန်ထမ်းတို့သည်လည်း ပုထုဇဉ်လူသားများ ဖြစ်ကြသည့်အလျောက် လူပုဂ္ဂိုလ်အမျိုးမျိုး ရှိခဲ့သည်။ တရားသူကြီးသည် အဂတိတရားလေးပါး ကင်းရှင်းစွာဖြင့် သဘောရိုးနှင့် အမှုစီရင်ဆုံးဖြတ်လျှင် ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေ ပုဒ်မ ၇၇ ပြဋ္ဌာန်းချက်အရ ကင်းလွတ်ရခြ် အချက်နှင့် အကျုံးဝင်သည်ကြောင့် “သဘောရိုး”နှင့်သာ ရဲရဲဆောင်ရွက် ပါဟု ရှင်းလင်း အကြံပြုချက် ပါရှိခဲ့သည်။

စာရေးသူအနေနှင့် “အဂတိတရားလေးပါး”နှင့် “သဘောရိုး”ဆိုသည်ကို ဆင်ခြင် ဆန်းစစ်ကြည့်သည့်အခါ ဆန္ဒ-လိုချင်မှု၊ အလိုရှိမှု၊ ဒေါသ-စိတ်ဆိုး အမျက်ထွက်မှု၊ ဘယာ-ဘေးရန် စိုးရိမ်မှု၊ မောဟ-တွေဝေခြင်း၊ အမှား အမှန် မခွဲခြားနိုင်ခြင်း စသည့် အကြောင်းတရားများဖြင့် အဓိပ္ပာယ်လေးနက် ပြည့်ဝလျက် ရှိသည်ကို တွေ့မြင်လာမိ သည်။ သို့ဖြင့် ဆန္ဒ၊ ဒေါသ၊ ဘယ၊ မောဟ ဆိုသည့် အဂတိတရား ကင်းစင်သည်ဆိုသည့်တိုင် ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက် ဆိုလိုရင်းကို မသိနားမလည်ဘဲ ဥပဒေနှင့် ကွဲလွဲဆန့်ကျင်၍ အလွဲလွဲ အမှားမှား စမ်းတဝါးဝါးနှင့် တရားစီရင် ဆုံးဖြတ် လျှင် မောဟ အဂတိတရားနှင့် တရားစီရင်ခြင်း ဖြစ်သည် ကို ဆင်ခြင် သုံးသပ်မိခဲ့သည်။ တစ်ဆက်တည်း ဤသို့ စီရင်ခြင်းသည်လည်း သဘောရိုးဖြင့် စီရင်သည် မမည် ကြောင်းကို တွေးမြင်လာခဲ့မိသည်။

ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေပုဒ်မ ၂၆ တွင် ယုံကြည်ရန် လုံလောက်သော အချက်အလက်ရှိသော အခါမှာမှတစ်ပါး မည်သည့်အရာကိုမျှ “ယုံကြည်ရန်အကြောင်း”ရှိသည် မမည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။

ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေပုဒ်မ ၅၂ တွင် ထိုက်သင့်သော သတိပြုခြင်းနှင့် စိတ်အာရုံပြုခြင်းတို့ ကင်းသော ပြုလုပ်မှုသည်၊ သို့တည်းမဟုတ် “ယုံကြည်မှု”သည် “သဘောရိုး”နှင့် ပြုလုပ်သည် မမည်။ သို့တည်းမဟုတ် “ယုံကြည်သည်” မမည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။

ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေပုဒ်မ ၇၇ ပြဋ္ဌာန်းချက် အနှစ်ချုပ်မှာ တရားသူကြီးတစ်ဦးသည် “သဘောရိုး”နှင့် “ယုံကြည်သည်” အာဏာကို သုံးစွဲ ဆောင်ရွက်လျှင် ထိုသို့ ဆောင်ရွက်ခြင်းသည် ပြစ်မှုမမြောက်ဟု ပြဋ္ဌာန်းထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ ဤတွင် “သဘောရိုး”နှင့် “ယုံကြည်သည်” ဆိုသည့် အချက်နှစ်ချက်သည် ဝိသေသ အဓိကအကြောင်းရင်း ဖြစ်သည်ကို သတိပြုမိသည်။

ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေပုဒ်မ ၂၆၊ ၅၂ နှင့် ပုဒ်မ ၇၇ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို ဆက်စပ်ကြည့်လျှင် “သဘောရိုး”နှင့် အမှုကိုစွဲ ဆောင်ရွက်ပါသည်ဟု ကျင့်သုံး ဆောင်ရွက်သူ အနေနှင့် မိမိသဘောအလျောက် အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်ဆိုနိုင်ခြင်း မရှိသည်မှာ မြင်သာသောအချက် ဖြစ်သည်။ ဆုံးဖြတ်ဆောင်ရွက်မှု မှန် မမှန်ဆိုသည့် အချက်သာ အဖြေ ဖြစ်သည်။ ဖော်ပြပါ ဥပဒေအကြောင်းများနှင့် ညီညွတ်မှသာလျှင် “သဘောရိုး”နှင့် “ယုံကြည်သည်”ဆိုသည့် အဓိပ္ပာယ် ပေါ်လွင် ထင်ရှားပါလိမ့်မည်။

အကြောင်းခြင်းရာ အယူအဆ လွဲသည်ကို ခွင့်လွှတ်ကောင်း ခွင့်လွှတ်မည့်သဘော ရှိသော်လည်း ဥပဒေအယူအဆ လွဲသည်ကို ခွင့်လွှတ်ခြင်း မပြုသည်မှာ တရားဥပဒေ၏ အခြေခံအကျဆုံးသော အနှစ်သာရ ဖြစ်သည်။ “သဘောရိုး”ကို ချဲ့၍ အကြိမ်ကြိမ်ရွတ်ဆိုပြီး သဘောရိုးနှင့် ဆောင်ရွက်တာပါဟု ပြောရုံနှင့် လုံလောက် လက်ခံနိုင်သည်မဟုတ်။ ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက်နှင့်အညီ မကျင့်သုံးခြင်း၊ ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက်ကို ကျော်လွန် အသုံးပြုခြင်းတို့မှာ ထိုက်သင့်သော သတိပြုခြင်းနှင့် စိတ်အာရုံပြုခြင်းကင်းသည်

ပြုလုပ်မှု ဖြစ်ခြင်းကြောင့် မောဟအဂတိတရားနှင့် ငြိစွန်းမှုပင် ဖြစ်သည်။ သို့ဖြင့် “သဘောရိုး”ဖြင့် ပြုလုပ်သည်လည်း မမည်ပါ။

“သဘောရိုး”ဆိုသည်ကို အရှင်းလွယ်ဆုံး ဆိုရလျှင် လူသာမန်တစ်ဦး သိသင့် သိရမည့်အရာကို သိရန် တာဝန်ရှိမှုပင် ဖြစ်သည်။ တရားသူကြီးတို့အနေတွင် အထူးပြောဖွယ်မလိုသည့် အချက်ဖြစ်သည်ဟု တရားဘက်တာဝန်ရှိသူ ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတစ်ဦး၏ ဖွင့်ဆိုချက်ကို မှတ်သားခဲ့ရဖူးပါသည်။

“ဥပဒေကို မသိနားမလည် ဆိုကာမျှနှင့် ဥပဒေက သင့်အား ခွင့်လွှတ်လိမ့်မည်မဟုတ်” ဆိုသည့် ဥပဒေဆောင်ပုဒ်သည် သာမန်နိုင်ငံသား ပြည်သူတို့အတွက် ရည်ရွယ်သည် မဟုတ်။ နိုင်ငံသား၊ လူပုဂ္ဂိုလ်အားလုံးနှင့် သက်ဝင်သည့် ဆောင်ပုဒ်ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံဝန်ထမ်း ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးကြီးငယ်ငယ် အားလုံးတို့သည်လည်း နိုင်ငံသားပြည်သူအကျိုးဝင်များပင် ဖြစ်ကြသည်။

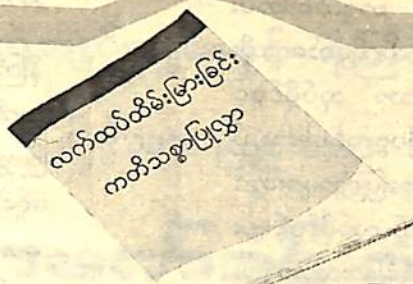
ဘိုးတော်မင်းတရား လက်ထက်က ထုတ်ပြန်ခဲ့သော အမိန့်စာတမ်းတော်တွင် အောက်ပါအတိုင်း တွေ့ရသည်။

“နိုင်ငံတော်အတွင်း စီရင်ခင်း စီရင်ဖွယ်လည်း အလွန်များပြားစွာ ရှိသည်။ အဂတိလေးပါးသို့လိုက်၍ မစူးမစမ်း၊ မစိမစစ် စီရင်လျှင် အမှုမှန်ရာ မဖြစ်။ စီရင်သူလည်း ပစ္စုပ္ပန် သံသရာအပြစ်နှစ်ပါး မလွတ်မကင်း ရှိမည်။ အဂတိလေးပါးသို့လိုက်၍ မစီရင်နှင့်”

အနှစ်ချုပ်အားဖြင့် “သဘောရိုး”ရှိခြင်းနှင့် “အဂတိတရား” ကင်းစင်ခြင်းဆိုသည့် အနှစ်သာရ အဓိပ္ပာယ် ပေါ်လွင် ထင်ရှားရန်ဆိုလျှင် ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက် အနှစ်သာရများကို ခြေခြေမြစ်မြစ် ကြောင်းကျိုးကျကျ သိနားလည်ရမည်မှာ အခြေခံလိုအပ်ချက်ဖြစ်ပြီး ထိုက်သင့်သော သတိပြုခြင်းနှင့် စိတ်အာရုံပြုခြင်းတို့ကို မပြတ်သော သတိသမ္ပစဉ်ဖြင့် အစဉ်နှလုံးသွင်းပြီး ဥပဒေနှင့်အညီ ကျင့်သုံးဆောင်ရွက်ရန်မှာ အဓိက အလိုအပ်ဆုံးသော အကြောင်းရင်း ဖြစ်ပါသည်။

ထွန်းတောက် (ရပ်စောက်)

ရှေ့နေရှေ့ရပ်များ၏ ကျင့်ဝတ်သိက္ခာ

ရှေ့နေရှေ့ရပ်များ၏ ကျင့်သိက္ခာနှင့် စပ်လျဉ်း၍ စောင့်ထိန်း လိုက်နာရန် တာဝန်ရှိသူများတွင် တရားရုံးချုပ် ရှေ့နေများ၊ အထက်တန်းရှေ့နေများသာမက နိတြိပဗ္ဗလစ် များလည်း ပါဝင်ပါသည်။ နိတြိပဗ္ဗလစ်များသည် သာမန် တရားရုံးချုပ်ရှေ့နေများထက် ပိုမို ကြီးလေးသော တာဝန် များကို ထမ်းဆောင်သူများ ဖြစ်ကြပါသည်။ ယခုအခါ အချို့သော နိတြိပဗ္ဗလစ်များနှင့် ရှေ့နေများသည် လက်ထပ် ထိမ်းမြားခြင်း၊ ကတိသစ္စာပြုလွှာများတွင် လက်မှတ်ရေးထိုး ပေးခြင်းများ ပြုလုပ်နေကြသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ နိတြိပဗ္ဗလစ်များနှင့် ရှေ့နေများက ကတိသစ္စာ ပြုလွှာများတွင် ယင်းကဲ့သို့ လက်မှတ်ရေးထိုးပေးပိုင်ခွင့် ရှိ မရှိ စိစစ်ရန် လိုပါသည်။

ကျမ်းကျိန်လွှာကို တရားမကျင့်ထုံး ဥပဒေပုဒ်မ ၁၃၉ နှင့် The Oaths Act အရ ကျမ်းကျိန်လွှာ ပြုလုပ်ပေးရန် အခွင့်အာဏာ အပ်နှင်းခြင်းခံရသူများကသာ ပြုလုပ်ပေးပိုင် ခွင့် ရှိပါသည်။ ယင်းဥပဒေအရ ကျမ်းကျိန်လွှာ ပြုလုပ် ပေးပိုင်ခွင့် ရှိသူများမှာ တရားသူကြီးများနှင့် တရားရုံး များသာ ဖြစ်ကြပါသည်။

ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် မြန်မာအမျိုးသမီးတစ်ဦးသည် ဗုဒ္ဓ ဘာသာဝင် မဟုတ်သည့် မြန်မာနိုင်ငံသား၊ သို့မဟုတ် နိုင်ငံခြားသားဖြစ်သူ အမျိုးသားနှင့် ထိမ်းမြား လက်ထပ်မည် ဆိုပါက ၁၉၅၄ ခုနှစ် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် မိန်းမများ အထူး ထိမ်းမြားမှုနှင့် အမွေဆက်ခံမှု အက်ဥပဒေနှင့်အညီသာ တရားဝင် ထိမ်းမြား လက်ထပ်နိုင်ပါသည်။ ယင်းသို့ ထိမ်းမြား လက်ထပ်ရာတွင်လည်း ယင်းအက်ဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့်အညီ ယင်း အက်ဥပဒေအရ ခန့်ထားသည့် ထိမ်းမြားမှု မှတ်ပုံတင် အရာရှိများကသာ ထိမ်းမြား လက်ထပ်ပေးပိုင်ခွင့် ရှိပါ သည်။

နိတြိပဗ္ဗလစ်များနှင့် ရှေ့နေများသည် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် မြန်မာအမျိုးသမီးနှင့် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် မဟုတ်သည့် မြန်မာ နိုင်ငံသား၊ သို့မဟုတ် နိုင်ငံခြားသားတို့ကို လက်ထပ် ပေးခြင်း၊ လက်ထပ် ထိမ်းမြားခြင်း၊ ကတိသစ္စာပြုလွှာများ တွင် လက်မှတ်ရေးထိုးပေးခြင်း စသည့် လုပ်ပိုင်ခွင့်များ မရှိကြသကဲ့သို့ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် မြန်မာအမျိုးသားနှင့် အမျိုးသမီးတို့ကိုလည်း လက်ထပ်ထိမ်းမြားခြင်း၊ ကတိသစ္စာ ပြုလွှာများတွင် လက်မှတ်ရေးထိုး၍ လက်ထပ်ပေးပိုင်ခွင့် မရှိကြပါ။ ထို့အတူ အခြားကိစ္စရပ်များအတွက်လည်း ကျမ်းကျိန်လွှာတွင် လက်မှတ်ရေးထိုးပေးပိုင်ခွင့် မရှိပါ။

ယင်းကိစ္စနှင့် စပ်လျဉ်း၍ တရားရုံးချုပ်ရှေ့နေများ ကောင်စီက နိုတြီပဗ္ဗလစ်များသည် စာရွက်စာတမ်း အထောက်အထားများ မှန်ကန်ကြောင်း လက်မှတ်ရေးထိုး ပေးခြင်းနှင့် ဘာသာပြန်ဆိုခြင်းတို့ကိုသာ လုပ်ပိုင်ခွင့် ရှိကြကြောင်း၊ ရှေ့နေများနှင့် နိုတြီပဗ္ဗလစ်များသည် လက်ထပ် ထိမ်းမြားခြင်း၊ ကတိသစ္စာပြုလွှာများတွင် လက်မှတ်ရေးထိုး၍ လက်ထပ်ပေးနိုင်သည့် လုပ်ပိုင်ခွင့်များ မရှိကြသဖြင့် နိုင်ငံသားများနှင့် နိုင်ငံခြားသားတို့၏ ထိမ်းမြား လက်ထပ်သည့် ကတိသစ္စာပြုလွှာများတွင် အဆိုပါ ပုဂ္ဂိုလ်များက လက်မှတ်ရေးထိုးပေးခြင်းသည် တရားမဝင်ကြောင်း၊ ယင်းသို့ လက်မှတ်ရေးထိုးပေးခဲ့သော တရားရုံးချုပ်ရှေ့နေတစ်ဦးနှင့် နိုတြီပဗ္ဗလစ် နှစ်ဦးတို့အား လိုအပ်သလို အရေးယူ ဆောင်ရွက်ပေးစေလိုကြောင်း တရားရုံးချုပ်သို့ မေတ္တာရပ်ခံခဲ့ပါသည်။

တရားရုံးချုပ်ရှေ့နေများ ကောင်စီ၏ အကြောင်း ကြားစာအရ တရားရုံးချုပ်က သက်ဆိုင်ရာ ပုဂ္ဂိုလ်သုံးဦး တို့ထံ မည်သို့သော လုပ်ပိုင်ခွင့်များအရ ဆောင်ရွက်ခြင်း ဖြစ်ကြောင်း ဖြေရှင်းချက် အသီးသီး တင်ပြစေခဲ့ပါသည်။ ထို့နောက် ယင်းကိစ္စနှင့် စပ်လျဉ်း၍ လိုအပ်သလို အရေးယူ ဆောင်ရွက်ရေးအတွက် တရားရုံးချုပ်ရှေ့နေများကောင်စီ၏ သဘောထားကို တောင်းခံပြီးနောက် တရားရုံးချုပ် တရား သူကြီးများ အစည်းအဝေးသို့ တင်ပြခဲ့ရာ အစည်းအဝေးက အောက်ပါအတိုင်း ဆုံးဖြတ်ခဲ့ပါသည်-

- (က) တရားရုံးချုပ်ရှေ့နေ ဦး.....၊ တရား ရုံးချုပ်ရှေ့နေနှင့် နိုတြီပဗ္ဗလစ်များ ဖြစ် ကြသော ဦး.....နှင့် ဦး.....တို့သည် ဥပဒေအရ ဆောင်ရွက်ပိုင်ခွင့် မရှိဘဲ နိုင်ငံသားများနှင့် နိုင်ငံခြားသားတို့၏ ထိမ်းမြားလက်ထပ်သည့် ကတိသစ္စာပြုလွှာ များတွင် လက်မှတ်ရေးထိုး၍ လက်ထပ်

ထိမ်းမြားပေးခဲ့ခြင်းအတွက် ၎င်းတို့သုံးဦး အား စာဖြင့် သတိပေးရန်၊

- (ခ) နိုတြီပဗ္ဗလစ်များနှင့် ရှေ့နေများသည် လက်ထပ်ထိမ်းမြားခြင်း စသည့် ကတိသစ္စာ ပြုလွှာများတွင် လက်မှတ်ရေးထိုးပေးပိုင်ခွင့် မရှိကြောင်း၊ နိုတြီပဗ္ဗလစ်များနှင့် ရှေ့နေများ အားလုံး သိရှိနိုင်ရေးအတွက် အသိပေး အကြောင်းကြားစာ ထုတ်ပြန်ရန်၊

အထက်ပါ တရားရုံးချုပ် တရားသူကြီးများ အစည်း အဝေး ဆုံးဖြတ်ချက်အရ တရားရုံးချုပ်က သက်ဆိုင်ရာ ပုဂ္ဂိုလ်သုံးဦးတို့အား စာဖြင့် သတိပေးခြင်း၊ နိုတြီပဗ္ဗလစ် များ၊ တရားရုံးချုပ်ရှေ့နေများနှင့် အထက်တန်းရှေ့နေ များသည် နိုင်ငံသားနှင့် နိုင်ငံခြားသားတို့ကိုလည်းကောင်း၊ နိုင်ငံသားအချင်းချင်းတို့ကိုလည်းကောင်း လက်ထပ် ထိမ်းမြားခြင်း စသည့် ကတိသစ္စာပြုလွှာများတွင် လက်မှတ် ရေးထိုးပေးပိုင်ခွင့် မရှိကြကြောင်း အသိပေးအကြောင်း ကြားစာ ထုတ်ပြန်ခဲ့ပါသည်။

ဒေါ်စုဇော်

ဦးချစ်မောင် (ဘိ-အေ-အီး ဒီ၊ ဘိ-အီး ဒီ၊ ဘိအယ်လ်)

တရားရုံးချုပ်ရှေ့နေနှင့် နိတြီပဗ္ဗလစ်

ရေးသား ပြုစုသော

“မိုဟာမက်ဒင် ဥပဒေမှ (သိမှတ်ဖွယ်ရာများ)”

- ၁။ မဟာရ် (ခေါ်) မင်္ဂလာခန်းဝင်ပစ္စည်း
- ၂။ ယောက်ျားကသုံး (ထွလပ်)ပေး၍ ကွာရှင်းခြင်း၊
- ၃။ အစ်ဒက် (ခေါ်) လင်မယား ကွာရှင်းရာ၌ သုံးလ(ဓမ္မတာ)ပေါ်တွင် မူတည်၍ စောင့်ဆိုင်းရခြင်း၊
- ၄။ ဟလာလာတ် (ခေါ်) သုံး တလတ်ပေးပြီးသော ဇနီးကို နောက်လင် ပေးစား၍ ထိုလင်ကွာမှ ပထမလင်က ပြန်ယူနိုင်ခြင်း၊
- ၅။ မိန်းမက (ခိုလာတ်)ပစ္စည်းပေး၍ ကွာရှင်းခြင်း၊
- ၆။ ဝါကမ် (ခေါ်) လူဒါန်းခြင်း၊
- ၇။ သေတမ်းစာ
- ၈။ ဖခင် အသက်ထင်ရှားရှိစဉ် အမွေမတောင်းနိုင်၊
- ၉။ မိန်းမထက် ယောက်ျားကို အမွေပိုပေးခြင်း၊
- ၁၀။ မွေးစားသားသမီး တရားမဝင်၍ အမွေတောင်းဆိုခွင့်မရှိ။

လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း (၁၄၀၀)ကျော်က တမန်တော် မြတ် မိုဟာမက်သခင်(ဆွ) လက်ထက်မှစ၍ တရားဝင် အတည်ပြုလာသော ဥပဒေများ ကုရ်အာန်နှင့် ဟဒီးစ်တော်များ (တမန်တော် ဩဝါဒတော်)မှ ကောင်းနိုးရာရာကို စုပေါင်းပြီး မိုဟာမေဒင် ဥပဒေ (သို့မဟုတ်) မွတ်စလင် ဥပဒေဟူ၍ ဥပဒေပညာရှင်များက ရေးသားခဲ့ကြပေသည်။ ထိုဥပဒေများအရ တရားရုံးအဆင့်ဆင့်၊ မြို့နယ်တရားရုံးမှ တရားရုံးချုပ်တိုင်အောင် အစ္စလာမ်ဘာသာဝင်များနှင့် ပတ်သက်လာလျှင် ထိုဥပဒေကို ယနေ့တိုင်အောင် ကိုးကားနေရပါသည်။ ထိုဥပဒေများမှ သိချစ်စရာ/ သိမှတ်ဖွယ်ရာ အဖြာဖြာ ကောင်းနိုးရာရာကို ရှေ့နေလိုက်သက် ၃၆ နှစ် ကျော်မှ အတွေ့အကြုံများအရလည်းကောင်း၊ ခေတ်ကာလ ရေစီးကြောင်းအရလည်းကောင်း၊ ဗဟုသုတအလိုငှာ အကျဉ်းချုံးပြီး ရေးသား ပြုစုလိုက်ရပါသည်။

၁။ မဟာရ်ဆိုသည်မှာ မင်္ဂလာဆောင်သောအခါ အမျိုးသားက အမျိုးသမီးအား မင်္ဂလာခန်းဝင်ပစ္စည်း ရွှေ၊ ငွေတို့ကို ဇနီးမယားအတွက် တင်တောင်းရသော ပစ္စည်းကို ခေါ်ပါသည်။ မိမိ၏ အင်အားအလျောက် တတ်နိုင်သရွေ့ တင်တောင်းနိုင်ခွင့် ရှိသည်။ (အမိရ်အလီ-၂-၄၇၂) ယခု အခါ မဟာရ်ကို လင်နှင့်မယား အခြေအနေ အဆင့်အတန်း ပေါ် မူတည်၍လည်းကောင်း၊ မိမိတို့၏ ဓလေ့ထုံးတမ်း စဉ်လာအရလည်းကောင်း ပေးဆောင်ရသည်။ မဟာရ်ကို လက်ငင်းဖြစ်စေ၊ အကြွေးဖြစ်စေ ပေးနိုင်သည်။ မဟာ မပေးလျှင် နေကာ (မင်္ဂလာဆောင်)မမြောက်ပေ။ မိန်းမက (အကြွေး)မဟာရ်ကို တောင်းဆိုသောအခါ ယောက်ျား လုပ်သူက ပေးကို ပေးရမည်။ မဟာရ်ကို ကို မပေးဘဲ အမွေမခွဲဝေနိုင်။ မင်္ဂလာခန်းဝင်ပစ္စည်း အနည်းဆုံးကို အစွဲလားစာတရားတော်အရ ဒေရ်ဟမ် ၁၀ ပြားသည် ကာလ တန်ကြေး ၁၀၀၀/- (ကျပ်တစ်ထောင်တိတိ)နှင့် ညီမျှ သည်။ ၎င်းငွေ ၁၀၀၀/-ထက် လျော့၍ မဟာရ်တင်လျှင် နေကာဟ် မပိုင်ချေ။

၂။ ယောက်ျားက သုံးတလတ်ပေး၍ ကွာရှင်းခြင်း
လင်မယား အဆင်မပြေ၍ ယောက်ျားလုပ်သူက စတင် ကွာရှင်းလိုလျှင် ပထမတစ်ကြိမ် တလတ် ပေးရ မည်။ ထိုသို့ ပေးပြီးနောက် ယောက်ျားက ပြန်ပေါင်းချင် လျှင်လည်း ပေါင်းနိုင်အောင် အခွင့်အရေး ပေးထားသည်။ ထို့နောက် ဇနီးသည် ဓမ္မာရာသီလာပြီးနောက် တစ်ဖန် ဒုတိယအကြိမ် တလတ်ပေးရမည်။ ထို့နောက် တတိယ ရာသီပေါ်ချိန်ကို စောင့်ရမည်။ တတိယ ရာသီပေါ်ပြီး နောက်ဆုံး တတိယအကြိမ် တလတ်ပေးရသည်။ (ထွရ်အာန် ၆၅ : ၁ : ၃)တလတ်ကို တစ်လတစ်ကြိမ်စီ ပေးမှ တရားဝင် ကွာရှင်းသည်။ ထွလာဟ် သုံးကြိမ်ကို တစ်ခါတည်း ပေးခြင်းသည် ကောင်းမြတ်သော ထွလာဟ် ပေးခြင်း မဟုတ်သော်လည်း ထွလာဟ် အထမြောက်သည် ဟု ပါရှိပါသည်။ (ပုဒ်မ ၃၁၂ (၂) မွလ္လာရေး မိုဟမ္မဒ် ၂၁၃၊ စာ-၂၉၈)

တစ်ကြိမ်တည်း သုံး တလတ်ပေး၍ ကွာရှင်းသည်ကို တမန်တော် မိုဟာမက်က မလိုလားပါ။ သို့ရာတွင်

တစ်ကြိမ်တည်းမှာ သုံးတလတ်ပေး၍ ကွာရှင်းလျှင်လည်း တရားဝင်ပါသည်။ သုံးကြိမ် ထွလာဟ်ပေးမှ ပြတ်စဲသည် မဟုတ်။ တစ်ကြိမ်သာပေးပြီး ကွာရှင်းနိုင်သည်။ အကောင်း ဆုံးသော ကွာရှင်းနည်းမှာ ထွလာဟ် တစ်ကြိမ်ပေးပြီး (အစ်ဒက်)ရက်ကုန်ဆုံးသည်အထိ ပြန်လည်ရပ်သိမ်းခြင်း မပြုဘဲ ကွာရှင်းခြင်း ဖြစ်သည်။ တလတ်ပေးခြင်းကို လင်နှင့်မယား သိသာရန် လိုပါသည်။ သက်သေမရှိလည်း တရားဝင်ပါသည်။ တလတ် တစ်ကြိမ်ပေးပြီးနောက် လင် ယောက်ျားက ပြန်ပေါင်းချင်လျှင် ပေါင်းသင်းပိုင်ခွင့် ရှိသည်။ တစ်လတ် နှစ်ကြိမ်ပေးပြီးနောက် လင်ယောက်ျားက ပြန်ပေါင်းသင်းချင်လျှင် ပေါင်းပိုင်ခွင့် ရှိသည်။ တလတ် သုံးကြိမ်ပေးပြီးနောက် လင်ယောက်ျားက ပြန်ပေါင်းပိုင်ခွင့် မရှိတော့ပေ။ ဟလာလာဟ် လုပ်ပြီးလျှင် ပြန်ပေါင်းနိုင် သည်။

၃။ အစ်ဒက် (ခေါ်) လင်မယား ကွာရှင်းရာ၌ သုံးလ (ဓမ္မတာ)ပေါ်တွင် မူတည်၍ စောင့်ဆိုင်း ရခြင်း

လင်မယား ကွာရှင်း ပြတ်စဲသောအခါ မယား၏ လစဉ် ဓမ္မာပေါ်ချိန်ကို သတ်မှတ်၍ ဆက်လက် တလတ် ပေးရမည်ဟု အပိုဒ် (၂)တွင် ဆိုထားသကဲ့သို့ အစ်ဒက်ရက် (သုံးလ) ဓမ္မတာရာသီပေါ်ချိန်ကို ဆိုလိုပါသည်။ မယား စရိတ်တောင်းဆိုသောအခါတွင် လင်ဖြစ်သူက တလတ် သုံးကြိမ်ပေးပြီး ကွာရှင်းပြီးကြောင်း သက်သေထူနိုင်သော် လည်း အမှန်တကယ် တလတ်သုံးကြိမ် ပေးပြီးသော်လည်း အစ်ဒက် (၃)လအတွက် မယားစရိတ် သုံးလစာကိုတော့ မပေးဘဲ မနေရပါ။ ပေးကို ပေးရမည် ဖြစ်သည်။ ကိုယ်ဝန် ဆောင်ရှိ အမျိုးသမီးများအတွက် သားဖွားပြီးသည်အထိ အစ်ဒက် စောင့်ရသည်။

၄။ ဟလာလာဟ် (ခေါ်) သုံးတလတ်ပေးသော ဇနီးကို နောက်လင် ပေးစား၍ ထိုလင်ကွာမှ ပထမလင်က ပြန်ယူနိုင်ခြင်း

အပိုဒ် (၂)ပါအတိုင်း လင်ယောက်ျားက မယားကို မပေါင်းလို၍ သုံးတလတ် ပေးပြီးနောက် မိမိ၏ ဇနီးကို

ကလေးများရှိ၍ သံယောဇဉ် မဖြတ်နိုင်၍လည်းကောင်း၊
(သို့မဟုတ်) အခြားအကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် ပြန်ပေါင်း
ချင်လျှင် မိမိ၏ ဇနီးမယားကို နောက်လင်ပေးစား၍
နေကာရှာဖွေပြုလုပ် ပေါင်းသင်းနေပြီး နောက်မှ ထိုလင်က
တရားဝင် ကွာရှင်း ပြတ်စဲပြီးသောအခါမှ ပထမလင်ကြီးက
ပြန်ပေါင်းနိုင်ခွင့် ရှိပါသည်။ အထက်ပါကဲ့သို့ လင်မယား
အလွယ်တကူနှင့် ကွာရှင်း ပြတ်စဲခြင်း မပြုနိုင်အောင်
တရားတော်က (ဟလာလာဟ်)ကို ဖန်တီးပေးထားခြင်း
ဖြစ်ပါသည်။

**၅။ မိန်းမက (ခိုလာဟ်) ပစ္စည်းပေး၍ ကွာရှင်း
ပြတ်စဲခြင်း**

ဇနီးမယားက လင်မယား အဆင်မပြေ၍ စတင်
ကွာရှင်း ပြတ်စဲလိုလျှင် ခိုလာဟ် တစ်စုံတစ်ရာပစ္စည်း
ပေး၍ ကွာရှင်း ပြတ်စဲပိုင်ခွင့် ရှိပါသည်။ အကြောင်း
ခိုင်လုံ၍ ခိုလာဟ် ပေးပိုင်ခွင့် မြောက်သည်။ မိန်းမက
ခိုလာဟ် တောင်းဆိုသောအခါ သက်သေနှစ်ဦးနှင့် ဗလီ
ဆရာရှေ့၌ ခိုလာဟ် တောင်းဆိုလျှင် လင်က ပေးထားသော
မဟာရ်ကို ပြန်လည်၍ လင်လုပ်သူအား ပေးလျော်ရပါမည်။
ယောက်ျားလုပ်သူက ကွာရှင်းမပေးနိုင်ဟု ဆိုလျှင် ဓမ္မသတ်
ခုံရုံးတော်က အဆုံးအဖြတ် ပေးနိုင်သည်။

၆။ ဝါကဗ် (ခေါ်) လူဒါန်းခြင်း

အသက် (၁၈)နှစ်ကျော်သူ စိတ်ကောင်းနေစဉ်အတွင်း
မိမိပိုင် ပစ္စည်းကို နှုတ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ စာချုပ်စာတမ်း
အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ အစွလာမ်တရားတော်အရ ပေးအပ်
လူဒါန်းနိုင်ပါသည်။ သေခါနီးဆဲဆဲ အချိန်တွင် လူဒါန်း
လိုလျှင် (ဒ်)သာ လူဒါန်းနိုင်ပြီး ကျန် (ဒ်)ကို အမွေဆိုင်
များအား ပေးအပ်ရန် ချန်ထားရပါမည်။ အသက်ရှင်စဉ်တွင်
မိမိကြိုက်သလို လူဒါန်းနိုင်သည်။ ဝါကဗ်ကို သေတမ်းစာ
ဖြင့် လူလျှင် တံဆိပ်ခေါင်းနှင့် စာချုပ်စာတမ်း မှတ်ပုံတင်
ရုံးတွင် မှတ်ပုံတင်ရန် မလိုအပ်ပါ။

၇။ သေတမ်းစာ

အသက် (၁၈)နှစ် ပြည့်သူတိုင်း မွတ်စလင်
ယောက်ျား၊ မိန်းမတို့သည် အစွလာမ်ဘာသာအရ မိမိပိုင်

ဥစ္စာပစ္စည်းကို သေတမ်းစာဖြင့် ပေးသွားနိုင်ပါသည်။
သေတမ်းစာကို သက်သေနှစ်ဦးရှေ့တွင် နှုတ်ဖြင့်လည်း
ပေးနိုင်ပါသည်။ စာချုပ်စာတမ်းအားဖြင့်လည်း စာချုပ်
စာတမ်း မှတ်ပုံတင်ရုံးတွင်လည်း မှတ်ပုံတင်၍ ပေးကမ်း
နိုင်ပါသည်။ အစွလာမ်ဘာသာမှ အခြားဘာသာ ကူးပြောင်း
သောသူကို အမွေမပေးရပါ။ သေတမ်းစာ အတည်ပြုသူ
(Executor) တစ်ဦးကို သက်သေနှစ်ဦးရှေ့တွင် မိမိ
စိတ်ကြိုက် မှတ်တမ်းပြုလုပ်နိုင်ပါသည်။ သေတမ်းစာဖြင့်
အမွေပစ္စည်းအားလုံးကို ယေဘုယျအားဖြင့် မလူဒါန်း
နိုင်ပါ။ (ဒ်)သာ လူဒါန်းနိုင်ပါသည်။ ကွယ်လွန်သူ၏
သေစရိတ်နှင့် အကြွေးများကို ပထမ ရှင်းပြီးမှ ကျန်အမွေ
ဆိုင်များအတွက် (ဒ်)အမွေချန်ထားရပါမည်။ အမွေဆိုင်
များ ဘာသာပြောင်းသွားလျှင် အမွေရှင်က စိတ်တိုင်းကျ
သေတမ်းစာ လူဒါန်းနိုင်ပါသည်။

၈။ ဖခင် အသက်ထင်ရှားရှိစဉ် အမွေမတောင်းနိုင်
မွတ်စလင်တစ်ဦး၏ဖခင် အသက်ထင်ရှားရှိစဉ်ကို
ဖခင်ပိုင် ပစ္စည်းကို ဖခင်ထံမှ အမွေမတောင်းနိုင်ပါ။
ဖခင်က ချစ်မြတ်နိုး၍ ပေးကမ်းလျှင် စာချုပ်စာတမ်း
မှတ်ပုံတင်ရုံး၌ မှတ်ပုံတင်ပြီးပေးမှ တရားဝင်ပါသည်။
သို့မဟုတ်ပါက ဖခင်သေဆုံးပါလျှင် အမွေပိုရှုပ်တတ်ပါ
သည်။ ဩရသ သားသမီးတို့ကလည်း ဖခင်အသက်ထင်ရှား
ရှိလျှင်လည်း အမွေမတောင်းနိုင်ပါ။ သို့ရာတွင် ရွှေ့ပြောင်း
နိုင်သော ပစ္စည်းများကို တောင်းဆိုပိုင်ခွင့် ရှိသည်။

၉။ မိန်းမထက် ယောက်ျားကို အမွေပိုပေးရခြင်း
အစွလာမ်ဘာသာက မိန်းမထက် ယောက်ျားကို
အမွေဆက်ခံပိုင်ခွင့် ပိုမို ဦးစားပေးအပ်ထားပါသည်။
အမျိုးသမီးကို လင်ယောက်ျားက လုပ်ကိုင် ကျွေးမွေးရသော
ကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ယောက်ျားများကသာ အမွေပုံကို
ဆက်လက် ထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက်နိုင်သည်ဟု ယုံကြည်၍
မိန်းမထက် ယောက်ျားကို အမွေပို၍ ပေးရပါသည်။
များသောအားဖြင့် သမီးမိန်းကလေးက မင်္ဂလာဆောင်လျှင်
ယောက်ျားနောက် ပါသွားရ၍ အမွေပုံကို မထိန်းသိမ်းနိုင်

ဟု ယူဆသောကြောင့် မိန်းမကို အမွေလျှောပေးပါသည်။
ဥပမာ-ယောက်ျားတစ်ယောက် ကွယ်လွန်လျှင် ဇနီးနှင့် သားတစ်ဦး၊သမီးနှစ်ဦး ကျန်ခဲ့သည် ဆိုပါစို့။ကွယ်လွန်သူက အသုဘစရိတ်နှင့် ကြေးမြီများ ရှင်းလင်းပြီး နောက်ဆုံး အမွေပုံအနက်မှ ဇနီးအား () ပေးရပြီး ကျန် (၇)ပုံကို (၄)ပုံ ပုံ၍ သားတစ်ဦးက နှစ်ပုံယူပြီး သမီးနှစ်ဦးက တစ်ပုံစီ ရယူရပါမည်။ ဥပမာကိုကြည့်လျှင် သားက နှစ်ပုံ ရပြီး သမီးတစ်ဦးက တစ်ပုံစီသာ ရရှိပါသည်။ ဇနီးက () ရပါသည်။ ထို့ကြောင့် မိန်းမထက် ယောက်ျားက အမွေပို၍ ရပါသည်။

၁၀။ မွေးစားသားသမီး တရားမဝင်၍ အမွေတောင်းဆိုခွင့်မရှိ

မွတ်စလင်တစ်ဦးအနေဖြင့် သားသမီးကို မွေးစားနိုင် သော်လည်း မွေးစားသည့် ဖခင်၊ မိခင်တို့ ကွယ်လွန်သော အခါ အမွေကို တရားဝင် တောင်းဆိုပိုင်ခွင့် မရှိပါ။ အစ္စလာမ် ဓမ္မသတ်အရ အမွေဆိုင် လုံးဝ မရှိမှ အမွေ ရနိုင်ပါသည်။ အမွေဆိုင် ရှိပါက မွေးစားသားသမီးတို့က အမွေလုံးဝ ရပိုင်ခွင့် မရှိပါ။ မွေးစားဖခင်၊ မိခင်တို့က ချစ်မြတ်နိုး၍ ပေးကမ်းသွားလျှင် စာချုပ်စာတမ်း မှတ်ပုံတင် ရုံး၌ မှတ်ပုံတင် ပေးသွားမှ တရားဝင်ပါသည်။

ကျမ်းကိုးစာရင်း

- ၁။ သီရိပျံချီ အလ်ဟာဂျီမူဖက်စီရလ်ကွရ်အန်မောင်လာနာ ယာဇီ မိုဟမ္မဒ်ဟာရှင်မ် အစ္စလာမ် သာသနာရေးရာ ကောင်စီဥက္ကဋ္ဌ၊ ဓမ္မသတ်မူးချုပ်ရေး (သုံးကွလာဟ်နှင့် ဟလာလာဟ်) နှင့် တမန်တော်မြတ် ပထမတွဲမှ တတိယတွဲအထိ။
- ၂။ ဦးရွှေယွန်း ရေးသားသော ရှရာမိုဟမ္မဒေယာကျမ်း ပထမတွဲနှင့် ဒုတိယတွဲ။
- ၃။ ကုရ်အာန်ကျမ်းမြတ် ပထမတွဲမှ တတိယတွဲအထိ (ကုရ်အာန် တစ်အုပ်လုံး)၊ အမှတ်-၃၄၊ ကုန်ဈေးတန်း လမ်း၊ မွတ်စလင် ဗဟိုရန်ပုံငွေအဖွဲ့မှ ထုတ်ဝေသော ကုရ်အာန်ကျမ်းမြတ် မြန်မာဘာသာပြန်။

- ၄။ တရားရုံးချုပ်ရှေ့နေ ဦးခင်မောင်ရေး (မွတ်စလင် ဓလေ့ ထုံးတမ်း ဥပဒေ)။
- ၅။ မြန်မာနိုင်ငံသားများနှင့် နိုင်ငံခြားသားများ ပြဿနာ (ဦးခင်မောင်ကျော်)။
- ၆။ မော်လာနာမ္မစ်သီအိုရီလ်ဟကီးမ် (မဇဟီရီ) ဓမ္မသတ် မူး၊ အိုလမာ အစ္စလာမ် သာသနာ့ပညာရှင်များအဖွဲ့ခွဲ (ပျော်ဘွယ်မြို့နယ်)ရေး သုံးထွလာဟ်နှင့် လမ်းစဉ်မှန် ကျမ်း။
- ၇။ MULLA Principles of Mohamedan Law (17) Edition 1976.
- ၈။ HOLY QURAN by Mohammed Marmaduke Pickthall.
- ၉။ The Muslim Personal Law (Shariat) Application at (1937) in its application to West Pakistan.

(ရွှေမန်း) ဦးချစ်မောင်
တရားရုံးချုပ်ရှေ့နေနှင့် နိုတြီပဗ္ဗလစ်

ကလေးသူငယ် တရားစီရင်ရေး

ဦးလှစိုး (တရားရေး)

ကျွန်တော်သည် ဟားခါးမြို့၊ ချင်းပြည်နယ်တရားရုံးရှိ ဖလမ်းခရိုင် အမှုတွဲခန်းအား လစဉ် စစ်ဆေးရန် ရောက်ရှိစဉ် ဟားခါးမြို့နယ် တရားသူကြီးက ကလေးသူငယ် ဥပဒေပါ သူသိလိုသော အချက်အလက်များကို မေးမြန်းလာရာမှ ဆွေးနွေးခဲ့သည်များကို ဆောင်းပါးတစ်ပုဒ်အဖြစ် ရေးသားရလျှင် ကောင်းမည်ဟု အကြံပြုပြီး ဤဆောင်းပါးကို ရေးသားခဲ့ပါသည်။

ကလေးသူငယ်များနှင့် ပတ်သက်ပြီး မြန်မာဘုရင်များ လက်ထက်ကပင် ရှိခဲ့ကြောင်း၊ ရေစကြိုခုံတော်ဖြတ်ထုံးတစ်ခုအရ တွေ့ရသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ လွတ်လပ်ရေး ဆုံးရှုံးပြီးနောက် ကလေး လူကြီးများကို ခွဲခြားမှု မရှိဘဲ လူကြီးရုံး၌ ပူးတွဲ စစ်ဆေးခဲ့ကြသည်။ ၁၉၃၀ ပြည့်နှစ် ရောက်သောအခါတွင်မူ ၁၉၃၀ ပြည့်နှစ် ပြစ်မှုကျူးလွန်သော

လူငယ်များ အက်ဥပဒေ (The Young Offenders Act, 1930)ကို အိန္ဒိယပြည်၌ ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ပြီး ထိုအချိန်က မြန်မာပြည်မှာ အိန္ဒိယပြည်၏ ပြည်နယ်တစ်ခုဖြစ်သည့် အလျောက် မြန်မာပြည်၌လည်း အာဏာတည်ခဲ့သည်။ သို့သော် ကလေးသူငယ် တရားရုံးဟူ၍ သီးခြားမရှိသေးဘဲ လူကြီးများကို စစ်ဆေး စီရင်သော တရားရုံးများ၌ပင် ကလေးသူငယ် မူဝင်များ စီရင်ခဲ့ကြသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ လွတ်လပ်ရေး ရပြီးနောက် ၁၉၅၅ ခုနှစ်၌ “ကလေးသူငယ်များ အက်ဥပဒေ”ကို ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ပြီး ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၁ ရက်နေ့တွင်မှ ရန်ကုန်၊ ဟံသာဝတီနှင့် အင်းစိန် သုံးရိုင်၌ စတင် အာဏာတည်ခဲ့သည်။ ၁၉၅၅ ခုနှစ် အက်ဥပဒေအရ ကလေးသူငယ် တရားရုံး သီးခြား ပေါ်လာခဲ့သည်။ ကလေးသူငယ် မူဝင်

များကို စစ်ဆေးရန် အထူးတရားသူကြီး နှစ်ဦးကိုလည်း သီးခြား ခန့်ထားပေးခဲ့သည်။

၁၉၆၁ ခုနှစ်တွင် ၁၉၅၅ ခုနှစ် အက်ဥပဒေကို မန္တလေးခရိုင်နှင့် ကျိုက္ခမိခရိုင်များသို့ အာဏာသက်ရောက်စေရန် လူမှုဝန်ထမ်းနှင့် သာသနာရေးဝန်ကြီးဌာန၏ ၂၈-၁၂-၆၀ ရက်စွဲပါ အမိန့်ကြော်ငြာစာအမှတ် ၃၁၆ ဖြင့် လည်းကောင်း၊ ၁၉၆၁ ခုနှစ်တွင် စစ်ကိုင်းခရိုင်၊ ကျောက်ဆည်ခရိုင်၊ မိတ္ထီလာခရိုင်နှင့် မြင်းခြံခရိုင်များသို့ အာဏာသက်ရောက်စေရန် လူမှုဝန်ထမ်းနှင့် သာသနာရေးဝန်ကြီးဌာန၏ ၁၁-၁၁-၆၁ ရက်စွဲပါ အမိန့်ကြော်ငြာစာအမှတ် ၃၁၂ ဖြင့်လည်းကောင်း ထုတ်ပြန်၍ တိုးချဲ့ ပျံ့နှံ့စေခဲ့သည်။

ကျိုက္ခမိခရိုင်တွင် စတုတ္ထ ရာဘက်ရာဇဝတ် တရားသူကြီး တစ်ဦးကို အာဏာအပ်နှင်းပြီး အထက်မြန်မာပြည် (၅) ခရိုင်အတွက် မန္တလေးမှ အထူးတရားသူကြီးတစ်ဦးကို ခန့်ထားပေးခဲ့သည်။ ၁၉၆၂ ခုနှစ်တွင် ၁၉၅၅ ခုနှစ် အက်ဥပဒေကို အောက်မြန်မာပြည် ပဲခူးခရိုင်နှင့် သာယာဝတီ ခရိုင်များသို့ အာဏာသက်ရောက်စေရန် လူမှုဝန်ထမ်းနှင့် သာသနာရေးဝန်ကြီးဌာန၏ ၃၁-၁-၆၁ ရက်စွဲပါ အမိန့်ကြော်ငြာစာအမှတ် ၂၅ ဖြင့် ထုတ်ပြန်ပြီး တိုးချဲ့ ပျံ့နှံ့စေခဲ့သည်။

၁၉၅၅ ခုနှစ် ကလေးသူငယ်များ အက်ဥပဒေ အာဏာသက်ရောက်မှု မရှိသည့် ခရိုင်များတွင် ကလေး

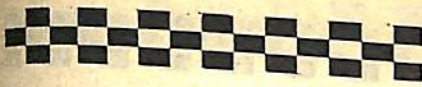
သူငယ် မှုခင်းများကို ၁၉၃၀ ပြည့်နှစ် ပြစ်မှုကျူးလွန်သော လူငယ်များ အက်ဥပဒေအရ အရေးယူ ဆောင်ရွက်သည်။

၁၉၇၂ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ ၂ ရက်နေ့တွင် ကလေးသူငယ် တရားရုံးများကို ဖျက်သိမ်းပြီး ကလေးသူငယ် မှုခင်းများကို ပြည်သူ့တရားရုံးများက စစ်ဆေး စီရင်စေရန် အာဏာအပ်နှင်းခဲ့သည်။ အထက်ပါ ၁၁ ခရိုင်၌ တစ်မြို့နယ်လျှင် ကလေးသူငယ် တရားသူကြီး ၉ ဦးစီ ခန့်ထားခဲ့သည်။ ယင်းတရားသူကြီးများအနက်မှ တရားသူကြီးသုံးဦး ပါဝင်သော အဖွဲ့ဖြင့် ပြည်သူ့တရားရုံးများ၌ ကလေးသူငယ် မှုခင်းများကို သီးခြားရေးဖြင့် စစ်ဆေးသည်။ ထိုအဖွဲ့တွင် အမျိုးသမီးတစ်ဦး၊ လူငယ်ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးနှင့် အခြား ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦး ပါဝင်သည်။

လူမှုဝန်ထမ်းဝန်ကြီးဌာန၏ ၂၀-၆-၇၃ ရက်စွဲပါ အမိန့်ကြော်ငြာစာအမှတ် ၄ အရ ၁၉၅၅ ခုနှစ် ကလေးသူငယ်များ အက်ဥပဒေကို အာဏာပျံ့နှံ့ခြင်း မရှိသေးသော ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ တစ်ဝန်းလုံးရှိ မြို့နယ်များတွင် ၁၉၇၃ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၁ ရက်နေ့မှ စ၍ အာဏာတည်စေရန် အမိန့်ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။

၁၉၇၄ ခုနှစ်မှစ၍ ပြည်သူ့လွှတ်တော်နှင့် ပြည်သူ့ကောင်စီအဆင့်ဆင့်က ရွေးချယ်လိုက်သည့် တရားသူကြီးအဖွဲ့ အဆင့်ဆင့်တို့သည် ပြည်သူ့တရားသူကြီးအဖွဲ့ ဥပဒေအရ ကလေးသူငယ် မှုခင်းများကို စီရင်ပိုင်ခွင့် ရှိသဖြင့် ၁၉၅၅ ခုနှစ်၊ ကလေးသူငယ်များ အက်ဥပဒေနှင့်အညီ ကလေးသူငယ် မှုခင်းများကို စီရင်ခဲ့သည်။

ယခုအခါ ၁၉၉၃ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၁၄ ရက်နေ့တွင် နိုင်ငံတော်ငြိမ်ဝပ်ပိပြားမှုတည်ဆောက်ရေးအဖွဲ့က နိုင်ငံတော်ငြိမ်ဝပ်ပိပြားမှု တည်ဆောက်ရေးအဖွဲ့ ဥပဒေအမှတ် ၉/၉၃ အရ ကလေးသူငယ် ဥပဒေကို ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ပြီး ပြစ်မှုကျူးလွန်သော လူငယ်များအက်ဥပဒေ(The Young Offenders Act, 1930) နှင့် ၁၉၅၅ ခုနှစ် ကလေးသူငယ်များ အက်ဥပဒေတို့ကို ရုပ်သိမ်းခဲ့သည်။ ကလေးသူငယ် မှုခင်းများကိုလည်း ယင်းဥပဒေပုဒ်မ ၄၀ (က)နှင့် (ခ)တို့အရ

တရားရုံးချုပ်က ကလေးသူငယ် တရားသူကြီးများကို ခန့်ထား စီရင်ပိုင်ခွင့် အပ်နှင်း၍ စစ်ဆေးလျက် ရှိပါသည်။

အသစ်ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သော ၁၉၉၃ ခုနှစ် ကလေးသူငယ် ဥပဒေအရ ကလေးသူငယ်အမှုများ စစ်ဆေး စီရင်မှုမှာ ယခင်ဥပဒေဟောင်းများနှင့်မတူ ကွဲပြား ခြားနားသဖြင့် မှားယွင်းမှု မရှိရန် ကလေးသူငယ် မှုခင်းများအား စစ်ဆေး ကြရသည့် တရားသူကြီးများ အထူးဂရုပြုရန် လိုပေသည်။

ပထမဦးဆုံး ဆွေးနွေး တင်ပြလိုသည်မှာ ၁၉၉၃ ခုနှစ် ကလေးသူငယ် ဥပဒေအရ ကလေးသူငယ်အား ပြစ်မှု ဖြင့် ဖမ်းဆီးပြီးနောက် အမှုစုံစမ်းစစ်ဆေးဆဲ ကာလအတွင်း ရီမန်တောင်းခံနိုင်ခွင့် ရှိ မရှိ ဖြစ်သည်။ ယခင်ဥပဒေ ဟောင်း ၁၉၅၅ ခုနှစ် ကလေးသူငယ်များ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄၁ တွင် အမှုစုံစမ်းစစ်ဆေးဆဲ ကာလအတွင်း ရဲစခန်းမှ ရီမန်တောင်းခံနိုင်ကြောင်း ပြဋ္ဌာန်းထားပြီး ယင်းဥပဒေပုဒ်မ ၄၂ တွင် တရားရုံးက ရီမန်ပေးနိုင်ကြောင်း ပြဋ္ဌာန်းထား သည်။ ဥပဒေအသစ်တွင် ကလေးသူငယ်အား ဖမ်းဆီးပြီး နောက် သက်ဆိုင်ရာ ရဲအရာရှိ၊ သို့မဟုတ် အရေးယူပိုင်ခွင့် ရှိသူက လိုက်နာရမည့် အချက်များကို ပုဒ်မ ၃၇ တွင် ပြဋ္ဌာန်းထားရာ၌ ရီမန်ရယူနိုင်ကြောင်း ပြဋ္ဌာန်းထားခြင်း မရှိသည့်အပြင် တရားရုံးများအားလည်း ရီမန်ပေးနိုင် ကြောင်း ပြဋ္ဌာန်းထားခြင်း မရှိပေ။ ထိုမျှမက တရားစွဲဆို တင်ပို့လာသည့် အချိန်တွင်ပင်လျှင် ကလေးသူငယ် များအား မည်သည့်အကြောင်းနှင့်မျှ ချုပ်မိန့်မပေးရဟု အတိအလင်း ပြဋ္ဌာန်းထားပေရာ ကလေးသူငယ်များအား ချုပ်ထားရန် ဥပဒေက မရည်ရွယ်ကြောင်း တွေ့ရမည် ဖြစ်ပေသည်။ သို့ဖြစ်ရာ အမှုစုံစမ်းစစ်ဆေး ကာလအတွင်း ရဲစခန်းမှ ရီမန်တောင်းခံနိုင်မည် မဟုတ်ဘဲ ပုဒ်မ ၃၇ (ခ)မှ (ဇ) အထိပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအတိုင်းသာ ဆောင်ရွက် သွားရန် ဖြစ်သည်။ တရားရုံးများမှလည်း ရီမန် မပေးမီ စေရန် သတိပြုရမည် ဖြစ်သည်။

ဆက်လက် ဆွေးနွေးလိုသည့် အချက်မှာ ကလေး သူငယ်များအား တရားစွဲ တင်ပို့ရာရုံး ဖြစ်သည်။ ၁၉၉၃ ခုနှစ် ဥပဒေအသစ် ပုဒ်မ ၃၈ တွင် ပုဒ်မခွဲ (က)နှင့် (ခ)တွင် ကလေးသူငယ်မှုခင်းကို သက်ဆိုင်ရာ ကလေး

သူငယ် တရားရုံးသို့ တရားစွဲ တင်ပို့ရမည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းထား သည်။ ယင်းပုဒ်မပါ သက်ဆိုင်ရာ ကလေးသူငယ်တရားရုံး ဟူသော စကားရပ်မှာ ပုဒ်မ ၄၀ ပုဒ်မခွဲ (က)အရ တရား ရုံးချုပ်က တည်ထောင်ထားသော ကလေးသူငယ် တရားရုံး များနှင့် ပုဒ်မခွဲ (ခ)အရ ယင်းသို့ တည်ထောင်ထားခြင်း မရှိသော ဒေသများတွင် မြို့နယ်တရားသူကြီးများအား စီရင်ပိုင်ခွင့်အာဏာ အပ်နှင်း စစ်ဆေးစေသဖြင့် မြို့နယ် တရားရုံးများကို ဆိုလိုပေသည်။ ယခုအခါ ရန်ကုန်မြို့တွင် ကလေးသူငယ် တရားရုံးကို တည်ထောင်ထားရှိကာ တရား သူကြီး ခန့်အပ်ထားပြီး ကျန်ဒေသများတွင် မြို့နယ်တရား သူကြီးများအား အာဏာအပ်နှင်းထားသဖြင့် ကလေးသူငယ် အမှု၊ မူလမှုများကို ယင်းရုံးများသို့ စွဲတင်ရန်ဖြစ်ပြီး အာဏာ အပ်နှင်းထားခြင်း မရှိသော ခရိုင်တရားရုံးများသို့ စွဲတင် ပို့ခြင်း၊ စစ်ဆေး စီရင်ခြင်း ပြုနိုင်မည် မဟုတ်ပေ။

၁၉၉၃ ခုနှစ် ကလေးသူငယ် ဥပဒေပုဒ်မ ၃၈ (ခ) တွင် ကလေးသူငယ်နှင့် လူကြီး ပူးတွဲ ပြစ်မှုကျူးလွန်ခြင်း များတွင် ကလေးနှင့်လူကြီး ခွဲ၍ တရားစွဲဆိုရန် ပြဋ္ဌာန်း ထားသည်။ ယခင်ဥပဒေဟောင်း ၁၉၅၅ ခုနှစ် ကလေး သူငယ်များ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၁ ခြွင်းချက်တွင် သေဒဏ် ချမှတ်ထိုက်သော ပြစ်မှုများနှင့် ကလေးသူငယ်နှင့်လူကြီး ပူးတွဲ ကျူးလွန်၍ ခွဲမရသော ပြစ်မှုများတွင် လူကြီးနှင့် ပူးတွဲ၍ စစ်ဆေး စီရင်နိုင်ကြောင်း ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။ ဥပဒေအသစ်တွင် ယင်းကဲ့သို့ ခြွင်းချက် ခွင့်ပြုထားသဖြင့် ကလေးသူငယ်နှင့် လူကြီးကို ပူးတွဲ၍ တရားစွဲဆိုခြင်း၊

စစ်ဆေး စီရင်ခြင်း မပြုမီစေရန် အထူးဂရုပြုကြရန် ဖြစ်သည်။

ကလေးသူငယ်များအား တရားစွဲဆိုရာတွင် ဂရုပြုရမည့် အချက်တစ်ချက်ကို ဆက်လက် ဆွေးနွေးလိုပါသည်။ ၁၉၉၃ ခုနှစ် ကလေးသူငယ်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၈ တွင် ပြစ်မှုကြောင်းအရ အရေးယူခြင်းမှ ကင်းလွတ်ခွင့် ရရှိသော ကလေးသူငယ်များကို ဖော်ပြထားပေးသည်။ ယင်းပုဒ်မ ၂၈ (က)ပါ “အသက် ၇ နှစ် မပြည့်သေးသော ကလေးသူငယ်တစ်ဦး၏ ပြုလုပ်မှုသည် ပြစ်မှုမမြောက်စေရ” ဟူသော ပြဋ္ဌာန်းချက်မှာ ရှင်းလင်း လွယ်ကူ၍ နားလည် လွယ်ပြီး တရားစွဲဆိုခြင်း မပြုမီကပင် စိစစ်နိုင်မည် ဖြစ်သော်လည်း ပုဒ်မ ၂၈ (ခ)ပါ “ပြုလုပ်စဉ်အခါက ပြုလုပ်မှု၏ သဘောသဘာဝနှင့် အကျိုးအပြစ်ကို သိနားလည် လောက်အောင် အမြော်အမြင် အဆင်အခြင်နှင့် မပြည့်စုံသေးသော အသက် ၇ နှစ်အထက် ၁၂ နှစ်အောက်အရွယ် ရှိသော ကလေးသူငယ်တို့ ပြုလုပ်မှုသည် ပြစ်မှုမမြောက်စေရ” ဟူသော ပြဋ္ဌာန်းချက်မှာ အလေးအနက် စဉ်းစားရန် လိုမည် ဖြစ်သည်။ ထိုကဲ့သို့ အမြော်အမြင် အဆင်အခြင်နှင့် မပြည့်စုံခြင်း မရှိကြောင်း ထုချေလာလျှင် အမြော်အမြင် အဆင်အခြင်နှင့် မပြည့်စုံသေးကြောင်း အထောက်အထား

တင်ပြရန် လိုသည်။ တရားရုံးအနေဖြင့် ကလေး၏ ပြစ်မှု ကျူးလွန်ခြင်း မပြုမီ၊ ပြစ်မှုကျူးလွန်စဉ်နှင့် ပြစ်မှုကျူးလွန် စဉ် အမှုအရာများကို အကဲခတ်ခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ အကြောင်းခြင်းရာများကို သုံးသပ်ခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း ဆုံးဖြတ်နိုင်သည်။ အသက် ၁၂ နှစ်အရွယ်ပင် ဖြစ်သော်လည်း မုဒိမ်းမှုကို ကျူးလွန်ရန် အားထုတ်ပါက အမြော်အမြင် အဆင်အခြင်နှင့် ပြည့်စုံပြီး အကျိုးအပြစ်ကို သိရှိသည်ဟု ဆိုရမည် ဖြစ်ပေသည်။^(၁) ထို့အတူ မိမိနှင့် တွေ့သော ပစ္စည်းမှာ မိမိပစ္စည်းမဟုတ်၊ အခြားသူတစ်ဦး၏ ပစ္စည်းဖြစ်၍ အပြစ်မရှိဟူသော ထုချေချက်အရ တရားခံသည် ပြစ်မှုကို သိကြောင်း ပေါ်လွင်နေခြင်း၊ ရှာဖွေစဉ်က ငိုနေ၍ မေးမြန်းမရကြောင်း ပေါ်ပေါက်သဖြင့် မိမိ၏ ပြုလုပ်မှု၏ သဘောနှင့် အကျိုးအပြစ်ကို သိလျက်နှင့် ပြုလုပ်ခဲ့သည်ဟု ယူဆနိုင်မည် ဖြစ်သည်။^(၂) သို့ဖြစ်၍ ဖော်ပြပါ ပုဒ်မ ၂၈ ပုဒ်မခွဲ(ခ)အရမူ အလေးအနက် စိစစ် ဆုံးဖြတ်သွားရန် ဖြစ်ပေသည်။

ပြစ်မှုကြောင်းအရ အရေးယူခြင်းမှ ကင်းလွတ်ခွင့် ရရှိကြောင်း ပြဋ္ဌာန်းထားသော နောက်ပုဒ်မ တစ်ခုမှာ ၂၉ ဖြစ်ပြီး ယင်းပုဒ်မအရ သင်တန်းကျောင်း၊ ယာယီ စောင့်ရှောက်ရေးစခန်း၊ သို့မဟုတ် စောင့်ရှောက်သူထံမှ ထွက်ပြေးသည့် ကလေးသူငယ်အား ပြစ်မှုဆိုင်ရာတစ်ရပ်ရပ် အရ အရေးယူခြင်း မပြုရန် ကင်းလွတ်ခွင့် ပြုထားသည်။ ယခင် ဥပဒေအဟောင်း ၁၉၅၅ ခုနှစ် ကလေးသူငယ်များ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆၀ နှင့် ၆၁ တို့အရမူ အရေးယူနိုင်သဖြင့် ယခင်ပြဋ္ဌာန်းချက်နှင့် ယခုပြဋ္ဌာန်းချက် ကွဲပြားသဖြင့် မှားယွင်းမှု မဖြစ်စေရန် သတိပြုရမည် ဖြစ်သည်။

ဆက်လက် ဆွေးနွေးမည့် အချက်မှာ ကလေးသူငယ် အထောက်အထားကိစ္စ ဖြစ်သည်။ ၁၉၉၃ ခုနှစ် ကလေးသူငယ် ဥပဒေပုဒ်မ ၃၈ (ဂ) တွင် ကလေးငယ်ကို တရားစွဲဆို တင်ပို့ရာတွင် အသက်နှင့် စပ်လျဉ်းသော အထောက်အထား ပူးတွဲ ပါရှိရမည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းထားပေးသည်။ ယင်း

(၁) အစိုးရနှင့် ထွန်းမြိုင်၊ အေအိုင်အေ၊ ၁၉၁၈၊ အောက်မြန်မာပြည် စီရင်ထုံး စာ-၉၆။

(၂) ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်နှင့် မဂျမီလာ(ခ) မာမာချို၊ ၁၉၉၄ ခုနှစ် မြန်မာနိုင်ငံ တရားစီရင်ထုံး-၇၇ (ပြစ်မှု)။

ပြဋ္ဌာန်းချက်မှာ တရားစွဲဆို တင်ပို့သူများအနေဖြင့် အရေးတယူ ဆောင်ရွက်ရမည့် ပြဋ္ဌာန်းချက် ဖြစ်သည်။ အကြောင်းမှာ ကလေးသူငယ် တရားရုံးသည် ပုဒ်မ ၄၁ (က)အရ အမှုတွဲ လက်ခံ ရရှိလျှင် အမှုတွဲတွင် ပါရှိသော ကလေးသူငယ်၏ အသက်နှင့် စပ်လျဉ်းသည့် အထောက်အထားကို ဦးစွာ စိစစ် ကြည့်ရှုကာ ကလေးသူငယ် ဖြစ် မဖြစ် ဆုံးဖြတ်ရသည့်အပြင် ပုဒ်မ (ခ)အရ ကလေးသူငယ် မှုခင်းကို လက်ခံ စစ်ဆေးခြင်း မပြုမီ ကလေးသူငယ် ဖြစ်ကြောင်း သတ်မှတ် ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ရေးသား မှတ်တမ်း တင်ထားရသည့်အတွက်ကြောင့်ပင် ဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်ရာ အမှုစွဲတင်လာလျှင် ကလေးသူငယ်၏ အသက်နှင့် စပ်လျဉ်းသော အထောက်အထား မပါမဖြစ် ပါရှိရမည်ဖြစ်၍ ကလေးသူငယ် တရားရုံးများမှ သေချာစွာ စိစစ် လက်ခံ သွားကြရန် ဖြစ်ပေသည်။ ဦးတိုက်မှုများတွင် ကလေးသူငယ် ဖြစ် မဖြစ်ကို ကျင့်ထုံးပုဒ်မ-၂၀၀ အရ စစ်စဉ်ကပင် ပေါ်အောင် စစ်၍ လူကြီးများနှင့် ပူးတွဲ စွဲဆိုထားပါက အမှုစွဲထုတ်ရန် ဖြစ်ပြီး အသက်အထောက်အထားကို တရားလိုဘက်အား တင်ပြစေရန် ဖြစ်သည်။

ကလေးသူငယ် ဖြစ် မဖြစ် ဆုံးဖြတ်ရာတွင် အမှုတွဲနှင့် ပါရှိသော အထောက်အထားများအရ ကလေးသူငယ် ဟုတ် မဟုတ် အငြင်းပွားလာပါက စုံစမ်းစစ်ဆေးမှု ပြုလုပ်ပြီးမှ အမိန့်ချမှတ်ရန် ဖြစ်သည်။^(၁) အကယ်၍ ကျောင်းဝင် မှတ်ပုံတင်မှတ်တမ်းနှင့် အမျိုးသားမှတ်ပုံတင်ရှိ အသက်နှင့် ဆရာဝန်၏ စစ်ဆေးချက်အရ အသက်တို့ ကွဲပြားနေပါက သက်သေခံ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၃၅ အရ သက်သေခံခံသော အများပြည်သူဆိုင်ရာ မှတ်တမ်းမှတ်ရာများဖြစ်သည့်

ကျောင်းဝင် မှတ်ပုံတင်မှတ်တမ်းနှင့် အမျိုးသားမှတ်ပုံတင် တို့ရှိ အသက်ကို လိုက်နာရန် ဖြစ်သည်။^(၂) ထို့အတူ အမျိုးသားမှတ်ပုံတင်ဌာနရှိ မှတ်ပုံတင်ပုံစံ ၁ ပါ 'ဖော်ပြချက်နှင့် အိမ်ထောင်စုဇယားရှိအသက် ကွဲလွဲနေလျှင် အမျိုးသားမှတ်ပုံတင် ၁ ပါ အသက်အထောက်အထားကို မှန်သည်ဟု လက်ခံရန် ဖြစ်သည်။^(၃) ကလေးသူငယ် ဟုတ် မဟုတ်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဆုံးဖြတ်ချက်မှာ အပြီးသတ် ဖြစ်ကြောင်း၊ ၁၉၅၅ ခုနှစ် ကလေးသူငယ် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၂ တွင် ပြဋ္ဌာန်းထားပြီး ထိုသို့ ဆုံးဖြတ်ချက်မှာ ယင်းပုဒ်မအရ အတည်ဖြစ်ကြောင်းကို မောင်ဘိုးထွန်း(ခ) ထွန်းလှအောင်နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်အမှု^(၄) တွင် လိုက်နာ ဆုံးဖြတ်ထားပေသည်။ သို့သော် ၁၉၉၃ ခုနှစ် ကလေးသူငယ် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄၁ (ခ) တွင် ယင်းကဲ့သို့သော ပြဋ္ဌာန်းချက်မျိုးကို ထည့်သွင်း ပြဋ္ဌာန်းခြင်း မရှိ၍ ကလေးသူငယ် ဖြစ် မဖြစ် ဆုံးဖြတ်ချက်အပေါ် ပုဒ်မ ၄၉ တွင် ပြဋ္ဌာန်းသည့်အတိုင်း ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ကျင့်ထုံး ဥပဒေနှင့်အညီ တင်သွင်းသော ပြင်ဆင်မှုတွင် ပြင်ဆင်မှု

(၁) ပြည်ထောင်စု ဆိုရှယ်လစ် သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော်နှင့် မောင်ကုလား(ခ) စန်းအောင်၊ ၁၉၈၇ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ တရားစီရင်ထုံး-၁၈ (ဖြစ်မှု)။

(၂) ပြည်ထောင်စု ဆိုရှယ်လစ် သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော်နှင့် မောင်အေးကို၊ ၁၉၈၂ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ တရားစီရင်ထုံး-၅၁ (ဖြစ်မှု)။

(၃) ဒေါ်စိန်အိနှင့် ဦးတင်ကိုပါ (၂)၊ ၁၉၇၅ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ တရားစီရင်ထုံး-၁၈ (တရားမ)။

(၄) ၁၉၉၃ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ တရားစီရင်ထုံး-၁၃၇ (ဖြစ်မှု)။

တရားရုံးက ပြင်ဆင်ပေးနိုင်သည်ဟု ယူဆရပေသည်။ သို့ရာတွင် ယင်းကိစ္စကို ဆုံးဖြတ်လာမည့် အဖြေကို စောင့်မျှော်ရပေဦးမည် ဖြစ်သည်။

ကလေးသူငယ်များကဲ့သို့ပင် ၁၉၉၃ ခုနှစ်၊ ကလေးသူငယ် ဥပဒေတွင် လူငယ်များအတွက်ကိုလည်း ပြဋ္ဌာန်းထားပေရာ လူငယ်များအား ပုဒ်မ ၆၇ အရ တရားစွဲဆိုတင်ပို့ရာတွင် အသက်နှင့် စပ်လျဉ်းသော အထောက်အထားများ ပူးတွဲ ပါရှိရန် လိုပြီး တရားရုံးမှလည်း အမှုစတင်စစ်ဆေးခြင်း မပြုမီ လူငယ် ဖြစ် မဖြစ် ဆုံးဖြတ် မှတ်တမ်းတင်ထားရန် လိုပေသည်။

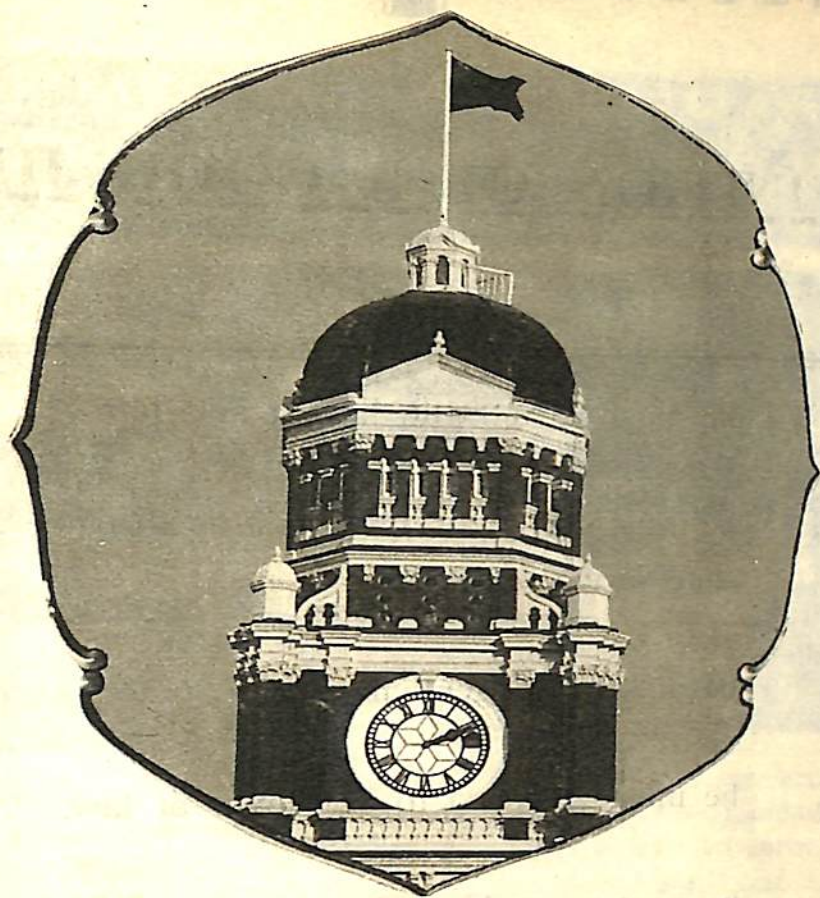
ဆက်လက်၍ တရားရုံးများ စစ်ဆေးရာတွင် တွေ့ရှိရသည့် ကလေးသူငယ်များအား ခံဝန်ချုပ်ဖြင့် လွှတ်ထားရာတွင် ကလေးသူငယ်ကိုယ်တိုင်အား ခံဝန်ချုပ်၌ လက်မှတ်ရေးထိုး၍ ခံဝန်ချုပ်ဆိုစေသည့် တွေ့ရှိချက် ဆွေးနွေးလိုပါသည်။ ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၅၁၄-ခ နှင့် တရားရုံးများလက်စွဲအပိုဒ် ၅၂၀ တို့တွင် အရွယ်မရောက်သေးသူကို ခံဝန်ချုပ်ဆိုရန် လိုအပ်သော အမှုများတွင် ထိုအရွယ်မရောက်သေးသူကို ခံဝန်ချုပ်ဆိုစေမည့်အစား ခံဝန်သူ တစ်ဦးကဖြစ်စေ၊ အများကဖြစ်စေ ချုပ်ဆိုသည့် ခံဝန်ချုပ်ကိုသာလျှင် လက်ခံနိုင်သည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းထားပေရာ ကလေးသူငယ် ကိုယ်တိုင်အား ခံဝန်ချုပ်ချုပ်ဆိုစေသည်မှာ မှန်ကန်သည်ဟု ဆိုနိုင်မည် မဟုတ်ပေ။ တစ်ဖက်တွင် ခံဝန်ချုပ်ဆိုခြင်းသည် ပဋိညာဉ်ပြုခြင်းတစ်မျိုး ဖြစ်သဖြင့် ပဋိညာဉ် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၀ နှင့် ၁၁ တို့အရ အရွယ်မရောက်သေးသူနှင့် ပြုလုပ်သော ပဋိညာဉ်သည် ပျက်ပြယ်သည်ဖြစ်၍ ထိုသို့ ခံဝန်ချုပ်ဆိုစေခြင်းသည် တရားဝင်ပါမည်လား။ ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက်နှင့် ညီညွတ်စွာ ဆောင်ရွက်ခြင်းသည်သာ တရားဝင်မှု အခြေအနေကို ခိုင်မာစေမည်ဖြစ်၍ ကလေးသူငယ်အား ခံဝန်ခွင့် ပြုပါက မိဘ၊ သို့မဟုတ် အုပ်ထိန်းသူများကို ခံဝန်ချုပ်ဆိုစေသင့်ကြောင်း ဆွေးနွေးအပ်ပါသည်။

နောက်ဆုံး ဆွေးနွေး တင်ပြလိုသည့်အချက်မှာ ကလေးသူငယ်အား ဒဏ်ငွေတပ်ရိုက်ပါက ဒဏ်ငွေမဆောင်

ထောင်ဒဏ် ချမှတ်ရန် အမိန့်ချမှတ်သင့် မသင့် ဖြစ်ပေသည်။ ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေပုဒ်မ ၆၄ နှင့် ၆၇ တို့ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရဆိုလျှင် ငွေဒဏ်မဆောင်၊ ထောင်ဒဏ် ချမှတ်ရမည် ဖြစ်သည်။ သို့သော် တရားရုံးများလက်စွဲ အပိုဒ် ၇၅၃ တွင် လူငယ်များ ငွေဒဏ်တပ်ရိုက်ခြင်းမှာ ထုံးစံအားဖြင့် သင့်လျော်သော ပြစ်ဒဏ်မဟုတ်သဖြင့် ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၅၄၅ အရ တရားလိုသို့ လျော်ကြေးပေးရန် လိုအပ်သည့်အခါမှသာလျှင် ထိုပြစ်ဒဏ်ကို အသုံးပြုရမည်။ [ငွေဒဏ်တပ်ရိုက်သည့် အချက်တွင် ပြစ်မှုကျူးလွန်သူအား ငွေဒဏ်မဆောင် ပျက်ကွက်သည့် အတွက် အကျဉ်းထောင်သို့ပို့ရန် လိုမည့်အချက်ကို ဖယ်ရှားနိုင်သည်ဟူသော ပြဋ္ဌာန်းချက်ကို ယခင် (The Young Offenders Act, 1930)ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်ကို ညွှန်း၍ ပြဋ္ဌာန်းထားပေသည်။ ယင်းအပိုဒ်ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်မှာ ၁၉၉၃ ခုနှစ်၊ ကလေးသူငယ် ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက်၏ ရည်ရွယ်ချက်များ၊ ထောင်ဒဏ်ပေးရန် ကန့်သတ်ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့် ကိုက်ညီနေသဖြင့် ယခုဥပဒေအသစ်နှင့် အကျိုးဝင်ရန် ပြင်ဆင် အသုံးပြုသင့်ပါကြောင်း ဆွေးနွေး ဖော်ပြအပ်ပါသည်။]

ဦးလှစိုး (တရားရေး)

JUDICIAL JOURNAL
ENGLISH SECTION

"DEFINITION OF A GOOD JUDGE"

- First,** he must be upright, honest and fair.
- Second,** he must have discipline in accordance with the state service personnel.
- Third,** he must be a gentleman.
- Fourth,** he must try hard to be clever at law.
- Finally,** he must try to learn the objective of administration of justice,. Its basic principle and to implement.

Mg Nay Myo
(Kyunsu)

MYANMAR PARTICIPATION IN SOUTHEAST ASIAN JUSTICES' SYMPOSIUM: THE LAW ON SUSTAINABLE DEVELOPMENT

At the invitation of H.E. Mr. Davide Chief Justice of the Supreme Court of the Republic of Philippines, Myanmar delegation attended the Southeast Asian Justices' Symposium on the Role of Law in the Field of Sustainable Development held in Manila on 3rd to 7th March 1999. The symposium was sponsored by United Nations Environment Programme (UNEP), United Nations Development Programme (UNDP), Government of the Republic of Philippines and Hanns Seidel Foundation. The main objective of the Symposium is to share the experiences of the judges of the ten Southeast Asian Nations in implementing their national laws and regulations for the sustainable development. It was attended by the 51

high ranking justices and officials of Brunei Darussalam, Cambodia, Indonesia, Lao, Malaysia, Myanmar, Philippines, Singapore, Thailand and Vietnam.

Myanmar delegation led by Chief Justice H.E. U Aung Toe and comprised of Justice H.E. Dr. Tin Aung Aye, Director Daw Yin Yin Lay of the office of the National Commission for Environmental Affairs and Assistant Director U San Lwin of the Office of the Attorney General, left for Manila on 3 March 1999. They flew to Manila via, Bangkok, Myanmar Ambassador to the Kingdom of Thailand U Hla Maung and Myanmar Ambassador to the Republic of Philippines U San Thein, together with their staff, warmly welcomed and

arranged facilities for Myanmar delegation on its transit, arrival to the destination and stay in Manila.

The Justices' Symposium held its opening ceremony at the Champagne Hall of Manila on 4 March 1999. It was graced by the presence of the President of Philippines, H.E. Mr. Joseph E. Estrada and other dignitaries. The President delivered a key-note address and it was followed by the messages of UNEP, UNDP and Hanns Seidel Foundation.

The discussion sessions were held at the same hotel from 5 March 1999 to 7 March 1999. On the first day's session delegation leaders of the ten Asean countries presented their respective country papers on the recent trends in the role of the judiciary in promoting the role of law in the area of sustainable development. Afterwards, three resource persons presented their papers on recent trends in their national and international jurisprudence on environmental management in the new context of sustainable development. In the evening, the Supreme Court of the Philippines hosted the participants with a dinner at the "Coconut Palace" restaurant, a renowned and pleasant building wholly built of coconut wood.

In the morning session of the second day, concerning the subject on contemporary legal developments in the field of sustainable development, four resource persons presented their papers on major issues confronting the judiciary

in the adjudication of cases in the area of environment and development; contribution of UNEP to development and implementation of environmental law; sustainable development and harmonization of international and national law; and participation and access to environmental justice.

In the afternoon session, three resource persons presented their papers on specialist environmental courts; the proposed international court of the environment; WTO's dispute settlement mechanism in the area of trade and environment under the subject title of new direction in the prevention and resolution of environmental disputes.

On the third and last day session, three resource persons presented the papers on the role of world bank in promoting the development and implementation of environmental law; the environmental challenges of the Asia-Pacific region and the role of law in addressing them; and UNEP's environmental law activities in Asia and the Pacific and beyond, under the subject title of international cooperation in promoting the development and implementation of environmental law. Later on, the participants discussed on the measures for continuing judicial cooperation on environmental law in Southeast Asia in the afternoon. Then, symposium adopted resolutions:

- (1) To promote networking among the judiciaries of countries in Southeast Asia to share experiences in the interpre-

tation and enforcement of environmental legislation in the context of the need for achieving a balance between realizing the goal of economic development and growth, and environmental protection and the sustainable use of natural resources, in particular applying, implementing and enforcing the environmental laws of the states in Southeast Asia.

(2) To contribute to the progressive development of international law in the field of environment and development.

(3) To shed light on legal issues in the area of environment and development that require to be addressed by the legislative and executive areas of government.

(4) To call on sponsors of the Symposium to support practical and needs-responsive measures to promote follow-up activities.

(5) To promote and enhance the consolidation of recent trends advancing environmental law.

(6) To indorse to the ASEAN secretariat the concept of a Regional Environmental Ombudsman, as well as the creation of a National Environmental Ombudsman at the national levels, and

(7) To further exploratory discussions on the possibility of establishing the International Court of the Environment and of establishing specialized environmental courts in respective jurisdictions.

It was the third time, justices from the various regions of the world met to exchange their experiences in translating international principles on environmental

law and implementing the national environmental laws. Justices of African region met in Mombasa, Kenya in 1996 and justices of South Asia region met in Colombo, Sri Lanka in 1997 and exchanged their experiences in that field. Various regions and various countries have their own characteristics and their own national environmental laws. Myanmar also has its own sectoral environmental laws in the fields of administration, agriculture and irrigation, culture, city development, finance and revenue, forestry, health, hotels and tourism, industry, livestock and fisheries, mining, science and technology, and transportation. However, some environmental impacts such as haze, global warming, have no boundary and affect many countries. Thus, cooperation among regions and nations of the world to solve or mitigate the impacts of global environmental problems and to achieve harmony and balance between environmental responsibilities and economic development through the integration of environmental considerations into the development processes to enhance the quality of all its citizens, become more and more important for the common interest of the world peoples.

The Symposium of Southeast Asian justices on the role of law in the field of sustainable development is one of the measures in cooperation among Southeast Asian Nations through their judicial and legal personnels to develop their regional environment.

S.LWIN (AGO)

ADVANTAGEOUS FACTS ON THE NARCOTIC DRUGS AND PSYCHOTROPIC SUBSTANCES LAW 1993

U TIN SHEIN

1. The Central Committee for Drug Abuse Control (CCDAC) and its working committees and sectors are organized and assigned duties and functions by legal power.
2. The provisions in the new law are in line with the 1988 UN Convention.
3. Possession and trafficking of Psychotropic Substances, Paraphernalia and Chemical Precursors are prohibited.
4. Directing on drug related Money Laundering and Financial Investigation authority lies on CCDAC through LEF agencies (i.e.seize, freeze, confiscation or forfeiture of assets, proceeds, property, money, etc., derived from the drug offences)
5. The responsible persons from the bank and financial institution who is guilty of any of the acts in respect of money, property and benefits involved in an offence under this law by transferring the accounts, causing to disappear, altering and amending or refusing to allow to inspect, search or seize or returning and transferring without permission of the court or CCDAC, shall be punished with imprisonment of 5 years in minimum and 10 years in maximum and fine.
6. Whoever, is guilty of the acts provided in this law shall, after prior conviction for the same, be liable to the maximum punishment.
7. The provision of the habitual offender's restriction to be obligated by the court.
8. Medical Treatment centres can be established not only by the Government Organizations, but also the NGOs and private centres, recognized by the Ministry concerned.
9. Deterrent Punishment on production, sale, trafficking, export, conspiracy, using arms, children and power of a public servant.
10. Narcotics and Dangerous Drugs Law, 1974 is repealed.

NOTIFIED NARCOTIC DRUGS. PSYCHOTROPIC SUBSTANCES AND CHEMICAL PRECURSOR.

Under the Narcotic Drugs and Psychotropic Substances Law, the Government had notified as 125 Narcotic Drugs, 34 psychotropic substances and 6 chemical precursors as follows:

Narcotic Drugs

Opium and its derivatives
Cocaine
Marijuana
Codeine containing cough medicines and etc.

Psychotropic Substances

Amphetamine
Barbiturate
Dexamphetamine
Lysergide (LSD)
Mescaline (Peyote Cactus)
Methamphetamine
Methaqualone
Psilocybine
DET, DMPT, DMT, STP, DOM,
SPA and etc.

Chemical Precursors

Acetic Anhydride
Acetone
Anthranilic acid
Ethyl ether
Phenylacetic acid
Piperidine

THE NARCOTIC DRUGS AND PSYCHOTROPIC SUBSTANCES LAW, 1993

Section	Description	Punishment
15	Failure to register for medical treatment	3 years imprisonment in minimum, 5 years in maximum
16	Cultivation, possession, transportation, distribution, transmission, transfer, forced to cause abuse, misbehaviour on the exhibits of narcotic drugs and psychotropic substances.	5 years imprisonment in minimum, 10 years imprisonment in maximum and may also be liable to a fine.
17.	Responsible person from the bank and financial institution who is transferring of accounts, causing to disappear, altering and amending financial records, refusing to allow to inspect the relevant financial records, returning and transferring without the permission.	5 years imprisonment in minimum, 10 years imprisonment in maximum and may also be liable to a fine

Section	Description	Punishment
18.	Bribery and Corruption	5 years imprisonment in minimum, 10 years imprisonment in maximum and may also be liable to a fine
19.	Possessing or trafficking for sale	10 years imprisonment in minimum, unlimited period of imprisonment in maximum
20.	Production, distribution, sale, import and export	15 years imprisonment in minimum, unlimited period of imprisonment in maximum or death.
21.	Abetment (attempts, conspires, organizes, administers, or provides financial assistance to commit offence)	Punishment provided in this law for such offence.
22.	Conspiracy (a member of a local or foreign organizations, using arms or explosives, using the children, using the influence of a public servant)	The offender shall be liable to the maximum punishment provided for such offence.
23.	Conviction (guilty of sections of 16 to 21)	After a prior conviction for the same offence be liable to the maximum punishment provided for such offence.

LIMITATION OF WEIGHT

Whoever possesses or transports, transmits or transfers any of the following narcotic drug or psychotropic substance of the weight, volume or quantity of in excess of the weight, volume or quantity shown against each shall be deemed to possess for the purpose of sale and to transport, transmit or transfer for the purpose of sale:-

(a)	in the case of heroin	3 grammes
(b)	in the case of morphine	3 grammes
(c)	in the case of monoacetyl morphine	3 grammes
(d)	total of the narcotic drugs contained in sub sections (a), (b), (c) or total of two types of the said three	3 grammes
(e)	in the case of crude opium or processed opium or total of the two	3 grammes
(f)	in the case of cannabis or cannabis resin or total of the two	25 grammes
(g)	in the case of coca leaf	100 grammes
(h)	in the case of cocaine	3 grammes
(i)	the weight, volume or quantity which the Ministry of Health has, by notification from time to time prescribed for any narcotic-drug or psychotropic substance.	

The Market-oriented Economic System and the Role of the Court

U Soe Nyunt

The Union of Myanmar has laid down the following four economic objectives:-

- (1) Development of agriculture as the base and all-round development of other sectors of the economy as well;
- (2) Proper evolution of the market-oriented economic system;
- (3) Development of the economy by inviting participation in terms of technical know-how and investments from sources inside the country and abroad;
- (4) The initiative to shape the national economy must be kept in the hands of the State and the national peoples.

The State has endeavoured to implement new economic system through legal measure by amending and supplementing the old laws and enacting new laws.

New laws have been promulgated in the area of investment and other economic activities. The most significant laws are The Union of Myanmar Citizen Investment Law, The Union of Myanmar Foreign Investment Law, State-Owned Economic Enterprises Law and Private Industry Enterprises Law.

Various laws and procedures relating to economic developments and activities as banking, foreign investment, co-operatives, private industry, hotel and tourism, forestry, fishery, mineral extraction etc. have been enacted also.

It may be seen that under the laws related to investment, the State, citizens and foreigners have been operating businesses hand in hand in the relevant sectors respectively.

Naturally there will be disputes among the entrepreneurs, harmoniously in carrying out the economic activities. When their disputes could not be settled amicably, the disputants would resort to the courts and the important role of the court comes into play.

Nowadays, it can be brought to the notice that some civil suits regarding business matter occurred between citizens and foreigners are instituted in the courts. In trying and making decision all civil courts in Myanmar have to adhere strictly to the provisions laid down in the existing laws and procedures in force.

According to the Judiciary Law seven judicial principles are laid down, one of which is administering justice independently according to law.

In order to fulfil this principle, it is inevitable that all courts in Myanmar have to deliver impartial judgments upon the litigants irrespective of their nationality and religion.

Only when fair and just administration of justice develops, will image of judiciary be vivid and dignified.

Recently, the Supreme Court of Myanmar has delivered a landmark judgment in a civil suit concerning the dispute arising out of a Myanmar Co. and a Foreign Co. The following judgement is the English version of original judgment in Myanmar.

Supreme Court

1999 Civil Miscellaneous Appeal No. 35

Appeal against the order of the Yangon Divisional Court (West District)
in Civil Miscellaneous Suit No. 566 of 1998 dated the 3rd March 1999.

May Li Aung International

Co., Ltd., (represented by **Vs.**
Managing Director

U Aung Kyaw Min),

Appellant

1. **Emerald Rose Garden Ltd.**

2. **Emerald Development Co.,
Ltd.**

(represented by Ms. Maria
Fonglee, President of Emerald
Development Co., Ltd. and
Emerald Rose Garden Ltd.)

Respondent

U Zaw Thein Htun,
U Ba Than,

advocate for the Appellant.
advocate for the Respondent.

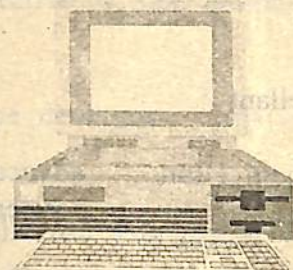
Judgement

25th November 1999.

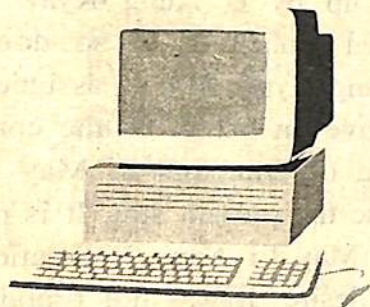
May Li Aung International Co., Ltd., as represented by Managing Director U Aung Kyaw Min, applied to the Yangon Divisional Court (West District) in civil miscellaneous suit No. 566 of 1998 against Emerald Rose Garden Ltd. and Emerald Development Co., Ltd. as represented by Ms. Maria Fonglee, President of Emerald Development Co., Ltd., under sections 162, 174, 175 (2) of the Myanmar Companies Act for winding up of Emerald Rose Garden Ltd. by appointing an official liquidator. The Divisional Court rejected the application as there was no reason to admit.

May Li Aung International Co., Ltd. as represented by Managing Director U Aung Kyaw Min, dissatisfied with the order of the Divisional Court and filed the present miscellaneous appeal to the Supreme Court.

In the application, it is stated that Emerald Rose Garden Ltd. was incorporated under the Certificate of Incorporation No.96 FC of 1993-1994 dated 8-3-94: Company Registration office, as a private company limited by shares; that Emerald Rose Garden Ltd. consisted of Myanmar share holder May Li Aung International Co., Ltd. formed under Myanmar Companies Act and foreign share holder Emerald Development Co., Ltd which had its base in Hong Kong; that Emerald Rose Garden Ltd. was a foreign company, established in pursuance of joint-venture agreement signed and executed on 5-8-93 by the aforesaid companies owned by the citizens of Myanmar and foreign company whose share capital was owned by foreign citizens; that the main business of the company consisted of hotel construction; that the number of the first Directors of the company was only two Ms. Maria Fonglee and U Aung Kyaw Min, and Ms. Maria Fonglee was president, U Aung Kyaw Min was appointed Managing Director, that Ms. Maria Fonglee prosecuted U Aung Kyaw Min under section 467 of Penal Code alleging that U Aung Kyaw Min had made forged documents without holding a meeting of the Directors, in respect of distribution of shares capital and the Yangon Divisional Court (East District) sentenced him for six months rigorous imprisonment; that when the construction of Emerald Rose Garden Hotel had not finished because of failure of Emerald Development Co., it put the blame on U Aung Kyaw Min, Managing Director of May Li Aung International Co., Ltd. and Emerald Development Co., committed misdeed by wrongful means; that problems arose due to lack of negotiation among the partners that Emerald Rose Garden Hotel, which was to open on 22-2-96, was not completed until that day and as a sequence hotel business could not be started; that failure to commence the hotel business was due to incapability on the part of Ms. Maria Fonglee, who was the most responsible person in the company, since U Aung Kyaw Min and his wife Daw Myint Myint Wai were prosecuted regarding company matters under the Penal Law and U Aung Kyaw Min was convicted, as a consequences, he suffered much loss; that he had to apply for winding up the company and appointing a liquidator.

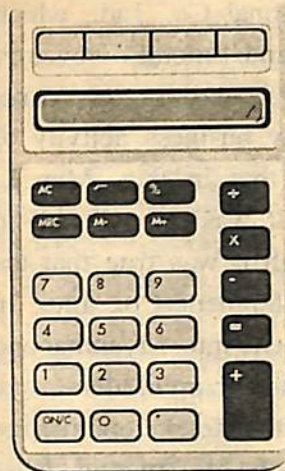

In the objection, it was contended that U Aung Kyaw Min and his wife Daw Myint Myint Wai were made to form May Li Aung International Co., Ltd., which was owned by Myanmar citizens and the aforesaid company and Emerald Development Co., Ltd. signed and made an agreement mutually; that until present time, May Li Aung International Co., Ltd. had not carried out any business activity of whatsoever with the exception of hotel construction work; that in fact, May Li Aung International Co., Ltd had been incorporated because it was necessitated in the formation of Emerald Rose Garden Co., Ltd; that although it was true that the joint-venture agreement was duly made, only Emerald Development Co., Ltd., in accord with the agreement, had imported finance and equipment into Myanmar and made them use in hotel construction work; that the Myanmar shareholders were share holders in name only, they were mere supervisors in the hotel construction work; that although it was mentioned that the incompleteness of Emerald Rose

Garden hotel was due to default of Ms. Maria Fonglee, particulars of the failure were not stated; that in supervising the ground breaking work, U Aung Kyaw Min committed wrongful acts and failures, as a consequence, only three-fourths of the ground breaking work was completed during a period of twenty five months beginning

from the date of commencement; that as a result of the continued work done after 25-5-96 by Emerald Development Co., Ltd., outer structure of the entire hotel was about to be completed; that in the application of the applicant, the cause of winding up of Emerald Rose Garden Ltd, was not evident; that failure to complete the work of building the hotel in time was not the ground for dissolution of Emerald Rose Garden Ltd; that Emerald Rose Garden hotel was continued to be built with the consent of the State; that there was no reason to submit the application to this court since it had been agreed and signed in the joint-venture agreement dated 5-8-93 that a dispute should be solved by arbitrators; that Emerald Rose Garden Ltd., with the permission from the office of Myanmar Investment Commission, was constructing an international class hotel and the work had not been completed yet; that as a consequence, Emerald Rose Garden Ltd. had no

earned any income, therefore, no cause of action to wind up the company had arisen out; that since May Li Aung International Co., Ltd. did not file the resolution of the Board of Directors of the company, U Aung Kyaw Min, Managing Director of that company, had no right to sue for winding up of Emerald Rose Garden Ltd.

The Divisional Court observed and decided upon the application of U Aung Kyaw Min as thus:

"The person who has right to present petition for the winding up of a company, according to section 166 of Myanmar Companies Act, shall be either by the company or creditor. In observing the application of U Aung Kyaw

Min it was observed that the petition was put up by U Aung Kyaw Min as Managing Director of May Li Aung International Co., Ltd. In so doing it is necessary to have the letter of authority that U Aung Kyaw Min is assigned duties to submit the petition and to act as its representative on behalf of the company. It was not evident in the application that the Board of Directors of May Li Aung International Co., Ltd. had made a resolution to sue the present suit. It is purported that U Aung Kyaw Min as Managing Director of May Li Aung International Co., Ltd. sued the present suit personally on his own desire. It was not found that the suit was instituted in the name of the company. In these circumstances the suit was dismissed because there was no reason to admit the application of U Aung Kyaw Min."

The Counsel for the appellant pleaded that Divisional Court decided the case putting more emphasis on the objection of the other party without carefully scrutinizing the documents annexed to the application; that the resolution of the Board of Director's meeting, May Li Aung International Co., Ltd., was included in Serial No. 15 of the list documents relied upon; that the statement that Myanmar share holders were share holders in name only and actually supervisors in hotel construction work was a thinly disguised cheating against the State's policy, and the truth or falsity might be revealed by the appointment of a liquidator; that the application should be admitted to reveal the fact that the foreign companies were coming to do business in Myanmar Naing Ngan and to commit unlawful acts for their own interest.

The Counsel for the Respondent argued that according to the applicant's application, Emerald Rose Garden Ltd. emerged as a result of the combination of Emerald Development Co., Ltd. and May Li Aung International Co., Ltd; that if so by the resolution of the Board of Director's meeting of that company; that no such resolution was stated in the applicant's application; that the circumstances in which a company may be wound by Court is provided in section 162 of the Myanmar Companies Act; that the present suit was not consistent with the provisions stated in the Myanmar Companies Act; that since it is obvious that the resolution to wind up Emerald Rose Garden Ltd. is not the resolution of the Board of Directors' meeting of May Li Aung International Co., Ltd. and since no cause of action arises to wind up the company, the dismissal of the application of applicant by the court is not wrong in law;

According to the application, the company to be wound up is Emerald Rose Garden Co., Ltd. The applicant presenting the application for winding up of the aforesaid company was May Li Aung International Co., Ltd. as represented by its Managing Director U Aung Kyaw Min, Emerald Rose Garden Ltd. was formed by the combination of May Li Aung International Co., Ltd. and Emerald Development Co., Ltd.

Regarding the application to wind up the company, section 166 of the Myanmar Companies Act provides that the application shall be presented by petition, subject to the provisions of this section, either by the company, or by any creditor or creditors (including any contingent or prospective creditor or creditors), contributory or contributories, or by all or any of those parties, together or separately.

The original provision of the section 166 of the Myanmar Companies Act is as follow:-

"166. An application to the Court for the winding up of a company shall be petition presented, subject to the provisions of this section, either by the company or by any creditor or creditors (including any contingent or prospective creditor or credi-

tors), contributory or contributories, or by all or any of those parties, together or separately, or by the Registrar."

According to the abovementioned provision, the expression 'by the company' refers to the company to be wound up.

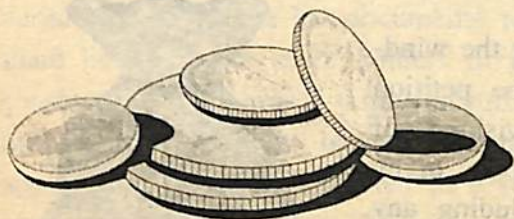
In the present suit, the company to be wound up is Emerald Rose Garden Ltd. This company is the company which emerges as a result of the combination of May Li Aung International Co., Ltd. and Emerald Development Co., Ltd. May Li Aung International Co., Ltd. alone cannot become Emerald Rose Garden Ltd. Likewise, Emerald Development Co., Ltd. by it self can not become Emerald Rose Garden Ltd.

As the expression 'by the company' provided in section 166 of the Myanmar Companies Act refers to the company to be wound up, the company which has the right to present the application is no other company than Emerald Rose Garden Co., Ltd.

The circumstances in which company may be wound up by the Court is provided as thus-

"162. A company may be wound up by the Court:-

- (i) if company has by special resolution resolved that the company be wound up by the Court;
- (ii) if default is made in filing the statutory report or in holding the statutory meeting;
- (iii) if the company does not commence its business within a year from its incorporation, or suspends its business for a whole year;
- (iv) if the number of members is reduced, in the case of a private company, below two; or, in the case of any other company, below seven;
- (v) if the company is unable to pay its debts;
- (va) if its licence is withdrawn in accordance with the provisions of section 55 of the Union Bank of Burma Act, 1952;
- (vi) if the Court is of opinion that it is just and equitable that the company should be wound up.

A company may be wound up by the court if the company has by special resolution resolved that the company be wound up by the court so that the resolution which the appellant has to submit is the resolution of Emerald Rose Garden Ltd. and not the resolution of the meeting of U Aung Li Aung International Co., Ltd.

In the application of the appellant presented before the original court under section 162, 174 and 175 (2) of the Myanmar Companies Act, the main cause for winding up of the company among others is as under:-

'the main business of the company includes hotel construction work; the construction of Emerald Rose Garden Hotel has not completed, due to failures on the part of Emerald Development Co., Ltd., the hotel construction work cannot be commenced owing to incompetency of Ms. Maria Fonglee who is the most responsible person in completing the work in the company; U Aung Kyaw Min and his wife Daw Myint Myint Wai are prosecuted under Criminal Law U Aung Kyaw Min is convicted suffering much loss and damage.'

Taking into consideration whether the reason to wind up the company which was stated in the application of the appellant, is complied with the provisions of the Myanmar Companies Act or not, it is clear that the Emerald Rose Garden Hotel construction work has commenced. Not completion of the hotel construction is not because the company does not commence its business within a year or suspends its business for a whole year. Therefore, it is evident that the reasons to wind up the company which are stated in the application are incompatible with the provisions of section 162 (3), the Myanmar Companies Act.

The other main reasons stated in the application also are not in conformity with the provisions of section 162, the Myanmar Companies Act.

In **U Ohn Maung and one Vs. Chan Tha Zay Co., Ltd. and two others**,⁽¹⁾ it was directed that if there was cause of winding up a company, that cause should be stated distinctly in the application. Only then would the Directors have the opportunity to contend why the company should not be wound up. A company may be wound up under section 162 (6), the Myanmar Companies Act, if the court is

(1) 1964 Myanmar Law Reports, p. 258 (c.c)

of opinion that it is just and equitable that the company should be wound up. However, it should do so on firm ground. The winding up of a company is not a matter to decide easily.

The appellant cannot mention firmly that there exists cause to wind up the company.

It should be brought to notice the observation made in '**B. Cowasji and others Vs. Nath Singh Oil Company Ltd.**',⁽¹⁾ Where it had been observed that winding up a company was an extraordinary remedy to be resorted to only in extreme cases.

A company is like a family of people who have pooled their resources to work together and share the profits, sticking together is good times and in bad. When problems arise about the management of their affairs the natural and reasonable thing for the members of the family to do is to get together and discuss the problems and arrive at their solutions. The family of shareholders is thus the domestic forum of the Company where matters such as management and sharing of risks and of rewards must be discussed and decided. It is only when decisions cannot be arrived at the domestic forum and the grounds are strong and sufficient that the Court should intervene and take a hand in the management of the affairs of the Company or the drastic step of winding it up. [see in the matter of Chan Tha Zay Co., Ltd. U Ohn Maung and one (Petitioners)]⁽²⁾

May Li Aung International Co., Ltd. has disdained to voice their feelings or seek their remedies at the domestic forum and rushed to the Court instead. Therefore, the dismissal of the application of Appellant (Applicant, in the original Court) by the Divisional Court is nothing wrong in Law. For these reasons, the order of the Divisional Court is confirmed and the civil miscellaneous appeal fails and it is dismissed with costs.

Advocate's fees being assessed at 200 kyats.

Judge

(1) BLT Vol. XIII, p. 51

(2) 1963 Myanmar Law Reports, p. 499

OVERVIEW OF LAWS RELATING TO INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS AND ITS ENFORCEMENT IN MYANMAR

Mr. Kyaw Lin, Mr. Tin Win, Mr. Kyaw Sein
OVERVIEW OF LAWS RELATING TO INTELLECTUAL
PROPERTY RIGHTS AND ITS ENFORCEMENT IN MYANMAR

Introduction

1. After becoming a member of the World Trade Organization on 16 November, 1994, Union of Myanmar has the rights and obligations prescribed for its members. Under the Agreement between the World Intellectual Property Organization and the World Trade Organization concluded in Geneva in 1995, and entered into force in January 1, 1996, Myanmar, as other members of the WTO, has been obliged to abide by and implement the provisions of the Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights (TRIPS Agreement).
2. Myanmar has now become an ASEAN member. Under the ASEAN Framework Agreement on Intellectual Property Co-operation, we have to recognize and respect the protection and enforcement of intellectual property rights in each

member state. Under the said Agreement, we are also obliged to enhance ASEAN co-operation in intellectual property enforcement and protection which include *inter alia*:-

- (a) effective protection and enforcement of intellectual property rights;
- (b) cross border measure co-operation ; and
- (c) networking of judicial authorities and intellectual property enforcement agencies.

3. TRIPS Agreement, the most comprehensive multilateral agreement on intellectual property, deals with each of the main categories of intellectual property rights such as copyright and related rights (i.e. the rights of performers, producers of sound recordings and broadcasting organizations); trademarks including service marks; geographical indications including appellations of origin; industrial designs; patents including the protection of new varieties of plants; the lay-out designs of integrated circuits; and undisclosed information including trade secrets.

4. Union of Myanmar has been striving for proper evolution of the market-oriented economic system and development of the economy, inviting participation in terms of technical know-how and investments from sources inside the country and abroad, to ensure progress and prosperity of the country and its people. To be in line with the economic system, the State Legislature has taken positive action to facilitate legal framework for smooth running of business, including foreign trade sector and other trade-related aspects. In this regard, the State Legislature has assigned duty to the Attorney General's Office to draft new laws on Intellectual Property Rights. Accordingly, the Office has taken initiative action in drafting such laws on Patents, Industrial Designs, Trademarks and Copyrights and is still under way. The Supreme Court and the different levels of the Courts have also been exercising the judicial power conferred them in proper way, taking into consideration of the intellectual property rights enshrined in international conventions and agreements including TRIPS Agreement.

Existing Relevant Laws on Intellectual Property Rights in Myanmar

5. Among the existing relevant laws that can be enforceable on Intellectual Property Rights, the laws dealing with both criminal and civil action are mentioned in the following:-

- (a) The Myanmar Copyright Act ;
- (b) The Myanmar Merchandise Marks Act ;
- (c) The Myanmar Patents and Designs (Emergency Provisions) Act ;
- (d) The Registration Act ;

- (e) The Penal Code ;
- (f) The Sea Customs Act ;
- (g) The Land Customs Act ;
- (h) The Television and Video Law ;
- (i) The Computer Science Development Law ;
- (j) The Specific Relief Act ;
- (k) The Code of Criminal Procedure ;
- (l) The Code of Civil Procedure.

The Myanmar Copyright Act

6. The term "copyright" as defined in the Act means the sole right to produce or reproduce the work or any substantial part thereof in any material form whatsoever, to perform, or in the case of a lecture, to deliver the work or any substantial part thereof in public and if the work is unpublished, to publish the work or any substantial part thereof. It also includes the sole right:-

- (a) to produce, reproduce, perform, or publish any translation of the work;
- (b) in the case of a dramatic work, to convert it into a novel or other non-dramatic work ;
- (c) in the case of a novel or other non-dramatic work, or of an artistic work, to convert it into a dramatic work, by way of performance in public or otherwise ;
- (d) in the case of literary, dramatic or musical work, to make any record, perforated roll, cinematography film, or other contrivance by means of which the work may be mechanically performed or delivered ; and
- (e) to authorize any such acts as aforesaid.

7. Copyright shall subsist for the respective term prescribed in the Act, in every original literary, dramatic, musical and artistic work, if it was first published within the Union of Myanmar. There are also definitions for such expressions as literary work, dramatic work, artistic work, work of sculpture, architectural work of art, engraving, photography and cinematography.

8. The owner of the copyright may recourse to the court for taking criminal action against the infringer under the Myanmar Copyright Act. Sections 7 and 8 of the Act prescribe penalties for the following offences:-

- (a) knowingly making for sale or hire any infringing copy of a work in which copyright subsists;

- (b) knowingly selling or letting for hire or by way of trade, exposes or offers for sale or hire, any infringing copy of any such work ;
- (c) knowingly distributing infringing copies of any such work, either for the purposes of trade or to such an extent as to affect prejudicially the owner of the copyright ;
- (d) knowingly by way of trade exhibits in public any infringing copy of any such work ;

WIPO ASEAN SUB-REGIONAL COLLOQUIUM FOR JUDGES AND PROSECUTORS ON THE ENFORCEMENT OF INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS IN THE CONTEXT OF THE TRIPS AGREEMENT MANILA, PHIL. OCT. 27-29, 1998

OVERVIEW OF LAWS RELATING TO INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS AND ITS ENFORCEMENT IN MYANMAR

- (e) knowingly importing for sale or hire into the Union of Myanmar any infringing copy of any such work ;
- (f) knowingly making or having in possession any plate for the purpose of making infringing copies of any work in which copyright subsists ;
- (g) knowingly and for his private profit, causing any such work to be performed in public, without the consent of the owner of the copyright.

9. In addition, every suit of other civil proceeding regarding infringement of copyright, shall be instituted and tried in the Supreme Court or in the Court of District Judge under section 13 of the Myanmar Copyright Act.

The Myanmar Merchandise Marks Act

10. According to the Myanmar Merchandise Marks Act, the term "trade mark" has the meaning assigned to that expression in section 478 of the Penal Code and that of trade description, statement or other indication, direct or indirect, as to any goods being the subject of an existing patent, privilege or copyright.

11. In section 6 of the said Act, penalty for applying a false trade description is prescribed. In such manner, penalties for selling goods to which a false trade description is applied and unintentional contravention of the law relating to marks and descriptions, are prescribed in sections 7 and 8 respectively.

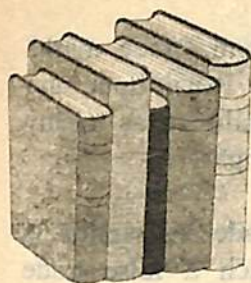
12. Regarding forfeiture of goods, the provision is provided in section 9 of the said Act. Section 22 provides for the punishment of abetment.

The Patents and Design (Emergency Provisions) Act

13. Patents and Designs Act, 1939, was first introduced to Myanmar after separation, in 1937, of the then Burma from India. After the expiry of that Act, the then legislature of Burma enacted Burma's Patents and Designs Act, 1945, as a substitute for the 1939 Act. However, the 1945 Act was never brought into force and it was repealed by Law No. 4 of 1993. However, the Burma Patents and Designs (Emergency Provisions) Act, 1946, which came into force retroactively on July 1, 1941 is still in force with only two sections in it. Section 2 of this Emergency Provisions Act provides that, until the Burma Patents and Designs Act, 1945, comes into operation, the Indian Patents and Designs Act, 1911, shall continue to have effect in Burma. In fact Burma's Patents and Designs (Emergency Provisions) Act, 1946, should have been repealed together with Burma's Patents and Designs Act, 1945.

The Registration Act

14. In Myanmar although there is no operative trademark registration Act, nor is there any provision for a statutory title to a trademark, a firm practice has developed for the evidentiary assertion of the rights of ownership in a trademark. The trademark registration system in Myanmar has been operating under Direction 13 of the Registration Act, which explicitly provides that trademarks may be registered under section 18 (f) of the Registration Act. Under that Direction, a trademark may be registered with the Office of Registration of Deeds by means of a declaration, which is a solemn statement of facts made by the owner of the

trademark, and usually attested by a Notary Public or a Magistrate or a Judicial Officer. Although mere registration is not a conclusive proof of the ownership or user of the trademark, it may be *prima facie* evidence of ownership or user, and the ability to produce a registered document may be of some help in a criminal or civil proceeding. After registration, a cautionary notice is usually published by a licensed lawyer in daily newspapers.

15. In the absence of a statutory trademark law in Myanmar, plaintiffs were for many years restricted to bringing common law suits for "passing off". However, in 1968 the Supreme Court held that a suit for infringement of a trademark is maintainable in Myanmar.

The Penal Code

16. Myanmar does not lack bringing into justice in connection with the people who have broken criminal law. The Penal Code of Myanmar is the substantive law for this purpose.

17. Under the said Code the definitions of trade marks and property marks are prescribed in sections 478 and 479 respectively, and using a false trade mark and property mark are prescribed in the following two sections--sections 480 and 481 respectively. Punishment sections followed suit covering sections 482 through 489. The following are offences as regards the said marks:-

- (a) using a false trade mark or property mark ;
- (b) counterfeiting a trade mark or property mark used by another ;
- (c) counterfeiting a mark used by a public servant ;
- (d) making or possession of any instrument for counterfeiting a trademark or property mark ;
- (e) selling goods marked with a counterfeit trademark or property mark ;
- (f) making a false mark upon any receptacle containing goods ;
- (g) making use of any such false mark ; and
- (h) tempering with property mark with intent to cause injury.

The Sea Customs Act and Land Customs Act

18. The Sea Customs and Land Customs Act applies in the area of trade and commerce. Under sections 18 and 19 of the Sea Customs Act, the importation into

the country by land or sea of goods having applied thereto a counterfeit trademark within the meaning of the Penal Code, or a false trade-description within the meaning of the Myanmar Merchandise Marks Act, and goods made or produced beyond the limits of the Union of Myanmar and having applied thereto any name or trademark, being or purporting to be the name or trademark of any person who is a manufacturer, dealer or trader in the Union of Myanmar is prohibited. Such goods, imported in contravention of this provision shall be liable to detention and confiscation, and in addition any person involved in any such offence is liable to pay fine under sections 19 A and 167 respectively.

19. In section 170 and 171, the Customs officer is authorized to stop and search any person vessels and vehicles for goods on reasonable suspicion.

20. In section 9 of the Land Customs Act, it is prescribed that the provisions of the Sea Customs Act including the above-mentioned ones are applicable.

The Science and Technology Development Law

21. In 1994, a new law entitled "The Science and Technology Development Law" has been enacted to cope with the changing situation and development in the market-oriented economy and to enhance its further development. The law provides that every contract for transfer of technology must be registered and failing which, it will not have a right to institute a suit based on it.

The Television and Video Law

22. For infringement of copyright in television and video, there is a specific Law entitled "The Television and Video Law of 1996" which prescribes penalties for certain offences. Under section 33 of that Law, the offender of such offences as copying, distributing, hiring or exhibiting for commercial purpose a censor-certificated video tape, without the permission of the licence holder, may be punished with imprisonment extending up to three years or with fine extending up to Kyats 100,000 or with both. In these cases, as the penalty given is effective and deterrent and the trial of offenders is usually expeditious, the owner of the copyright does not wish to have recourse to civil action. However, the fact that the infringer has been punished under the relevant penal law is no bar to civil litigation.

The Computer Science Development Law

23. As regards protection of software piracy no protection can be sought due to the lack of advanced technology. However, section 36 of the Computer Science Development Law, enacted in 1996 penalizes for imports or exports of any type of computer software or any information prescribed by the Myanmar Computer Science Development Council under section 6 (g) of the said Law.

The Specific Relief Act

24. Under section 42 of the Specific Relief Act, any person entitled to any right as to any property, including intellectual property, may institute a suit against any person denying, or interested to deny, his title to such right. The Court may in its discretion make therein a declaration that he is so entitled. In addition, the plaintiff, under section 54 of the said Act, may also claim a decree for a perpetual injunction. The object of granting perpetual injunction is to refrain from invading or threatening to invade the plaintiffs enjoyment of the intellectual property rights. Perpetual injunction can only be granted by a decree made after hearing on the merit of the suit.

The Code of Criminal Procedure

25. In Myanmar, no specific procedures exist for search, seizure and disposal of Intellectual Property. However, the general provisions of the Criminal Procedure Code relating to search, seizure and disposal of property can be applied. Section 101 to section 103 prescribes that search shall be done in the presence of at least two witnesses, who are respectable inhabitants of the locality, and that the occupier of the place searched may attend during the search, and they are required to sign the list prepared in token of the correctness thereof.

26. The property found in the course of search shall become an exhibit of the proceeding, and the Court has authority to dispose of the property in accordance with sections 516-A and 517 of the Criminal Procedure Code. Section 516-A provides that the Court may make an order, as it thinks fit, for the custody or disposal of property during the pending of a trial in certain cases. Section 517 states when an inquiry or a trial in any Criminal Court is concluded, the Court may make such order as it thinks fit for the disposal, by destruction, confiscation, or delivery to any person claiming to be entitled to possession thereof, or otherwise, of any property or document produced before it or in its custody, or regarding

which any offence to have been committed, or which has been used for the commission of any offence.

The Code of Civil Procedure

a) Preliminary measures before hearing of the suit

7. The Civil Law of Myanmar also plays a role in this subject. There is the Civil Procedure Code to oversee this.

8. In the settlement of disputes relating to Intellectual Property infringements, Civil Procedure Code plays an important role in Myanmar. Under the said Code there are some effective procedures for the right decision and speedy disposal of the suits.

9. Where issues both of law and of fact arise in the same suit, and where the Court is of opinion that the case may be disposed of on the issues of law only, it shall try those issues first. Where the parties to a suit agree as to the question of fact or of law to be decided between them, they may state the agreement in the form of an issue, and enter into an agreement in writing. Then the Court if it is satisfied with the agreement produced by the parties, may proceed to record and try the issues and state its finding or decision thereon in the same manner as if the issues are framed by it; and may pronounce judgment according to the terms of the agreement; and upon the judgment so pronounced, a decree shall follow.

30. Any party to a suit may give notice, by his pleading or otherwise in writing, that he admits the truth of the whole or any part of the case of any other party; and also either party may call upon the other party to admit any document or any fact stated in the pleadings. In addition, the plaintiff or defendant, by leave of the Court may deliver interrogatories in writing for the examination of the opposite party; and the opponent shall have to answer the interrogatories by affidavit.

31. Under Order 8, Rule 5 of the Civil Procedure Code, every allegation of fact in the plaint, if it is not denied specifically or by necessary implication, or stated not to be admitted in the written statement of the defendant, shall be deemed to be admitted except as against a person under disability.

32. Under Order 12, Rule 6 of the Civil Procedure Code, any party may at any stage of a suit, where admissions of the facts has been made, either on the

pleadings or otherwise, apply to the Court for a judgment, decree or order which he may be entitled to, without waiting for the determination of any other question between the parties; and the Court may either upon such application or upon its own motion, give such judgment or make such decree or order as it may think just. The decree or order passed under this rule may be executed at any time notwithstanding that other questions between the parties still remain to be decided in the case.

33. Therefore according to the above mentioned procedures of the Code, a suit may be disposed of in the preliminary stage within a short period before taking any evidence.

34. The above procedures are effective remedies that are prescribed in the Code of Civil Procedure for speedy disposal of the suit, and to save the time and expense of the parties.

(b) Procedure in the original suit

35. In the absence of the specific intellectual property law in Myanmar, under section 9 of the Code of Civil Procedure, the Courts have jurisdiction to try all suits of a civil nature excepting suits of which cognizance is either expressly or impliedly barred. Under section 151 of the said Code, where there are no relevant provisions in the Code, then the Judges may also exercise the inherent power as may be necessary for the ends of justice.

36. To be in conformity with the Civil Procedure Code, an action has to be commenced with a plaint by the owner of the Intellectual Property Rights as plaintiff, and the alleged infringer as defendant.

37. The defendant has to submit a written statement if he does not admit the allegations in the plaint. After that, the Court has to frame the issues on which the right decision of the case may be made. Then, the witnesses of the plaintiff and the defendant shall be examined on oath. After examination of the parties and their respective witnesses, the judgment and decree have to be passed by the Court.

(c) Temporary reliefs before judgment

38. Under Order 39, Rules 1 and 2 of the Code of the Civil Procedure, the Court may grant temporary injunction in every suit during the trial of the case when the following conditions are proved:-

- (1) that any property in dispute in a suit is in danger of being wasted, damaged or alienated by any party to the suit, or
- (2) that the defendant threatens, or intends to remove or dispose of his property with a view to defraud the opposite party to the suit.

39. In addition to the provision mentioned above, in any suit for restraining the defendant from committing a breach of injury of any kind, whether compensation is claimed in the suit or not, the plaintiff may, at any time after the commencement of the suit, and either before or after judgment, apply to the Court for a temporary injunction to restrain the defendant from committing the breach of injury complained of, relating to the property or right which is the subject matter of the suit.

40. In case of disobedience or breach of any terms of the temporary injunction, or any interim orders mentioned above, the Court may order the property of the person guilty of such disobedience or breach to be attached, and may also order such person to be detained in the civil prison, for a term not exceeding six months, unless in the meantime the Court directs his release. Also the property attached under such interlocutory orders may be sold, and out of the sale proceeds, the Court may award such compensation as it think fit, and shall pay the balance to the party entitled thereto.

41. Regarding infringement cases taken by civil action against the infringer, if the Court is satisfied by an affidavit or otherwise, that the infringer or the defendant is about to abscond, or is about to remove or dispose of the whole or any part of his property from the local limits of its jurisdiction, the Court may either issue a warrant to arrest the defendant and bring him before it, to show cause why he should not furnish security for his appearance under Order 38, Rule 1 of the Civil Procedure Code, or may direct a conditional attachment of such property under Order 38, Rule 5 and 6 of the same Code.

42. By virtue of Order 39, Rule 7 of the Civil Procedure Code, the Court may on the application of any party to a suit, and on such terms as it thinks fit, make an interim order for the detention, preservation or inspection of any property which is the subject matter of such suit. The Court may authorize any person to enter upon or into any land or building in the possession of any party to such suit. It may also authorize any samples to be taken, or any observation to be made, or experiment to be tried, which may be necessary for the purpose of obtaining full information or evidence.

43. Under Order 40, Rule 1 of the Civil Procedure Code, where it appears to be just and convenient, the Court may appoint a receiver of any property, whether before or after decree; and may commit the same to the possession, custody, or management of the receiver. The Court may also confer upon the receiver all such powers, as to bringing and defending suits; and for the realization, management, protection, protection, preservation, improvement, collection and disposal of mesne profits of the property, according to the direction of the Court.

(d) Procedure relating to decree and its enforcement

44. In some of the cases, if necessary, the Court may before passing the final decree, pass a preliminary decree, and may appoint a commissioner to inquire and to take accounts or damages suffered by the decree-holder. After obtaining the

commissioner's report and hearing the arguments of the parties or their pleaders, the Court has to pass a final decree. For the enforcement of the decree, an execution case shall be followed in continuation to the original suit, to fulfill the rights and reliefs of the decree holder.

45. In any proceeding of execution of decree, in which the executing Court deems a local investigation is necessary or proper for the elucidating any matter in dispute, or for ascertaining the market value of any property, or the amount of any mesne profits or damages, or annual net profits, it may issue a commission to such person as it think fit, directing him to make such investigation and to report thereon to the Court, under Order 26, Rule 1 of the Civil Procedure Code.

46. The Court executing a decree, may issue a warrant for the destruction of the intellectual properties involved in infringement, and of the trade marks in possession

of the infringer or judgment debtor, in addition to the orders for execution of the main reliefs passed under relevant Laws and Acts, which are drawn up in the decree. These are brief accounts on some of the procedures relating to the execution of a decree, under the respective Rules of Order 21 of the Civil Procedure Code.

Expert Witnesses

47. Section 45 of the Evidence Act states that the opinions of experts skilled in the subject by a special course of study, practice or training are relevant. When the Court has to call an opinion upon a point relating to Intellectual Property Rights, the opinions of experts, specially skilled in the subject are admissible under section 45 of the Evidence Act.

48. Thus, both parties may call for expert witnesses to establish their cases. Their depositions will be the evidence that will be weighed by the judge. There is no expert advisor appointed for the Judge according to the existing procedural laws in Myanmar.

Role of Judges

49. Under the Judiciary Law, the Supreme Court and different levels of the Courts are formed to adjudicate on original criminal and civil cases as well as appeal and revision. The Supreme Court is the highest judicial organ of the State and delegates its functions and powers to the Judges of the different levels of the Court under its supervision.

50. Although there is no specific Court to try the cases on intellectual property rights, Judges of different levels of the Court, have jurisdiction in all the suits of such nature, under section 9 of the Code of Civil Procedure excepting suits of which jurisdiction to exercise the inherent power invested to them, where there are no specific provision in the Code of Civil Procedure.

51. In addition, all the Judges, according to their jurisdictions, have power to take criminal action for infringing the intellectual property rights under the provisions of the Penal Code and other Special Laws. The properties involved in the offence may also be searched, detained and confiscated by the Judges under sections 101 to 103, 516 A and 517 of the Code of Criminal Procedure.

Role of Prosecutors

52. Prosecutors, also known as Law Officers in Myanmar act effectively as Ex-Officio Public Prosecutor who play a critical role in the administration of justice. Under section 2 of the Attorney General Law, the Attorney General and the Deputy Attorney General are appointed by the supreme authority of the State and duties and powers are conferred on them.

53. Under section 4 of the said Law, the Attorney General is authorized to form the Attorney General's Office and different levels of Law Offices all over the Country as may be necessary. He is also authorized to appear at the Supreme Court and act as the Government Attorney in criminal and civil cases of the Government and instruction Law Officers for such appearances.

54. Under section 3 of the Attorney General Law, the Attorney General is assigned duties among which are :-

- (a) tendering legal advice when so requested by the State Peace and Development Council, the Government or any Ministry ;
- (b) filing necessary appeal or revision to the Supreme Court in respect of adjudication of Courts at different levels that are not in accordance with law ;
- (c) scrutinizing, drafting, translating and revising laws to conform with the times ; and
- (d) making orders, directives, procedures and manuals a may be necessary.

55. Subject to powers conferred on him the Attorney General has issued specific instructions to the Law Officers assigned to different levels of Law Offices to perform the prescribed functions and duties among which are the following :-

- (a) tendering legal advice to government departments and organizations at respective levels;
- (b) appearing at the Court as a Public Prosecutor at the trial of a person who has violated criminal law ;
- (c) acting and pleading for the State in civil cases where the State is plaintiff or defendant ;
- (d) tendering advice in cases which are to be sent up to the Court to be in accordance with law ;

- (e) examining any complaints lawfully made by a citizen who is said to be deprived of his rights and privileges and taking necessary measures in accordance with the directive of the Attorney General ; and
- (f) submitting to the Attorney General judgments, orders and decisions of the judicial Courts which are found to be inconsistent with law.

56. Regarding the role of the Law Officers in the institution of a criminal case, the stages in practical terms are as follows :-

After the complaint is filed at the police station, the investigation process such as arresting the suspect(s) and the accused, seizing the exhibits, examination of witnesses and framing of the case is carried out by the police force. Then, the documents taken during the said process called Law Police Papers are sent to the relevant Law Office whereupon the Law Officers have to scrutinize the Papers from comprehensive legal point of view. In a situation where there is no sufficient ground for instituting of the case at the Court, the Law Officer is authorized to close the case or to give legal advice for further investigation. In different situations the respective police force is advised to submit the case to the Court for trial giving detailed instructions for proper institution of the proceedings.

57. In the trial of the case the Law Officer is responsible to appear at the Court as the Public Prosecutor. The trial is usually initiated by examining the prosecution witnesses conducted by the Law Officers. Given the evidences recorded in the proceedings of the case, the charge is framed against the accused or discharged him. At this stage, if charge or discharge is not in line with the law, the Law Officer is empowered to take appropriate action for revision to the higher Court.

58. After charge is framed against the accused, the defence witnesses are examined by the Defence Attorney and cross-examined by the Law Officer. Afterwards, the judgment is passed by the Court. Hereupon, the Law Officer is authorized to take appropriate action such as appeal against acquittal or revision for enhancement of punishment.

59. In addition, under section 3 (c) of the Attorney General Law, the Attorney General under whose instruction the Law Officers of different levels of Law Offices, perform the duty conferred on them to give legal protection to the people in order to enable them to fully enjoy their legal rights and privileges.

Conclusion

60. In spite of the fact that there exists no specific law regarding the intellectual property rights in Mynamar, infringements on the said rights can be remedied under the existing laws as mentioned above.

61. For ensuring the investment in the Country and its overall development, the protection of intellectual property rights has been given attention by the State Authorities. Consequently, the Attorney General's Office and the relevant Ministries has been assigned duty to draft new laws for the protection of [PRs in line with provisions of the TRIPS Agreement as well as the ASEAN Framework Agreement on intellectual Property.

62. This colloquium co-sponsored by WIPO and the Intellectual Property of the Philippines, will definitely enhance for the implementation of the aims and obligations of the TRIPS Agreement as well as the regional cooperation among ASEAN member-states on this particular field.

MR. KYAW LIN
(MYANMAR DELEGATION)

တကားစီရင်ဂေးဆောင်ပုဒ်

ဥပဒေနှင့်အညီ ဆုံးဖြတ်ပါ။

မှန်မှန်နှင့်ဖြန်ဖြန် စီရင်ပါ။

လုပ်ထုံးညီညီ ဆောင်ရွက်ပါ။

လာဘ်ပေးလာဘ်ယူ ကင်းရှင်းပါ။

ဖြောင့်မတ် တည်ကြည်မှုဖြင့်
တရားရုံး၏ ဂုဏ်သိက္ခာကို ထိန်းသိမ်းပါ။